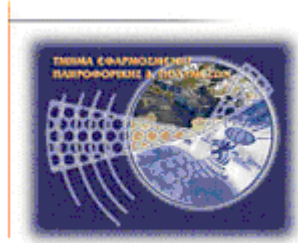

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

**Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών
Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής & Πολυμέσων**

Πτυχιακή εργασία

Ψηφιακή Ελλάδα και Νομικό Καθεστώς

Καλουδάκης Νεκτάριος-Ειρηναίος (Α.Μ 2044)

Επιβλέπων καθηγητής: Παπαδάκης Νικόλαος

**Επιτροπή αξιολόγησης: Μανιφάβας Χαράλαμπος
Χατζάκης Ηλίας**

Ημερομηνία παρουσίασης: 17-10-12

Ευχαριστίες

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Νικόλαο Παπαδάκη για την πολύτιμη βοήθειά του και τις χρήσιμες οδηγίες που μου έδωσε κατά τη διάρκεια εκπόνησης αυτής της εργασίας. Η συμβολή του ήταν καθοριστική για την ολοκλήρωσή της. Επίσης ευχαριστώ τον Αντώνη για τη βοήθειά του και γιατί χωρίς την προτροπή του δε θα μου είχε δοθεί η ευκαιρία να αναλάβω τη συγκεκριμένη εργασία, καθώς και την Έφη για τις χρήσιμες συμβουλές της.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου και τα αδέρφια μου για τη στήριξη που μου έχουν προσφέρει όλα αυτά τα χρόνια, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Abstract

During the last decade the use of the Internet has been increased dramatically. The World Wide Web has become an integral part of everyday life of modern man giving him the opportunity to communicate with the world, just via the computer. People of every age, race and ethnicity interact with each other creating a "digital society". As a society we put the question of establishing basic rules which will help smooth operation. People, either as regular users, or as creators of a project, should be governed by some rules to respect and to not infringe any personality. To what extent, however, the competent authorities are able to protect creators and proper use of their work and ordinary users of the cunning exploitation for any purpose, without simultaneously undermining the protection of their privacy?

In this paper we attempt to make a brief analysis, in as simple and understandable way, of these rules, covering a wide range of issues arising from the use of the Internet. In the first phase there will be a presentation of the projects undertaken in order to get to the "digital age", as well as the legal certainty established in Greek, European and international level for the fair use of the possibilities of the Web. Finally there is an attempt to forecast what might be the development of the Internet in the coming years.

Σύνοψη

Την τελευταία δεκαετία η χρήση του Διαδικτύου παρουσιάζει μια δραματική αύξηση. Ο Παγκόσμιος Ιστός έχει γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας του σύγχρονου ανθρώπου δίνοντάς του την ευκαιρία να επικοινωνεί με ολόκληρο τον κόσμο, απλά και μόνο μέσω του ηλεκτρονικού του υπολογιστή. Άνθρωποι κάθε ηλικίας, φυλής και εθνικότητας επικοινωνούν μεταξύ τους δημιουργώντας μία "ψηφιακή κοινωνία". Ως κοινωνία λοιπόν τίθεται αυτομάτως το ζήτημα θέσπισης θεμελιωδών κανόνων όπου θα βοηθούν την εύρυθμη λειτουργία της. Οι άνθρωποι, είτε ως απλοί χρήστες, είτε ως δημιουργοί κάποιου έργου, θα πρέπει να διέπονται από κάποιους κανόνες οι οποίοι θα σέβονται και δε θα καταπατούν την προσωπικότητα κανενός. Σε ποιά βαθμό όμως οι αρμόδιες αρχές είναι ικανές να προστατεύσουν τους δημιουργούς και τη σωστή χρήση του έργου τους αλλά και τους απλούς χρήστες από την εκμετάλλευση επιτήδειων για κάθε είδους σκοπό, χωρίς ταυτόχρονα να υπονομεύεται η προστασία της ιδιωτικής τους ζωής;

Στην παρούσα εργασία λοιπόν επιχειρείται να γίνει μια σύντομη ανάλυση, με όσο το δυνατόν πιο απλό και κατανοητό τρόπο, αυτών των κανόνων, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που προκύπτουν από τη χρήση του Διαδικτύου. Σε πρώτη φάση θα γίνει μία παρουσίαση των έργων που πραγματοποιήθηκαν ώστε να φτάσουμε στην "ψηφιακή εποχή", καθώς επίσης και του νομικού δικαίου που έχει θεσπιστεί σε ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για τη δίκαιη χρήση των δυνατοτήτων του Παγκόσμιου Ιστού. Τέλος επιχειρείται μία προσπάθεια πρόβλεψης για το ποια μπορεί να είναι η εξέλιξη του Διαδικτύου τα επόμενα χρόνια.

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	III
ABSTRACT	IV
ΣΥΝΟΨΗ	V
1 ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	1
1.1 Ψηφιακή Στρατηγική	1
1.1.1 Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ)	4
1.1.1.1 Ορισμός	9
1.1.1.2 Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013	9
1.1.1.3 Ε.Π Κοινωνία της Πληροφορίας	14
1.1.1.3.1 Άξονες Προτεραιότητας	16
1.1.1.3.2 ΚτΠ: Βασικές Αρχές και Στόχοι	25
1.1.1.3.3 Πώς υλοποιείται	27
1.1.2 Ψηφιακή Σύγκλιση	29
1.1.3 Η ευρωπαϊκή προσέγγιση	30
1.1.4 Η ελληνική προσέγγιση-Ισχύον νομικό πλαίσιο	31
2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	33
2.1 Νομική βάση	33
2.1.1 Νομιμότητα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	34
2.1.2 Υποκείμενο δεδομένων προστασίας	35
2.1.3 Υπεύθυνος επεξεργασίας	36
2.1.4 Υποχρεώσεις υπευθύνων επεξεργασίας	36
2.2 Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	36
2.3 Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ)	37
2.4 Η Διασύνδεση αρχείων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	39
2.4.1 Διασυνοριακή ροή προσωπικών δεδομένων	39
2.5 Προστασία δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών	41
2.5.1 Αντικείμενο και λόγοι προστασίας	41
2.5.2 Διεύθυνση IP.....	42
2.6 Ηλεκτρονικό εμπόριο	43
2.6.1 Spamming – Ανεπίκλητα Ηλεκτρονικά Μηνύματα	43
2.6.2 Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών ΚτΠ	46
2.6.3 Προϋποθέσεις – Όροι κατάρτισης έγκυρης σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα	46
2.6.4 Γενικοί και Καταχρηστικοί όροι συναλλαγών	47
2.7 Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και προσωπικά δεδομένα.....	47
3 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	53
3.1 Διανοητική Ιδιοκτησία	53

3.1.1	Νομικό Δίκαιο	53
3.1.2	Λόγοι, σημασία, αξία προστασίας	54
3.1.3	Τί είναι το ©.....	54
3.1.4	Τρόποι μεταβίβασης περιουσιακού δικαιώματος εκμετάλλευσης του ©	54
3.1.5	Μέτρα προστασίας.....	55
3.2	Πνευματική ιδιοκτησία στα προγράμματα Η/Υ	55
3.2.1	Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα.....	55
3.3	Οι Βάσεις Δεδομένων ως πνευματική ιδιοκτησία	56
3.3.1	Ορισμός βάσης δεδομένων	56
3.3.2	Εξουσίες Δημιουργού Βάσης Δεδομένων.....	57
3.3.3	Υποχρεωτικοί περιορισμοί – Εξαιρέσεις δικαιώματος δικαιούχου προστασίας.....	57
3.4	Βιομηχανική ιδιοκτησία	58
3.4.1	Διπλώματα ευρεσιτεχνίας	58
3.4.2	Διαδικασία αίτησης χορήγησης προστασίας νέων εφευρέσεων	58
3.4.3	Λόγοι που συνηγορούν υπέρ και κατά της χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε εφαρμογές Η/Υ	59
3.5	Η πειρατεία του Διαδικτύου.....	59
3.5.1	Νομοσχέδια ACTA, SOPA, PIPA	62
4	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.....	66
4.1	Ορισμός.....	66
4.2	Λευκή Βίβλος για τη διακυβέρνηση	66
4.2.1	Μεγαλύτερη συμμετοχή εμπλεκόμενων συντελεστών	67
4.2.2	Βελτίωση των νομοθετικών ρυθμίσεων.....	69
4.2.3	Συμβολή στην παγκόσμια διακυβέρνηση	70
4.2.4	Επαναπροσδιορισμός της πολιτικής στρατηγικής των θεσμικών οργάνων	71
4.2.5	Συναφείς Πράξεις της Επιτροπής.....	72
4.3	ΤΠΕ για το κράτος και τη Δημόσια Διοίκηση.....	74
4.4	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση εν συντομία.....	74
4.4.1	Πλεονεκτήματα της η-Διακυβέρνησης	75
4.5	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα.....	75
4.5.1	Ε.Π Διοικητικής Μεταρρύθμισης	75
4.5.2	Ανοιχτή Διακυβέρνηση.....	76
4.5.3	Οδικός χάρτης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	77
4.5.3.1	Ο Νόμος για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.....	77
4.5.4	Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής.....	83
4.5.5	Υλοποίηση έργων ΤΠΕ.....	84
4.5.6	e-ΚΕΠ.....	85
4.5.7	Η Ελλάδα μέλος της Συνεργασίας για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση	85
4.6	Σχέδιο Δράσης 2011-2015.....	86
4.6.1	Προτεραιότητες και Δράσεις	87
4.6.1.1	Ενδυνάμωση των χρηστών.....	87
4.6.1.2	Εσωτερικές Αγορές	88
4.6.1.3	Αποδοτικότητα και Αποτελεσματικότητα για τις Κυβερνήσεις και τις Διοικήσεις	88
4.6.1.4	Προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	88
4.6.2	Παρακολούθηση	89
4.7	Πρότζεκτ μεγάλης κλίμακας	89
4.7.1	e-Codex.....	90

4.7.2	epSOS	90
4.7.3	PEPPOL.....	90
4.7.4	Sprocs.....	91
4.7.5	STORK	91
4.7.5.1	Συμμετοχή της Ελλάδας στο STORK 2	91
4.8	Έρευνα	92
4.9	Μελέτες	92
4.10	Χρηματοδότηση	93
5	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ.....	94
5.1	Ηλεκτρονικό Επιχειρείν.....	94
6	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	96
6.1	Πολιτισμός.....	96
6.2	Ηλεκτρονική διακυβέρνηση	97
6.3	Συμπερίληψη	97
7	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	99
7.1	Ενίσχυση της Κατάρτισης.....	99
7.2	Ψηφιακή Παιδεία	100
8	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	101
8.1	Επικοινωνία	101
8.1.1	Ευρυζωνικότητα	102
8.1.2	Διαδίκτυο	103
8.1.3	Κινητή και Ασύρματη επικοινωνία.....	103
8.1.4	Δορυφορικές επικοινωνίες.....	104
8.2	Εκπομπή.....	105
8.2.1	Κινητή Επικοινωνία.....	106
8.3	Περιεχόμενο και Υπηρεσίες.....	107
9	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....	108
9.1	Στρατηγική της ΕΕ.....	109
9.1.1	Δραστηριότητες	111
9.1.1.1	Trusted Computing.....	112
9.1.1.2	Ευαισθητοποίηση του κοινού.....	114
9.1.1.3	Δέσμευση Επιχειρήσεων	114
9.1.1.4	i2010 Ad-hoc Ομάδα για την Ασφάλεια	115
9.1.1.5	Αιτήματα προς τον ENISA.....	115
9.1.1.6	Δεδομένα στην Αγορά Ασφάλειας των ΤΠΕ	116
9.1.2	Προπαρασκευαστικές Μελέτες.....	116
9.1.3	Προστασία Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (CIP)	118
9.1.3.1	Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα κράτη μέλη.....	120

9.1.3.2	Ευρωπαϊκή Συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού τομέα για Αποκατάσταση (EP3R)	121
9.1.3.3	Εφαρμογή	122
9.1.4	Ο ρόλος του ENISA	123
10	ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ	125
10.1	Ευκαιρίες και Κίνδυνοι	126
10.2	Τί κάνει η ΕΕ	127
11	ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	130
11.1	Ευκαιρίες	131
11.2	Προκλήσεις	132
11.2.1	Τεχνικές προκλήσεις	133
11.2.2	Προκλήσεις διακυβέρνησης	134
11.3	Ευρωπαϊκή Έρευνα	135
11.3.1	Αρχιτεκτονική του Μελλοντικού Internet	135
11.3.2	Σύννοδος του Μελλοντικού Internet	137
11.3.3	ΕΕ - Ιαπωνία	138
11.4	Δείχνοντας το δρόμο	138
11.4.1	Μελέτη για την υποστήριξη προς τον ορισμό της Συνεργασίας Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα για το Μέλλον του Ίντερνετ	139
11.4.2	Συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα στο Internet του Μέλλοντος	139
11.4.3	Η Διακήρυξη του Μπλεντ	140
	ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	141

1 Ψηφιακή Ελλάδα

Στην πορεία για την **Ψηφιακή Ελλάδα** υλοποιήθηκαν από το 2006 εκατοντάδες δράσεις που αξιοποιούν τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών σε όλο σχεδόν το εύρος της κοινωνίας και της οικονομίας στο πλαίσιο της **Ψηφιακής Στρατηγικής** με χρηματοδοτικό εργαλείο το Πρόγραμμα "**Κοινωνία της Πληροφορίας**".

Η Ψηφιακή Στρατηγική στην δεύτερη φάση υλοποίησής της με διαθέσιμο πλέον χρηματοδοτικό εργαλείο το Πρόγραμμα «**Ψηφιακή Σύγκλιση**», ακολουθεί μια διαφορετική αντίληψη στο σχεδιασμό νέων δράσεων για την αξιοποίηση των ΤΠΕ από τους Έλληνες πολίτες και τις επιχειρήσεις με «κωδική» ονομασία «**Νήματα Δράσεων**».

Προϋπόθεση για την συνέχιση της Στρατηγικής για την Ψηφιακή Ελλάδα, αποτέλεσε το **Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς**¹ που αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ε.Ε. σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013.

1.1 Ψηφιακή Στρατηγική

Η Ψηφιακή Στρατηγική με το Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση» ακολουθεί μια διαφορετική, περισσότερο ανθρωποκεντρική αντίληψη, στο σχεδιασμό νέων δράσεων για τις ΤΠΕ.

Στο παρελθόν, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη στο πλαίσιο των πολιτικών για την ψηφιακή ανάπτυξη, σχεδιάζονταν και υλοποιούνταν δράσεις που αξιοποιούσαν μεν τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, αλλά συνήθως κατά τρόπο αποσπασματικό. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνταν ήταν συνήθως αυτοτελείς, χωρίς απαραίτητα άμεσες συνδέσεις και συνέργιες με άλλες πρωτοβουλίες. Ως αποτέλεσμα εμφανιζόταν συχνά σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, το φαινόμενο επιτυχημένων μεν τεχνολογικών δράσεων οι οποίες ωστόσο παρέμεναν μεμονωμένες.

Η Ψηφιακή Στρατηγική² ακολουθεί μια διαφορετική φιλοσοφία σχεδιασμού νέων δράσεων. Αντί για μεμονωμένες δράσεις, σχεδιάζονται πια ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που αποτελούνται από σύνολα δράσεων που αποκτούν την «κωδική» ονομασία «**νήματα δράσεων**».

Οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της "Ψηφιακής Σύγκλισης" πρέπει να αντιστοιχίζονται τόσο στους συγκεκριμένους Στόχους του Προγράμματος μέσω των σχετικών Προσκλήσεων όσο -κυρίως- στα συγκεκριμένα Νήματα που έχουν κατ' αρχήν προσδιορισθεί.

Σύντομη παρουσίαση

Σημείο εκκίνησης κάθε πρωτοβουλίας και πολιτικής της Ψηφιακής Στρατηγικής στην δεύτερη φάση υλοποίησής της δεν μπορεί να είναι οι νέες τεχνολογίες. Αντιθέτως, σημείο εκκίνησης είναι τα πραγματικά ζητήματα πολιτών και επιχειρήσεων τα οποία αντιμετωπίζονται με εργαλείο και «υπηρέτη» τις νέες τεχνολογίες.

Με δεδομένο το Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση» και τους Στόχους του που υλοποιείται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, η Ψηφιακή Στρατηγική ακολουθεί μια

¹ Βλ. αναλυτικότερα - <http://www.espa.gr/el/Pages/default.aspx>

² http://www.infosoc.gr/NR/rdonlyres/BC9D64CE-933E-4D72-8BC8-BCBB7BA628FD/3053/ktp_all.pdf

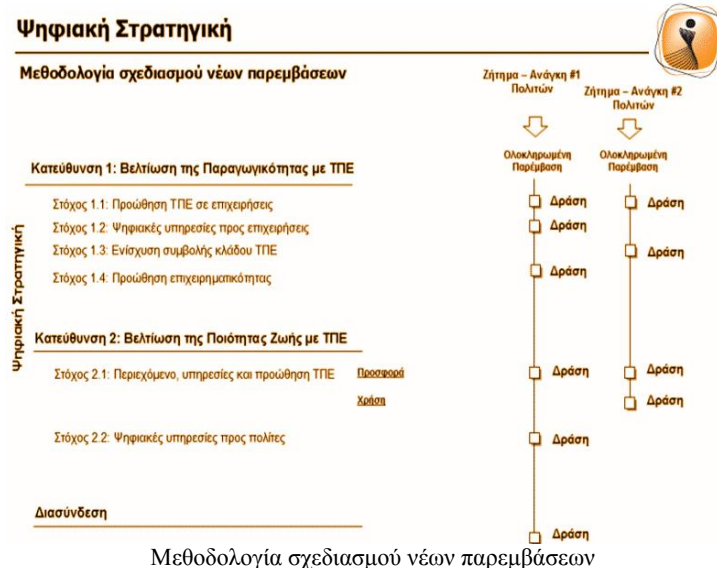
διαφορετική, περισσότερο ανθρωποκεντρική αντίληψη, στο σχεδιασμό νέων δράσεων για τις τεχνολογίες πληροφορικής και ηλεκτρονικών επικοινωνιών και μια διαφορετική φιλοσοφία σχεδιασμού νέων δράσεων:

- αντί για μεμονωμένες δράσεις, σχεδιάζονται πια ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που αποτελούνται από σύνολα δράσεων που αποκτούν την «κωδική» ονομασία «Νήματα Δράσεων»
- κάθε νήμα δράσεων αποτελείται από περισσότερες της μιας τεχνολογικής δράσης και έχει ένα κοινό στόχο που αναφέρεται στην πραγματική - καθημερινή ζωή πολιτών και επιχειρήσεων.

Για το σχεδιασμό κάθε Νήματος, ακολουθείται συγκεκριμένη μεθοδολογία:

- Δημιουργείται διδιάστατος πίνακας.
- Οι γραμμές του πίνακα αποτελούν την τεχνολογική διάσταση και εκεί καταγράφονται οι Κατευθύνσεις και οι Στόχοι της Ψηφιακής Στρατηγικής. Αυτή η διάσταση αποτελεί το «τεχνολογικό εργαλείο» που υπάρχει διαθέσιμο.
- Οι στήλες του πίνακα αποτελούν τις κατευθύνσεις πολιτικής και ειδικά, την ανθρώπινη διάσταση της Ψηφιακής Στρατηγικής. Εκεί καταγράφονται σημαντικά ζητήματα που αφορούν πολίτες και επιχειρήσεις.
- Για κάθε παρόμοιο ζήτημα που ενδιαφέρει πολίτες και επιχειρήσεις δημιουργείται «νήμα συνδεδεμένων δράσεων. Τα «νήματα» περιλαμβάνουν σύνολα δράσεων με κοινό κάθε φορά στόχο, τα οποία σχεδιάζονται διατρέχοντας κατακόρυφα τους Στόχους της Ψηφιακής συνδεδεμένων δράσεων. Τα «νήματα» περιλαμβάνουν σύνολα δράσεων με κοινό κάθε φορά στόχο, τα οποία σχεδιάζονται διατρέχοντας κατακόρυφα τους Στόχους της Ψηφιακής Στρατηγικής (γραμμές του πίνακα). Σε κάθε γραμμή τοποθετείται δράση ή δράσεις που συμβάλουν στην αντιμετώπιση του ζητήματος. Οι δράσεις δεν είναι απαραίτητα αλληλεξαρτώμενες χρονικά ή χρηματοδοτικά, αλλά συμβάλουν στον ίδιο στόχο. Το σύνολο των Δράσεων αποτελεί το Νήμα.
- Για κάθε νήμα προσδιορίζεται από το Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας μετρική αποτελεσματικότητας.

Κατευθύνσεις Δράσεων³

³ Βλ. αναλυτικότερα - http://www.infosoc.gr/NR/rdonlyres/B02035C3-9A4D-4594-A0D5-6BE6B60BE1DC/5479/drσεις_psifiakis_stratigikis_ews_to_2014.pdf

Τα καθημερινά ζητήματα που απασχολούν πολίτες και επιχειρήσεις είναι περισσότερο σύνθετα και παρά την προστιθέμενη αξία επιμέρους τεχνολογικών δράσεων, απαιτούνται περισσότερο ολοκληρωμένες παρεμβάσεις οι οποίες με εργαλείο τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών αντιμετωπίζουν την πολυδιάστατη καθημερινή πραγματικότητα.

Αυτού του είδους οι παρεμβάσεις, δεν μπορούν να αποτελούνται από μεμονωμένες δράσεις, αλλά απαιτούν συνδυασμό πρωτοβουλιών.

Επιπρόσθετα, οποιαδήποτε πολιτική για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών θέσει ως αυτοσκοπό την πληροφορική και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες έχει χαμηλές πιθανότητες αποδοχής από πολίτες και επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο της Ψηφιακής Στρατηγικής, ακολουθώντας μια διαφορετική φιλοσοφία σχεδιασμού νέων δράσεων με συγκεκριμένες κατευθύνσεις, έχουν κατ' αρχήν προσδιορισθεί εννέα Νήματα Δράσεων που αντιστοιχίζονται σε στιγμιότυπα της καθημερινής ζωής των πολιτών και των επιχειρήσεων με συγκεκριμένες κατευθύνσεις:

- **1ο Νήμα - Ψηφιακή Γνώση:** ψηφιακή πρόσβαση σε περισσότερη γνώση, πέρα και πλέον της επίσημης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το συγκεκριμένο νήμα δεν αφορά μόνο σε μαθητές ή φοιτητές, αλλά και σε εργαζόμενους, σε στελέχη επιχειρήσεων, σε καθέναν που είτε παράγει, είτε διαχειρίζεται είτε αναζητά με ψηφιακό τρόπο γνώση. Περιλαμβάνει δράσεις που ενισχύουν την πρόσβαση στη γνώση, την ψηφιοποίηση, την τεκμηρίωση και τη διάθεση της γνώσης από όσους τη διαχειρίζονται και την προσφέρουν.
- **2ο Νήμα - Ψηφιακός καταναλωτής:** ενίσχυση των καταναλωτών, ώστε να μπορούν να αγοράζουν ηλεκτρονικώς φθηνότερα και καλύτερα προϊόντα αλλά και να ενημερώνονται καλύτερα για τις επικρατούσες τιμές. Παράλληλα περιλαμβάνονται δράσεις ηλεκτρονικού εμπορίου για επιχειρήσεις, αλλά και δράσεις για ΜΚΟ και φορείς του δημοσίου, όπου με εργαλείο τις νέες τεχνολογίες μπορούν να συμβάλλουν στην καλύτερη και πληρέστερη ενημέρωση και προστασία του καταναλωτή.
- **3ο Νήμα - Ψηφιακή προστασία του φυσικού περιβάλλοντος:** ηλεκτρονική παρακολούθηση και πρόληψη καταστροφών στο φυσικό περιβάλλον, ψηφιακές δράσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας, την παρακολούθηση της ενεργειακής απόδοσης, δράσεις για την πολιτική προστασία κλπ.
- **4ο Νήμα - Ψηφιακή Ασφάλεια:** δράσεις για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης πολιτών και επιχειρήσεων στα νέα ψηφιακά μέσα και την ψηφιακή ασφάλεια.
- **5ο Νήμα - Ψηφιακή Υποστήριξη της Εργασίας:** δράσεις για την υποστήριξη της αναζήτησης και εξεύρεσης εργασίας, την πρόσβαση στην εργασία με αποδοτικότερο τρόπο, την αποτελεσματικότερη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών που διευκολύνουν την εργασία, την προσφορά εργασίας από επιχειρήσεις αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες κλπ.
- **6ο Νήμα - Ψηφιακή Υποστήριξη του 'Ευ ζην':** δράσεις με τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών που συμβάλλουν στην ψυχαγωγία, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, τον τουρισμό, την υγεία καθώς και κάθε άλλη δραστηριότητα που βελτιώνει την ποιότητα ζωής των πολιτών, εξοικονομεί χρόνο και τους διευκολύνει στις καθημερινές τους ψυχαγωγικές ή άλλες δραστηριότητες.
- **7ο Νήμα - Ψηφιακή Υποστήριξη της κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης και της συμμετοχής:** δράσεις για την ενσωμάτωση μη-προνομιούχων κοινωνικών ομάδων καθώς και ομάδων πολιτών που εμφανίζουν χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην Ψηφιακή Ελλάδα. Περιλαμβάνονται επίσης δράσεις που ενισχύουν τη συμμετοχή των πολιτών σε δραστηριότητες και τοπικά δρώμενα και συμβάλουν στην ενεργοποίησή τους.
- **8ο Νήμα - Ψηφιακή Υποστήριξη της Εξωστρέφειας:** ενίσχυση της επιχειρηματικής εξωστρέφειας εκτός των παραδοσιακών τοπικών αγορών αλλά και

εκτός Ελληνικών συνόρων και παράλληλη ενίσχυση της δικτύωσης και της επικοινωνίας με τους Έλληνες της διασποράς.

- **9ο Νήμα - Ψηφιακή Περιφέρεια:** πολύ εξειδικευμένες τεχνολογικές δράσεις σε τοπικό επίπεδο, που αξιοποιούν τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών για να αναδείξουν ή να αξιοποιήσουν πολύ συγκεκριμένα και ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά που δεν απαντώνται σε άλλες περιοχές. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών ως εργαλείου ανάπτυξης για την ανάδειξη τοπικών ιδιαιτεροτήτων και συγκριτικών πλεονεκτημάτων.

1.1.1 Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ)

Κοινωνία της Πληροφορίας 2000-2006

Η πρόσβαση στην Κοινωνία της Πληροφορίας και στις δυνατότητες και ευκαιρίες που προσφέρει αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα όλων των Ελλήνων, ωστόσο δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την συνεργασία κράτους, ιδιωτικού τομέα και φυσικά των πολιτών.

Αυτοί οι τρεις πυλώνες διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο για την ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνία της Πληροφορίας, ωστόσο η αποσπασματική δράση τους δεν θα επέφερε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αυτός ήταν και ένας από λόγους για την σύσταση της Επιτροπής Πληροφορικής στην οποία μετέχουν αντιπρόσωποι του κράτους, του ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα αλλά και εκπρόσωποι των πολιτών, οι οποίοι εντέλει θα χρησιμοποιήσουν τις δυνατότητες και θα επωφεληθούν από την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα θεσμοθετήθηκαν όργανα, όπως η Ειδική Γραμματεία για την ΚτΠ, το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ κλπ. προκειμένου να συντονιστεί καλύτερα η λειτουργία και ολοκλήρωση του Ε.Π. και να γίνει πραγματικότητα το όραμα για την ψηφιακή εποχή στην χώρα μας ώστε να μην είναι ουραγός στην ενωμένη Ευρώπη.

Ιδιαίτερη συμβολή έχουν οι Γενικές Γραμματείες των υπουργείων οι οποίες σχεδιάζουν και υλοποιούν ηλεκτρονικές εφαρμογές για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Σημαντικά έργα στο Ε.Π. έχουν αναλάβει και άλλοι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως το Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας, το Ινστιτούτο Τεχνολογίας και Υπολογιστών κ.λπ.

Σημαίνοντας είναι ο ρόλος των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων στα οποία όχι μόνο προάγεται η γνώση και η καινοτομία, αλλά και υλοποιούνται εφαρμογές οι οποίες μπορούν στο μέλλον να έχουν πρακτική εφαρμογή στην καθημερινότητα όλων μας.

Κοινωνία της Πληροφορίας δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς τους φορείς της αγοράς, όπως ο ΣΕΠΕ, ο ΣΕΒ, ο ΣΕΣΜΑ κ.λπ., αλλά και τους αναδόχους των έργων, καθώς αυτοί είναι που εντέλει θα υλοποιήσουν τις πράξεις για την ΚτΠ.

Το κράτος, ο ιδιωτικός τομέας αλλά και οι ίδιοι οι πολίτες, παίζουν σημαντικό ρόλο στην πορεία προς την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Ο καθένας ξεχωριστά αλλά και όλοι μαζί, πρέπει να προσπαθήσουν ώστε να επιτευχθούν κοινοί στόχοι όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η μεταβίβαση της τεχνογνωσίας, η προώθηση νέων εφαρμογών και τεχνολογιών που θα εγγυηθούν την ασφάλεια και την ισότιμη πρόσβαση όλων στα νέα μέσα επικοινωνίας, αλλά και η βελτίωση της ποιότητας ζωής με περισσότερες ευκαιρίες και πληρέστερη κατάρτιση για όλους.

Ο ρόλος του κράτους είναι στρατηγικός. Στην πορεία για την Κοινωνία της Πληροφορίας, ο ρόλος του κράτους είναι στρατηγικός και σημαντικά διαφοροποιημένος σε σχέση με το παρελθόν. Το κράτος, διατηρεί το ρόλο του επιτελείου που προωθεί προσαρμογές στην οικονομία και την κοινωνία, ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό φροντίζοντας να βρίσκεται στην αιχμή των εξελίξεων, ενώ διαφυλάσσει τα συμφέροντα και δικαιώματα των πολιτών στην ψηφιακή εποχή.

Η πολιτεία έχει σημαντικό ρυθμιστικό και κανονιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της αγοράς στην Κοινωνία της Πληροφορίας, τον οποίο εκπληρώνει με τη δημιουργία ενός ευέλικτου και εξελισσόμενου θεσμικού πλαισίου, καθώς και τη διαφύλαξη συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού.

Για την προσφορά υπηρεσιών στον πολίτη, η πολιτεία προωθεί εφαρμογές στις δημόσιες υπηρεσίες, την παιδεία, την υγεία και την πρόνοια, το περιβάλλον και τον πολιτισμό. Η πολιτεία επίσης χρησιμοποιεί τις νέες τεχνολογίες για να εγγυηθεί την ασφάλεια, τη λειτουργία της δημοκρατίας και τις συνταγματικές ελευθερίες, την πρόσβαση όλων των πολιτών στα νέα μέσα επικοινωνίας και στις υπηρεσίες που προσφέρουν κ.λπ. Τέλος, υποστηρίζει τους πολίτες που έχουν δυσκολίες στο να συμμετάσχουν ισότιμα στην ψηφιακή εποχή.

Ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα είναι πρωταρχικός. Τα βασικά εργαλεία στην Κοινωνία της Πληροφορίας (οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και τα περιφερειακά τους, το λογισμικό για τις ποικίλες εφαρμογές, οι υποδομές για τα δίκτυα που θα επιτρέψουν την μεταβίβαση των πληροφοριών, η τεχνογνωσία κλπ.) παράγονται και υποστηρίζονται από τον ιδιωτικό τομέα. Ο ιδιωτικός τομέας έχει συνεπώς καθοριστικό ρόλο στην επένδυση στις νέες τεχνολογίες, στην παραγωγή των νέων προϊόντων και την προσφορά των νέων υπηρεσιών, και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Επιπρόσθετα όμως, ο ιδιωτικός τομέας αποτελεί την κινητήρια δύναμη κάθε οικονομίας. Καθώς η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών από τον ιδιωτικό τομέα διευρύνεται, τα οφέλη ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μεταφράζονται σε υψηλότερο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων, σε περισσότερο εύρωστη οικονομία και τελικά σε πολίτες με καλύτερη ποιότητα ζωής.

Οι πολίτες συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Η τεχνολογία οφείλει να βρίσκεται στην υπηρεσία των πολιτών και όχι το αντίστροφο. Οι πολίτες, υιοθετούν τις νέες τεχνολογίες όχι επειδή αυτό επιτάσσουν οι νέες τάσεις, αλλά επειδή οι νέες τεχνολογίες συμβάλλουν με πρακτικό τρόπο στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, αλλά και στη συνεχή βελτίωση των δεξιοτήτων τους. Οι πολίτες, στο πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας, βρίσκουν περισσότερες ευκαιρίες, έχουν ταχύτερη και πληρέστερη κατάρτιση και μπορούν να ανταποκρίνονται ταχύτερα στις εκάστοτε απαιτήσεις. Η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στη διαμόρφωση της Κοινωνίας της Πληροφορίας, επιτρέπει τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ωφελειών της τεχνολογίας, σε όλο το εύρος της κοινωνίας.

Επιτροπή Πληροφορικής

Την Άνοιξη του 2004, λαμβάνοντας υπόψη την μέχρι τότε πρόοδο των παρεμβάσεων που αφορούν στην Κοινωνία της Πληροφορίας αλλά και τους υψηλούς στόχους των επόμενων περιόδων, διαγνώσθηκε η ανάγκη να υπάρξει μια ενιαία, συνεκτική στρατηγική ειδικά για τον κλάδο της πληροφορικής στην Ελλάδα.

Για το σκοπό αυτό συνεστήθη από το Υπουργικό Συμβούλιο η Επιτροπή για τον καθορισμό της στρατηγικής και την ανάπτυξη της Πληροφορικής, η οποία αποτελεί πλέον ενιαίο κέντρο πολιτικού σχεδιασμού, συντονισμού, ελέγχου και ανάπτυξης της πληροφορικής σε εθνικό επίπεδο και ειδικότερα στο Δημόσιο Τομέα.

Η Επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Διαμόρφωση των γενικών κατευθύνσεων και στόχων της Κυβερνητικής Πολιτικής για την Πληροφορική σε επιμέρους τομείς, όπως η εκπαίδευση, η έρευνα και η τεχνολογία
- Προσδιορισμό του πλαισίου ανάπτυξης και λειτουργίας των συστημάτων Πληροφορίας του Δημοσίου
- Προσδιορισμό του πλαισίου υποστήριξης των φορέων του Δημοσίου για την ανάπτυξη και παραγωγική λειτουργία συστημάτων Πληροφορικής
- Προώθηση της διείσδυσης της Κοινωνίας της Πληροφορίας στο Δημόσιο Τομέα μέσω και του αντίστοιχου επιχειρησιακού προγράμματος

- Διαμόρφωση στρατηγικής για τη σύγκλιση της Έρευνας και Τεχνολογίας και της ανάπτυξης τεχνολογιών Πληροφορικής σε εθνικό επίπεδο
- Πρόταση αναδιαμόρφωσης θεσμικού πλαισίου για την αρτιότερη εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Η Επιτροπή Πληροφορικής, είναι επιφορτισμένη με την κατάρτιση της Ψηφιακής Στρατηγικής της Ελλάδας για την περίοδο 2006-2013, καθώς και για το συντονισμό όλων των δράσεων και παρεμβάσεων των δημόσιων φορέων που σχετίζονται με την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Στόχος της Επιτροπής Πληροφορικής, είναι να παρακολουθεί στενά την υλοποίηση της Ψηφιακής Στρατηγικής από τους φορείς, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι για την πραγματοποίηση ενός «Ψηφιακού Άλματος» στην περίοδο που ακολουθεί έως το 2013.

Θεσμικά Όργανα ΚτΠ

Το Ε.Π. "ΚτΠ" είναι από τα σημαντικότερα τομεακά προγράμματα που υλοποιούνται από το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στην χώρα μας στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, καθώς προωθεί τις τεχνολογίες της πληροφορίας στις δημόσιες υπηρεσίες, τα σχολεία, τις τοπικές εταιρείες παροχής υπηρεσιών και ανάπτυξη των συνδέσεων υψηλής ταχύτητας.

Την σπουδαιότητά αυτή αναγνώρισε έγκαιρα το κράτος, θεσμοθετώντας για πρώτη φορά όργανα που έχουν αναλάβει να φέρουν εις πέρας το Ε.Π., όπως π.χ. η Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού, κύρια αποστολή της οποίας είναι η διαχείριση του Προγράμματος, αλλά και η παραγωγή πολιτικής για τη νέα οικονομία ή η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. "ΚτΠ" στην Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού με αρμοδιότητες την ένταξη έργων στο ΕΠ, την παρακολούθηση και έλεγχο της εκτέλεσής τους, και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Για την μέτρηση και ποιοτική απεικόνιση των αποτελεσμάτων της ΚτΠ στην χώρα μας δημιουργήθηκε το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ. Μέσα από τις έρευνες και τις προτάσεις του θα μπορούν να γίνουν πιο ξεκάθαροι οι στόχοι για την εθνική ψηφιακή στρατηγική και τις δράσεις για την ΚτΠ.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει για την Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε., η οποία υποστηρίζει τους τελικούς δικαιούχους για την υλοποίηση των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό. Αν έπρεπε να συνοψίσουμε σε μια φράση την φιλοσοφία της θα λέγαμε ότι είναι η αναβάθμιση της τεχνογνωσίας του Δημόσιου Τομέα και η πλήρης αξιοποίηση των επενδύσεων στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού

Η Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού (η οποία μετονομάστηκε από "Ειδική Γραμματεία για την Κοινωνία της Πληροφορίας"), έχει σαν βασική αποστολή το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την εποπτεία των Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση" και "Κοινωνία της Πληροφορίας".

Στην Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας, που συνεστήθη το Δεκέμβριο του 2000⁴, υπάγεται η Ειδική Υπηρεσία Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ψηφιακή Σύγκλιση" η οποία είναι αρμόδια για την διαχείριση των Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση" στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και "Κοινωνία της Πληροφορίας" στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ.

⁴ Βλ Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 1502/ 8.12.2000) – http://www.thessalia-stereaellada-hpeiros.gr/elibrary/%CE%9A%CE%A5%CE%9123125_081200_EYD%20YGEIA%20PRONOIA_FEK1502.pdf

Σκοποί της Ειδικής Γραμματείας Ψηφιακού Σχεδιασμού μεταξύ άλλων αποτελούν και η διαμόρφωση δράσεων και η διατύπωση εισηγήσεων και προτάσεων για όλα τα θέματα που σχετίζονται με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας και για την προώθηση της πληροφορικής και των ψηφιακών τεχνολογιών σε όλους του τομείς της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας της χώρας.

Ο ρόλος της Ειδικής Γραμματείας Ψηφιακού Σχεδιασμού είναι σημαντικός όχι μόνο για την υλοποίηση των Ε.Π., αλλά και για την εκπροσώπηση της Ελλάδας στα διεθνή fora που αφορούν στην Κοινωνία της Πληροφορίας (eEurope Advisory Group, World Summit for Information Society κλπ.), το συντονισμό της Επιτροπής Πληροφορικής αλλά και την παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων στον τομέα των Ευρωπαϊκών και διεθνών πολιτικών στον τομέα.

Σε επίπεδο εθνικής στρατηγικής για την ανάπτυξη της Πληροφορικής, η Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού, έχει κρίσιμο ρόλο. Ο Ειδικός Γραμματέας Ψηφιακού Σχεδιασμού είναι ο συντονιστής της Επιτροπής Πληροφορικής, του ανώτατου θεσμοθετημένου οργάνου για τη χάραξη πολιτικής στον τομέα των νέων τεχνολογιών, σε όλο το φάσμα της οικονομίας και της δημόσιας διοίκησης.

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση" υπάγεται στην Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού και είναι αρμόδια για την διαχείριση των Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση" (ΕΣΠΑ) και "ΚτΠ" (Γ' ΚΠΣ).

Έργο της ΕΥΔ είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας, καθώς και ο έλεγχος της νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης και εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ψηφιακή Σύγκλιση" και του Ε.Π. "ΚτΠ". Με στόχο την ανταπόκριση στις απαιτήσεις των τελικών της δικαιούχων η ΕΥΔ πιστοποιήθηκε από το διεθνή φορέα πιστοποίησης TÜV, για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος Ποιότητας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του διεθνούς προτύπου ISO 9001:2000.

Οι αρμοδιότητες της διαχειριστικής αρχής⁵ σε επίπεδο Ε.Π. "ΚτΠ" είναι οι ακόλουθες:

- Εφαρμόζει το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού.
- Εισηγείται στον Ειδικό Γραμματέα του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών την ένταξη των πράξεων στα μέτρα του οικείου Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Διασφαλίζει τη συμβατότητα των πράξεων που εντάσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προς το εθνικό και το κοινοτικό δίκαιο, καθώς και τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις για τον ανταγωνισμό, τις δημόσιες συμβάσεις, την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Για το σκοπό αυτό παρέχει κάθε δυνατή υποστήριξη στους τελικούς δικαιούχους, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς, προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.
- Παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συντάσσει προτάσεις για αναθεώρησή του, τις οποίες υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Συλλέγει τα κατάλληλα οικονομικά και στατιστικά δεδομένα και τα εισάγει στο Ο.Π.Σ.
- Συντάσσει τις προτάσεις προσαρμογής του Συμπληρώματος Προγραμματισμού, τις οποίες υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

⁵ Όπως προβλέπονται στο άρθρο 34 του Καν. (ΕΚ) 1260/1999 και στις διατάξεις εφαρμογής του ΚΠΣ - http://www.hellaskps.gr/documents/1260_99.pdf και ορίζονται στο Νόμο 2860/2000, βλ Εφημερίς της Κυβερνήσεως - http://www.hellaskps.gr/documents/2860_00.pdf

- Συντάσσει τις ετήσιες εκθέσεις εκτέλεσης και την τελική έκθεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τις υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης αυτού και στη Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ.
- Οργανώνει και παρακολουθεί την ενδιάμεση αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ και επεξεργάζεται προτάσεις για την κατάλληλη αξιοποίηση των συμπερασμάτων της.
- Παρακολουθεί την τήρηση αυτοτελούς λογιστικής μερίδας για κάθε πράξη από τους τελικούς δικαιούχους.
- Συνεργάζεται με τη Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ, την Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και την Επιτροπή και παρέχει σε αυτές κάθε πληροφορία που ζητείται.
- Διενεργεί τους ελέγχους που προβλέπονται, προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες με βάση τα πορίσματά τους, ενημερώνει την Επιτροπή, την Αρχή Πληρωμής και την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα συμμόρφωσης μετά από σχετικές συστάσεις των ανωτέρω Αρχών.
- Εφαρμόζει τις δράσεις δημοσιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με την Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ, την Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και την Επιτροπή. Παρακολουθεί την τήρηση των υποχρεώσεων των τελικών δικαιούχων σχετικά με τη δημοσιότητα και την παροχή πληροφόρησης για τις πράξεις που εκτελούν.
- Παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Παρατηρητήριο για την ΚτΠ

Το Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου⁶, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Ιδρύθηκε το 2002 και εποπτεύεται από τους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Το Παρατηρητήριο αποτελεί τον τρίτο πυλώνα του Ε.Π. "ΚτΠ".

Μαζί με τη Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. και την "Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε." συγκροτούν τους βασικούς μηχανισμούς υλοποίησής του και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του. Το Παρατηρητήριο έχει ως αποστολή:

- Τη μέτρηση και αξιολόγηση της προόδου της χώρας αναφορικά με την πορεία προς την ΚτΠ
- Τη συμβολή στην προσπάθεια της χώρας για την επίτευξη των στόχων της ΚτΠ

Με τη δραστηριότητά του το Παρατηρητήριο επιδιώκει την:

- έγκυρη και έγκαιρη τεκμηρίωση των ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων αναφορικά με την εξέλιξη του κλάδου ΤΠΕ και την πορεία προς την ΚτΠ,
- βελτίωση της γνωστικής βάσης, πάνω στην οποία διαμορφώνονται η εθνική στρατηγική και οι δράσεις για την ΚτΠ,
- μεταφορά και διάχυση βέλτιστων μεθόδων και πρακτικών και συνεισφορά στην ανταλλαγή εμπειριών, τεχνογνωσίας και πληροφόρησης μεταξύ φορέων από την Ελλάδα και το εξωτερικό,
- σύνδεση των προσφερομένων υπηρεσιών με τη διασφάλιση αντίστοιχων πόρων.

Το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ αναδείχθηκε ως Βέλτιστη Πρακτική μέσα από 60 προγράμματα που υποβλήθηκαν από τις Διαχειριστικές Αρχές των Κρατών-Μελών της ΕΕ, καθώς και της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, στο 4ο κατά σειρά Συνέδριο με τίτλο "New

⁶ Ιδρύθηκε με το νόμο 3059/2002 (ΦΕΚ Α 241/11.10.2002) και συγχωνεύθηκε με την ΚτΠ Α.Ε το 2012 σύμφωνα με την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως - http://www.epper.gr/el/Documents/fek_1318-12.pdf

Horizons – Shaping Best Practice IV” που πραγματοποιήθηκε στις 15 έως 17 Νοεμβρίου 2006, στην πόλη Γκρατς της Αυστρίας.

ΚτΠ ΑΕ

Η "Κοινωνία της Πληροφορίας" Α.Ε. (ΚτΠ Α.Ε.) συστάθηκε το Μάρτιο του 2001 με μόνο μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο εκπροσωπείται από τους υπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης & Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίοι υπέγραψαν και την ιδρυτική της πράξη.

Είναι εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και η λειτουργία της συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Π. "ΚτΠ") προκειμένου να καλύψει τα διοικητικά και λειτουργικά της έξοδα, καθώς και τα κόστη παροχής υπηρεσιών προς τους Τελικούς Δικαιούχους του Ε.Π. "ΚτΠ". Από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα ενεργοποιείται σε όλους τους Άξονες του Ε.Π. "ΚτΠ", με αυξανόμενο ρυθμό ανάληψης έργων, τα οποία υλοποιεί για λογαριασμό άλλων Φορέων του Δημόσιου Τομέα.

Σκοπός της Εταιρείας είναι η υποστήριξη Φορέων για την υλοποίηση δράσεων που χρηματοδοτούνται από το Ε.Π. "ΚτΠ".

1.1.1.1 Ορισμός

Παρόλο το γεγονός ότι ο όρος χρησιμοποιείται ευρέως τόσο στον πολιτικό λόγο όσο και σε επιστημονικά κείμενα, είναι αξιοσημείωτο ότι δεν υπάρχει πλήρης και αποδεκτός ορισμός της κοινωνίας της πληροφορίας. Σε αυτό το σημείο λοιπόν μπορεί να γίνει μια προσπάθεια να ορίσουμε την Κοινωνία της Πληροφορίας με απλά λόγια ως *την κοινωνία στην οποία η παραγωγή, διάθεση, μετάδοση και επεξεργασία κάθε είδους πληροφορίας και δεδομένων ανεξαρτήτως τόπου, χρόνου και μέσων, έχει καταστεί ο πιο σημαντικός παράγοντας-προϋπόθεση για την οικονομική και πολιτισμική της ανάπτυξη, και συνεπώς στόχος των σχετικών πολιτειακών και νομοθετικών επιλογών είναι η δημιουργία, ανάπτυξη και προστασία μιας ισχυρής οικονομίας γνώσης*⁷. Μια κοινωνία της πληροφορίας μπορεί να συγκριθεί με τις κοινωνίες στις οποίες το οικονομικό υπόβαθρο είναι η βιομηχανία ή η γεωργία όμως σε αυτή την περίπτωση τα εργαλεία είναι οι υπολογιστές και οι τηλεπικοινωνίες και όχι οι τόρνοι ή τα άροτρα.

1.1.1.2 Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013

Το 2005, καταρτίστηκε από την Επιτροπή Πληροφορικής για πρώτη φορά μια ολοκληρωμένη Ψηφιακή Στρατηγική για την χώρα, που αναφέρεται στην περίοδο 2006-2013.

Η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013 αποσκοπεί στην πραγματοποίηση ενός «ψηφιακού άλματος» στην παραγωγικότητα και την ποιότητα ζωής, αναδεικνύοντας τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών καθώς και τις νέες δεξιότητες ως βασική στρατηγική κατεύθυνση της χώρας για την επόμενη περίοδο.

Έχοντας θέσει τους στρατηγικούς στόχους, η Επιτροπή Πληροφορικής η οποία αποτελεί το ανώτατο θεσμοθετημένο όργανο για την κατάρτιση της στρατηγικής και την ανάπτυξη της Πληροφορικής, ακολούθησε τέσσερα βήματα προκειμένου να χαράξει την ψηφιακή πορεία της χώρας για την περίοδο 2006-2013.

⁷ Βλ ΗΥ406 - Νομικά θέματα για την Πληροφορική & τις Τηλεπικοινωνίες, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Κατερίνα Τσάκωνα, Ph.D

- **Βήμα 1ο:** Διάγνωση - εντοπισμός της ρίζας των προβλημάτων που δυσχεραίνουν τη διάδοση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στη χώρα.
- **Βήμα 2ο:** Ανάλυση των διεθνών πολιτικών που αφορούν στην Κοινωνία της Πληροφορίας και στις νέες τεχνολογίες. Εντοπισμός των καλών παραδειγμάτων αλλά και των αποτυχιών άλλων χωρών.
- **Βήμα 3ο:** Μελέτη των διεθνών και Ευρωπαϊκών εξελίξεων στον τομέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας (πολιτική της Ε.Ε. i2010, εξελίξεις WSIS κλπ.)
- **Βήμα 4ο:** Διαμόρφωση των βασικών κατευθύνσεων της ψηφιακής στρατηγικής για την περίοδο έως το 2013, συνεκτιμώντας τις ιδιαιτερότητες της Ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013 αποτελεί μια ολοκληρωμένη και συνεκτική πολιτική για τις τεχνολογίες πληροφορικής και το Internet στην Ελλάδα και εντάσσεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων με το συντονισμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Αποτελεί μια διαρθρωτική παρέμβαση με θετικές επιπτώσεις σε όλο το εύρος της κοινωνίας και της οικονομίας, μέσω των νέων τεχνολογιών.

1. Σκοπός: να πραγματοποιηθεί ένα «Ψηφιακό Άλμα στην Παραγωγικότητα, ένα Ψηφιακό Άλμα στην Ποιότητα Ζωής» προκειμένου να ανακτηθεί ο χαμένος χρόνος στην αξιοποίηση της τεχνολογίας στη χώρα.

2. Δύο κύριες κατευθύνσεις:

- α. Βελτίωση της παραγωγικότητας μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών
- β. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής μέσω των τεχνολογιών πληροφορικής και του Internet

3. Έξι Συγκεκριμένοι Στόχοι: Προκειμένου να επιτευχθεί το «Ψηφιακό Άλμα», τίθενται έξι στόχοι:

- Βελτίωση της Παραγωγικότητας:
 - ο Προώθηση χρήσης νέων τεχνολογιών σε επιχειρήσεις
 - ο Παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις - αναδιοργάνωση δημόσιου τομέα
 - ο Ενίσχυση του κλάδου τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην οικονομία
 - ο Προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τομείς που αξιοποιούν νέες τεχνολογίες
- Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής:
 - ο Βελτίωση της καθημερινής ζωής μέσω αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών
 - ο Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών εξυπηρέτησης του πολίτη

Στο επίκεντρο της Ψηφιακής Στρατηγικής, βρίσκεται το ανθρώπινο κεφάλαιο. Προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων αποτελεί η Διασύνδεση, η οποία σχετίζεται με την ευρυζωνικότητα.

4. Πρακτικές δράσεις: Η Ψηφιακή Στρατηγική προτείνει ήδη περισσότερες από 70 ιεραρχημένες και συγκεκριμένες δράσεις, που εμπλουτίστηκαν στο πλαίσιο της πεντάμηνης δημόσιας διαβούλευσής της.

Δράσεις που ήδη υλοποιούνται:

Βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών:

- 40 ψηφιακές υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών και επιχειρήσεων, μέσω 117 νέων έργων
- Πρωτοβουλία «Ψηφιακή Αυτοδιοίκηση» για την εξυπηρέτηση των πολιτών όλης της Περιφέρειας
- Δράσεις ύψους €25 εκατ. σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, για την αξιοποίηση της πληροφορικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Δράσεις κατάρτισης 17.500 αιρετών δημάρχων και δημοτικών συμβούλων σε νέες τεχνολογίες
- Δράση «Δες την ψηφιακά» για την επιδότηση απόκτησης φορητών υπολογιστών από πρωτεύσαντες πρωτοετείς φοιτητές

- Μελέτη δοκιμαστικής εισαγωγής του «φορητού μαθητικού υπολογιστή» στην τάξη Βελτίωση της παραγωγικότητας:
- Δράσεις για την χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, προκειμένου να αξιοποιήσουν εργαλεία πληροφορικής και το Internet (ΜΕΤΕΧΩ, Δικτυωθείτε-II)
- Χρηματοδότηση ανάπτυξης 770 σημείων ασύρματης ευρυζωνικής πρόσβασης σε περισσότερες από 400 επιχειρήσεις όλης της χώρας με έμφαση στον τουρισμό,
- Ριζική αναβάθμιση του Taxisnet

Το «Σχέδιο για την Ανάπτυξη της Ευρυζωνικότητας έως το 2008», προϋπολογισμού €450 εκατ.

Στόχος η αύξηση της χρήσης του γρήγορου Internet, από το 0,1% του πληθυσμού το 2004 σε ποσοστό ίσο με το μέσο όρο της ΕΕ-25 έως το 2009 («ευρυζωνική σύγκλιση»):

- Έναρξη υλοποίησης του μεγάλου έργου ανάπτυξης ευρυζωνικών υποδομών στην Περιφέρεια, προϋπολογισμού €210 εκατ. και ενίσχυση της ζήτησης ευρυζωνικών υπηρεσιών. Η Ε.Ε. το χαρακτήρισε ως «το σημαντικότερο ευρυζωνικό σχέδιο που έχει αναλάβει ποτέ κράτος μέλος»,
- Προώθηση δράσεων για την ανάπτυξη υποδομών Internet στην Περιφέρεια (75 δίκτυα οπτικών ινών και 120 ασύρματα δίκτυα σε πόλεις της Περιφέρειας, έργα για την εξοικείωση των πολιτών με το Internet σε 85 σημεία στην Ελλάδα),
- Ενίσχυση επενδύσεων σε ευρυζωνικές υποδομές, μέσω του Επενδυτικού Νόμου.

5. Ορατά Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα εφαρμογής της Ψηφιακής Στρατηγικής 2006-2013 είναι ήδη ορατά:

Σύμφωνα με στοιχεία του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας, η διείσδυση της ευρυζωνικότητας αγγίζει πλέον το 6,5% του πληθυσμού από 0,1% το 2004, ενώ σύμφωνα με διεθνείς αναφορές, το 2006 η Ελλάδα ήταν η ταχύτερα αναπτυσσόμενη χώρα παγκοσμίως στον τομέα του γρήγορου Internet.

Οι τιμές πρόσβασης του γρήγορου Διαδικτύου μειώθηκαν επίσης σημαντικά, έως και -90% κατά μέσο όρο σε σύγκριση με το 2004, και βρίσκονται πλέον σε επίπεδα συγκρίσιμα με το μέσο όρο της Ευρώπης των 25, σε αντίθεση με το 2004 όταν η Ελλάδα ήταν η ακριβότερη χώρα στον τομέα του Internet.

Επιπρόσθετα, μόνο κατά το έτος 2006 περισσότερες από 34.000 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις χρηματοδοτήθηκαν προκειμένου να εντάξουν λειτουργικά στις επιχειρηματικές τους λειτουργίες και δραστηριότητες συστήματα πληροφορικής και το Internet.

Αυτές οι παρεμβάσεις, αύξησαν τον αριθμό των επιχειρήσεων που επωφελούνται από προγράμματα τεχνολογικής αναβάθμισης σε 60.000, έναντι 26.000 το 2005 (+130%).

6. Δράσεις απευθείας στους πολίτες και τις επιχειρήσεις

Η Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού ξεκινά εντός του 2007 μεγάλη επικοινωνιακή καμπάνια για την «Ψηφιακή Ελλάδα», με στόχο να εξοικειώσει τους Έλληνες πολίτες με τα οφέλη και τις δυνατότητες που προσφέρουν οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, ενώ συστήνει ομάδα για την Ψηφιακή Ασφάλεια ώστε να τονώσει τη σχέση και την εμπιστοσύνη των πολιτών στις νέες τεχνολογίες.

Αυτές οι δράσεις είναι οι πρώτες μιας σειράς παρεμβάσεων της Ψηφιακής Στρατηγικής, που θα απευθυνθούν απευθείας σε πολίτες και επιχειρήσεις για να ενισχύσουν την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και του Internet στη χώρα μας.

7. Εργαλεία υλοποίησης: Για να υλοποιηθεί η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013 αξιοποιούνται:

- Το υφιστάμενο ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας», στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ
- Το ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» της Δ' Προγραμματικής Περιόδου, σε συνεργασία με τα υπόλοιπα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2007-2013
- Αξιοποίηση νέων δυνατοτήτων για έργα ανάπτυξης ψηφιακών υπηρεσιών με συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ)
- Επενδυτικός Νόμος για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων στους τομείς της τεχνολογίας και των ευρυζωνικών υποδομών και υπηρεσιών

8. Δείκτες: Η Ψηφιακή Στρατηγική ολοκληρώνεται από ένα σύνολο μετρήσιμων δεικτών-στόχων, που ήδη μετρώνται περιοδικά από το Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της

Πληροφορίας.

Οι δείκτες διακρίνονται σε δύο επίπεδα:

- Δείκτες - οφέλη σε όρους καθημερινότητας πολιτών & επιχειρήσεων (π.χ. χρόνος που μπορεί να εξοικονομηθεί ετησίως από κάθε πολίτη λόγω της πραγματοποίησης συναλλαγών μέσω ψηφιακών υπηρεσιών, ποσοστό του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων το οποίο προέρχεται από ηλεκτρονικό εμπόριο κλπ.)
- Δείκτες διείσδυσης της τεχνολογίας (π.χ ποσοστό μαθητών με πρόσβαση στο Διαδίκτυο, αριθμός δημόσιων υπηρεσιών που είναι πλήρως διαθέσιμες ηλεκτρονικά κλπ.)

Η ψηφιακή στρατηγική 2006-2013 αντικαθιστά τη «Λευκή Βίβλο»⁸ για την Κοινωνία της Πληροφορίας και ενισχύει το ρόλο του υφιστάμενου Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας», διορθώνοντας τις στοχεύσεις του. Παράλληλα, η νέα ψηφιακή στρατηγική απαντά στις προκλήσεις της Δ' Προγραμματικής Περιόδου (2007-2013) και είναι συμβατή με την νέα ευρωπαϊκή πολιτική για την Κοινωνία της Πληροφορίας «i2010» και το σχέδιο δράσης «Jobs & Growth» που καταρτίστηκαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2005.

Η πρόταση για την ψηφιακή στρατηγική δόθηκε προς διαβούλευση από την Επιτροπή Πληροφορικής στις 12.07.2005. Με βάση τα αποτελέσματα της διαβούλευσης η Επιτροπή Πληροφορικής θα καταλήξει στο τελικό κείμενο.

Η πρόοδος της Ελλάδας στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών δεν είναι, δυστυχώς, μέχρι σήμερα ικανοποιητική. Η πορεία που ακολούθησε η χώρα τα τελευταία δέκα έτη την οδήγησε σε χαμηλές θέσεις στους περισσότερους δείκτες τεχνολογικής κατάταξης στην Ευρώπη για το έτος 2004. Μέχρι το πρόσφατο παρελθόν, η έννοια της Κοινωνίας της Πληροφορίας στη χώρα μας ταυτίστηκε αποκλειστικά με το αντίστοιχο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και «αυτοπεριορίστηκε» σε μια απαρίθμηση έργων πληροφορικής. Για να αντιστραφεί αυτή η πορεία, η Ψηφιακή Στρατηγική έχει θέσει το ρόλο των νέων τεχνολογιών σε νέα βάση, στο πλαίσιο του ευρύτερου σχεδίου διαρθρωτικών αλλαγών που εισάγει προκειμένου η χώρα μας να πραγματοποιήσει ένα ψηφιακό άλμα.

Ψηφιακό Άλμα

Ένα «ψηφιακό άλμα» που αξιοποιεί μεν την τεχνολογία δυναμικά, αλλά όχι ως αυτοσκοπό. Για την Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013, οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών είναι το μέσο για μια οικονομία πιο δυναμική και για πολίτες με καλύτερη ποιότητα καθημερινής ζωής. Οι μεγάλοι στρατηγικοί στόχοι της ψηφιακής στρατηγικής είναι:

- Βελτίωση της παραγωγικότητας
- Βελτίωση της ποιότητας της καθημερινής ζωής των πολιτών, με πρακτικό τρόπο

Η νέα Ψηφιακή Στρατηγική αντικαθιστά τη «Λευκή Βίβλο» για την Κοινωνία της Πληροφορίας, η οποία συντάχθηκε αρχικώς το 1995 και επικαιροποιήθηκε διαδοχικά το 1999, το 2000 και το 2002 σε επιμέρους σημεία ενώ ενισχύει το ρόλο του υφιστάμενου Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας», διορθώνοντας τις στοχεύσεις του. Περαιτέρω απαντά στις προκλήσεις της Δ' Προγραμματικής Περιόδου για την περίοδο

⁸ Γενικά με το όνομα Βίβλος ακολουθούμενο μετά επιθέτου δηλωτικού χρώματος π.χ. Λευκή, Κυανή, Ερυθρά κ.λπ. έχει καθιερωθεί κατά το Διεθνές Δίκαιο να ονομάζεται η συλλογή κρατικών επισήμων εγγράφων που σχετίζονται με εξωτερικά ή και εσωτερικά θέματα (ζητήματα) την οποία και εκδίδουν οι κυβερνήσεις σε μορφή βιβλίου. Οι λευκές βίβλοι που εκδίδονται από την Επιτροπή είναι έγγραφα που περιλαμβάνουν προτάσεις κοινοτικής δράσης σε συγκεκριμένους τομείς. Σε ορισμένες περιπτώσεις αποτελούν προέκταση των πράσινων βιβλίων, σκοπός των οποίων είναι η έναρξη διαδικασίας διαβουλεύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εφόσον διατυπωθεί ευνοϊκή γνώμη για τη λευκή βίβλο από το Συμβούλιο, μπορεί, ενδεχομένως, να ακολουθήσει πρόγραμμα δράσης της Ένωσης στον συγκεκριμένο τομέα.

2007-2013 ενώ είναι συμβατή με την νέα ευρωπαϊκή πολιτική για την Κοινωνία της Πληροφορίας «i2010» και το σχέδιο δράσης «Jobs & Growth» της Ε.Ε. που καταρτίστηκαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2005.

Σχεδιασμός της Ψηφιακής Στρατηγικής

Στον σχεδιασμό της ψηφιακής στρατηγικής, συμμετείχε βεβαίως η Επιτροπή Πληροφορικής, αλλά και περισσότεροι από 20 διευθύνοντες σύμβουλοι και υψηλόβαθμα στελέχη από επιχειρήσεις όχι μόνο του κλάδου της πληροφορικής και επικοινωνιών, αλλά και από κλάδους-χρήστες της πληροφορικής (όπως τράπεζες, λιανικό εμπόριο κλπ.), φορείς του δημόσιου τομέα, στελέχη της Ειδικής Γραμματείας για την Κοινωνία της Πληροφορίας, σε συνεργασία με εξωτερικούς συμβούλους καθώς και φορείς όπως ο ΣΕΠΕ και ο ΣΕΒ κλπ. Βασικός στόχος στον σχεδιασμό, ήταν η διάγνωση 20 βασικών αιτιών στις οποίες οφείλεται το χαμηλό επίπεδο αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, η μικρή επίδρασή τους στην παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα και στις υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, η μειωμένη ανάπτυξη του κλάδου σε σύγκριση με άλλες χώρες και η μειωμένη επιχειρηματικότητα σε τομείς όπου οι ΤΠΕ μπορούν να βοηθήσουν πάρα πολύ. Στην κατάρτιση της ψηφιακής στρατηγικής μελετήθηκαν επιπλέον ευρωπαϊκές και διεθνείς πολιτικές (i2010, WSIS) αλλά και η διεθνής εμπειρία μέσα από καλές πρακτικές αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών σε 20 χώρες. Σύμφωνα με τον Ειδικό Γραμματέα για την Κοινωνία της Πληροφορίας Καθ. Β. Ασημακόπουλο «η προσπάθεια της Επιτροπής Πληροφορικής σηματοδοτεί μια δραστική αλλαγή, καθώς πρώτη φορά θεσμικό όργανο επιφορτισμένο με τη χάραξη της πολιτικής για την Πληροφορική, αποφασίζει να διαγνώσει με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο τη ρίζα των προβλημάτων κι όχι τα συμπτώματα». Οι βασικές κατευθύνσεις της νέας στρατηγικής είναι έξι - τέσσερις αφορούν στη βελτίωση της παραγωγικότητας και δυο στην καλύτερη ποιότητα ζωής:

- Προώθηση της χρήσης των ΤΠΕ στις επιχειρήσεις
- Παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις και παράλληλη αναδιοργάνωση του δημόσιου τομέα
- Υποστήριξη των κλάδων των ΤΠΕ
- Προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τομείς που αξιοποιούν τις ΤΠΕ
- Βελτίωση της καθημερινής ζωής μέσω των ΤΠΕ, και
- Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών για τον πολίτη.

Κοινός παρονομαστής για όλα αυτά, παραμένει η ευρυζωνική διασύνδεση, ενώ «ρόλο-κλειδί» παίζει το ανθρώπινο κεφάλαιο, που αν αναπτυχθεί με οργανωμένο τρόπο, μπορεί να χαρίσει σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα στη χώρα.

Το Μονοπάτι για το Ψηφιακό Άλμα

Το μονοπάτι για το «ψηφιακό άλμα», την υλοποίηση δηλαδή της νέας ψηφιακής στρατηγικής περιλαμβάνει περισσότερες από 65 δράσεις. Δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη συστημάτων ηλεκτρονικών προμηθειών, στη δραστική ενίσχυση της ευρυζωνικότητας, στην καμπάνια ενημέρωσης και εξοικείωσης των πολιτών με τις νέες τεχνολογίες και την ηλεκτρονική παροχή των πέντε συχνότερα χρησιμοποιούμενων πιστοποιητικών στις επιχειρήσεις και των 20 βασικών υπηρεσιών στους πολίτες ως το 2008, οπότε λήγει η πρώτη φάση υλοποίησης της στρατηγικής. Όλες αυτές οι δράσεις θεωρούνται ιδιαίτερα κρίσιμες για την επίτευξη του ψηφιακού άλματος. Σ' ό,τι αφορά στην περίοδο μετά το 2008, προβλέπεται η δημιουργία ηλεκτρονικών σημείων μιας στάσης με στόχο την εξυπηρέτηση των επιχειρήσεων, η αναδιοργάνωση του δημόσιου τομέα με σκοπό την αυτοματοποίηση διαδικασιών και η δυναμικότερη ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η νέα ψηφιακή στρατηγική αξιοποιεί και ενισχύει το υφιστάμενο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» αναδεικνύοντας το ρόλο του ενώ παράλληλα θέτει τις βάσεις για την ανάπτυξη της χώρας στο πλαίσιο της Δ' Προγραμματικής Περιόδου (2007-2013). Ωστόσο, η υλοποίηση της ψηφιακής στρατηγικής δεν περιορίζεται στα

Επιχειρησιακά Προγράμματα, καθώς αξιοποιεί όλα τα διαθέσιμα εργαλεία, όπως ο νέος Επενδυτικός Νόμος ώστε να υλοποιηθούν επενδυτικά σχέδια στην περιφέρεια και οι νέες τεχνολογίες να αμβλύνουν το ψηφιακό χάσμα μεταξύ των λιγότερο αναπτυγμένων και απομονωμένων περιοχών της υπαίθρου και αστικών κέντρων. Ενώ από τις συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, αξιοποιεί νέες δυνατότητες προκειμένου να δημιουργηθούν ταχύτερα, αποτελεσματικότερα και με χαμηλότερο δημοσιονομικό κόστος υποδομές που θα έχουν άμεσο θετικό αντίκτυπο στην αύξηση της παραγωγικότητας και που θα βελτιώσουν αισθητά την καθημερινή ζωή των πολιτών. Η υλοποίηση της νέας στρατηγικής ξεκινά άμεσα, από το 2006, και η πορεία της θα παρακολουθείται από το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ με συνεκτικό σύστημα δεικτών, σε πλήρη αντιστοιχία με την πρωτοβουλία i2010 και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας, Eurostat. Η ελληνική εθνική Ψηφιακή Στρατηγική περιλαμβάνεται επίσης στο Εθνικό Σχέδιο Μεταρρυθμίσεων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, που η χώρα υπέβαλε στις αρχές Οκτωβρίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γεγονός που καταδεικνύει τη σημασία που της αποδίδεται, σε κάθε επίπεδο.

1.1.1.3 Ε.Π Κοινωνία της Πληροφορίας

Για την προώθηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΚτΠ) στην Ελλάδα με τρόπο συνεκτικό και ολοκληρωμένο, έχει ενταχθεί ένα ξεχωριστό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την ΚτΠ, το **Ε.Π. "ΚτΠ"**, στο πλαίσιο του 3ου ΚΠΣ, την περίοδο 2000 - 2006.

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα, η Κοινωνία της Πληροφορίας δημιουργεί νέα δεδομένα και νέες ευκαιρίες για ανάπτυξη, ευημερία και ποιότητα ζωής. Η ανάπτυξη της βασίζεται στη ραγδαία εξέλιξη των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (**ΤΠΕ**). Οι τεχνολογίες αυτές αποτελούν ουσιαστικό εργαλείο για ανοιχτή και αποτελεσματική διακυβέρνηση και για την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών στον πολίτη.

Το Ε.Π. "ΚτΠ" αποτελεί **σύνολο ολοκληρωμένων και συμπληρωματικών παρεμβάσεων** σε διάφορους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής έτσι ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν καταλυτικά για την ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Ελλάδα.

Στόχος του είναι να εφαρμοστούν τα σημαντικότερα σημεία της Λευκής Βίβλου της ελληνικής κυβέρνησης με τίτλο "Η Ελλάδα στην Κοινωνία της Πληροφορίας: Στρατηγική και Δράσεις"⁹ του 1999 και, παράλληλα, να επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας eEurope και του Σχεδίου Δράσης eEurope 2002 που εγκρίθηκε στο Συμβούλιο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Φέιρε τον Ιούνιο 2000.

Για την επίτευξη των Γενικών του Στόχων, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θέτει μια σειρά από Ειδικούς Στόχους ή **Άξονες Προτεραιότητας**, όπου οι επιμέρους στόχοι κάθε Άξονα εξειδικεύονται μέσα από έναν **αριθμό Μέτρων**.

Το Ε.Π. "ΚτΠ" αποτελεί τον κύριο μοχλό υλοποίησης της συνολικής **εθνικής στρατηγικής** για την πορεία προς την ΚτΠ. Σημαντικές δράσεις θεσμικού χαρακτήρα, κινούνται παράλληλα και συμπληρωματικά με τους άξονες παρέμβασης του προγράμματος.

Συνολικά, θα αξιοποιηθούν στο πλαίσιο του Ε.Π. "ΚτΠ" **περισσότερα από 2,4 δισ. ευρώ δημόσιας χρηματοδότησης** για την προσεχή επταετία, ένα επίπεδο δαπάνης ανάλογο με εκείνα των πλέον φιλόδοξων περιοχών της Β. Ευρώπης στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Γενικοί Στόχοι

Το Ε.Π. "Κοινωνία της Πληροφορίας" αποτελεί τον κύριο μοχλό υλοποίησης της συνολικής εθνικής στρατηγικής για την πορεία προς την Κοινωνία της Πληροφορίας την περίοδο 2000-2006 .

⁹ Βλ πλήρες κείμενο - <http://broadband.cti.gr/el/download/strathgikh.pdf>

Το Ε.Π. "ΚτΠ" έχει καινοτόμο και οριζόντιο χαρακτήρα, διαπερνώντας διαφορετικές κυβερνητικές υπηρεσίες. Αποτελεί **σύνολο ολοκληρωμένων και συμπληρωματικών παρεμβάσεων** σε διάφορους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής έτσι ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν καταλυτικά για την ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Ελλάδα.

Στη σημερινή συγκυρία, που χαρακτηρίζεται από την ένταξη της Ελλάδας στην οικονομική και νομισματική ένωση και την ευρωπαϊκή ενοποίηση γενικότερα, έχει πλέον διαμορφωθεί μια συνολική στρατηγική για την Κοινωνία της Πληροφορίας, με συγκεκριμένους στόχους και διαδικασίες εφαρμογής. Αυτή η στρατηγική στηρίζεται πάνω σε μερικές βασικές αρχές:

- Καινοτομία και επιχειρηματικές πρωτοβουλίες: Η ΚτΠ αναπτύσσεται στηριζόμενη στους μηχανισμούς της αγοράς και το θεσμικό πλαίσιο πρέπει να διευκολύνει τις νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και την καινοτομία.
- Δημοκρατία και ατομικές ελευθερίες: Η ΚτΠ πρέπει να ενισχύει τις δημοκρατικές διαδικασίες και να διαφυλάσσει τα δικαιώματα των πολιτών.
- Ίσες ευκαιρίες και αλληλεγγύη: Η ΚτΠ πρέπει να δίνει σε όλους τους πολίτες πρόσβαση στις ευκαιρίες, τη γνώση και τις αγορές που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες και να είναι αλληλέγγυα σε όσους δεν καταφέρουν να ενταχθούν.

Οι γενικοί Στρατηγικοί στόχοι του Ε.Π. "ΚτΠ" για την περίοδο 2000-2006 είναι δύο:

Πρώτος γενικός στόχος: «Εξυπηρέτηση του Πολίτη και Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής»

Αφορά τη βελτίωση της ποιότητας της καθημερινής ζωής του πολίτη μέσα από παρεμβάσεις σε μία σειρά από κρίσιμους τομείς, όπως η δημόσια διοίκηση, η υγεία, οι μεταφορές και το περιβάλλον.

Οι παρεμβάσεις αφορούν, κυρίως, την ένταξη σε παραγωγική λειτουργία, στους παραπάνω τομείς, ολοκληρωμένων συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών που συμβάλλουν στη βελτίωση των προσφερομένων υπηρεσιών και την παροχή υπηρεσιών σε πραγματικό χρόνο στη δημόσια διοίκηση.

Δεύτερος γενικός στόχος: «Ανάπτυξη και Ανθρώπινο Δυναμικό»

Αφορά τη δημιουργία συνθηκών κατάλληλων για την ενίσχυση μιας διαδικασίας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, όπου η τεχνολογία και η γνώση αποτελούν τον κύριο μοχλό αύξησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, των εισοδημάτων, της απασχόλησης και της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Ενέχει δράσεις για την ανάπτυξη των υποδομών τηλεπικοινωνιών, την ενίσχυση της οικονομικής μηχανής και της απασχόλησης με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, τη δημιουργία ενός συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης προσαρμοσμένου στις ανάγκες του 21ου αιώνα, καθώς και την προβολή του ελληνικού πολιτισμού.

Για την επίτευξη των δύο γενικών στόχων του, το Ε.Π. "Κοινωνία της Πληροφορίας" θέτει μια σειρά από **Ειδικούς Στόχους ή Άξονες**.

Ειδικό Στόχοι

Ο Άξονας είναι μια από τις προτεραιότητες της στρατηγικής που έχει επιλεγεί σε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα. Κάθε Άξονας Προτεραιότητας υλοποιείται με μια σειρά από Μέτρα.

Οι Άξονες είναι οι εξής:

Άξονας 1 - Παιδεία και πολιτισμός: Εξοπλισμός, δικτύωση, κατάρτιση εκπαιδευτικών και ψηφιακό περιεχόμενο για τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού συστήματος για τον 21ο αιώνα, χρήση νέων τεχνολογιών για τεκμηρίωση και προβολή του ελληνικού πολιτισμού.
Άξονας 2 - Εξυπηρέτηση του πολίτη και βελτίωση της ποιότητας ζωής: Χρήση ΤΠΕ για

καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη σε κρίσιμους τομείς της δημόσιας διοίκησης, βελτίωση της ποιότητας ζωής με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην υγεία και την πρόνοια, στο περιβάλλον και στις μεταφορές, καθώς και η ανάπτυξη εφαρμογών και υποδομών του κτηματολογίου.

Άξονας 3 - Ανάπτυξη και απασχόληση στην ψηφιακή οικονομία: Δημιουργία συνθηκών για τη μετάβαση στη «νέα οικονομία», με την προώθηση του ηλεκτρονικού επιχειρείν, της έρευνας και της διασύνδεσής της με την παραγωγή, της κατάρτισης στις νέες τεχνολογίες, της απασχόλησης και της τηλε-εργασίας, την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) από τις ΜΜΕ.

Άξονας 4 - Επικοινωνίες: Στήριξη της διαδικασίας απελευθέρωσης της αγοράς, δράσεις ανάπτυξης της τηλεπικοινωνιακής υποδομής σε απομακρυσμένες περιοχές για παροχή προηγμένων υπηρεσιών σε χαμηλό κόστος και σημείων πρόσβασης για τους πολίτες.

Άξονας 5 - Τεχνική Βοήθεια.

Άξονας¹⁰

Ο Άξονας είναι μια από τις προτεραιότητες της στρατηγικής που έχει επιλεγεί σε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα. Συνοδεύεται από τη συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων και των άλλων χρηματοδοτικών οργάνων και από τους χρηματοδοτικούς πόρους του κράτους - μέλους που του αντιστοιχούν, καθώς και από συγκεκριμένους στόχους. Στο Β΄ ΚΠΣ, ανεφέρετο ως υποπρόγραμμα.

Μέτρο¹¹

Κάθε Άξονας Προτεραιότητας υλοποιείται με μια σειρά από Μέτρα. Μέτρο είναι το μέσο το οποίο συμβάλλει στην πραγμάτωση ενός Άξονα Προτεραιότητας και το οποίο επιτρέπει τη χρηματοδότηση των πράξεων.

Το Μέτρο αποτελείται από ένα σύνολο ομοειδών έργων / ενεργειών που συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων του Μέτρου, ενώ ο Άξονας αποτελείται από ένα σύνολο ομοειδών Μέτρων που συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων.

1.1.1.3.1 Άξονες Προτεραιότητας

Παιδεία & Πολιτισμός

Ο πρώτος Άξονας Προτεραιότητας του Ε.Π. "Κοινωνία της Πληροφορίας" αφορά στην Παιδεία, στην προώθηση της δια βίου μάθησης στο νέο ψηφιακό περιβάλλον, και στον Πολιτισμό.

Στόχος είναι να προσαρμοστεί το εκπαιδευτικό σύστημα στις απαιτήσεις της ψηφιακής εποχής και να επιτευχθεί αυξημένη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, η δικτύωση σχολείων, πανεπιστημίων και ακαδημαϊκής κοινότητας (συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών υπηρεσιών), κατάρτιση εκπαιδευτικών και μαθητών, καθώς και ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου.

Επίσης, οι ΤΠΕ πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση του ελληνικού πνεύματος και πολιτισμού, μέσω της τεκμηρίωσης και προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Μέτρα Άξονα

- Εξοπλισμός και δικτύωση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης

Το Μέτρο αποσκοπεί στη βελτίωση των υποδομών και των ΤΠΕ σε σχολικές μονάδες, στη διοίκηση της εκπαίδευσης, στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στα ερευνητικά κέντρα, στηρίζοντας ταυτόχρονα όλους τους άλλους στόχους του Άξονα Προτεραιότητας για την Παιδεία με την απαραίτητη υποδομή.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21.6.1999 για τα Διαρθρωτικά Ταμεία

¹¹ Βλ. Λεξικό Όρων Γ΄ ΚΠΣ - <http://www.infosoc.gr/infosoc/el-GR/services/leksiko/565.htm>

Η επίτευξη των παραπάνω περιλαμβάνει μία σειρά από ενέργειες, που έχουν στόχο :

- Να εξοπλίσουν τις σχολικές και διοικητικές μονάδες Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής με τον απαραίτητο υπολογιστικό, δικτυακό και οπτικοακουστικό εξοπλισμό.
- Να ολοκληρώσουν και να αναβαθμίσουν το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (ΠΣΔ) ως προς την υποδομή και τις υπηρεσίες εξασφαλίζοντας έτσι από το τέλος του 2001 τη δυνατότητα πρόσβασης στο Δίκτυο εκπαίδευσης όλων των σχολείων και δημιουργώντας ως το 2006 το Εσωτερικό Δίκτυο εκπαίδευσης με όλα τα σχολεία συνδεδεμένα.
- Να εξασφαλιστεί ευρυζωνική πρόσβαση στο Διαδίκτυο για την επιστημονική κοινότητα (ερευνητές, εκπαιδευτικό, διοικητικό προσωπικό, φοιτητές) και η συνέχιση της αναβάθμισης των δικτύων των Ιδρυμάτων.
- Να δημιουργηθούν / αναβαθμιστούν τα εργαστήρια πληροφορικής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Να υποστηριχθεί η δημιουργία δημόσιων κέντρων πληροφόρησης με πρόσβαση στο Διαδίκτυο μέσω της αξιοποίησης των σχολικών εργαστηρίων, με προτεραιότητα την πρόσβαση των νέων σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας.
- Δημιουργία / Αναβάθμιση αιθουσών και προγραμμάτων τηλε-εκπαίδευσης, βάσει ενιαίου σχεδιασμού, που θα καλύψει όλο το φάσμα του εκπαιδευτικού συστήματος, με παράλληλη αξιοποίηση τους από το σύνολο της εκπαιδευτικής Κοινότητας.

▪ Εισαγωγή και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

Το Μέτρο 1.2 έχει στόχο την εισαγωγή και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Οι ενέργειες του Μέρους περιλαμβάνουν δράσεις που στοχεύουν στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την τηλε-εκπαίδευση, την ανάπτυξη ή την προμήθεια λογισμικού και την εισαγωγή και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων στις υποδομές του εκπαιδευτικού συστήματος θα εκμηδενισθεί εάν δεν συνοδεύεται με παρεμβάσεις κατάρτισης του εκπαιδευτικού προσωπικού και την δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού και εργαλείων μάθησης. Οι παρεμβάσεις του παρόντος μέτρου αφορούν τέτοιου είδους δράσεις, που εξειδικεύονται στους πιο κάτω στόχους:

- Ανάπτυξη ή προμήθεια λογισμικού για την εκπαίδευση και δικτυακών εκπαιδευτικών εργαλείων και εκπαιδευτικού υλικού, με στόχο να καλυφθούν με εκπαιδευτικά σενάρια χρήσης το πρόγραμμα σπουδών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικών υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας και δημιουργία ολοκληρωμένων περιβαλλόντων στο Διαδίκτυο.
- Δημιουργία στο Διαδίκτυο περιβάλλοντος υποστήριξης σεναρίων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών εξ αποστάσεως. Επίσης, ανάπτυξη μηχανισμών τηλε-εκπαίδευσης, που να καλύπτει όλο το φάσμα της εκπαίδευσης.
- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με γνώσεις και δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ, ώστε να είναι εναλφάβητοι στις ΤΠΕ αλλά και να γνωρίζουν πώς να τις χρησιμοποιούν στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Ανάπτυξη δράσεων που ενισχύουν την ευρωπαϊκή περιοχή της δια βίου μάθησης στον τομέα της αξιοποίησης και χρήσης των ΤΠΕ.

▪ Τεκμηρίωση, αξιοποίηση και ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού

Το Μέτρο 1.3 αποσκοπεί στην ανάδειξη και την αξιοποίηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη χρήση νέων ΤΠΕ. Η αξιοποίηση αυτή περιλαμβάνει σειρά ενεργειών για τη γενικευμένη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει η ΚτΠ, με στόχους τόσο άμεσα οικονομικούς όσο και επιστημονικούς, εκπαιδευτικούς, ψυχαγωγικούς και επιμορφωτικούς.

Συνοπτική περιγραφή κατηγοριών πράξεων και ενδεικτικές προβλεπόμενες πράξεις:

- Δημιουργία υποδομών για τη δημιουργία ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος.
- Ανάδειξη, προβολή και επικοινωνία του Ελληνικού Πολιτισμού στην ΚτΠ.
- Οικονομική αξιοποίηση - προστασία πνευματικών δικαιωμάτων.

- Ανάπτυξη ψηφιακών πολιτιστικών προϊόντων και εφαρμογών από τον ιδιωτικό τομέα.

Εξυπηρέτηση του Πολίτη

Ο δεύτερος Άξονας Προτεραιότητας του Ε.Π. "Κοινωνία της Πληροφορίας" αφορά την εξυπηρέτηση του πολίτη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, η δημόσια διοίκηση έχει την υποχρέωση να παρέχει στους πολίτες και στις επιχειρήσεις υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, σε σύντομο χρόνο και με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Οι ΤΠΕ προσφέρουν τα απαραίτητα εργαλεία για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ενώ ταυτόχρονα διευκολύνουν τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης σε πλαίσιο διαφάνειας και δημοκρατικής συμμετοχής.

Οι δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 2 αναμένεται να οδηγήσουν σε βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας σημαντικών τομέων της δημόσιας διοίκησης, ορθολογικότερη διαχείριση των πόρων και βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους πολίτες και στις επιχειρήσεις, ανάπτυξη ολοκληρωμένων μηχανισμών παραγωγής, διαχείρισης και διάθεσης των δημοσίων πληροφοριών, δημιουργική αξιοποίηση και συνεχή βελτίωση των γνώσεων και των επαγγελματικών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Μέτρα Άξονα

- «Ηλεκτρονική κυβέρνηση» για την εξυπηρέτηση του πολίτη: Επιχειρησιακά σχέδια, μελέτες και πιλοτικά έργα

Το Μέτρο 2.1 στοχεύει στην προετοιμασία και το συντονισμό των φορέων της δημόσιας διοίκησης, καθώς και στην ανάπτυξη πιλοτικών εφαρμογών σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών από τη δημόσια διοίκηση σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Οι παρεμβάσεις του μέτρου 2.1 είναι πλέγμα αλληλένδετων και συμπληρωματικών ομάδων - διαστάσεων, κάθε μια από τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει μια συγκεκριμένη ενότητα προβλημάτων και εξειδικεύονται ως εξής:

- Εκπόνηση Επιχειρησιακών σχεδίων προετοιμασίας φορέων
- Μελέτες οριζοντίων θεμάτων για τη βελτιστοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τον πολίτη
- Πιλοτικές και καινοτόμες εφαρμογές.

- «Ηλεκτρονική κυβέρνηση» για την εξυπηρέτηση του πολίτη

Το Μέτρο 2.2 αποσκοπεί στην αξιοποίηση των ΤΠΕ με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών από τη Δημόσια Διοίκηση σε πολίτες και επιχειρήσεις σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Οι κατηγορίες των προτεινόμενων παρεμβάσεων - πράξεων του μέτρου 2.2 πρέπει κατά κύριο λόγο να αξιοποιούν και να εξειδικεύουν τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων του Μέρους 2.1., ιδιαίτερα στους εξής τομείς:

- Στο δημοσιονομικό και χρηματοοικονομικό τομέα.
- Στην κοινωνική ασφάλιση.
- Στον τομέα της δικαιοσύνης.
- Στην περιφερειακή ανάπτυξη και διοίκηση.
- Στη διοικητική εξυπηρέτηση του πολίτη (π.χ. άδειες, πιστοποιητικά).
- Στον τομέα των υπηρεσιών άμεσης βοήθειας και αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών.

- Υποστήριξη της διαχείρισης των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων και της μετάβασης στο Ευρώ

Το Μέτρο 2.3 στοχεύει στην υποστήριξη της διαχείρισης των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, ενώ υποστήριξε και τις διαδικασίες μετάβασης στο ευρώ.

Οι Γενικοί Στόχοι του Μέρους διακρίνονται σε δυο επιμέρους κατηγορίες:

- Στην υποστήριξη των φορέων για τη διαχείριση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και

- Στην ομαλή μετάβαση στο Ευρώ με την υλοποίηση των παρεμβάσεων τόσο στα Πληροφοριακά Συστήματα όσο και στις λειτουργικές διαδικασίες.

Οι στόχοι του μέτρου είναι συνεπείς προς τους ειδικούς στόχους του Άξονα Προτεραιότητας 2.

- Περιφερειακά γεωγραφικά πληροφοριακά συστήματα και καινοτομικές ενέργειες
Στόχοι του Μέτρου 2.4 είναι αφενός η ενθάρρυνση καινοτόμων δράσεων τόσο σε Κεντρικό όσο και σε Περιφερειακό επίπεδο και αφετέρου, η υποστήριξη και δημιουργία Γεωγραφικών Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Π.Σ.).

Οι ενέργειες για την ενθάρρυνση καινοτόμων πιλοτικών ενεργειών που αφορούν στην ανάπτυξη εφαρμογών της ΚτΠ σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στοχεύουν στην:

- Αξιοποίηση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων.
- Ενίσχυση των επενδύσεων στους τομείς της υποδομής, της παραγωγής και της χρήσης προϊόντων, εφαρμογών και υπηρεσιών για την ΚτΠ.
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής και μείωση του ψηφιακού χάσματος.
- Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά μέσω της ΚτΠ.

Οι ενέργειες για την καθιέρωση και την υποστήριξη γεωγραφικών και περιβαλλοντικών χαρτογραφικών και διαχειριστικών πληροφοριακών συστημάτων, σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, περιλαμβάνουν δύο ειδών δράσεις:

- Δημιουργία γεωγραφικών χαρτογραφικών και διαχειριστικών πληροφοριακών συστημάτων, με τη σύνταξη ψηφιακών χαρτών ως υπόβαθρο για την παραγωγή γενικών και θεματικών χαρτών, αναγκαίων για την ανάπτυξη και τη διοίκηση, διαχείριση και διάθεση των ψηφιακών δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή. Τα παραπάνω στοχεύουν στην ανάπτυξη Εθνικής Υποδομής Γεωγραφικών Πληροφοριών για την εξυπηρέτηση διοικητικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών στόχων.
- Χρήση συστημάτων πληροφορικής για την κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών στους τομείς διαχείρισης περιβάλλοντος και φυσικών πόρων, αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, δικτύων κοινής ωφέλειας κ.τ.λ.

- Κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης και μελέτες υποστήριξης του εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Διοίκησης

Το Μέτρο 2.5 στοχεύει στην κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, καθώς και στις διοικητικές και διαχειριστικές αλλαγές, με σκοπό την εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων αυτοματισμού γραφείου και τηλεπικοινωνιών.

Στην κάλυψη αυτών των απαιτήσεων αποσκοπούν και οι ειδικοί στόχοι του παρόντος μέτρου, που είναι:

- Βελτίωση των δεξιοτήτων του στελεχιακού δυναμικού του δημόσιου τομέα, για ευκολότερη αποδοχή των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του Άξονα 2 και αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους.
- Βελτίωση του οργανωτικού και λειτουργικού πλαισίου των τμημάτων / υπηρεσιών του δημόσιου τομέα που θα διαχειρισθούν τις αλλαγές.
- Μελέτες για τη χρήση ΤΠΕ με στόχο τον εκσυγχρονισμό της Δ.Δ. (π.χ. προσδιορισμός των απαραίτητων παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών με βάση τις λειτουργικές απαιτήσεις διασύνδεσης της δημόσιας διοίκησης, πλαίσιο για τη διάθεση δημόσιας πληροφορίας, κ.λπ.).
- Εκπαίδευση και κατάρτιση χρηστών έργων και ενεργειών υλοποιούμενων στα Μέτρα του ΕΤΠΑ του Άξονα 2 που υλοποιούν πληροφοριακά συστήματα.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και των μελών φορέων που δραστηριοποιούνται και προάγουν την πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου.
- Υποστήριξη της λειτουργίας δομών της Δημόσιας Διοίκησης που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα 2, μέσω της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας νέων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

- Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Υγεία και Πρόνοια

Το Μέτρο 2.6 στοχεύει στη χρήση των ΤΠΕ για τη στήριξη της ευρύτερης στρατηγικής βελτίωσης της ποιότητας της παρεχόμενης ιατρικής φροντίδας και την αναβάθμιση της εξυπηρέτησης των πολιτών. Συνδέεται άμεσα με την αναδιοργάνωση της διοίκησης και των δημοσιονομικών στον τομέα της υγείας.

Οι ειδικοί στόχοι για την υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη στο πλαίσιο του Μέρους ενδεικτικά είναι:

- Η σύνδεση του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού σε υποδομές ιατρικής τηλεματικής για πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία.
- Η διασύνδεση περιφερειακών και τοπικών κέντρων – μονάδων υγείας (συμπεριλαμβάνονται κέντρα σε απομακρυσμένες, νησιωτικές και ορεινές περιοχές) με ιατρικές υπηρεσίες που παρέχονται από κεντρικά σημεία.
- Η ανάπτυξη εφαρμογών τηλεϊατρικής
- Η ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων για ηλικιωμένους και ΑΜΕΑ
- Η ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στις μονάδες υγείας στη βάση συνολικής προσέγγισης παροχής υπηρεσιών
- Η ανάπτυξη συστημάτων για ασφαλή και εμπιστευτική πρόσβαση σε δίκτυα πληροφοριών για τους ασθενείς
- Η λειτουργία δομών στήριξης - υποβοήθησης της μετάβασης των επαγγελματιών υγείας στο ψηφιακό παραγωγικό περιβάλλον καθώς και δομών συλλογής και επεξεργασίας κρίσιμων ιστορικών επιχειρησιακών δεδομένων για την παροχή αξιόπιστων και ποιοτικών υπηρεσιών προς τον πολίτη.

▪ Κατάρτιση και θεσμικά μέτρα στην Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη

Το Μέτρο 2.7 αποσκοπεί στην εξασφάλιση των βασικών προϋποθέσεων για την επιτυχή υλοποίηση και εφαρμογή του προηγούμενου Μέρους, ώστε να δημιουργηθεί ένα πλήρως αναθεωρημένο σύστημα υγείας και πρόνοιας, που να αξιοποιεί τις σύγχρονες ΤΠΕ.

Περιλαμβάνει ενέργειες σε τέσσερις κατευθύνσεις:

- Εκπαίδευση επιστημονικού, διοικητικού και νοσηλευτικού προσωπικού σε εφαρμογές ΤΠΕ στην ιατρική για πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία, καθώς και κατάρτιση των χρηστών στις ΤΠΕ.
- Εκπαίδευση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού για την υποστήριξη της λειτουργίας κέντρων και μονάδων υγείας σε απομακρυσμένες περιοχές.
- Μελέτες και κωδικοποιήσεις για τον καθορισμό θεσμικού και οργανωτικού πλαισίου λειτουργίας των τηλεματικών υπηρεσιών υγείας, για την ασφάλεια ιατρικών πληροφοριών, για την υιοθέτηση διαδικασιών και προτύπων ιατρικών δεδομένων κ.λπ.
- Ευαισθητοποίηση μέσω δημοσιότητας ή/και άλλων ενεργειών (π.χ. μηχανισμών διαβούλευσης κ.λπ.) των επαγγελματιών υγείας, ενδιαφερόμενων και άλλων φορέων σε θέματα σχεδιασμού, υλοποίησης και υιοθέτησης ΤΠΕ στην παροχή διοικητικών, νοσηλευτικών και ιατρικών υπηρεσιών υγείας.

Η εκπαίδευση συνδέεται με την εισαγωγή των συστημάτων ΤΠΕ στον τομέα υγείας και πρόνοιας, σύμφωνα με τις δράσεις του Μέρους 2.6.

▪ «Ευφυείς» μεταφορές

Το Μέτρο 2.8 περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν τον τομέα των μεταφορών όπως η προαγωγή της ασφάλειας στις μεταφορές και στις συγκοινωνίες και η βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη.

Τα έργα που θα εκτελεστούν στο πλαίσιο του Μέρους ομαδοποιούνται στις παρακάτω κατηγορίες δράσεων:

- Ενίσχυση υπηρεσιών διαχείρισης της κυκλοφορίας και πληροφόρησης στον τομέα των μεταφορών (κυρίως οδικών, θαλάσσιων και επί σταθερής τροχιάς μεταφορών)
- Ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων ελέγχου κυκλοφορίας και συστημάτων κρατήσεων στον τομέα των μεταφορών (Κυρίως οδικών, θαλάσσιων και επί σταθερής τροχιάς μεταφορών)
- Υποστήριξη μηχανισμού έρευνας – διάσωσης, ασφάλειας στον τομέα των μεταφορών

- Τηλεπικοινωνιακή διασύνδεση μέσω μεταφοράς με κέντρα διαχείρισης και εντοπισμός γεωγραφικής θέσης.
- «Υποδομή δεδομένων και τεχνολογίας πληροφοριών σε ένα σύγχρονο Κτηματολόγιο»
Το Μέτρο 2.9 στοχεύει στη δημιουργία μιας λειτουργικής και υψηλής ποιότητας βάσης δεδομένων σε εθνικό επίπεδο, η οποία θα περιέχει προκαταρκτικά κτηματολογικά στοιχεία και τις απαραίτητες υποδομές της πληροφορικής.

Οι παρεμβάσεις που προτείνονται είναι αλληλένδετες ομάδες δράσεων, κάθε μια από τις οποίες έχει ως στόχο την αντιμετώπιση μιας ενότητας προβλημάτων.

Αναλυτικότερα:

- **Κατηγορία Πράξεων 1:** Ο εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Γεωδαιτικού Δικτύου - Το Ελληνικό Σύστημα Παροχής Υπηρεσιών Εντοπισμού Θέσης (HEPOS: HELLenic POSitioning Service)
- **Κατηγορία Πράξεων 2:** Ψηφιοποίηση και μετατροπή των υφισταμένων χαρτών και μητρώων
- **Κατηγορία Πράξεων 3:** Δημιουργία ενιαίων βασικών υποβάθρων
- **Κατηγορία Πράξεων 4:** Συλλογή ενδεικτικών στοιχείων για τη διευκόλυνση της διαδικασίας καταγραφής εμπράγματων δικαιωμάτων
- **Κατηγορία Πράξεων 5:** Βελτίωση του Συστήματος Πληροφορικής

Ανάπτυξη & Απασχόληση

Ο τρίτος Άξονας Προτεραιότητας του Ε.Π. "Κοινωνία της Πληροφορίας" αφορά τη δημιουργία των συνθηκών για την ομαλή μετάβαση της χώρας στα δεδομένα της μεταβιομηχανικής, ψηφιακής, οικονομίας που στηρίζεται στην παραγωγή, διανομή και χρήση γνώσης και πληροφορίας.

Στη νέα αυτή οικονομία, η τεχνολογία αποτελεί προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και μοχλό αύξησης της παραγωγικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης. Επιφέρει τροποποίηση των παραδοσιακών τρόπων άσκησης της επιχειρηματικής και οικονομικής δραστηριότητας στον πρωτογενή, δευτερογενή και ιδιαίτερα στον τριτογενή τομέα της οικονομίας.

Με βάση το παραπάνω πλαίσιο, οι γενικοί στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 3 είναι η ενίσχυση της οικονομικής μηχανής και της απασχόλησης με αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η προώθηση της σύνδεσης του επιστημονικού και τεχνολογικού δυναμικού της χώρας με την παραγωγή και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Μέτρα Άξονα

- Δημιουργία ευνοϊκού «ψηφιακού» περιβάλλοντος για την οικονομική δραστηριότητα
Το Μέτρο 3.1 αποσκοπεί στην δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος για την ομαλή μετάβαση της χώρας στα δεδομένα της νέας παγκόσμιας ψηφιακής οικονομίας.
Οι παρεμβάσεις του μέτρου εξειδικεύονται ως εξής:
 - Υποστήριξη μηχανισμών για την προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου στην ψηφιακή οικονομία.
 - Δημιουργία μηχανισμών πιστοποίησης και διαχείρισης
 - Ενδυνάμωση των δομών στήριξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)
 - Τουρισμός
 - Ενέργεια
 - Γεωργία
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την εισαγωγή τους στην ψηφιακή οικονομία
Το Μέτρο 3.2 περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν στην ενίσχυση των ελληνικών επιχειρήσεων για την ένταξή τους στην ΚτΠ. Ειδικοί στόχοι του Μέτρου είναι η προώθηση της χρήσης ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις (και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες).
Οι παραπάνω στόχοι θα επιτευχθούν με δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων και ομάδων επιχειρήσεων και των τριών τομέων της οικονομίας για την εισαγωγή ΤΠΕ, στην καθημερινή τους λειτουργία με σκοπό:
 - την υιοθέτηση νέων επιχειρηματικών πρακτικών που θα βελτιώσουν την εξωστρέφεια τους με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων

- τη βελτίωση της διαχείρισης της πληροφορίας στο εσωτερικό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (επιχειρησιακός ανασχεδιασμός, εγκατάσταση ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης επιχειρησιακών πόρων, βελτίωση της ενδοεπικοινωνίας στην επιχείρηση, συστήματα διαχείρισης εφοδιασμού κλπ.) προκειμένου να αυξηθεί η παραγωγικότητα και η ανταγωνιστικότητά τους,
- την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων όπως εξοικονόμηση ενέργειας, ασφάλεια-υγιεινή, διαχείριση κρίσεων, προστασία περιβάλλοντος κλπ.

Για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών ψηφιακής μορφής, καθώς και για τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, θα ενισχυθούν επιχειρήσεις όλων των κλάδων της οικονομίας.

▪ Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη για την Κοινωνία της Πληροφορίας

Το Μέτρο 3.3 στοχεύει στην ενθάρρυνση της παραγωγής καινοτομικών προϊόντων ή / και διαδικασιών μέσω της διασύνδεσης έρευνας και παραγωγής με τη λειτουργία κοινοπραξιών ερευνητικών και παραγωγικών φορέων καθώς και η ενίσχυση – συμπλήρωση και διεύρυνση των υποδομών των ερευνητικών φορέων.

Ειδικότερα το μέτρο στοχεύει:

- Στην ανάπτυξη δράσεων Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (Ε&ΤΑ), προβολής και επιχειρηματικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε τομείς των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ).
- Στην ενδυνάμωση της συνεισφοράς των επιχειρήσεων στην ερευνητική προσπάθεια.
- Στην ανάπτυξη και επέκταση δικτύων και προηγμένων υπηρεσιών τηλεματικής,
- Στη δημιουργία και διάχυση περιεχομένου σχετικού με την έρευνα στις ΤΠΕ.

▪ Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Το Μέτρο 3.4 αποσκοπεί στην ανάπτυξη ενός εργατικού δυναμικού με κατάλληλες δεξιότητες, ικανό να λειτουργήσει στο νέο περιβάλλον και τα νέα δεδομένα που δημιουργεί η ΚτΠ, καθώς και στην προώθηση της απασχόλησης.

Οι ενέργειες του Μέτρου απευθύνονται τόσο σε άνεργους όσο και σε εργαζόμενους και εξειδικεύονται στα εξής:

- Προγράμματα Κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ.
- Προγράμματα κατάρτισης και εναλλασσόμενης κατάρτισης για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων ΤΠΕ.
- Προώθηση της χρήσης ευέλικτων μορφών κατάρτισης.

Ειδική βαρύτητα κατά τον σχεδιασμό των δράσεων θα δοθεί σε ενέργειες άρσης της περιθωριοποίησης των κατοίκων γεωγραφικά απομακρυσμένων περιοχών καθώς και των ευπαθών ομάδων.

▪ Προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας

Το Μέτρο 3.5 αποσκοπεί στη δημιουργία θετικού περιβάλλοντος για την προώθηση της απασχόλησης σε επαγγέλματα της ΚτΠ, στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σε τομείς της ΚτΠ και στην ανάπτυξη νέων μορφών εργασίας, όπως η τηλε-εργασία.

Οι ενέργειες του Μέτρου απευθύνονται τόσο σε άνεργους όσο και σε εργαζόμενους και εξειδικεύονται στα εξής:

- Προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (Stage) σε ειδικότητες Πληροφορικής και Επικοινωνιών για άνεργους πτυχιούχους μεταδευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Προώθηση επιχειρηματικότητας με χρήση ΤΠΕ.
- Προώθηση της τηλε-εργασίας.
- Προώθηση της απασχόλησης σε ΤΠΕ στις επιχειρήσεις με έμφαση στις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται στις δράσεις του Άξονα 3.
- Προώθηση απασχόλησης νέων ερευνητών σε επιχειρήσεις

Επικοινωνίες

Ο τέταρτος Άξονας Προτεραιότητας του Ε.Π. "Κοινωνία της Πληροφορίας" αφορά στην εθνική υποδομή επικοινωνιών η οποία αποτελεί τη σπονδυλική στήλη της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον εκτεταμένης προσφοράς εξελιγμένων τηλεπικοινωνιακών και οπτικοακουστικών υπηρεσιών με χαμηλό κόστος.

Η ανάπτυξη της εθνικής υποδομής επικοινωνιών θα διασφαλίσει την ταχύτητα, τη φιλικότητα και την οικονομικότητα της αποθήκευσης, διακίνησης και επεξεργασίας της ψηφιακής πληροφορίας, διευκολύνοντας επομένως την ανάπτυξη της ποικιλίας προϊόντων και υπηρεσιών που συνολικά χαρακτηρίζουν την ΚτΠ.

Η εξασφάλιση της απαραίτητης υποδομής σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές θα πρέπει να διασφαλιστεί όχι μόνον μέσω των κατάλληλων κανονιστικών ρυθμίσεων που θα συνοδεύουν τον ανταγωνισμό σε μία απελευθερωμένη αγορά, αλλά και προωθώντας τη ζήτηση για τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες στις περιοχές αυτές, μέσω της ενίσχυσης δημιουργίας συμπληρωματικών υποδομών πρόσβασης.

Μέτρα Άξονα

- Ανάπτυξη μηχανισμών για την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου και την ενίσχυση του ανταγωνισμού

Το Μέτρο 4.1 στοχεύει στην απελευθέρωση της αγοράς και στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού για τη βελτίωση της λειτουργίας των κανονιστικών και ρυθμιστικών φορέων και για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού στην ελεύθερη αγορά των τηλεπικοινωνιών.

Το Μέτρο περιλαμβάνει τις αναγκαίες παρεμβάσεις στους αρμόδιους φορείς, με στόχο την υποστήριξη και ενίσχυση της λειτουργικότητάς τους για την αντιμετώπιση των νέων αυξημένων αρμοδιοτήτων στο καθεστώς του πλήρους ανταγωνισμού και της ταχέως αναπτυσσόμενης τηλεπικοινωνιακής αγοράς στην Ελλάδα. Παράλληλα, για να ενισχυθεί η πρόοδος προς την προαναφερθείσα κατεύθυνση, χρηματοδοτούνται δράσεις που υποστηρίζουν τη διαδικασία απελευθέρωσης και ρύθμισης στην τηλεπικοινωνιακή αγορά.

Οι προαναφερόμενοι στόχοι υλοποιούνται μέσω:

- Ανασχεδιασμού των διαδικασιών και υποστήριξης του τρόπου λειτουργίας των φορέων, με την προμήθεια και εγκατάσταση ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων και δικτυακής υποδομής.
- Διευκόλυνσης των φορέων για την αποτελεσματική εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου και τον έλεγχο των ασύρματων επικοινωνιών μέσω υποστηρικτικών μηχανισμών, όπως η υλοποίηση Εθνικού Συστήματος Διαχείρισης και Επίβλεψης Φάσματος Ραδιοσυχνοτήτων και η δημιουργία πάρκων κεραιών σε συγκεκριμένους γεωγραφικούς χώρους, κατόπιν διερεύνησης της δυνατότητας για ιδιωτική συμμετοχή και συγχρηματοδότηση.

- Ανάπτυξη Υποδομών Δικτύων Τοπικής Πρόσβασης

Το Μέτρο 4.2 έχει στόχο την ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακής υποδομής δικτύων τοπικής πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων μικρών πόλεων και μη αστικών ή απομακρυσμένων περιοχών, για την παροχή βασικών υπηρεσιών ευρείας ζώνης.

Η ανάπτυξη δικτύων τοπικής πρόσβασης στις εν λόγω περιοχές θα διευκολύνει την απελευθέρωση της αγοράς, θα αυξήσει τον ανταγωνισμό και παράλληλα θα βελτιώσει την ποιότητα ζωής των κατοίκων των ορεινών και νησιωτικών περιοχών, μέσω της εξασφάλισης, με ηλεκτρονικό τρόπο, ικανοποιητικού επιπέδου υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης και εμπορικών εφαρμογών.

Οι ανωτέρω υποδομές πρόσβασης κρίνονται επίσης αναγκαίες για την αναβάθμιση και βελτίωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των περιοχών, τη διατήρηση αλλά και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Επιπλέον, κατάλληλη δικτυακή υποδομή μπορεί να υποστηρίξει την εποπτεία -προστασία των περιοχών αυτών από φυσικές καταστροφές, (π.χ. πυρκαγιές, σεισμούς κ.λπ.) και να ενισχύσει άλλες εφαρμογές για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η ανάπτυξη της τηλεπικοινωνιακής υποδομής τοπικής πρόσβασης θα αφορά τις περιφέρειες της χώρας και θα βασιστεί στη στρατηγική των περιφερειών, ώστε να ληφθούν υπόψη οι γεωφυσικές ιδιαιτερότητες, οι προβλεπόμενες κοινωνικο-οικονομικο-πληθυσμιακές εξελίξεις, η υπάρχουσα τηλεπικοινωνιακή υποδομή και ζήτηση, ενώ η τεχνολογία υλοποίησης θα υποδειχθεί από τις εκάστοτε απαιτήσεις.

▪ Προηγμένες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες για τον πολίτη και τις επιχειρήσεις

Το Μέτρο 4.3 αποσκοπεί στην εισαγωγή των νέων τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών στην καθημερινή ζωή του πολίτη, δημιουργώντας παράλληλα προηγμένες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες για να στηρίξουν εφαρμογές σε όλο το φάσμα της οικονομίας και της κοινωνίας.

Μέσω της υλοποίησης του Μέρους αυτού, προωθείται επίσης η εισαγωγή των νέων τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών στη λειτουργία του δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων, έτσι ώστε να καταστούν κοινωνοί των προνομίων που προσφέρει η ΚτΠ. Στόχοι του Μέρους είναι:

- Η ανάπτυξη και παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και υπηρεσιών περιεχομένου ευρείας ζώνης.
- Η ανάπτυξη και παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και υπηρεσιών περιεχομένου ευρείας ζώνης σε περιοχές της ελληνικής επικράτειας οι οποίες έχουν αναγνωρισμένες ανάγκες, όσον αφορά τη λειτουργία και διασύνδεση των φορέων της δημόσιας διοίκησης.
- Η ανάπτυξη δράσεων που αφορούν την εφαρμογή νέων τεχνολογιών, σε ορισμένη γεωγραφική περιοχή και για ορισμένο αριθμό χρηστών, οι οποίες ακόμα δεν έχουν υλοποιηθεί στην Ελλάδα, δεν θεωρούνται άμεσα κερδοφόρες, αλλά θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του πολίτη.
- Η ανάπτυξη ειδικών δράσεων παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών για ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες.

▪ Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των ταχυδρομικών υποδομών και ανάδειξη ταχυδρομικών γραφείων σε πολυδύναμα κέντρα

Το Μέτρο 4.4 στοχεύει, μέσω συγκεκριμένου σχεδίου δράσης, στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των ταχυδρομικών υποδομών και στην ανάδειξη των ταχυδρομικών γραφείων σε πολυδύναμα κέντρα, λαμβάνοντας υπόψη την απελευθέρωση της αγοράς στο χώρο των ταχυδρομικών υπηρεσιών.

Το Μέτρο περιλαμβάνει τους εξής ειδικούς στόχους:

- Την αναβάθμιση των καταστημάτων των ΕΛΤΑ, με στόχο την ανάδειξή τους σε πολυδύναμα κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών, μέσω παρεμβάσεων στις υποδομές και ανάληψης δράσεων για συνεργασία με φορείς της δημόσιας διοίκησης.
- Την ενίσχυση και απόκτηση της κατάλληλης υποδομής, με στόχο την πλήρη αξιοποίηση της πληροφορικής, για την αυτοματοποίηση των κέντρων διαλογής και διανομής, καθώς και την ανάπτυξη του συστήματος διανομής.
- Τις δράσεις ολοκλήρωσης και ανάπτυξης των συστημάτων πληροφορικής που θα υποστηρίζουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες, την επέκταση σε νέες υπηρεσίες και την επίτευξη των στόχων ποιότητας των ΕΛΤΑ.
- Τις υποστηρικτικές ενέργειες για την ομαλή υλοποίηση των υπολοίπων δράσεων του μέτρου.

Με το Μέτρο αυτό εξασφαλίζεται η αναδιοργάνωση των λειτουργιών και η αναβάθμιση του ταχυδρομικού δικτύου, που αποτελεί έναν από τους πρωτεύοντες στόχους των ΕΛΤΑ. Ο εκσυγχρονισμός τους θα υποβοηθήσει τους βασικούς επιχειρησιακούς τους στόχους και την ανάπτυξη και βελτίωση των υποδομών τους.

Επιπλέον, δίδεται έμφαση στις απομακρυσμένες περιοχές, μέσα από μία σειρά δράσεων και έργων με στόχο την ανάδειξη των ταχυδρομικών γραφείων των ΕΛΤΑ σε πολυδύναμα κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών, τα οποία θα επιτρέψουν στους κατοίκους των απομακρυσμένων περιοχών την πρόσβαση στις εφαρμογές της ΚτΠ.

▪ Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού του τομέα των επικοινωνιών

Το Μέτρο 4.5 έχει στόχο την κατάρτιση του στελεχικού δυναμικού του ΥΜΕ/ΓΓΕ, της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και των λοιπών κανονιστικών / ρυθμιστικών φορέων, σε θέματα αιχμής τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών και εφαρμογών.

Το Μέτρο δίνει έμφαση στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του Ανθρώπινου Δυναμικού, ειδικότερα στην περιφέρεια, και στην υλοποίηση δράσεων κατάρτισης συνδεδεμένων με τις επενδύσεις.

Στο πλαίσιο του Μέτρου επιδιώκονται:

- Η κατάρτιση του στελεχιακού δυναμικού του ΥΜΕ και των εποπτευόμενων φορέων του, της ΕΕΤΤ και των λοιπών κανονιστικών / ρυθμιστικών φορέων σε θέματα αιχμής τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών / εφαρμογών τα οποία είναι απαραίτητα για την απρόσκοπτη και αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους.
 - Η ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης σε θέματα ποιότητας, περιβαλλοντικής διαχείρισης και κοινωνικής ευθύνης του ΥΜΕ, κανονισμών εκπαίδευσης και εξέτασης επαγγελματιών στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού της αδειοδότησης επαγγελματιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του ΥΜΕ/ΓΓΕ σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες απαιτήσεις των διεθνών προτύπων (όπως ISO 17024) και η εκπαίδευση του προσωπικού του ΥΜΕ σε αυτά.
 - Η εκπαίδευση και συνεχιζόμενη κατάρτιση προκειμένου να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό, για την διασφάλιση της επιτυχίας των επιδιωκόμενων αλλαγών στην νοοτροπία, την οργανωτική δομή και των κανονιστικών και ρυθμιστικών αρχών.
 - Δράσεις κατάρτισης που αφορούν σε τεχνικές επικοινωνίας και οι οποίες σχετίζονται με τομείς που καλύπτονται από τους συνολικούς στόχους του Άξονα 4.
- Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού των ΕΛΤΑ

Το Μέτρο 4.6 στοχεύει στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού των ΕΛΤΑ, ειδικότερα στην περιφέρεια, μέσα από εκπαίδευση και συνεχιζόμενη κατάρτιση, ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχία των αλλαγών στη νοοτροπία, την οργανωτική δομή και την τεχνολογική βάση των ΕΛΤΑ.

Στο πλαίσιο του Μέτρου επιδιώκονται:

- Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των ΕΛΤΑ, ειδικότερα στην περιφέρεια.
- Δράσεις ειδικής κατάρτισης, που είναι συνδεδεμένες και με άλλες επενδύσεις που εντάσσονται στον τομέα των ταχυδρομείων.
- Η εκπαίδευση και συνεχιζόμενη κατάρτιση προκειμένου να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό, για την διασφάλιση της επιτυχίας των επιδιωκόμενων αλλαγών στην νοοτροπία, την οργανωτική δομή και των κανονιστικών και ρυθμιστικών αρχών.

Οι στόχοι του Μέτρου είναι συνεπείς προς τους ειδικούς στόχους του Άξονα Προτεραιότητας 4 - Επικοινωνίες: “Ανάπτυξη μηχανισμών για την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου και την ενίσχυση του ανταγωνισμού”.

1.1.1.3.2 ΚτΠ: Βασικές Αρχές και Στόχοι

Η Κοινωνία της Πληροφορίας, χωρίς ίσως να το γνωρίζεις, είναι μέρος της καθημερινότητάς σου, γίνεται τμήμα της ζωής σου... Είναι νέες δεξιότητες, νέες υπηρεσίες και σύγχρονες τεχνολογίες, που τις αξιοποιείς καθημερινά για να κάνεις την ημέρα σου πιο άνετη, πιο παραγωγική και πιο πλούσια σε εμπειρίες και γνώση.

Με περισσότερο ή λιγότερο ορατό τρόπο, οι νέες τεχνολογίες αλλάζουν το πώς ζούμε, το πώς δουλεύουμε, διασκεδάζουμε, μαθαίνουμε και συναναστρεφόμαστε. Η Κοινωνία της Πληροφορίας, αξιοποιεί την τεχνολογία για να σου προσφέρει περισσότερα.

Νέα δεδομένα και νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη, την ευημερία και την ποιότητα ζωής. Οι τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας αλλάζουν τον τρόπο εργασίας, διασκέδασης, επικοινωνίας και συναλλαγής και μεταλλάσσουν τις βάσεις του οικονομικού ανταγωνισμού.

Αποτελούν εργαλείο για τον εκσυγχρονισμό του κράτους και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, δημιουργούν νέους τρόπους εργασίας, νέες δεξιότητες και την ανάγκη συνεχούς μάθησης και μεταβολής του εκπαιδευτικού συστήματος.

Παράλληλα, επιτρέπουν τη βελτίωση των υπηρεσιών στην υγεία, την πρόνοια, το περιβάλλον και συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ελληνικής γλώσσας.

Μέλημα της πολιτείας είναι η Κοινωνία της Πληροφορίας που διαμορφώνεται να είναι μια κοινωνία για όλους, χωρίς διακρίσεις σε πληροφοριακά έχοντες και μη-έχοντες, όπου διαφυλάσσονται τα δικαιώματα του πολίτη, καθώς και η ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης.

Η συνολική στρατηγική για την Κοινωνία της Πληροφορίας στηρίζεται στις εξής βασικές αρχές:

- Ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση για όλους.
- Δημιουργία περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της καινοτομίας και την άνθιση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.
- Διαφύλαξη ατομικών ελευθεριών και λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών.

Με βάση αυτές τις αρχές, οριοθετούνται οι παρακάτω στόχοι, για την υλοποίηση των οποίων χρειάζεται συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, σε μία κοινωνία των πολιτών που συμμετέχει στη διαμόρφωση του χαρακτήρα της Κοινωνίας της Πληροφορίας:

- Βελτίωση των υπηρεσιών προς τον πολίτη και τις επιχειρήσεις (εκσυγχρονισμός της λειτουργίας του κράτους, μεγαλύτερη διαφάνεια).
- Καλύτερη ποιότητα ζωής (εφαρμογές τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας στην υγεία και την πρόνοια, το περιβάλλον και τις μεταφορές).
- Εκπαιδευτικό σύστημα και έρευνα προσαρμοσμένα στην ψηφιακή εποχή (εκπαίδευση με νέες τεχνολογίες, δικτύωση σχολείων και πανεπιστημίων).
- Δυναμική οικονομική ανάπτυξη (δημιουργία νέων επιχειρήσεων, ανάδυση νέων κλάδων, αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας).
- Αύξηση της απασχόλησης (νέες θέσεις εργασίας, βελτίωση και προσαρμογή των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες ανάγκες της αγοράς εργασίας, ανάπτυξη νέων μορφών εργασίας όπως η τηλε-εργασία).
- Ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού με νέα μέσα (τεκμηρίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς, προστασία της ελληνικής γλώσσας, επαφή με την ομογένεια).
- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στα μέσα μαζικής επικοινωνίας (κατάλληλο κανονιστικό πλαίσιο, διασφάλιση πολυφωνίας και ελεύθερης έκφρασης).
- Ισότιμη συμμετοχή των περιφερειών στον παγκόσμιο χώρο (αποκέντρωση, ενθάρρυνση πρωτοβουλιών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο).
- Ανάπτυξη της εθνικής υποδομής επικοινωνιών (πρωτοβουλίες αναπτυξιακού χαρακτήρα, απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, καθολική υπηρεσία).
- Προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη και του καταναλωτή, διαφύλαξη συνθηκών ανταγωνισμού, δημοκρατικός έλεγχος στην ψηφιακή εποχή.

Ποιους αφορά

- **Τελικοί Δικαιούχοι** - Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι εξειδικευμένοι φορείς οι οποίοι έχουν αναλάβει την υλοποίηση των Μέτρων και των δράσεων του Προγράμματος, ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης και τις αρμοδιότητές τους.
- **Ανάδοχοι Έργων** - Στο πλαίσιο της υλοποίησης χρηματοδοτούμενων πράξεων, οι ανάδοχοι αποτελούν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις αυτών που δημιουργούν, αναπτύσσουν και συντηρούν το εκάστοτε έργο.
- **Ιδιώτες** - Η Κοινωνία της Πληροφορίας, χωρίς ίσως να το γνωρίζεις, είναι μέρος της καθημερινότητας σου, γίνεται τμήμα της ζωής σου... Είναι νέες δεξιότητες, νέες υπηρεσίες και σύγχρονες τεχνολογίες που τις αξιοποιείς καθημερινά, για να κάνεις την ημέρα σου πιο άνετη, πιο παραγωγική και πιο πλούσια σε εμπειρίες και γνώση.

1.1.1.3.3 Πώς υλοποιείται

Για την υλοποίηση του Ε.Π. "ΚτΠ" ακολουθείται μια σειρά διαδικασιών που ξεκινά από τον προγραμματισμό, για να καταλήξει στον έλεγχο των έργων που έχουν ενταχθεί σε αυτό. Στο βασικό κείμενο του Ε.Π. "ΚτΠ" περιλαμβάνονται οι βασικοί άξονες προτεραιότητας του Προγράμματος και εξειδικεύονται στο «Συμπλήρωμα Προγραμματισμού», το οποίο περιλαμβάνει αναθεωρήσεις και προσθήκες προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του σήμερα.

Για να ολοκληρωθεί έγκαιρα και με επιτυχία το Ε.Π., αξιοποιούνται μια σειρά εργαλείων, όπως π.χ. ο ανάστροφος προγραμματισμός, οι προβλέψεις δαπανών κλπ., ενώ η υλοποίηση ξεκινά από την επιλογή των έργων που θα ενταχθούν στο Ε.Π. μέχρι την χρηματοδότηση και τον έλεγχο της πορείας τους.

Ένα πολύ ενδιαφέρον τεστ για το ελληνικό Ε.Π. "ΚτΠ" είναι η σύγκρισή του με τα αντίστοιχα της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, χωρών με αντιστοιχίες στο βαθμό ανάπτυξης.

Οι δύο αυτές χώρες παρά τις διαφορές τους με την Ελλάδα, συνιστούν τις πλησιέστερες προς την Ελλάδα περιπτώσεις ως προς την θέση τους στο πεδίο της ΚτΠ και τις πολιτικές παρέμβασης μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων της περιόδου 2000 - 2006.

Η συγκριτική θέση των τριών χωρών, Ελλάδας, Ισπανίας και Πορτογαλίας, προκύπτει από την ποιοτική σύγκριση των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων και των πολιτικών που αυτά εκφράζουν, σε συνδυασμό με την ποσοτική σύγκριση των προγραμμάτων με βάση τις τρεις κατηγοριοποιήσεις σε πεδία παρέμβασης-στόχους πολιτικής.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, υπάρχει σχετική ισορροπία προτεραιοτήτων με βάση την κατηγοριοποίηση των 4 πεδίων παρέμβασης. Ως σημαντικότερες προτεραιότητες εμφανίζονται οι Υποδομές και η Ηλεκτρονική κυβέρνηση, με ποσοστά συμμετοχής στο Πρόγραμμα 30,1% και 29,8% αντίστοιχα και η Ηλεκτρονική μάθηση με ποσοστό συμμετοχής 24,3%. Σχετικά χαμηλότερη, αλλά πάντως σημαντική συμμετοχή (15,8%) εμφανίζει η Ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα.

Με βάση την κατηγοριοποίηση των 5 πεδίων παρέμβασης, οι Εφαρμογές και υπηρεσίες αποτελούν το σημαντικότερο πεδίο προτεραιότητας με συμμετοχή στο Πρόγραμμα σε ποσοστό 35,1% και ακολουθούν σε προτεραιότητα οι Υποδομές με συμμετοχή στο Πρόγραμμα 20,4%. Σχετικά χαμηλή αλλά πάντως σημαντική συμμετοχή εμφανίζουν οι Δεξιότητες (16,8%), η Πρόσβαση (11,7%) και το Περιεχόμενο (16%).

Με βάση την κατηγοριοποίηση των 11 πεδίων, σημαντικότερα πεδία προτεραιότητας αποτελούν η Ηλεκτρονική Κυβέρνηση, και το Ψηφιακό περιεχόμενο, με ποσοστά 17,2%, 16,8% και 14,7% αντίστοιχα. Ακολουθούν τα πεδία παρέμβασης Απασχόληση στην Οικονομία της γνώσης και Επιτάχυνση ηλεκτρονικού εμπορίου με ποσοστά 12,3% και 10,9% αντίστοιχα. Τα δύο πεδία παρέμβασης που αφορούν το Διαδίκτυο συμμετέχουν συνολικά με ποσοστό 9,9%, ενώ οι Υπηρεσίες Υγείας και τα Έξυπνα συστήματα μεταφορών συμμετέχουν με χαμηλότερα αλλά πάντως σημαντικά ποσοστά 5,7% και 4,5% αντίστοιχα στον προϋπολογισμό του Ε.Π.

Διαδικασίες Προγραμματισμού

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση" και ειδικότερα η αρμόδια Μονάδα Α, καταρτίζει τον Ιανουάριο κάθε έτους ετήσιο προγραμματισμό, με σκοπό την έγκαιρη υλοποίηση των παρεμβάσεων του Ε.Π. "ΚτΠ" και την υλοποίηση των γενικών και ειδικών στόχων του.

Το εργαλείο που έχει αναπτυχθεί και επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα για την άρτια παρακολούθηση των στόχων του Προγράμματος είναι το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού.

Παράλληλα είναι αναγκαία η συνεχής επαφή με τους Τελικούς Δικαιούχους, ώστε να διασφαλιστεί στο μέγιστο βαθμό η επίτευξη του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου του προγράμματος ("διαχείριση κινδύνου").

Πιο συγκεκριμένα:

- Αναφορές Έργων υψηλής επικινδυνότητας

Οι άμεσες ενέργειες είναι η επικοινωνία με τον φορέα, η διάγνωση των αδυναμιών του και η παροχή της απαραίτητης βοήθειας για την επιτάχυνση των υποέργων του. Δημιουργία αναφορών

- Ενημέρωση στελεχών ΕΥΔ – επικοινωνία με φορείς
- Φόρμα απαντήσεων φορέα
- Επιστολές σε φορείς

Διαδικασίες Υλοποίησης

Η διαδικασία υλοποίησης του Ε.Π. "ΚτΠ" περιλαμβάνει τη διαδικασία έκδοσης προσκλήσεων έως και τον έλεγχο των έργων (πράξεων). Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει τις διαδικασίες Ένταξης και Συμβασιοποίησης Πράξεων, τις διαδικασίες Διαχείρισης Έργων, τις διαδικασίες Χρηματοδότησης Έργων και τις διαδικασίες Ελέγχου Έργων, αλλά και τις ομάδες εργασίας, οι οποίες εξασφαλίζουν τη διαφάνεια κατά την υλοποίηση του Ε.Π. "ΚτΠ".

Στην **Ένταξη Πράξεων** μπορείτε να ενημερωθείτε για τις διαδικασίες έκδοσης των Προσκλήσεων που συντάσσονται από τον υπεύθυνο κάθε Μέτρου, τις διαδικασίες Αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται από τους Τελικούς Δικαιούχους, καθώς και τις διαδικασίες Απόφασης Ένταξης που εκδίδει η Διαχειριστική Αρχή.

Στη **Διαχείριση Έργων** μπορείτε να ενημερωθείτε για την πορεία της υλοποίησης των έργων, για την επαφή που έχει η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης με τους Τελικούς Δικαιούχους και την υποστήριξη που τους προσφέρει, καθώς επίσης και για την παρακολούθηση μέσω του ΟΠΣ με την έκδοση μηνιαίων και τριμηνιαίων Δελτίων που στέλνει ο Τελικός Δικαιούχος στην ΕΥΔ.

Στην **Χρηματοδότηση** μπορείτε να δείτε μία συνοπτική παρουσίαση της διαδικασίας Χρηματοδότησης των Έργων από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους, τόσο από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε (ΕΚΤ και ΕΤΠΑ), όσο και από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Στον **Έλεγχο Έργων** μπορείτε να δείτε μία συνοπτική παρουσίαση των αρμοδιοτήτων της Μονάδας Γ' της ΕΥΔ σε σχέση με τις αρμοδιότητες ΕΔΕΛ και της Αρχής Πληρωμής, καθώς και μία παρουσίαση της διαδικασίας Ελέγχου (επιτόπια, προληπτική, κλπ) και των διαδικασιών Δημοσιονομικής Διόρθωσης, Απένταξης κλπ. Οι παραπάνω έλεγχοι έχουν οριστεί βάσει του εθνικού και κοινοτικού δικαίου και διασφαλίζουν τη διαφάνεια καθόλη τη διάρκεια της υλοποίησης του Ε.Π. "ΚτΠ".

Τέλος, στις **Ομάδες Εργασίας**¹² μπορείτε να ενημερωθείτε και να διαβάσετε πληροφορίες σχετικά με τις επιτροπές και τις ομάδες εργασίας που σκοπό έχουν την υποβοήθηση των έργων, και κυρίως, την υποβοήθηση των Ειδικών Υπηρεσιών σε εξειδικευμένα θέματα.

Παρακολούθηση & Αξιολόγηση

Όπως γίνεται αντιληπτό, η παρακολούθηση και αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Κοινωνία της Πληροφορίας είναι μια άκρως αναγκαία διαδικασία, προκειμένου να ελέγχεται η πορεία υλοποίησης των έργων και υποέργων που εντάσσονται σε αυτό, ώστε εντέλει να γίνονται ορατά σε κάθε έναν από εμάς, τους πολίτες, τα οφέλη από την ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

¹² Οι ομάδες αυτές συστήνονται ύστερα από απόφαση του αρμοδίου υπουργού, σύμφωνα με το Ν.2860/2000 άρθ. 4 παρ. 3 - http://www.espa.gr/elibrary/N2860_141100_fek251.pdf

Βασικό όργανο για την διαδικασία αυτή, όπως προβλέπεται από τις διαδικασίες που έχουν θεσπιστεί στο Γ ΚΠΣ¹³, είναι η Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικής και ορθής εφαρμογής του Ε.Π.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης μέσα από τις συνεδριάσεις της έχει ως αποστολή να παρακολουθεί όχι μόνο την αποτελεσματική και ορθή εφαρμογή του Προγράμματος, αλλά και την ποιότητα υλοποίησής του.

Στην «Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης» καταγράφεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί σε κάθε έναν από τους άξονες προτεραιότητας, η πορεία των ελέγχων, συμπεράσματα για την πορεία του Επιχειρησιακού κ.λπ. ανά τακτικά διαστήματα της προόδου που σημειώνεται για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Η Αξιολόγηση του Ε.Π. αποτελείται από την «εκ των προτέρων αξιολόγηση (ex ante), την «ενδιάμεση» και την «ενήμερωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης» και την «εκ των υστέρων» (ex post), βοηθά στο να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα των πράξεων του Ε.Π. "ΚτΠ" στην καθημερινότητα των πολιτών, των επιχειρήσεων, της δημόσιας διοίκησης και της κοινωνίας γενικότερα και συνεισφέρει στην εκτίμηση της επίτευξης των στόχων του προγράμματος.

1.1.2 Ψηφιακή Σύγκλιση

Στόχος του Ε.Π. «Ψηφιακή Σύγκλιση» για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, είναι να αναδείξει τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις και να εξειδικεύσει τη στρατηγική, τα μέσα και τις παρεμβάσεις για την αποδοτική και βιώσιμη αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην ελληνική οικονομία.

Το εγκεκριμένο Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση¹⁴ λαμβάνει υπόψη του και τις ειδικότερες στρατηγικές επιλογές και τις κατευθύνσεις της Ψηφιακής Στρατηγικής 2006-2013¹⁵, η οποία εισέρχεται το 2008 στη δεύτερη φάση υλοποίησής της και ακολουθεί μια διαφορετική φιλοσοφία σχεδιασμού νέων δράσεων: αντί για μεμονωμένες δράσεις, σχεδιάζονται πια ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που αποτελούνται από σύνολα δράσεων.

Επισημαίνεται ότι το Ε.Π. "ΨΣ" τέθηκε σε ανοικτή δημόσια διαβούλευση¹⁶ στις 23/03/2010 η οποία ολοκληρώθηκε επιτυχώς στις 30/04/2010.

Σύντομη παρουσίαση

Η στρατηγική για την ψηφιακή σύγκλιση είναι εθνική και σε πλήρη αρμονία με την Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013 και το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013.

Σύμφωνα με το ΕΣΠΑ, η θέση της Ελλάδας στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, συγκρινόμενη τόσο με τις χώρες της ΕΕ-25 όσο και παγκοσμίως, κινείται σε χαμηλότερα επίπεδα από τα επιθυμητά. Το χαμηλό σημείο εκκίνησης για τις νέες τεχνολογίες αποτελεί την κύρια αιτία για την οποία απαιτείται η επίτευξη «Ψηφιακού Άλματος», προκειμένου να ανακτηθεί ο χαμένος χρόνος και να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών δυναμικά.

¹³ Βλ. Κανονισμός ΕΚ 1260/1999

¹⁴ Βλ. αναλυτικότερα http://www.infosoc.gr/NR/rdonlyres/BC9D64CE-933E-4D72-8BC8-BCBB7BA628FD/4238/comm_pdf_c_2007_5339_1_el_annexe_1.pdf

¹⁵ Βλ. αναλυτικότερα http://www.infosoc.gr/NR/rdonlyres/A13F889F-DE92-4DCF-B64A-37351BFC69B9/3053/ktp_all.pdf

¹⁶ Βλ. την Ανοικτή Διαβούλευση για τον επανασχεδιασμό του ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση», εδώ: http://www.infosoc.gr/infosoc/el-GR/grafiotypou/news/opis_news/consultations/DiavouleusiEP_1-04-2010.htm

και την Αποδελτίωση της Ανοικτής Διαβούλευσης τον επανασχεδιασμό του ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση», εδώ: http://www.opengov.gr/ypoian/wp-content/uploads/2010/05/apodeltiosi_ps_v2_0.pdf

Ο Στρατηγικός Στόχος για το Ε.Π. «Ψηφιακή Σύγκλιση» για την περίοδο 2007 – 2013, λαμβάνοντας υπόψη το παραπάνω όραμα, περιγράφεται ως «Ψηφιακή σύγκλιση της χώρας με την Ε.Ε. αξιοποιώντας τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ)», και αναλύεται σε Γενικούς και Ειδικούς στόχους:

Γενικός Στόχος 1 : Βελτίωση της παραγωγικότητας με αξιοποίηση ΤΠΕ

Γενικός Στόχος 2 : ΤΠΕ και βελτίωση της ποιότητας ζωής

Οι Γενικοί Στόχοι αντιστοιχούνται και υποστηρίζονται από δύο Άξονες Προτεραιότητας στο πλαίσιο της επιχειρησιακής μορφής του Προγράμματος (σε αυτούς προστίθεται ο Άξονας για την Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής), οι οποίοι εξειδικεύουν τις παρεμβάσεις του Προγράμματος σε εθνικό επίπεδο.

1.1.3 Η ευρωπαϊκή προσέγγιση

(1994-2005)

Για να καταστεί η Ευρώπη η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης έως το 2010, ανέπτυξε στρατηγικά σχέδια δράσης, σε πρώτη φάση με την Αναφορά Μπάντζμαν το 1994 και με τα eEurope 2002 Action Plan και eEurope 2005 Action Plan, την περίοδο 2000-2005 όπου σαν στόχο είχαν την εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων που προσφέρει το Διαδίκτυο και την περαιτέρω αυξανόμενη συνδεσιμότητα αλλά και τα οφέλη των ευρυζωνικών συνδέσεων για τη χρήση σε online υπηρεσίες τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα.

Πιο συγκεκριμένα, τα αναφερθέντα σχέδια δράσης είχαν σαν στόχο την ενίσχυση της αναπτυσσόμενης οικονομίας της γνώσης στην Ευρώπη με τους εξής τρόπους:

- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην Ευρώπη, να εξασφαλιστεί ευνοϊκό περιβάλλον για τις ιδιωτικές επενδύσεις
- Να δοθεί ώθηση στην παραγωγικότητα,
- Να εκσυγχρονιστούν οι δημόσιες υπηρεσίες,
- Να δοθεί σε όλους η δυνατότητα συμμετοχής στην παγκόσμια κοινωνία της πληροφορίας.
- Ενθάρρυνση της εμφάνισης ασφαλών υπηρεσιών, εφαρμογών και περιεχομένου βάσει ευρύτερα διαθέσιμης ευρυζωνικής υποδομής

(2005-2010)

Η ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας έχει αυξηθεί εν μέρει εξαιτίας ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών όπως η δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς, η υιοθέτηση εναρμονισμένων προτύπων και η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών. Υπό τον πυλώνα του Ενιαίου Χώρου της Πληροφορίας του i2010 η Επιτροπή συνδυάζει κανονιστικά και άλλα όργανα για τη δημιουργία ενός μοντέρνου και προσανατολισμένου στην αγορά κανονιστικού πλαισίου για την ψηφιακή οικονομία.

Το i2010 είναι το νέο στρατηγικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που καθορίζει τις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις για την κοινωνία της πληροφορίας και τα μέσα ενημέρωσης. Αυτή η νέα ενοποιημένη πολιτική αποσκοπεί κυρίως να ενθαρρύνει τη γνώση και την καινοτομία, ώστε να ενισχυθεί η ανάπτυξη καθώς και η δημιουργία περισσότερων και καλύτερης ποιότητας θέσεων απασχόλησης. Εντάσσεται στο πλαίσιο της αναθεωρημένης στρατηγικής της Λισαβόνας.

Οι στόχοι του i2010 είναι:

- Δημιουργία Ενιαίου Ευρωπαϊκού πληροφοριακού τόπου, ο οποίος θα ενθαρρύνει

- Μια ανοικτή και ανταγωνιστική εσωτερική αγορά για την κοινωνία της πληροφορίας και υπηρεσίες μέσω,
- Την ενδυνάμωση επένδυσης και καινοτομίας στον χώρο της έρευνας ICT
- Την υποστήριξη ενσωμάτωσης καλύτερων δημοσίων υπηρεσιών και
- Ποιότητας ζωής με την χρήση σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής
- Την επίτευξη αυτών των στόχων μέσω
- Δράσεων νομοθετικών, χρηματοδότησης έρευνας και πιλοτικών προγραμμάτων, προαγωγής δραστηριοτήτων και συνεργασιών με επενδυτές

1.1.4 Η ελληνική προσέγγιση-Ισχύον νομικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το άρθρο 5^A του Συντάγματος¹⁷, εισάγονται δύο νέα συνταγματικά δικαιώματα στους πολίτες:

- Δικαίωμα στην πληροφόρηση¹⁸ – «Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.»
- Δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας¹⁹ – «Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19.»

Το δικαίωμα στην πληροφόρηση αφορά όλες τις πηγές πληροφόρησης, δημόσιες και ιδιωτικές, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 5 καθώς και με τα άρθρα 14 και 15²⁰ σε συνδυασμό με διατάξεις διεθνών συνθηκών αυξημένης τυπικής ισχύος όπως το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ²¹.

Περιορισμοί μπορούν να επιβληθούν μόνο με νόμο στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας και μόνο για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος και προστασίας δικαιωμάτων ή συμφερόντων τρίτων (π.χ. δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας).

Συνταγματικό δικαίωμα συμμετοχής πολίτη στην κοινωνία της πληροφορίας, δηλαδή στην με σύγχρονες τεχνολογικές υποδομές δομημένη κοινωνία, διοίκηση, οικονομία, υπηρεσίες, αγαθά ασύγχρονης ψηφιακής εποχής.

Το κράτος αναλαμβάνει για το σκοπό αυτό την υποχρέωση να διευκολύνει τεχνικά, θεσμικά, οικονομικά, εκπαιδευτικά και με κάθε άλλο πρόσφορο και αναγκαίο τρόπο την πρόσβαση στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά αλλά και την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοσή τους. Προσοχή όμως σε περιπτώσεις σύγκρουσης με δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο (άρθρο 9 Α), το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 9 Α) και το απόρρητο των τηλεπικοινωνιών και γενικά της ανταπόκρισης (άρθρο 19).

Το δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας δεν έχει ως στόχο να επιτρέψει την πρόσβαση στην ίδια την πληροφορία διαφορετικά δεν θα υπήρχε νόημα στην

¹⁷ Σύνταγμα της Ελλάδας, όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27^{ης} Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/8c3e9046-78fb-48f4-bd82-bbba28ca1ef5/SYNTAGMA.pdf>

¹⁸ Άρθρο 5^A, παρ.1 - αφορά όλες πηγές πληροφόρησης, δημόσιες & ιδιωτικές

¹⁹ Άρθρο 5^A, παρ.2 - τεχνολογικές υποδομές οργάνωσης νέας οικονομίας, κοινωνίας, διοίκησης

²⁰ Σύνταγμα της Ελλάδας, όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27^{ης} Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/8c3e9046-78fb-48f4-bd82-bbba28ca1ef5/SYNTAGMA.pdf>

²¹ http://www.nchr.gr/category.php?category_id=166

ένταξη της παρ. 1, αλλά στην Κοινωνία της Πληροφορίας αυτής καθεαυτήν, δηλαδή στο χώρο (διαδίκτυο), περιβάλλον, υποδομές όπου και όπως βιώνεται η λεγόμενη 'ψηφιακή' εποχή, δηλαδή η παραγωγή, διάδοση και ανταλλαγή πληροφοριών σε ηλεκτρονικό περιβάλλον.

«Η παρ. 2 του άρθρου 5Α εντάχθηκε στο Σύνταγμα για να αντιμετωπίσει μια νέα μορφή κοινωνικού αποκλεισμού: τον ψηφιακό αναλφαριθμητισμό, ο οποίος και απειλεί το μεγάλο εκείνο μέρος του πληθυσμού, που στερείται των μέσων πρόσβασης στην Κοινωνία της Πληροφορίας ή, πολλώ δε μάλλον, στερείται της κατάλληλης εκπαίδευσης, έτσι ώστε να έχει πρόσβαση στην Κοινωνία της Πληροφορίας (και κατ' αυτό τον τρόπο στερείται της δυνατότητας να έχει λόγο σε ένα νέο δημόσιο χώρο). Η διευκόλυνση που υποχρεούται να παρέχει το Κράτος αφορά συνεπώς τα μέσα για την πρόσβαση στη νέα δημόσια αγορά πληροφόρησης και όχι στην πληροφορία καθεαυτήν. Το δε δικαίωμα συμμετοχής εμπεριέχει πολλαπλές όψεις: από την αμυντική όψη της αξίωσης προς το Κράτος να απέχει από τη δημιουργία εμποδίων στην πρόσβαση αυτή μέχρι την αξίωση παροχής των ελάχιστων αναγκαίων μέσων (εκπαιδευτικών και υλικών), έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή αυτή η πρόσβαση.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η ένταξη στο συνταγματικό κείμενο του άρθρου 5Α δεν μεταβάλλει την προαναφερθείσα ισορροπία μεταξύ δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ελευθερίας πληροφόρησης. Αντίθετα, η ανάπτυξη νέων μορφών εκμετάλλευσης των πνευματικών έργων μέσω της πληροφορικής είναι αυτή που πολλαπλασιάζει τις διακινδυνεύσεις στη νόμιμη χρήση του πνευματικού έργου και καθιστά αναγκαία την νομοθετική παρέμβαση για την αποκατάσταση της ισορροπίας υπέρ των πνευματικών δημιουργών.»²²

²² Από το άρθρο «Σχέσεις σύγκρουσης ή παραπληρωματικότητας» του Δημήτρη Π. Σαραφιανού στο περιοδικό «Το Σύνταγμα» τεύχος 4 του 2003 - <http://tosyntagma.ant-sakkoulas.gr/theoria/item.php?id=897>

2 Προστασία δεδομένων

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Ο νόμος παρέχει ορισμένα δικαιώματα στα φυσικά πρόσωπα (τα υποκείμενα των δεδομένων) και θέτει συγκεκριμένες υποχρεώσεις σε όσους τηρούν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα (τους υπευθύνους επεξεργασίας).

2.1 Νομική βάση

«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από την συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει». (άρθρο 9^Α του Συντάγματος²³).

Ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα²⁴, ορίζεται

➤ Κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο 'υποκείμενο' των δεδομένων (α.2 Ν.2472/97²⁵)

➤ Στοιχεία άμεσης/έμμεσης εξακρίβωσης/προσδιορισμού ταυτότητας ενός ατόμου

Π.χ. αριθμός ταυτότητας ή άλλα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την υπόσταση του από άποψη

- φυσική, βιολογική (π.χ. ύψος, βάρος, χρώμα ματιών)
- ψυχική
- οικονομική
- πολιτιστική
- πολιτική ή
- κοινωνική²⁶
- στατιστικά / μη αυτοπροσδιοριστικά στοιχεία

Ως ευαίσθητα δεδομένα, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν.3471/2006 και του άρθρου 2 παρ.1 του Ν.2472/97 ορίζονται τα δεδομένα που αφορούν

²³ Σύνταγμα της Ελλάδας, όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27^{ης} Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/8c3e9046-78fb-48f4-bd82-bbba28ca1ef5/SYNTAGMA.pdf>

²⁴ Σ' αυτό το σημείο μπορεί να γίνει διάκριση του όρου «προσωπικά δεδομένα» και «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», όροι που συγχέονται ευρύτατα στην πράξη αλλά όμως δεν ταυτίζονται εννοιολογικά, καθώς η βασική τους διαφορά συνοψίζεται στο εξής: τα «προσωπικά δεδομένα» μπορεί να είναι και δεδομένα μη προσωπικού χαρακτήρα που απλά ο κάτοχός τους τα θεωρεί προσωπικά του, όπως π.χ. το δοκίμιο ενός συγγραφέα, που δεν περιέχει πληροφορίες που αφορούν στο πρόσωπο του ίδιου του συγγραφέα, αλλά στο θέμα το οποίο ο συγγραφέας πραγματεύεται. Αντιθέτως ο όρος «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», περιλαμβάνει τα δεδομένα εκείνα τα οποία πράγματι έχουν «προσωπικό χαρακτήρα» και αυτά είναι μόνο που προστατεύονται από το νόμο, καθώς ο νόμος δεν ενδιαφέρεται για το τί υποκειμενικά θεωρεί κάθε άτομο ως προσωπικά του δεδομένα. Για τη διάκριση αυτή βλ Ε. Παπακωνσταντίνου, Νομικά θέματα πληροφορικής, σελ 29 υποσημ.64, ο οποίος επισημαίνει συνεχώς την εννοιολογική διαφορά των δύο όρων, αποδοκιμάζοντας τη διατύπωση του κειμένου του Συντάγματος που κάνει λόγο για «προσωπικά δεδομένα» - βλ Διαδίκτυο και Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, σελ.21, Διπλωματική Εργασία Νομικής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εισηγήτρια Σίμου Αργυρώ.

²⁵ Βλ http://docman.damt.gov.gr/documents/10/27/Nomos_2472_1997.pdf

²⁶ Βλ α.2 παρ.α & παρ.γ του Ν. 2472/97

- Φυλετική ή εθνική προέλευση
- Πολιτικά φρονήματα
- Θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις
- Συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση
- Υγεία
- Κοινωνική πρόνοια
- Ερωτική ζωή,
- Σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες και σε ενώσεις σχετικές με τα ανωτέρω.

Για την αποφυγή ερμηνευτικών προβλημάτων, «τα δεδομένα ήχου και εικόνας, εφόσον αναφέρονται σε πρόσωπα, συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» σύμφωνα με το Π.Δ 2162/2005. Το άρθρο 2 παρ.δ του Ν.2472/97 ορίζει ότι «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων – όπως αποθήκευση και διαβίβαση εικόνας προσώπου από σταθερή κάμερα σε κλειστό ή ανοικτό χώρο - και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.»

Συνεχίζοντας, το άρθρο 6 του ίδιου νόμου διευκρινίζει ότι «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή, τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας.» ενώ το άρθρο 11, «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

- α) την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του.
- β) τον σκοπό της επεξεργασίας.
- γ) του αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων.
- δ) την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης»

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι «Τόσο η διάταξη του άρθρου 9Α του Συντάγματος όσο και πολύ περισσότερο οι διατάξεις του Ν. 2472/1997 δεν εκτείνονται στο πεδίο της ποινικής διαδικασίας και στο πλαίσιο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, όπως άλλωστε τούτο προκύπτει και από τη διάταξη του άρθρου 7 Α παρ. 1 περιπτ. στ' του άνω νόμου ...», σύμφωνα με τη γνωμοδότηση του πρώην Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, Γ.Σανιδά.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η διάταξη του άρθρου 7^Α του Ν. 2472/97 πουθενά δεν αναφέρει ότι ο Ν. 2472/97 δεν εκτείνεται στο πεδίο της ποινικής δικαιοσύνης. Το συγκεκριμένο άρθρο αναφέρεται στην εξαίρεση των δικαστικών υπηρεσιών/αρχών από την υποχρέωση τήρησης αρχείου²⁷.

2.1.1 Νομιμότητα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Για τη νομιμότητα της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων ισχύουν ορισμένες προϋποθέσεις όπως, ο τρόπος συλλογής τους να είναι θεμιτός και νόμιμος για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς, να υπάρχει συνάφεια σχέσης, είδους, αριθμού με σκοπό να είναι ακριβή και ενημερωμένα και τέλος να έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις επεξεργασίας (όπως ορίζει το άρθρο 5).

Πιο αναλυτικά, οι προϋποθέσεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων όπως ορίζονται από τα άρθρα 2 και 5 είναι:

²⁷ Βλ. Σχολιασμός της γνωμοδότησης Γ.Σανιδά της Έλενας Σπυροπούλου, δικηγόρου, Δίκαιο Ιντερνετ-Νομοθεσία Ιντερνετ - <http://www.elenaspiropoulou.gr/node/106>

- Η λήψη συγκατάθεσης, δηλαδή η δήλωση βούλησης ελεύθερη, ρητή, ειδική που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη γνώση, εφόσον προηγήθηκε ενημέρωση για το σκοπό, την ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας και τους αποδέκτες
Εξαιρούνται οι περιπτώσεις στις οποίες
 - Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση της σύμβασης
 - Η λήψη μέτρων με αίτηση υποκειμένου σε προσυμβατικό στάδιο
 - Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπευθύνου επεξεργασίας εκ του νόμου
 - Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου εάν αυτό τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει συγκατάθεση
 - Είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος
 - Είναι αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας
- Η Αρχή μπορεί να εκδίδει ειδικούς κανόνες επεξεργασίας για τις πλέον συνήθεις κατηγορίες επεξεργασιών και αρχείων, οι οποίες προφανώς δεν θίγουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα. Οι κατηγορίες αυτές προσδιορίζονται με κανονισμούς που καταρτίζει η Αρχή και κυρώνονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, το άρθρο 7 του 2472/97 διευκρινίζει:

Απαγορεύεται η συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, όμως, κατ' εξαίρεση από τον ανωτέρω κανόνα, ύστερα από άδεια της Αρχής, επιτρέπεται εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Προγενέστερη γραπτή συγκατάθεση υποκειμένου
- Αναγκαιότητα διαφύλαξης ζωτικού συμφέροντος υποκειμένου
- Ιδία δημοσιοποίηση (υποκειμένου)
- Θέματα υγείας – κατ' επάγγελμα – υποχρέωση από νόμο εχεμύθειας
- Αναγκαία από Δημόσια Αρχή για λόγους εθνικής ασφάλειας, δημόσιας υγείας, διακρίβωσης εγκλημάτων, ποινικών καταδικών
- Ερευνητικοί, επιστημονικοί λόγοι – τήρηση ανωνυμίας – μέτρα προστασίας
- Δημοσιογραφικοί λόγοι - δεδομένα δημοσίων προσώπων

2.1.2 Υποκείμενο δεδομένων προστασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.2472/97, ως υποκείμενο δεδομένων ορίζεται «το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσοτέρων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική.»

Τα δικαιώματα των υποκειμένων χωρίζονται στις εξής τρεις φάσεις:

Πριν και κατά τη συλλογή

- Χορήγησης ή άρνηση συγκατάθεσης
- Ανάκληση συγκατάθεσης (μη αναδρομικότητα)
- Καταγγελία – αίτηση για διακοπή και καταστροφή
- Ενημέρωση, για δημοσιογραφικούς σκοπούς και δημόσια προβολή (όπως προβλέπεται από το άρθρο 11)

Κατά τη συλλογή και μετά

- Πρόσβαση, αντίρρηση, διόρθωση, διαγραφή και έγγραφη ενημέρωση

Οποτεδήποτε

- Δήλωση προς την Αρχή για αποκλεισμό από προώθηση, πώληση αγαθών ή υπηρεσιών εξ' αποστάσεως
- Προσωρινή δικαστική προστασία

2.1.3 Υπεύθυνος επεξεργασίας

Σύμφωνα με τον προαναφερθέντα νόμο, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται «οποιοσδήποτε καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο».

2.1.4 Υποχρεώσεις υπευθύνων επεξεργασίας

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων έχει ως υποχρέωση να γνωστοποιήσει εγγράφως την Αρχή για ίδρυση και τήρηση αρχείου επεξεργασίας (όπως προβλέπεται από το άρθρο 6), καθώς επίσης υποχρεούται και για τη λήψη άδειας Αρχής για επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας απαλλάσσεται από την υποχρέωση γνωστοποίησης του άρθρου 6 και από την υποχρέωση λήψης άδειας του άρθρου 7 του 2472/97 στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Πλαίσιο σχέσης εργασίας ή παροχής υπηρεσιών στο δημόσιο Τομέα
- Πελάτες ή προμηθευτές εφόσον δεν κοινοποιούνται σε τρίτους
- Εταιρίες, σωματεία, πολιτικά κόμματα – μέλη εφόσον έχουν δώσει συγκατάθεση και τα δεδομένα κοινοποιούνται σε τρίτους
- Ιατροί, ιδιωτικοί νοσοκόμοι (δεν εμπίπτουν στην απαλλαγή νοσοκομεία, κέντρα αποτοξίνωσης, ασφαλιστικά ταμεία και εταιρείες)
- Δικηγόροι, δικαστικοί επιμελητές, συμβολαιογράφοι

2.2 Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη Αρχή.

Η ΑΠΔΠΧ ιδρύθηκε με το νόμο 2472/1997, ο οποίος ενσωματώνει στο ελληνικό δίκαιο την Ευρωπαϊκή Οδηγία 95/46/ΕΚ²⁸ για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Η Οδηγία αυτή θέτει κανόνες για την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

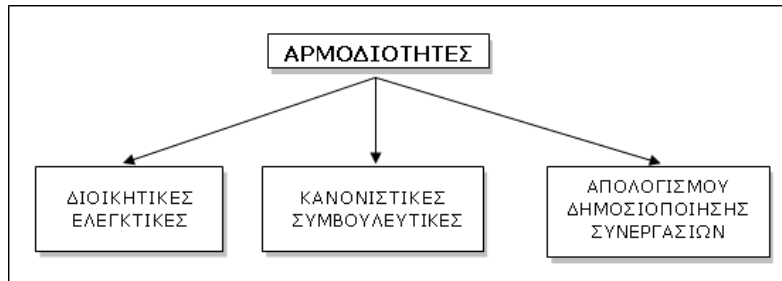
Επίσης, όσον αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η ΑΠΔΠΧ εφαρμόζει τον νόμο 3471/2006²⁹ που αντίστοιχα

²⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:el:HTML>

²⁹ http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/NOMOTHEsia%20PROSOPIKA%20DEDOMENA/%CE%9DOMOTHEsia%20PROSOPIKA%20DEDOMENA_GREEK/3471_06_MAY2012FINAL.PDF

ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την Ευρωπαϊκή Οδηγία 58/2002³⁰ για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών η οποία τροποποιείται με την Οδηγία 2009/136/ΕΚ³¹. Πρόεδρος της Αρχής είναι ο Χρίστος Γεραρής, Επίτιμος Πρόεδρος Συμβουλίου της Επικρατείας.

Οι αρμοδιότητες της Αρχής μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις τομείς, όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα.

Αρμοδιότητες ΑΠΔΠΧ

Πιο αναλυτικά οι αρμοδιότητες της είναι να:

- Εκδίδει οδηγίες έννομης εφαρμογής ρυθμίσεων
- Απευθύνει συστάσεις, υποδείξεις
- Χορηγεί άδειες
- Καταγγέλλει παραβάσεις
- Επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις
- Διενέργεια εξετάσεων
- Ενεργεί διοικητικούς ελέγχους αυτεπάγγελα / κατόπιν καταγγελίας
- Γνωμοδοτεί
- Εκδίδει κανονιστικές πράξεις
- Ανακοινώνει παραβάσεις στην Βουλή
- Σύνταξη ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων
- Τηρεί μητρώα
- Συνεργάζεται με αντίστοιχες αρχές Ε.Ε.
- Εξετάζει παράπονα σχετικά με εφαρμογή του νόμου

2.3 Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ)

Η θέση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) δημιουργήθηκε το 2001. Έργο του ΕΕΠΔ είναι να εξασφαλίζει ότι τα όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης σέβονται το δικαίωμα ιδιωτικής ζωής των πολιτών όταν επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Ποια είναι η αρμοδιότητα του ΕΕΠΔ

Όταν τα θεσμικά όργανα ή οι οργανισμοί της Ένωσης επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ατόμου του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, πρέπει να

³⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0058:EL:HTML>

³¹ <http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/NOMOTHEsia%20PROSOPIKA%20DEDOMENA/LEXURISERV.PDF>

σέβονται το δικαίωμα ιδιωτικής ζωής του. Ο ΕΕΠΑ εξασφαλίζει ότι αυτό συμβαίνει και παρέχει τις συμβουλές του για όλα τα θέματα που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η εν λόγω «επεξεργασία» καλύπτει δραστηριότητες όπως η συλλογή πληροφοριών, η καταγραφή και αποθήκευσή τους, η ανάκτησή τους για ανάγνωση, η αποστολή ή διάθεσή τους καθώς επίσης και η παρεμπόδιση της μετάδοσης, η διαγραφή, ή η καταστροφή δεδομένων.

Υπάρχουν αυστηροί κανόνες που διέπουν τις εν λόγω δραστηριότητες. Για παράδειγμα, τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης δεν επιτρέπεται να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνική καταγωγή σας, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή πολιτικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σας σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επίσης δεν επιτρέπεται να επεξεργάζονται δεδομένα όσον αφορά την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή σας, εκτός εάν τα δεδομένα απαιτούνται για σκοπούς υγειονομικής περίθαλψης. Ακόμη και στην περίπτωση αυτή, τα δεδομένα πρέπει να επεξεργάζεται επαγγελματίας του τομέα της υγείας ή κάποιο άλλο πρόσωπο που δεσμεύεται από το επαγγελματικό απόρρητο.

Ο ΕΕΠΑ συνεργάζεται με τους υπαλλήλους προστασίας δεδομένων σε κάθε όργανο ή οργανισμό της Ένωσης για να εξασφαλισθεί η εφαρμογή των κανόνων όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Το 2009 ο κ. Πίτερ Χόστινγκς ανέλαβε και πάλι τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ενώ ο κ. Τζιοβάνι Μπουταρέλι διορίστηκε βοηθός επόπτη. Η θητεία αμφοτέρων λήγει τον Ιανουάριο του 2014.

Πώς μπορεί ο ΕΕΠΑ να βοηθήσει

Εάν για κάποιο λόγο το υποκείμενο θεωρεί ότι το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής του έχει παραβιασθεί λόγω κατάχρησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από όργανο ή οργανισμό της Ένωσης, θα πρέπει πρώτα να απευθυνθεί στα άτομα που είναι υπεύθυνα για την επεξεργασία. Εάν δεν μείνει ικανοποιημένος από το αποτέλεσμα, θα πρέπει να έλθει σε επαφή με τον αρμόδιο υπάλληλο προστασίας δεδομένων (τα ονόματά τους είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΕΕΠΑ). Έχει τη δυνατότητα επίσης να υποβάλει καταγγελία στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ο οποίος θα εξετάσει την καταγγελία και θα τον ενημερώσει το συντομότερο για την έκβαση. Για παράδειγμα, ο ΕΕΠΑ μπορεί να δώσει εντολή στο ενεχόμενο όργανο ή οργανισμό να διορθώσει, να δεσμεύσει, να διαγράψει ή να καταστρέψει οποιοδήποτε από τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα το οποίο υπήρξε αντικείμενο παράνομης επεξεργασίας. Εάν το υποκείμενο διαφωνεί με την απόφασή του, μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο.

Το κύριο αντικείμενο του ΕΕΠΑ είναι να διασφαλίσει ότι οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί και τα ιδρύματα σέβονται το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή όταν επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα και αναπτύσσουν νέες πολιτικές.

Ένα σύνολο από συγκεκριμένα καθήκοντα του ΕΕΠΑ είναι διατυπωμένα στον Κανονισμό (ΕΚ) Νο 45/2001³². Τα τρία κύρια πεδία είναι:

- **Εποπτεία** : ο ΕΕΠΑ παρακολουθεί την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στη διεύθυνση της ΕΕ και διασφαλίζει τη συμμόρφωση στους ανάλογους κανόνες.
- **Προσφυγή** : ο ΕΕΠΑ υποδεικνύει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προτάσεις που αφορούν αλλαγές στη νομοθεσία και ένα ευρύ φάσμα από άλλα ζητήματα που έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων.
- **Συνεργασία** : Ο ΕΕΠΑ συνεργάζεται με άλλες αρχές προστασίας δεδομένων επιδιώκοντας την αδιάκοπη προστασία δεδομένων σε όλη την Ευρώπη. Η κύρια

³² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:008:0001:0022:EN:PDF>

πλατφόρμα για συνεργασία με εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων είναι το Άρθρο 29 της Επιτροπής Εργασίας.

2.4 Η Διασύνδεση αρχείων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Διασύνδεση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η συσχέτιση δεδομένων ή αρχείων δεδομένων με άλλα δεδομένα ή αρχεία δεδομένων που τηρούνται είτε από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας είτε από διαφορετικό για άλλους σκοπούς.

Η διασύνδεση αρχείων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι νόμιμη μόνο όταν γνωστοποιείται στην ΑΠΠΔ, ενώ η διασύνδεση αρχείων δεδομένων είναι νόμιμη μόνο με άδεια της ΑΠΠΔ μετά από προηγούμενη ακρόαση των υπευθύνων επεξεργασίας

2.4.1 Διασυνοριακή ροή προσωπικών δεδομένων

Η διασυνοριακή ροή προσωπικών δεδομένων είναι νόμιμη

- Εντός ΕΕ
- Εκτός ΕΕ, μόνο εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - με την άδεια της ΑΠΠΔ, αν κρίνει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας
 - με την προγενέστερη συγκατάθεση υποκειμένου,
 - εφόσον συντρέχουν λόγοι ζωτικού συμφέροντος, δημοσίου συμφέροντος, εξαιρετικής ανάγκης, συνεργασίας με άλλες δημόσιες αρχές, κλπ.(άρθρο 9 Ν. 2472/97)

Κατάταξη χωρών με βάση την προστασία δεδομένων των πολιτών τους

Η κατάταξη των χωρών για το 2007, σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποίησε ο οργανισμός Privacy International, σε ό,τι αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων, δείχνει μια συνολική επιδείνωση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής σε ολόκληρο τον κόσμο, αντανakλώντας μια αύξηση στον τομέα της παρακολούθησης. Η ανησυχία για τη μετανάστευση και τον έλεγχο των συνόρων κυριάρχησαν στην παγκόσμια ατζέντα για το 2007. Οι χώρες έσπευσαν για την εφαρμογή βάσεων δεδομένων και συστημάτων αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων και εξακρίβωσης στοιχείων, συχνά χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις στην προστασία της ιδιωτικής ζωής για τους πολίτες τους.

Επίσης η κατάταξη δείχνει μια αυξανόμενη τάση μεταξύ των κυβερνήσεων για την αρχειοθέτηση των γεωγραφικών και οικονομικών δεδομένων καθώς και των δεδομένων επικοινωνίας όλων των πολιτών και των κατοίκων τους. Η τάση αυτή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι όλοι οι πολίτες, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς, είναι ύποπτοι.

Παρά τις πολιτικές αλλαγές στο Κογκρέσο των ΗΠΑ, πρωτοβουλίες παρακολούθησης στις ΗΠΑ συνεχίζουν να επεκτείνονται, επηρεάζοντας τους επισκέπτες και τους πολίτες. Πρωτοβουλίες παρακολούθησης που ξεκίνησαν από τις Βρυξέλλες έχουν προκαλέσει σημαντική πτώση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής σε όλη την Ευρώπη, διαβρώνοντας την προστασία ακόμη και σε εκείνες τις χώρες που έχουν δείξει μια παραδοσιακά μεγάλη εκτίμηση για το ιδιωτικό απόρρητο.

Η προστασία της ιδιωτικής ζωής των γηραιότερων δημοκρατιών της Ευρώπης βρίσκεται σε φθίνουσα πορεία, ενώ στις νεότερες δημοκρατίες γίνεται γενικά ισχυρότερη. Τη χαμηλότερη κατάταξη στην έρευνα συνεχίζουν να έχουν η Μαλαισία, η Ρωσία και η Κίνα. Σε αντίθεση με την Ελλάδα, τη Ρουμανία και τον Καναδά οι οποίες φαίνεται να βρίσκονται στις υψηλότερες θέσεις της σχετικής κατάταξης για το 2007.

Από την άποψη της προστασίας του νόμου και της ιδιωτικής ζωής, οι ΗΠΑ βρίσκονται στη χαμηλότερη θέση της κατάταξης των χωρών που ανήκουν στο δημοκρατικό

κόσμο. Όσον αφορά τη συνολική προστασία της ιδιωτικής ζωής οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν πολύ μειωμένη προστασία, με την Ινδία και τις Φιλιππίνες να τις έχουν ξεπεράσει πέφτοντας στη ‘μαύρη’ λίστα, υποδηλώνοντας παρακολούθηση των δεδομένων σε μεγάλο βαθμό.

Στη χειρότερη κατάταξη των χωρών της ΕΕ είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο και πάλι έπεσε στη ‘μαύρη’ λίστα μαζί με τη Ρωσία και τη Σιγκαπούρη. Ωστόσο, για πρώτη φορά, η Σκωτία εμφανίζεται με την υψηλότερη της βαθμολογία έχοντας αποδώσει σημαντικά καλύτερα από την Αγγλία και την Ουαλία. Τέλος, η Αργεντινή ξεπέρασε 18 από τις 27 χώρες της ΕΕ.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με βάση τα εξής κριτήρια:

- ❖ τη συνταγματική προστασία που προσφέρει κάθε χώρα στους πολίτες της
- ❖ τη νομοθετημένη προστασία
- ❖ την επιβολή της προστασίας (από κάποια ειδική Αρχή)
- ❖ εθνικές κάρτες ταυτότητας και βιομετρικά στοιχεία
- ❖ ανταλλαγή δεδομένων (μεταξύ εταιρειών διαδικτυακών υπηρεσιών και κυβερνήσεων)
- ❖ οπτική παρακολούθηση (καταγραφικά συστήματα)
- ❖ υποκλοπές επικοινωνιών
- ❖ παρακολούθηση στο χώρο εργασίας
- ❖ πρόσβαση των κυβερνήσεων στα δεδομένα
- ❖ διατήρηση δεδομένων επικοινωνιών
- ❖ παρακολούθηση ιατρικών-οικονομικών στοιχείων καθώς και εντοπισμό τοποθεσίας (με χρήση RFID συστημάτων)
- ❖ διασυνοριακά ζητήματα (ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κυβερνήσεων διαφόρων χωρών)
- ❖ δημοκρατικές διασφαλίσεις (μέτρα κοινοβουλίων και δικαστηρίων για την προστασία δημοσιογράφων, δικηγόρων κλπ)

Κατάταξη εταιρειών διαδικτυακών υπηρεσιών ως προς την προστασία δεδομένων

Σε μια αντίστοιχη έρευνα για την ίδια χρονιά, προέβη ο οργανισμός Privacy Policy για τις εταιρείες παροχής διαδικτυακών υπηρεσιών – τόσο ηλεκτρονικού εμπορίου όσο και μέσων κοινωνικής δικτύωσης – εξετάζοντας συνολικά 23 εταιρείες όπως eBay, YouTube, Google, Skype, Amazon, Facebook, Apple κ.α.

Τα αποτελέσματα ήταν μάλλον απογοητευτικά αφού καμία εταιρεία δεν κατάφερε να φτάσει στην υψηλότερη βαθμίδα της προστασίας δεδομένων των χρηστών της.

Την υψηλότερη βαθμολογία συγκέντρωσαν οι εταιρείες BBC, eBay, Last.fm, LiveJournal και Wikipedia, υπηρεσίες όπως Amazon, Friendster, Bebo, LinkedIn, MySpace και Skype χαρακτηρίζονται ως ‘με ελλείψεις στην ιδιωτική ζωή’, ενώ Microsoft, Orkut, Xanga και YouTube αποδεικνύεται ότι έχουν σοβαρές ελλείψεις, ακολουθούμενες από τις Yahoo!, Windows Live Space, Reunion.com, Hi5, Facebook, Apple και AOL ως ‘Σημαντική απειλή’ με τη Google να κατέχει τη χειρότερη θέση στον πίνακα ως ‘Εχθρική προς την ιδιωτική ζωή’.

Αυτό κυρίως λόγω της ποικιλίας και της ειδικότητας των προϊόντων της και της δυνατότητας να διαμοιράζεται τα δεδομένα ανάμεσα στις υπηρεσίες που προσφέρει και εν μέρει, εξαιτίας της κυριαρχίας της Google στην αγορά και του απόλυτου μεγέθους της βάσης χρηστών της. Επίσης λόγω της επιθετικής χρήσης τεχνολογιών και τεχνικών εισβολής ή πιθανής εισβολής στην προσωπική ζωή των ατόμων.

2.5 Προστασία δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Σκοπός-αντικείμενο νομικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3471/2006 είναι

- Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής
- η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και
- η διαφύλαξη του χαρακτήρα του απορρήτου των επικοινωνιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών³³

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει ρητώς το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Για να αφαιρέσει πιθανά εμπόδια στη ροή των Προσωπικών Δεδομένων και να διασφαλίσει υψηλά επίπεδα προστασίας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η νομοθεσία έχει προσαρμοστεί αναλόγως.

Η Επιτροπή επίσης ενθαρρύνει το διάλογο με χώρες εκτός ΕΕ για την επίτευξη υψηλής προστασίας των ατόμων όταν εξάγουν πληροφορίες σε αυτές τις χώρες. Επίσης θέτει σε λειτουργία μελέτες για την ανάπτυξη σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, στον τομέα της προστασίας δεδομένων και διαπραγματεύεται διεθνείς συμφωνίες για τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπου τα προσωπικά τους δεδομένα μεταφέρονται σε άλλες χώρες για την επιβολή του νόμου σε περιπτώσεις όπως ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας και το σοβαρό έγκλημα.

2.5.1 Αντικείμενο και λόγοι προστασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του 3471/2006

«1. Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, περιλαμβανομένων των δεδομένων κίνησης και θέσης, πρέπει να περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο για την εξυπηρέτηση των σκοπών της.

2. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον εφόσον:

α) ο συνδρομητής ή ο χρήστης μετά από ενημέρωση για το είδος των δεδομένων, το σκοπό και την έκταση της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών έχει συγκατατεθεί, ή β) η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία ο συνδρομητής ή ο χρήστης είναι συμβαλλόμενο μέρος, ή για τη λήψη μέτρων κατά το προσυμβατικό στάδιο, μετά από αίτηση του συνδρομητή.

3. Όπου ο παρών νόμος απαιτεί τη συγκατάθεση του συνδρομητή ή χρήστη, η σχετική δήλωση δίδεται εγγράφως ή με ηλεκτρονικά μέσα.

4. Ο σχεδιασμός και η επιλογή των τεχνικών μέσων και των πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και ο εξοπλισμός για την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πρέπει να γίνονται με βασικό κριτήριο την επεξεργασία όσο το δυνατόν λιγότερων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

5. Ο φορέας παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλει [...] να καθιστά δυνατή τη χρήση και πληρωμή των υπηρεσιών αυτών ανωνύμως ή με ψευδώνυμο.

Σε ό,τι αφορά τους **καταλόγους συνδρομητών**, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ίδιου νόμου

³³ Για θέματα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που γίνεται στο πλαίσιο μη διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφαρμόζεται ο Ν.2472/97

- «1. Οι συνδρομητές ενημερώνονται, με πρόσφορο και σαφή τρόπο και ατελώς, για τους σκοπούς των έντυπων ή ηλεκτρονικών καταλόγων συνδρομητών
2. Τα περιεχόμενα στους έντυπους ή ηλεκτρονικούς καταλόγους συνδρομητών πρέπει να περιορίζονται στα απαραίτητα για την αναγνώριση της ταυτότητας συγκεκριμένου συνδρομητή
3. Ο συνδρομητής δικαιούται να μη συμπεριλαμβάνεται σε έντυπο ή ηλεκτρονικό δημόσιο κατάλογο
4. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται σε δημόσιο κατάλογο επιτρέπεται να υπόκεινται σε επεξεργασία μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλεγεί.
5. Τα δικαιώματα που παρέχονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 ισχύουν για τους συνδρομητές που είναι φυσικά πρόσωπα. Όταν οι συνδρομητές είναι νομικά πρόσωπα, τα στοιχεία που δημοσιεύονται σε δημόσιους καταλόγους περιορίζονται στα απαραίτητα για την αναγνώριση της ταυτότητας του νομικού προσώπου»

Σχετικά με την **τήρηση του απορρήτου** «Οποιαδήποτε χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχονται μέσω δημοσίου δικτύου επικοινωνιών, προστατεύεται από το απόρρητο των επικοινωνιών» με εξαίρεση [...] τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες που προβλέπονται από το άρθρο 19 του Συντάγματος.

2.5.2 Διεύθυνση IP

Το Εφετείο του Παρισιού το 2007, ισχυρίστηκε ότι «η διεύθυνση IP δεν επιτρέπει την ταυτοποίηση του ατόμου που χρησιμοποίησε ένα συγκεκριμένο υπολογιστή, εφόσον μόνο η νόμιμη Αρχή που διερευνά μπορεί να αποκτήσει την ταυτότητα του χρήστη από τον πάροχο του Internet (ISP)». Το Εφετείο, επίσης, στην ίδια απόφαση αναγνώρισε ότι «θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι κάθε υπολογιστής που συνδέεται στο Διαδίκτυο προσδιορίζεται από ένα μοναδικό αριθμό που ονομάζεται 'διεύθυνση Internet' ή 'διεύθυνση IP η οποία βοηθά στο να τον βρεις ανάμεσα στους συνδεδεμένους υπολογιστές ή να βρεις τον αποστολέα ενός μηνύματος».

Νωρίτερα το Εφετείο είχε λάβει υπόψη ότι «αυτή η ακολουθία αριθμών σε καμία περίπτωση δε συνιστά εμμέσως ονομαστικά δεδομένα του προσώπου υπό την έννοια ότι αφορά μόνο σε ένα μηχάνημα και όχι στο άτομο που το χρησιμοποιεί για να διαπράξει πλαστοπροσωπία». Το Εφετείο καταλήγει ότι αυτή η συλλογή από IP διευθύνσεις δεν συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ως εκ τούτου δεν υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση της CNIL (Εθνική Επιτροπή Πληροφορικής και Ελευθεριών της Γαλλίας), όπως απαιτείται από το γαλλικό νόμο περί προστασίας δεδομένων.

Η CNIL επίσης σημειώνει ότι η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 της ΕΕ, «υπενθύμισε σε γνωμοδότηση της 20ης Ιουνίου 2007 σχετικά με την έννοια των προσωπικών δεδομένων, ότι η διεύθυνση IP που αποδίδεται σε έναν χρήστη του Διαδικτύου κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας αποτελεί ένα προσωπικό δεδομένο».

Εν τω μεταξύ, ο Γενικός Εισαγγελέας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σε μια εντελώς ξεχωριστή υπόθεση ενός ισπανικού δικαστηρίου, σύμφωνα με την διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, αποφάνθηκε ότι η νομοθεσία της ΕΕ στην προστασία των ιδιωτικών δεδομένων πρέπει να επικρατεί στο κοινοτικό δίκαιο του ηλεκτρονικού εμπορίου και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Το CNIL έχει ξεκάθαρα παρατηρήσει πόσο πολύ μπορούν τα συμπεράσματα του Γενικού Εισαγγελέα – τα οποία συχνά ακολουθούνται από το ευρωπαϊκό Δικαστήριο - να επηρεάσουν τη μελλοντική μορφή των δράσεων των κατόχων πνευματικής ιδιοκτησίας, τόσο όταν συλλέγουν IP όσο και όταν αναλαμβάνουν δράσεις επιβολής, έτσι ώστε να γνωστοποιούνται οι ταυτότητες των χρηστών κάνοντάς τες ακόμα πιο δύσκολες από ότι είναι στη Γαλλία και οπουδήποτε αλλού στην Ευρώπη. Επίσης προτείνει ότι θα ήταν σωστό να ζητήσει περαιτέρω αναφορές από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ως προς τη φύση της διεύθυνσης IP.

Η Google επιμένει ότι η διεύθυνση IP απλώς προσδιορίζει την τοποθεσία ενός υπολογιστή και όχι το χρήστη του – κάτι που είναι σωστό αλλά δεν αναγνωρίζει ότι πολλοί

άνθρωποι χρησιμοποιούν τον ίδιο υπολογιστή και την ίδια IP διεύθυνση. Η IP μπορεί να μην είναι πάντα προσωπική ή να συνδέεται με ένα πρόσωπο σε κάθε περίπτωση. Μπορεί να είναι δυναμική ώστε να αλλάζει σε διάφορους χρήστες χρησιμοποιώντας τον ίδιο υπολογιστή. Μια IP σε ένα γραφείο μπορεί να προσδιορίσει έναν υπολογιστή ο οποίος χρησιμοποιείται από πολλούς χρήστες.

Θεωρώντας την IP προσωπική πληροφορία, θα είχε επιπτώσεις στο πώς οι μηχανές αναζήτησης θα κατέγραφαν δεδομένα. Η Google ηγήθηκε με το να είναι η πρώτη που μείωσε το χρονικό διάστημα καταγραφής πληροφοριών στους 18 μήνες. Επίσης μείωσε το χρονικό όριο των cookies που συλλέγουν πληροφορίες σχετικές με το πώς οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο, από τα 30 χρόνια στα 2.

2.6 Ηλεκτρονικό εμπόριο

2.6.1 Spamming – Ανεπίκλητα Ηλεκτρονικά Μηνύματα

Τα Ανεπίκλητα Ηλεκτρονικά Μηνύματα ή αλλιώς spam, έχουν αναδειχθεί σε μείζον πρόβλημα για την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου σήμερα. Το 90 τοις εκατό όλων των email στον κόσμο είναι spam email. Αποτελεί ένα οικονομικής φύσης πρόβλημα (τουλάχιστον 2.5 δις ευρώ απώλεια παραγωγικότητας για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις), αλλά και πρόβλημα νομικής φύσης (σύγκρουση ατομικών δικαιωμάτων και έννομων συμφερόντων τρίτων, προσβολή ιδιωτικού βίου, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενθάρρυνση και διευκόλυνση συμμετοχής στην ΚτΠ, ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου).

Οι αποστολές κρύβονται πίσω από ψεύτικους ή ανύπαρκτους λογαριασμούς, servers εκτός ΕΕ κλπ.

Η Κοινοτική Νομοθεσία

Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου:

- 2005/29/ΕΚ³⁴ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά &
- 2002/58/ΕΚ για την καταπολέμηση των αθέμιτων πρακτικών ηλεκτρονικού εμπορίου (άρθρο 13 παρ. 1 – σε ισχύ από 31/10/2003)
- Απόφαση Συμβουλίου 2005/222/ΔΕΥ³⁵ Φεβρ.

Επίσης η Επιτροπή το 2006 εξέδωσε σχετική ανακοίνωση³⁶ για την καταπολέμηση των ανεπίκλητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων και του κακόβουλου λογισμικού.

Η Εθνική Νομοθεσία

- Ν. 3471/2006 (α. 11) (εφαρμογή πεδίου ηλεκτρονικών επικοινωνιών)
- Ν. 2251/1994³⁷ (α. 9 επ.) (εφαρμογή πεδίου προστασίας καταναλωτή)
- Π.Δ. 131/2003³⁸ (εφαρμογή πεδίου παροχής υπηρεσιών κοινωνίας πληροφορίας)

³⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:149:0022:0039:EL:PDF>

³⁵ Απόφαση του Συμβουλίου 2005/222/ΔΕΥ -

http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2005/l_069/l_06920050316en00670071.pdf

³⁶ Βλ. COM 2006/688 – Σχετικά με την καταπολέμηση των ανεπίκλητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων, του κατασκοπευτικού και κακόβουλου λογισμικού - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0688:FIN:EL:PDF>

³⁷ http://www.synigoroskatanaloti.gr/docs/law/gr/N_2251_1994_final_3587_2007.pdf

³⁸ <http://www.synigoroskatanaloti.gr/docs/law/gr/PD131-2003.pdf>

➤ Π.Δ 166/2003³⁹

Σε εξέλιξη:

Πρόταση Αναθεώρησης/τροποποίησης θεσμικού πλαισίου – Απόφαση 2009/Φεβρ. Α29 Ομάδας Εργασίας⁴⁰.

Η Οδηγία 2002/58/ΕΚ έχει σαν αντικείμενο την προστασία του ιδιωτικού βίου και πιο συγκεκριμένα την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των ηλεκτρονικών συναλλαγών και επικοινωνιών.

Στόχοι της είναι

- η κινητοποίηση κρατών-μελών και αρμόδιων φορέων για τη λήψη μέτρων τήρησης ιδιωτικού απορρήτου,
- η σύνταξη κατευθυντήριων γραμμών και πρακτικών για τη βιομηχανία (φιλτράρισμα μηνυμάτων, κώδικες δεοντολογίας),
- προγράμματα για την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών,
- πρόβλεψη πλαισίου συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος

Από το άρθρο 13 της παραπάνω οδηγίας, μπορούμε να ξεχωρίσουμε τα εξής σημεία που σχετίζονται με τις αυτόκλητες κλήσεις:

«1. Η χρησιμοποίηση αυτόματων συστημάτων κλήσης επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση συνδρομητών που έχουν δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεσή τους

2. Αν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο αποκτά από τους πελάτες του στοιχεία επαφής του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους στο πλαίσιο της πώλησης ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, σύμφωνα με την οδηγία 95/46/ΕΚ, μπορεί να χρησιμοποιεί τα εν λόγω στοιχεία για την απευθείας εμπορική προώθηση των δικών του παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι πελάτες του έχουν σαφώς και ευδιάκριτα την ευκαιρία να αντιτάσσονται σε αυτή τη συλλογή και χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών στοιχείων επαφής και αυτό με κάθε μήνυμα, σε περίπτωση που ο χρήστης αρχικά δεν είχε διαφωνήσει με αυτή τη χρήση.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι αυτόκλητες κλήσεις με σκοπό την απευθείας εμπορική προώθηση, σε άλλες, εκτός των προβλεπόμενων στις παραγράφους 1 και 2 περιπτώσεις, δεν επιτρέπονται χωρίς τη συγκατάθεση των ενδιαφερόμενων συνδρομητών ή όταν πρόκειται για συνδρομητές οι οποίοι δεν επιθυμούν να λαμβάνουν αυτές τις κλήσεις. Η σχετική επιλογή καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία

4. Απαγορεύεται η πρακτική της αποστολής μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με σκοπό την άμεση εμπορική προώθηση τα οποία αποκρύπτουν την ταυτότητα του αποστολέα

5. Οι παράγραφοι 1 και 3 ισχύουν για τους συνδρομητές που είναι φυσικά πρόσωπα»

Οι αυτόκλητες κλήσεις μπορούν να είναι θεμιτές, εφόσον οι συνδρομητές έχουν προηγουμένως ενημερωθεί, ακολουθώντας 'opt-in' μεθόδους (δηλαδή υποχρέωση ενημέρωσης, δικαίωμα ανάκλησης συγκατάθεσης) και έχουν δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεσή τους. Επίσης σύμφωνα με το Π.Δ 131/2003⁴¹, επιβάλλεται πριν την

³⁹ Βλ

http://143.233.204.57/newweb/%CE%9D%CE%9F%CE%9C%CE%9F%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%99%CE%91/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A0%CE%BB%CE%B1%CE%AF%CF%83%CE%B9%CE%BF/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/%CE%A0%CE%94%20166_2003.pdf

⁴⁰ http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/index_en.htm

⁴¹ Βλ άρ.6 παρ.1 και 2

πραγματοποίηση μαζικών αποστολών, να συμβουλευεται ο αποστολέας τυχόν καταλόγους με πρόσωπα που έχουν ρητά ζητήσει να εξαιρούνται από αυτές τις ενέργειες.

Οι ίδιες προϋποθέσεις αναφέρονται επίσης και στο άρθρο 11 παρ. 1,2,3 και 4 του Ν. 3471/2006 της ελληνικής νομοθεσίας.

Ο Ν. 2251/94 είναι ο πιο σημαντικός νόμος που ρυθμίζει ζητήματα προστασίας του καταναλωτή όπου στο άρθρο 4 παρ.6 γίνεται σαφές ότι:

- Η χρησιμοποίηση των τεχνικών επικοινωνίας πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην προβάλλεται η ιδιωτική ζωή του καταναλωτή
- Απαγορεύεται χωρίς τη συναίνεση του καταναλωτή η χρησιμοποίηση τεχνικών επικοινωνίας για την πρόταση σύμβασης όπως τηλεφώνου όπως τηλεφώνου, αυτόματης κλήσης, τηλεομοιοτυπίας (φαξ), ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου επικοινωνίας.

Στο άρθρο 9 του παραπάνω νόμου το οποίο αναφέρεται στη διαφήμιση, ορίζονται οι ακόλουθες προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληροί ο διαφημιστής

«10. Η μετάδοση διαφημιστικού μηνύματος απευθείας στον καταναλωτή μέσω τηλεφώνου ή φαξ επιτρέπεται μόνο εάν συναινεί ρητά ο καταναλωτής

11.[...] η μετάδοση διαφημιστικού μηνύματος επιτρέπεται μόνο αν ο προμηθευτής κάνει χρήση πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα του καταναλωτή που περιήλθαν σε γνώση του από προηγούμενες συναλλακτικές σχέσεις του με τον καταναλωτή. Ο διαφημιστής είναι υποχρεωμένος να αναφέρει στον καταναλωτή τον τρόπο με τον οποίο περιήλθαν σε γνώση του τα προσωπικά στοιχεία του τελευταίου

12. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 10 και 11, ο προμηθευτής οφείλει να διακόψει κάθε μορφή άμεσης διαφήμισης και να διαγράψει τα προσωπικά στοιχεία του καταναλωτή, εφόσον εκείνος το ζητήσει

13. Η άμεση διαφήμιση θα πρέπει να γίνεται με τρόπο που να μην προσβάλει την ιδιωτική ζωή του καταναλωτή»

Υποχρεώσεις Φορέων παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

- Λήψη των ενδεδειγμένων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων προστασίας και ασφάλειας των υπηρεσιών τους
- Ενημέρωση των συνδρομητών σε περίπτωση ιδιαίτερου κινδύνου παραβίασης ασφάλειας δικτύου
- Τήρηση απορρήτου επικοινωνιών και δεδομένων
- Διαγραφή/τήρηση ανωνυμίας δεδομένων κίνησης (location data) που αφορούν συνδρομητές και χρήστες και είναι αντικείμενο αποθήκευσης και επεξεργασίας, όταν δεν είναι πλέον απαραίτητα για το σκοπό μετάδοσης επικοινωνίας
- Εξασφάλιση διαφανών διαδικασιών εξουδετέρωσης μηχανισμών μη αναγραφής αριθμού κλήσης
- Προβλέπονται εξαιρέσεις από τον ανωτέρω κανόνα για τεχνικούς λόγους, λόγους δημόσιας ασφάλειας, ποινικής δίωξης, κλπ

Σχέδιο δράσης - Προτεινόμενες λύσεις

1. Safer Internet 2009-2013 (προϋπολογισμός 55 εκ. ευρώ) με στόχο
 - Προγράμματα δράσης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης κοινού
 - Σημεία επικοινωνίας-αναφοράς για καταγγελίες, διαμαρτυρίες πολιτών
 - Κίνητρα, συμβουλές αυτο-προστασίας⁴²

⁴² Απόφαση Νο 1351/2008/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2008 δημοσιευμένη στην επίσημη εφημερίδα 348/118 στις 24.12.2008 – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0118:0127:EN:PDF>

2. Απόφαση κρατών-μελών για επιβολή προστίμων, ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 3 ετών – 7 ετών⁴³.
3. Γνωμοδότηση 1/2009 Ομάδας Εργασίας⁴⁴

2.6.2 Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών ΚτΠ

Τα βασικά στοιχεία μιας καταρτιζόμενης σύμβασης ΚτΠ είναι α εξής:

- ο Κάθε σύμβαση που καταρτίζεται σε απευθείας σύνδεση μέσω διαδικτύου, καταρχήν αποτελεί υπηρεσία της ΚτΠ.
- ο Για την κατάρτιση πρέπει να υπάρχει:
 - α) Ηλεκτρονική Δήλωση βούλησης με περιεχόμενο πρόταση για σύναψη σύμβασης (απευθύνεται από φορέα)
 - β) Ηλεκτρονική Δήλωση βούλησης με περιεχόμενο την αποδοχή της πρότασης (από τον αποδέκτη)
- ο Κρίσιμος ο χρόνος που περιέρχεται στη γνώση του λήπτη (στο τερματικό εξοπλισμό του, ανεξάρτητα αν το διάβασε, διότι μπορεί να λάβει γνώση, εκτός αν είχε συμφωνηθεί από την επιβεβαίωση της λήψης)
- ο Δήλωση βούλησης συνάγεται από ιδιόχειρη υπογραφή του στο έγγραφο

Οι συμβάσεις που καταρτίζονται με ηλεκτρονικά μέσα και εξ'αποστάσεως, έχουν ίδια νομική ισχύ με αυτές που συνάπτονται με 'παραδοσιακά' μέσα (όπως ισχύει στη νομοθεσία του Βελγίου, Γερμανίας, Ισπανίας, Γαλλίας κ.α.). Τα ηλεκτρονικά έγγραφα είναι ιδιωτικά έγγραφα υπό όρους κατά το Π.Δ 131/2003.

Επιτρέπεται η κατάρτιση συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα, εκτός των συμβάσεων που αφορούν θεμελίωση ή μεταβίβαση εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων, στις συμβάσεις οι οποίες απαιτούν εκ του νόμου προσφυγή σε δικαστήρια, στις συμβάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο οικογενειακό ή κληρονομικό δίκαιο.

Επίσης η χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών σε ηλεκτρονικές συναλλαγές είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της ασφάλειας των συναλλαγών κατά το Π.Δ 150/2001.

«Στις συμβάσεις οι οποίες καταρτίζονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και στις οποίες έχει εφαρμογή το ελληνικό δίκαιο, η απόδειξη της δήλωσης βούλησης των συμβαλλομένων είναι δυνατόν να συντελεστεί μέσω επικυρωμένων μηνυμάτων των συμβαλλομένων που περιέχονται στο σκληρό δίσκο του ηλεκτρονικού του υπολογιστή»⁴⁵

2.6.3 Προϋποθέσεις – Όροι κατάρτισης έγκυρης σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα

- Ο έμπορος να έχει γνωστοποιήσει την πρόθεσή του να χρησιμοποιεί το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για αυτό το σκοπό
- Ονομασία συναλλαγής ως εμπορικής ή προσωπικής
- Καθορισμός ορίων δεσμευτικότητας ηλεκτρονικών εγγράφων (όριο ποσότητας, ποσού δεικτών ανά ηλεκτρονική συναλλαγή)
- Αναφορά συγκεκριμένης ηλεκτρονικής διεύθυνσης & προσώπων που φέρουν την ευθύνη αυτής της επικοινωνίας

⁴³ Σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου 2005/222/24

⁴⁴ Βλ. *Opinion 1/2009 της Ομάδας Εργασίας για αναθεώρηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ στον ιδιωτικό βίο και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (e-Privacy Directive)* -

http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2009/wp159_en.pdf

⁴⁵ Βλ. Απόφαση Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών 1327/2001

- Ώρες ελέγχου ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (εφόσον είναι εφικτό)
- Ειδοποίηση παραλαβής ηλεκτρονικού εγγράφου (εφόσον είναι εφικτό)
- Προγενέστερη ενημέρωση καταναλωτή τυχόν γενικών όρων συναλλαγών

2.6.4 Γενικοί και Καταχρηστικοί όροι συναλλαγών

Σε ό,τι αφορά τους καταχρηστικούς όρους των συναλλαγών, το άρθρο 2 του Ν.2251/94 διευκρινίζει «Όροι που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων για μελλοντικές συμβάσεις (γενικοί όροι των συναλλαγών), δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή, εάν κατά την κατάρτιση της σύμβασης τους αγνοούσε ανυπαιτίως, όπως, ιδίως, όταν ο προμηθευτής δεν του υπέδειξε την ύπαρξή τους ή του στέρησε τη δυνατότητα να λάβει πραγματική γνώση του περιεχομένου τους» και συνεχίζει «Γενικοί όροι συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα την σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή απαγορεύονται και είναι άκυροι. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας γενικού όρου ενσωματωμένου σε σύμβαση κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, ο σκοπός της, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται.»

2.7 Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και προσωπικά δεδομένα

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται μια δραματική αύξηση της χρήσης των κοινωνικών μέσων δικτύωσης καθώς όλο και περισσότεροι άνθρωποι εγγράφονται καθημερινά σε μία ή και περισσότερες ιστοσελίδες τέτοιου τύπου, με σκοπό την ευκολότερη επικοινωνία προς τους φίλους τους, ενδεχομένως και με ολόκληρο τον κόσμο. Καθημερινά, άνθρωποι αναρτούν τα προσωπικά τους μηνύματα, ‘ανεβάζουν’ προσωπικές φωτογραφίες και διαμοιράζονται με τους ‘φίλους’ τους προσωπικές εμπειρίες. Σε καθημερινή βάση, ‘ανεβαίνουν’ εκατοντάδες gigabyte στους server αυτών των ιστοσελίδων με προσωπικές πληροφορίες του κάθε χρήστη.

Αυτομάτως λοιπόν, τίθεται το ερώτημα: πόσο ασφαλείς είναι οι χρήστες τέτοιων μέσων δικτύωσης και κατά πόσο τα προσωπικά τους στοιχεία παραμένουν ιδιωτικά και δεν φτάνουν στα χέρια τρίτων με σκοπό την επεξεργασία, την εκμετάλλευση και γενικότερα την παρακολούθηση των κινήσεων και συμπεριφορών αυτών των ατόμων για εμπορικούς ή κάθε άλλου είδους σκοπούς; Μια σειρά από έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια οι οποίες μας δίνουν πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία. Παρακάτω θα κοιτάξουμε εις βάθος μερικά από αυτά.

Κατά καιρούς η ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης Facebook έχει κατηγορηθεί για τον τρόπο καταγραφής των προσωπικών δεδομένων των χρηστών της αλλά και της δραστηριότητάς τους, για το πώς τα αξιοποιεί για εμπορικούς σκοπούς, αλλά και για το ότι ακόμη και μετά τη διαγραφή κάποιου προφίλ από ένα χρήστη, τα στοιχεία του δε διαγράφονται από τους server της ιστοσελίδας.

Ένας φοιτητής Νομικής από την Αυστρία έχει ξεκινήσει μια μάχη για τη διασφάλιση των προσωπικών του δεδομένων. Στην απέναντι πλευρά βρίσκεται το Facebook, ωστόσο ο ίδιος δηλώνει έτοιμος να συνεχίσει μέχρι να καταλάβουν οι αμερικανικές εταιρείες του Διαδικτύου πως πρέπει να σέβονται τα προσωπικά δεδομένα του χρήστη.

Ο φοιτητής πέρα από τη δικαστική σύγκρουση με την Facebook έχει ξεκινήσει μία πρωτοβουλία, την «Europe vs Facebook» που στόχο έχει να ευαισθητοποιήσει τον κόσμο για τις «ασαφείς και αντιφατικές» πολιτικές προστασίας δεδομένων.

Ο 24χρονος Μαξ Σρεμς το 2011, εκμεταλλευόμενος τη νομοθεσία που δίνει στο χρήστη το δικαίωμα «πρόσβασης στα δεδομένα που τον αφορούν⁴⁶», αφού απαίτησε από την Facebook να του τα παραδώσει έλαβε ένα CD με 1.222 αρχεία PDF. Έλαβε ακόμα και δεδομένα τα οποία ο ίδιος είχε παλαιότερα διαγράψει από το προφίλ του. «Όταν διαγράφεις κάτι από το Facebook, το μόνο που πετυχαίνεις είναι να τα αποκρύπτεις από τον εαυτό του» σχολίασε.

Στα μέσα Νοεμβρίου, η αμερικανική Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου κατηγόρησε το Facebook για παραπλανητικές πρακτικές, όσον αφορά τα δεδομένα των χρηστών, και αποφάσισε να το θέσει υπό επιτήρηση τα επόμενα 20 χρόνια.

Ο Σρεμς υποψιαζόμενος πως το Facebook δεν του είχε παραδώσει όλα τα δεδομένα που τον αφορούν κινήθηκε νομικά. Αρχικά απευθύνθηκε στις Αυστριακές Αρχές και στη συνέχεια στον Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων της Ιρλανδίας, όπου βρίσκονται τα ευρωπαϊκά γραφεία του Facebook.

Συνολικά ο αυστριακός φοιτητής έχει υποβάλει 22 καταγγελίες, μαζί με το πόρισμα της έκθεσης που είχε ξεκινήσει νωρίτερα ο Ιρλανδός επίτροπος. Όπως έχει δηλώσει «Πρόκειται για πολιτισμικό σοκ. Οι Αμερικανοί δεν αντιλαμβάνονται την έννοια της προστασίας δεδομένων. Για αυτούς, τα δικαιώματα ανήκουν σε αυτόν που έχει τα δεδομένα. Στην ηπειρωτική Ευρώπη, όμως, δεν βλέπουμε έτσι τα πράγματα». Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα ο Σρεμς, προκύπτει ότι μια τέτοια αναφορά μπορεί να αριθμεί πάνω από 800 σελίδες και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα εξής στοιχεία:

Το Facebook

- καταγράφει ποιοι σας έχουν κάνει roke και πότε
- κρατά αρχείο των υπολογιστών που χρησιμοποιήσατε για να κάνετε login κι επίσης «θυμάται» ποια άλλα accounts έχουν κάνει login από αυτά τα μηχανήματα
- καταγράφει όλα τα events στα οποία έχετε προσκληθεί, όπως επίσης και τι έχετε απαντήσει στο καθένα.
- ξέρει ποιους έχετε αφαιρέσει από φίλους και πότε.
- αποθηκεύει τα μηνύματα και τα chat sessions, ακόμα κι αν τα έχετε διαγράψει.

Αν ζητήσει τα στοιχεία αυτά ένας κάτοικος της ΕΕ, το Facebook υποχρεούται να του τα στείλει. Για να σταλούν τα στοιχεία, ο χρήστης θα πρέπει να καταθέσει στο Facebook τον αριθμό της αστυνομικής ταυτότητας, το όνομα και την ημερομηνία γέννησης. Το Facebook ζητά αυτά τα στοιχεία προκειμένου να βεβαιωθεί ότι ο χρήστης είναι πράγματι αυτός που ισχυρίζεται ότι είναι.

Λίγο νωρίτερα την ίδια χρονιά, το Facebook είχε απασχολήσει για τα cookies που χρησιμοποιεί, δηλαδή το λογισμικό που καταγράφει τη δραστηριότητα των χρηστών. Όπως ισχυρίζεται ο δημοφιλής επιχειρηματίας και χάκερ Νικ Κουμπρίλοβιτς, η Facebook συνεχίζει να παρακολουθεί τις σελίδες που επισκέπτεσαι ακόμα και αφού κάνεις log out από το κοινωνικό δίκτυο.

Αυτό που ανακάλυψε ο Κουμπρίλοβιτς ήταν ότι η Facebook αντί να διαγράφει τα cookies κατά την αποσύνδεση του χρήστη, τα διατηρεί με κάποιες μικρές μετατροπές. Έτσι, οι πληροφορίες του λογαριασμού συνεχίζουν να βρίσκονται στα cookies κάτι που σημαίνει ότι κάθε φορά που επισκέπτεται μια ιστοσελίδα με κουμπί ή widget Facebook, ο browser του στέλνει προσωπικές του πληροφορίες πίσω στο Facebook.

Αν κάτι τέτοιο αποδειχτεί αληθές, πιθανότατα θα μπορούμε να μιλάμε για σοβαρή παραβίαση της ιδιωτικής ζωής. Αρκετοί χρήστες του Facebook έχουν ξεσηκωθεί ήδη με τις νέες Open Graph εφαρμογές, οι οποίες γνωστοποιούν τι διαβάζουν ή τι ακούν κάθε στιγμή χωρίς να πατήσουν καν κάποιο κουμπί “Like”.

Έκτοτε έχει ξεσπάσει μεγάλη αναστάτωση, με το δημοφιλέστερο κοινωνικό δίκτυο στον κόσμο να δέχεται αλλεπάλληλες μηνύσεις. Συγκεκριμένα, χρήστες του Facebook από

⁴⁶ Βλ. Οδηγία 95/46/EC - <http://eur-law.eu/EN/95-96-EC-Commission-Decision-6-March-1995.137803.d>

το Πιινόις κατέθεσαν αγωγή, ενώ στην Ευρώπη η κατάσταση παραμένει η ίδια, με την Επιτροπή προστασίας των προσωπικών δεδομένων της Ιρλανδίας να ξεσηκώνεται κατά της Facebook.

Φυσικά, όπως πάντα υπάρχει και η άλλη όψη του νομίσματος, με τις πληροφορίες που γνωρίζει η Facebook για τους χρήστες της να καθιστούν αυτομάτως το κοινωνικό δίκτυο ως φλέβα χρυσού για τους διαφημιστές.

Η απάντηση της Facebook μέσω του μηχανικού της Αρτούρο Μπεγιάρ, είναι ότι τα δεδομένα που συλλέγονται από τα συγκεκριμένα cookies έχουν να κάνουν καθαρά και μόνο με την προστασία από spamming, phishing και άλλους κινδύνους ασφαλείας και σε καμία περίπτωση για διαφημιστικούς σκοπούς.

Ο συνιδρυτής του Facebook, Μαρκ Ζούκερμπεργκ σε συνέντευξή του σε τηλεοπτική εκπομπή μίλησε για θέματα ιδιωτικότητας περνώντας στην αντεπίθεση. Όπως υποστηρίζει, οι Microsoft, Yahoo και Google συλλέγουν πολύ περισσότερες πληροφορίες για τους χρήστες από το Facebook, απλά το κάνουν πίσω από την πλάτη τους:

«Συλλέγουν ένα τεράστιο όγκο πληροφοριών για εσάς χωρίς να το γνωρίζετε. Όλα έχουν να κάνουν με το τι βγαίνει προς τα έξω. Το πραγματικό ερώτημα είναι έχουν τα εργαλεία που χρειάζονται προκειμένου να λάβουν τις σωστές αποφάσεις; Πιστεύω ότι οι εταιρείες με τα τεράστια δίκτυα διαφημίσεων καταφέρνουν να γλιτώσουν την κριτική για τις πληροφορίες που συγκεντρώνουν».

Με το Facebook να συλλέγει τα δεδομένα μας φανερά και τις υπόλοιπες ιστοσελίδες να το κάνουν στα κρυφά, όπως φαίνεται τίποτα δε μένει πια κρυφό στο Internet.

Πίσω στο 2009, η Facebook αποφάσισε να τροποποιήσει τους όρους χρήσης του κοινωνικού δικτύου θέτοντας τις πληροφορίες που μέχρι τότε ήταν Private ως default, σε Public. Με αφορμή αυτήν την ‘απλοποίηση’, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου (FTC) κατηγορεί το Facebook για παραπλανητικές τεχνικές.

Μεταξύ άλλων, η FTC ζητά τα ιδιωτικά σχόλια που γίνονται εντός του κοινωνικού δικτύου να μη μοιράζονται με τρίτους, εκτός και αν υπάρχει άδεια από μέρους των χρηστών. Αυτή τη στιγμή συζητιέται το ενδεχόμενο συμβιβασμού, με το δημοφιλέστατο κοινωνικό δίκτυο να αντιμετωπίζει 20 χρόνια συστηματικής παρακολούθησης σχετικά με θέματα ιδιωτικότητας.

Πρόσφατα το Facebook αναγκάστηκε να δώσει τέλος στη λειτουργία αναγνώρισης προσώπων για προτάσεις tag στις φωτογραφίες των χρηστών εντός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έπειτα από πολύμηνη έρευνα σχετικά με τη διαφάνεια του κοινωνικού δικτύου και την ιδιωτικότητα των δεδομένων των χρηστών.

Μέχρι τώρα έχουν γίνει δεκάδες προτάσεις από πλευράς ΕΕ προκειμένου η πολιτική του κοινωνικού δικτύου να συμμορφωθεί στη δική της νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων. Όπως ανακοίνωσε τώρα η Facebook, η συντριπτική πλειοψηφία των προτάσεων αυτών έχουν ενσωματωθεί στους κανονισμούς του κοινωνικού δικτύου, μεταξύ των οποίων και η αναγνώριση προσώπων, λειτουργία που παύει να υφίσταται για τους χρήστες της ΕΕ.

Ωστόσο, όπως αναφέρει, μελλοντικά θα συνεχίσει να αναζητά διαφορετικές προσεγγίσεις για την αναγνώριση προσώπων έτσι ώστε το ‘χρήσιμο’ αυτό εργαλείο να καταστεί και πάλι διαθέσιμο στους χρήστες.

Πώς παίρνει τα δεδομένα το Facebook

Ύστερα από αυτές τις αποκαλύψεις, η εταιρία αποφάσισε να μιλήσει επίσημα, στη USA Today, και να δώσει λεπτομέρειες σχετικά με το πως παίρνει τα δεδομένα και τί κάνει με αυτά, διά στόματος του μηχανικού Αρτούρο Μπεγιάρ.

Καταρχάς, η παρακολούθηση ξεκινά την πρώτη φορά που επισκέπτεται ο χρήστης το Facebook, με τη δημιουργία ενός browser cookie, ενώ σε περίπτωση εγγραφής δημιουργείται και ένα session cookie.

Μετά από την πρώτη ‘επαφή’, κάθε φορά που ο χρήστης επισκέπτεται οποιαδήποτε ιστοσελίδα διαθέτει Facebook plug-in (π.χ. Like, Share buttons, Facebook Connect κλπ.), το cookie ενημερώνει το Facebook για την ονομασία της ιστοσελίδας και την ώρα της επίσκεψης.

Μέσα σε αυτές τις πληροφορίες περιλαμβάνονται η διεύθυνση IP, ο browser που χρησιμοποιείται, το λειτουργικό σύστημα, ανάλυση οθόνης κλπ., και το Facebook κρατάει αρχείο 90 ημερών, σβήνοντας αυτόματα τις παλαιότερες εγγραφές όσο έρχονται νέες.

Το Facebook έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί τις κινήσεις του χρήστη ακόμη και όταν δεν είναι συνδεδεμένος στο κοινωνικό δίκτυο, κάτι για το οποίο δημιουργήθηκε μεγάλη αναστάτωση, αλλά ο Μπेργιάρ δηλώνει κατηγορηματικά ότι αυτό είναι ενάντια στην πολιτική της εταιρίας και φυσικά δεν εφαρμόζεται.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, οι κινήσεις του χρηστών στο Διαδίκτυο παίζουν το ρόλο τους στη δημιουργία τάσεων – έστω και εν αγνοία τους - και γίνονται χρυσό εργαλείο για τις διαφημιστικές εταιρίες οι οποίες αγοράζουν προσωπικά δεδομένα από τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης για εμπορικούς σκοπούς.

Η θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Φρένο στην πρακτική του Facebook και άλλων υπηρεσιών να συλλέγουν δεδομένα για τους χρήστες τους και να τα πωλούν σε διαφημιστές θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τη νέα Οδηγία που ετοιμάζει για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δικαιοσύνης, Βίβιαν Ρέντινγκ, έχει εξοργιστεί με το γεγονός ότι το Facebook όχι μόνο μεταπωλεί τα δεδομένα σε διαφημιστές χωρίς τη συγκατάθεση του χρήστη, αλλά επιπλέον τα διατηρεί αποθηκευμένα ακόμα και όταν ο χρήστης διαγράψει το προφίλ του από την υπηρεσία.

Οι όροι χρήσης που αποδέχεται κανείς όταν ανοίγει λογαριασμό στην υπηρεσία αναφέρουν ρητά ότι το Facebook μπορεί να συλλέγει και να χρησιμοποιεί τα δεδομένα όπως νομίζει. Τα δεδομένα αυτά επιτρέπουν στις διαφημιστικές εταιρίες να στοχεύουν τις καταχωρίσεις τους σε συγκεκριμένες ομάδες χρηστών.

Τον Ιανουάριο του 2012, η Ρέντινγκ ανακοίνωσε ότι η Οδηγία Προστασίας Δεδομένων 95/46/EK, θα τροποποιηθεί έτσι ώστε να καλύπτει και τις εταιρίες που αποθηκεύουν τα δεδομένα των χρηστών σε διακομιστές εκτός της ΕΕ. Με προηγούμενη έκθεσή της, η ομάδα εργασίας έχει προειδοποιήσει τις διαδικτυακές εταιρίες κατά της «παρακολούθησης των χρηστών [...] που αποσκοπεί στη στοχευμένη διαφήμιση».

Έχει επίσης προειδοποιήσει ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, «οι χρήστες αγνοούν ότι αυτό συμβαίνει».

Από την πλευρά τους, οι υπεύθυνοι του Facebook διαβεβαίωσαν ότι τα δεδομένα που πωλούνται σε διαφημιστικές εταιρίες είναι 'άνωνυμα'. Αυτό σημαίνει ότι οι διαφημιστικές εταιρίες δεν μπορούν να βάλουν 'στο μάτι' συγκεκριμένα πρόσωπα. Μπορούν όμως να στοχεύουν τις διαφημίσεις τους σε μικρές ομάδες χρηστών, βάσει για παράδειγμα τη γεωγραφική θέση ή την ηλικία τους. Το πρόβλημα όμως είναι ότι το Facebook δεν αποκαλύπτει τι είδους δεδομένα συλλέγει και με ποιο τρόπο τα διαβιβάζει στους διαφημιστές.

Επίσης το Facebook αναγκάστηκε να δώσει τέλος στη λειτουργία αναγνώρισης προσώπων για προτάσεις tag στις φωτογραφίες των χρηστών εντός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έπειτα από πολύμηνη έρευνα σχετικά με τη διαφάνεια του κοινωνικού δικτύου και την ιδιωτικότητα των δεδομένων των χρηστών.

Μέχρι τώρα έχουν γίνει δεκάδες προτάσεις από πλευράς ΕΕ προκειμένου η πολιτική του κοινωνικού δικτύου να συμμορφωθεί στη δική της νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων. Όπως ανακοίνωσε τώρα η Facebook, η συντριπτική πλειοψηφία των προτάσεων αυτών έχουν ενσωματωθεί στους κανονισμούς του κοινωνικού δικτύου, μεταξύ των οποίων και η αναγνώριση προσώπων, λειτουργία που παύει να υφίσταται για τους χρήστες της ΕΕ.

Ωστόσο, όπως αναφέρει, μελλοντικά θα συνεχίσει να αναζητά διαφορετικές προσεγγίσεις για την αναγνώριση προσώπων έτσι ώστε το 'χρήσιμο' αυτό εργαλείο να καταστεί και πάλι διαθέσιμο στους χρήστες.

Η έρευνα των “κοινωνικών ρομπότ”

Ερευνητές από το Βρετανικό Πανεπιστήμιο Κολούμπια του Βανκούβερ, παρουσίασαν μια τεχνική, ικανή να υποκλέπτει προσωπικές πληροφορίες από το Facebook. Η ερευνητική ομάδα «κοινωνικά ρομπότ», ή socialbot, όμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη από κυβερνοεγκληματίες για τη συλλογή προσωπικών δεδομένων, με σκοπό την απάτη ή την πώλησή τους στη μαύρη αγορά. Οι υπεύθυνοι του Facebook εκφράζουν επιφυλάξεις για τη μεθοδολογία της έρευνας, δηλώνουν όμως ότι θα λάβουν τα συμπεράσματά της υπόψη για την αναβάθμιση των συστημάτων ασφάλειας.

Στην έρευνα η οποία παρουσιάστηκε στο Ετήσιο Συνέδριο Εφαρμογών Ασφάλειας Υπολογιστών του Ορλάντο της Φλόριντα, οι ερευνητές εξηγούν πώς απελευθέρωσαν 102 κοινωνικά ρομπότ σε διάστημα οκτώ εβδομάδων. Υπακούοντας τις εντολές ενός κεντρικού λογισμικού ελέγχου, τα bot δημιουργούσαν τα δικά τους προφίλ στο Facebook στα οποία εμφανίζονταν ψεύτικα ονόματα και φωτογραφίες.

Σε πρώτη φάση, τα ρομπότ αυτά έστειλαν αιτήματα «φιλίας» σε 5.053 χρήστες του Facebook που είχαν επιλεγεί τυχαία, από τους οποίους οι 976 (ποσοστό 20%) έκαναν το λάθος και τα αποδέχτηκαν. Προκειμένου να αποφύγουν την ενεργοποίηση των μέτρων ασφάλειας του Facebook, τα ρομπότ δεν έστειλαν περισσότερα από 25 αιτήματα την ημέρα.

Σε δεύτερη φάση, τα bot έστειλαν νέα αιτήματα σε 3.157 φίλους φίλων, δηλαδή σε φίλους χρηστών που είχαν αποδεχτεί τα αιτήματα στην πρώτη φάση. Δεδομένου ότι ο μέσος χρήστης του Facebook είναι τρεις φορές πιθανότερο να αποδεχτεί ένα αίτημα αν προέρχεται από φίλους φίλων, το ποσοστό επιτυχίας εκτινάχθηκε στο 59%, ή 2.079 θύματα.

Χτενίζοντας τα προφίλ των «φίλων» τους, τα κακόβουλα προγράμματα συνέλεξαν 14.500 διευθύνσεις σπιτιών και 46.500 διευθύνσεις email. Σύμφωνα με το CNet, ο όγκος των κλεμμένων προσωπικών δεδομένων έφτασε τα 250 Gigabyte.

Όπως σχολίασαν οι τέσσερις Καναδοί ερευνητές, *«Καθώς τα socialbot παρεισφρύνουν σε ένα στοχευμένο OSN [Online Social Network], μπορούν να συλλέγουν δεδομένα των χρηστών όπως διευθύνσεις email, τηλεφωνικούς αριθμούς και άλλα προσωπικά δεδομένα με οικονομική αξία»*

Επισημαίνουν ακόμα ότι μόνο το 20% των κοινωνικών ρομπότ έγιναν αντιληπτά και μπλοκαρίστηκαν από το σύστημα ασφάλειας Facebook Immune System.

Από την πλευρά τους, οι υπεύθυνοι του Facebook επισήμαναν ότι η επίθεση εξαπολύθηκε από τις έμπιστες διευθύνσεις IP ενός πανεπιστημίου, ενώ σε πραγματικές συνθήκες τα ύποπτα IP θα είχαν μπλοκαριστεί νωρίτερα. *«Διατηρούμε σοβαρές επιφυλάξεις για τη μεθοδολογία της έρευνας από το Πανεπιστήμιο της Βρετανικής Κολούμπια, τις οποίες σκοπεύουμε να τους παρουσιάσουμε»* δήλωσε εκπρόσωπος της εταιρείας.

Οι ερευνητές, όμως, υπολογίζουν ότι σε πραγματικές συνθήκες το ποσοστό επιτυχίας των bot θα ανερχόταν στο 80%. Γεγονός είναι ότι οι όροι χρήσης του Facebook απαιτούν από τους χρήστες να χρησιμοποιούν τα πραγματικά τους ονόματα και δεν τους επιτρέπουν να συλλέγουν δεδομένα τρίτων χωρίς τη συγκατάθεση τους.

Αυτό, βέβαια, είναι απίθανο να αποτρέψει την υποκλοπή από κυβερνοεγκληματίες. Πιο ουσιαστική είναι όμως η σύσταση που επανέλαβε ο εκπρόσωπος της υπηρεσίας: *«Ενθαρρύνουμε τους χρήστες να συνδέονται μόνο με ανθρώπους που ξέρουν στην πραγματικότητα και να αναφέρουν κάθε ύποπτη συμπεριφορά».*

Η έρευνα του Πενταγώνου

Μία μεγάλη έρευνα 42 εκατομμυρίων δολαρίων πραγματοποιεί το Αμερικανικό Υπουργείο Άμυνας για την ενίσχυση της έρευνας με στόχο την αποτελεσματική παρακολούθηση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να καταγραφεί ο σχηματισμός ανάπτυξης και εξάπλωσης ιδεών του εντοπισμού μεθόδων παραπληροφόρησης και προσπαθειών πρόκλησης αναταραχής. Μέχρι τώρα παρακολουθούνταν ιστοσελίδες της Μέσης Ανατολής, όμως, όπως φαίνεται, οι ειδικές υπηρεσίες του στρατού ψάχνουν τις απειλές και στο εσωτερικό των ΗΠΑ.

Η πρωτοβουλία της υπηρεσίας DARPA (Υπηρεσία Έρευνας Προηγμένων Προγραμμάτων) ακολουθεί κρούσματα αποδεδειγμένης χρήσης του Facebook και του Twitter από μέλη ανταρτικών οργανώσεων σε Αφγανιστάν και Ιράκ, αλλά και μετά την εμφάνιση απειλών μέσα στις ΗΠΑ, όπως η ομάδα των Anonymous. Η DARPA έχει ως στόχο τον εντοπισμό ατόμων που εμπλέκονται σε τέτοιες δραστηριότητες, αλλά ενδιαφέρεται να εντοπίσει την επιρροή που έχουν στην κοινή γνώμη, τους στόχους του, αλλά και να ερευνήσει πόσο μπορούν να επηρεάσουν ομοϊδεάτες τους.

Το Μάρτιο δημοσιεύματα του Τύπου ήθελαν την Κεντρική Διοίκηση των ΗΠΑ (Centcom) να έχει συνάψει συμφωνία με ιδιωτική εταιρεία, με στόχο τη δημιουργία λογισμικού το οποίο επιτρέπει τη δημιουργία αυτοματοποιημένων «λογαριασμών μαριονέτας». Οι λογαριασμοί αυτοί προωθούν συγκεκριμένες απόψεις ή θέσεις σε ιστοσελίδες, χωρίς να αποκαλύπτουν τον -ανύπαρκτο- διαχειριστή τους.

Το κοινωνιολογικό πείραμα του Facebook

Με περισσότερους από 900 εκατομμύρια χρήστες όλων σχεδόν των ηλικιών και εθνικοτήτων διατεθειμένους να μοιραστούν μεγάλο όγκο προσωπικών δεδομένων τους, το Facebook αποτελεί αδιαμφισβήτητο το όνειρο κάθε κοινωνικού επιστήμονα για την εκτέλεση των πειραμάτων του.

Προφανώς, κάτι τέτοιο έγινε αντιληπτό από το δημοφιλές κοινωνικό δίκτυο, το οποίο αυτή τη στιγμή έχει στη διάθεση του τη δική του ομάδα κοινωνικών επιστημόνων.

Με επικεφαλής τον Κάμερον Μάρλοου, η επιστημονική ομάδα του Facebook αποτελείται από 12 ερευνητές που συνδυάζοντας τις γνώσεις τους στα μαθηματικά, τον προγραμματισμό και τις κοινωνικές επιστήμες, συλλέγουν και αναλύουν όλα τα δεδομένα των χρηστών του, ενώ τελευταία εκτελούν ακόμη και πειράματα στο site.

Σύμφωνα με τον Μάρλοου, στόχος τους είναι να κατανοήσουν καλύτερα τη συμπεριφορά των χρηστών και όχι να την επηρεάσουν: *«Στόχος μας δεν είναι να αλλάξουμε το μοτίβο της επικοινωνίας στο Facebook αλλά να το κατανοήσουμε σε βάθος ώστε να μπορέσουμε να το προσαρμόσουμε σε αυτό που θέλουν οι χρήστες».*

Μέσα στους επόμενους μήνες τα μέλη της επιστημονικής ομάδας αναμένεται να διπλασιαστούν σε αριθμό κάτι που σημαίνει ακόμα περισσότερα πειράματα. Να σημειωθεί ότι ούτε και σε αυτή την έρευνα θα ζητηθεί η συγκατάθεση των χρηστών.

3 Πνευματική ιδιοκτησία

3.1 Διανοητική Ιδιοκτησία

Ως Διανοητική Ιδιοκτησία (πνευματική και βιομηχανική) ορίζεται το σύνολο των προϊόντων του νου, (έργα, ανακαλύψεις, πληροφορίες) που προστατεύονται νομικά με:

- Τους κανόνες περί **πνευματικής ιδιοκτησίας** (Copyright)
- Με **διπλώματα ευρεσιτεχνιών** (Patents)
- Ως **εμπιστευτικές πληροφορίες** τεχνογνωσίας (Know-how, Confidential information)

Αποτελούν άυλα περιουσιακά στοιχεία δημιουργού, εφευρέτη, επιχείρησης, εργοδότη, εργαζόμενου (όπου σε κάθε περίπτωση ανήκουν).

Τα κύρια νομικά συστήματα (κανόνων) αναγνώρισης και άρα προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας διακρίνονται κυρίως στα εξής τρία:

- **Πνευματική Ιδιοκτησία** (Intellectual Property-Copyright)
- **Βιομηχανική Ιδιοκτησία** (Industrial Property-Patents)
- **Αθέμιτος ανταγωνισμός** (Unfair competition)

Η Πνευματική ιδιοκτησία αφορά στην έκφραση της ιδέας, ενώ η Βιομηχανική στην ιδέα αυτή καθεαυτή.

3.1.1 Νομικό Δίκαιο

Διεθνές

- 1886, Διεθνής σύμβαση Βέρνης-Παρισιού (προστασία λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων Ν.100/1974)
- 1952, Παγκόσμια σύμβαση πνευματικής ιδιοκτησίας (ΝΔ 4254/1962⁴⁷)
- 1996, Συνθήκη WIPO για την πνευματική ιδιοκτησία (Γενεύη)

Κοινοτικό

- Οδηγία 91/250⁴⁸ (προστασία προγραμμάτων Η/Υ)
- Οδηγία 96/9⁴⁹ (προστασία βάσεων δεδομένων)
- Οδηγία 2001/29⁵⁰ (δημιουργός και ΚτΠ)

Ελλάδα – Ισχύον Δίκαιο

- Ν.2121/1993⁵¹ – Περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων
- Ν.Δ.4254/1962 – Παγκόσμια Σύμβαση Πνευματικής Ιδιοκτησίας

⁴⁷ http://foggs.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=7466&catid=1:12&Itemid=192

⁴⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31991L0250:EN:HTML>

⁴⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:EL:HTML>

⁵⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:EL:HTML>

⁵¹ <http://www.soundservice.gr/downloadsfiles/nomos%202121.pdf>

3.1.2 Λόγοι, σημασία, αξία προστασίας

1. Κοινωνικο-ηθικοί λόγοι

Σεβασμός προς το δημιουργό, την προσωπικότητά του και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Είναι ατομικό θεμελιώδες δικαίωμα/αξίωση προστασίας, ηθικής αναγνώρισης, κοινωνικής καταξίωσης και πολιτισμικής κληρονομιάς και παράδοσης.

2. Οικονομικοί λόγοι

Ανταμοιβή δημιουργικότητας και πρωτοτυπίας (σεβασμός προσωπικότητας), ενίσχυση και ενθάρρυνση περαιτέρω δημιουργικότητας και παραγωγικότητας.

Η βασική προϋπόθεση για την προστασία του δημιουργού είναι το έργο να είναι *πρωτότυπο*. Σύμφωνα με τις επικρατέστερες ερμηνείες, *πρωτότυπο* είναι ό,τι δεν αποτελεί παράνομο αντίγραφο και επίσης θα πρέπει να αποτελεί πνευματική έκφραση του δημιουργού. Η προστασία διαρκεί όσο η ζωή του δημιουργού + 70 χρόνια μετά το θάνατό του.

3.1.3 Τί είναι το ©

Ο πνευματικός δημιουργός με τη δημιουργία του έργου, αποκτά πάνω σε αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει δικαιώματα αποκλειστικά και απόλυτα. Δηλαδή το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου και το δικαίωμα προστασίας του προσωπικού του δεσμού προς αυτό δηλαδή περιουσιακό δικαίωμα και ηθικό δικαίωμα.

Ως *περιουσιακό* δικαίωμα σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.2121/93, ορίζεται η εξουσία του δημιουργού να επιτρέπει ή να απαγορεύει την εγγραφή, μετάφραση, διασκευή, μετατροπή, διανομή, εκμίσθωση, δημόσιο δανεισμό, δημόσια εκτέλεση, μετάδοση μέσω ράδιο-τηλε-δορυφορικών μέσων, εισαγωγή αντιγράφων έργων παραγωγής χωρίς τη συναίνεση του δημιουργού.

Ως *ηθικό* δικαίωμα σύμφωνα με το άρθρο 4 του παραπάνω νόμου, ορίζεται η εξουσία του δημιουργού για την απόφαση του τρόπου δημοσίευσης του έργου του, την αναγνώριση πατρότητας, την απαγόρευση κάθε τροποποίησης ή προσβολής από άλλους, την προσπέλαση στο έργο του από τρίτους, την υπαναχώρηση από σύμβαση/άδεια μεταβίβασης έναντι αποζημίωσης.

3.1.4 Τρόποι μεταβίβασης περιουσιακού δικαιώματος εκμετάλλευσης του ©

Το περιουσιακό δικαίωμα μεταβιβάζεται μεταξύ ζώντων, με σύμβαση/άδεια εκμετάλλευσης, ή με κληρονομική διαδοχή (σε περίπτωση θανάτου του δημιουργού). Το ηθικό δικαίωμα δεν μεταβιβάζεται μεταξύ ζώντων αλλά μόνο μετά το θάνατο του δημιουργού. Στην πράξη όμως υπάρχουν αποκλίσεις από αυτό τον κανόνα. Η μεταβίβαση γίνεται με:

- Συμβάσεις εκμετάλλευσης - ο δημιουργός αναθέτει στον αντισυμβαλλόμενο και εκείνος αναλαμβάνει την υποχρέωση να ασκήσει εξουσίες από περιουσιακό δικαίωμα
- Άδειες εκμετάλλευσης - ο δημιουργός επιτρέπει σε άλλον άσκηση εξουσιών από περιουσιακό δικαίωμα

Οι περιορισμοί του περιουσιακού δικαιώματος αφορούν στις περιπτώσεις αναπαραγωγής για ιδιωτική χρήση, παράθεσης σύντομων αποσπασμάτων, αναπαραγωγής

για διδασκαλία (Διεθνής Σύμβαση Βέρνης), αναπαραγωγής από βιβλιοθήκες και αρχεία, χρήσης για λόγους ενημέρωσης.

3.1.5 Μέτρα προστασίας

1. Ασφαλιστικά μέτρα – κατάσχεση/απογραφή και φωτογράφιση αντικειμένων-μέσων προσβολής, εφόσον πιθανολογείται προσβολή (π.χ ISPs, P2P)
2. Αστικές κυρώσεις – άρση και παράλειψη προσβολής, αναγνώριση δικαιώματος αποζημίωσης και ικανοποίησης ηθικής βλάβης και χρηματική ποινή ανεξαρτήτως υπαιτιότητας
3. Ποινικές κυρώσεις – φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή

3.2 Πνευματική ιδιοκτησία στα προγράμματα Η/Υ

Τα προγράμματα Η/Υ, το προπαρασκευαστικό υλικό σχεδιασμού τους καθώς και κάθε μορφή έκφρασης αυτού του προγράμματος αποτελούν το αντικείμενο προστασίας σε αυτή την κατηγορία πνευματικής ιδιοκτησίας. Εξαιρούνται οι ιδέες και αρχές στις οποίες βασίζεται οποιοδήποτε στοιχείο προγράμματος, περιλαμβανομένων και εκείνων στις οποίες βασίζονται τα συστήματα διασύνδεσης του.

Δεν προστατεύονται υπό το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας

- Η ιδέα του προγράμματος Η/Υ
- Ο αφηρημένος αλγόριθμος
- Οι αρχές που εμπεριέχονται στο πρόγραμμα
- Οι (λογικές) διαδικασίες
- Τα συστήματα
- Οι τεχνικές και
- Οι σχετικές γλώσσες προγραμματισμού

Δεν προστατεύεται ο σκελετός, αλλά ο ιστός του προγράμματος ανάλογα με το βαθμό και μορφή συγκεκριμενοποίησής του.

Ο δικαιούχος διατηρεί το αποκλειστικό δικαίωμα να παρέχει άδεια για την αναπαραγωγή (οριστική ή προσωρινή), τη μετάφραση, τη μετατροπή, τη προσαρμογή, την κυκλοφορία στο κοινό, την εκμίσθωση και τον έλεγχο κυκλοφορίας του δημιουργήματός του.

Εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, επιτρέπεται χωρίς την άδεια δημιουργού και χωρίς πληρωμή αμοιβής η αναπαραγωγή, μετάφραση, προσαρμογή, μετατροπή εφόσον αυτές οι πράξεις είναι αναγκαίες για την κατά προορισμό χρησιμοποίηση του προγράμματος συμπεριλαμβανομένης και της διόρθωσης σφαλμάτων από το πρόσωπο που το απέκτησε νομίμως.

3.2.1 Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα

Το ελεύθερο λογισμικό είναι λογισμικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, αντιγραφεί, μελετηθεί, τροποποιηθεί και αναδιανεμηθεί χωρίς περιορισμό. Η ελευθερία από τέτοιους περιορισμούς είναι βασικό στοιχείο στην ιδέα του ελεύθερου λογισμικού, έτσι ώστε το αντίθετο του είναι το ιδιόκτητο λογισμικό και όχι το λογισμικό που πωλείται για κέρδος, όπως το εμπορικό λογισμικό. Αναφέρεται ορισμένες φορές και σαν ανοιχτό λογισμικό ή

λογισμικό ανοιχτού κώδικα αλλά οι δύο έννοιες είναι ταυτόσημες. Να σημειωθεί ότι δεν είναι κάθε λογισμικό ελεύθερο μόνο και μόνο επειδή είναι ανοιχτού κώδικα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, μπορούν να γίνουν οι εξής διακρίσεις:

Free Redistribution: το λογισμικό μπορεί να δίνεται δωρεάν είτε να πωλείται

Source Code: ο πηγαίος κώδικας πρέπει είτε να συμπεριλαμβάνεται ή να είναι ελεύθερα διαθέσιμος

Derived Works: επιτρέπεται αναδιανομή μετατροπών του κώδικα

Integrity of the Author's Source Code: άδειες μπορεί απαιτούν οι τροποποιήσεις να αναδιανέμονται μόνο ως patches

No Discrimination Against Persons or Groups: δε γίνονται διακρίσεις εναντίον κανενός

No Discrimination Against Fields of Endeavor: εμπορικοί χρήστες δε μπορούν να αποκλειστούν

Distribution of License: τα δικαιώματα του προγράμματος έχουν ισχύ για όλους στους οποίους το λογισμικό διανέμεται και δεν απαιτείται πρόσθετη άδεια

License Must Not Be Specific to a Product: το πρόγραμμα δε μπορεί να δανειοδοτηθεί μόνο ως τμήμα ενός ευρύτερου distribution

License Must Not Restrict Other Software: η άδεια δε μπορεί να υποχρεώσει ότι οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διατίθεται μαζί να είναι και αυτό ανοιχτού κώδικα

License Must Be Technology-Neutral: η άδεια δε μπορεί να 'υποχρεώνει' τη χρήση συγκεκριμένης τεχνολογίας ή μέσω

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας, η ελεύθερη αντιγραφή, διανομή και τροποποίηση του λογισμικού δεν επιτρέπεται, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Για το λόγο αυτό οι εκδόσεις ελεύθερου λογισμικού κάνουν χρήση ειδικής άδειας (free software license), σύμφωνα με την οποία, παραχωρείται το δικαίωμα αντιγραφής, τροποποίησης και αναδιανομής του λογισμικού, στους χρήστες.

Σύμφωνα με το Ίδρυμα Ελεύθερου Λογισμικού οι άδειες χρήσης ελεύθερου λογισμικού πρέπει να περιλαμβάνουν τις εξής ελευθερίες:

- Ελευθερία 0: Ελευθερία χρήσης του προγράμματος για οποιονδήποτε σκοπό
- Ελευθερία 1: Ελευθερία μελέτης και τροποποίησης του προγράμματος
- Ελευθερία 2: Ελευθερία αντιγραφής του προγράμματος
- Ελευθερία 3: Ελευθερία βελτίωσης του προγράμματος και επανέκδοσής του, προς το συμφέρον της κοινότητας των χρηστών

Οι ελευθερίες 1 και 3 προϋποθέτουν την πρόσβαση των χρηστών στον πηγαίο κώδικα του λογισμικού

3.3 Οι Βάσεις Δεδομένων ως πνευματική ιδιοκτησία

Σε αυτή την κατηγορία, το αντικείμενο προστασίας είναι οι βάσεις δεδομένων οι οποίες λόγω της επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα. Η προστασία αυτή δεν εκτείνεται στο περιεχόμενο των βάσεων δεδομένων και δεν θίγει κανένα από τα δικαιώματα που υφίστανται στο περιεχόμενο αυτό.

3.3.1 Ορισμός βάσης δεδομένων

Ως βάση δεδομένων νοείται η συλλογή έργων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή με άλλο τρόπο.

Δημιουργός βάσης δεδομένων είναι το φυσικό πρόσωπο ή η ομάδα φυσικών προσώπων που έχει δημιουργήσει τη βάση δεδομένων ή εφόσον επιτρέπεται από τη

νομοθεσία του κράτους μέλους, το νομικό πρόσωπο που ορίζεται ως δικαιούχος από τη νομοθεσία αυτή. Σε περίπτωση που η νομοθεσία του κράτους μέλους αναγνωρίζει συλλογικά έργα, τα περιουσιακά δικαιώματα ανήκουν στο πρόσωπο που έχει το δικαίωμα του δημιουργού. Όταν μια βάση δεδομένων έχει δημιουργηθεί από κοινού από πλείονα φυσικά πρόσωπα, τα αποκλειστικά δικαιώματα ανήκουν από κοινού στα πρόσωπα αυτά. Η διάρκεια προστασίας και σε αυτή την περίπτωση διαρκεί όσο η ζωή του δημιουργού + 70 έτη μετά το θάνατό του.

3.3.2 Εξουσίες Δημιουργού Βάσης Δεδομένων

Ο δημιουργός έχει το αποκλειστικό δικαίωμα επί της έκφρασης της βάσης δεδομένων, δηλαδή να επιτρέπει την αναπαραγωγή διαρκή ή προσωρινή, τη μετάφραση, τη μετατροπή, τη προσαρμογή, τη διευθέτηση, τη διανομή ή κυκλοφορία στο κοινό, την ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ανωτέρω πράξεων και τέλος τον έλεγχο κυκλοφορίας εντός ΕΕ.

3.3.3 Υποχρεωτικοί περιορισμοί – Εξαιρέσεις δικαιώματος δικαιούχου προστασίας

Οι υποχρεωτικοί περιορισμοί του δικαιώματος του δικαιούχου προστασίας όπως αναφέρονται στο Ν. 2121/93:

1. Επιτρέπεται σε νόμιμο χρήστη χωρίς την άδεια δημιουργού :
 - ο Αναπαραγωγή προσωρινή ή διαρκής εν όλω ή εν μέρει, με οποιοδήποτε μέσο,
 - ο Μετάφραση
 - ο Προσαρμογή, διανομή σε οποιαδήποτε μορφή της βάσης/αντιγράφων της στο κοινό,
 - ο Οποιαδήποτε αναπαραγωγή, διανομή ανακοίνωση, επίδειξη, παρουσίαση στο κοινό των αποτελεσμάτων των πράξεων των όσων αναφέρονται
 - ο Διευθέτηση ή άλλη μετατροπή, εφόσον αυτές είναι αναγκαίες για
 - Την πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσης δεδομένων και
 - Την κανονική χρησιμοποίησή της
2. Στο μέτρο που ο νόμιμος χρήστης δικαιούται να χρησιμοποιεί τμήμα μόνο της βάσης δεδομένων, η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται μόνο για το τμήμα αυτό
3. Αντίθετες συμφωνίες είναι άκυρες
4. Κατ'εξάιρεση:

Αναπαραγωγή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για ιδιωτικούς σκοπούς δεν επιτρέπεται (άρθρο 3(4) του Ν.2121/93).

Η άδεια του δημιουργού απαιτείται :

- ❖ Για αναπαραγωγή μη ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για ιδιωτικούς σκοπούς
- ❖ Όταν πρόκειται για χρήση αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς
- ❖ Όταν πρόκειται για χρήση για λόγους δημόσιας ασφάλειας, διοικητικής/δικαστικής διαδικασίας
- ❖ Όταν πρόκειται για άλλες εξαιρέσεις από το δικαίωμα του δημιουργού του προβλέπονται κατά παράδοση στο εσωτερικό δίκαιο αλλά η ερμηνεία του άρθρου 6 της Οδηγίας 96/9, να μην προσβάλει αδικαιολόγητα τα νόμιμα συμφέροντα του δικαιούχου και να μην έρχεται σε σύγκρουση με τη συνήθη εκμετάλλευση της βάσης δεδομένων

3.4 Βιομηχανική ιδιοκτησία

Το αντικείμενο προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας είναι τα επινοήματα, τα προϊόντα, οι εφευρέσεις, οι μέθοδοι, τα επιτεύγματα και οι βιομηχανικές εφαρμογές, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 5 του Ν. 1733/1987.

3.4.1 Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Διπλώματα ευρεσιτεχνίας χορηγούνται για νέα επινοήματα που εμπεριέχουν εφευρετική δραστηριότητα και είναι επιδεικτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Η εφεύρεση μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν, μέθοδο ή βιομηχανική εφαρμογή. Εφαρμογές που δεν θεωρούνται ως εφευρέσεις όπως ορίζει το άρθρο 5 παρ.2 του Ν.1733/1987 είναι:

- Ανακαλύψεις
- Επιστημονικές θεωρίες
- Μαθηματικές μέθοδοι
- Π.χ. ανακάλυψη άγνωστου μέχρι σήμερα φυσικού στοιχείου, η θεωρία της σχετικότητας κ.α.
- Αισθητικές δημιουργίες (π.χ. έργα λόγου & τέχνης)
- Σχέδια, κανόνες, μέθοδοι για την άσκηση πνευματικών δραστηριοτήτων, για παιχνίδια, για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων,
- Τα προγράμματα Η/Υ
- Η παρουσίαση πληροφοριών

Μια εφεύρεση κρίνεται νέα εφόσον δεν ανήκει στη *στάθμη της τεχνικής*. Ως στάθμη της τεχνικής νοείται καθετί που είναι γνωστό οπουδήποτε στον κόσμο από γραπτή ή προφορική περιγραφή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή την ημερομηνία προτεραιότητας.

Μια εφεύρεση θεωρείται ότι εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα αν κατά την κρίση ειδικού δεν προκύπτει με προφανή τρόπο από την υπάρχουσα στάθμη της τεχνικής.

Μια εφεύρεση θεωρείται επιδεικτική βιομηχανικής εφαρμογής εφόσον αν το αντικείμενό της μπορεί να παραχθεί ή να χρησιμοποιηθεί. Κατ'εξάιρεση, δεν θεωρούνται εφευρέσεις επιδεικτικές βιομηχανικής εφαρμογής:

- (1) οι μέθοδοι χειρουργικής και θεραπευτικής αγωγής του ανθρώπινου σώματος
- (2) διαγνωστικές μέθοδοι που εφαρμόζονται στο ανθρώπινο σώμα

Κατ'εξάιρεση, προϊόντα, ουσίες, συνθέσεις που χρησιμοποιούνται κατά την εφαρμογή των παραπάνω μεθόδων μπορούν να θεωρηθούν εφευρέσεις επιδεικτικές βιομηχανικής εφαρμογής

Περιπτώσεις εξαιρούμενες χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας είναι οι εφευρέσεις των οποίων η δημοσίευση/εφαρμογή αντίκεινται στη δημόσια τάξη/χρηστά ήθη και ποικιλίες φυτών/είδη ζώων/βιολογικές μέθοδοι παραγωγής φυτών ή ζώων, εκτός από μικροβιολογικές μεθόδους και προϊόντα που παράγονται με αυτές τις μεθόδους.

3.4.2 Διαδικασία αίτησης χορήγησης προστασίας νέων εφευρέσεων

- Κατοχύρωση Ελληνικού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (ΔΕ) ή
- Κατοχύρωση Ελληνικού Πιστοποιητικού Υποδείγματος Χρησιμότητας (ΠΥΧ) από τον Ελληνικό Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) και

- Καταβολή αντίστοιχων τελών στον ΟΒΙ/ΕΡΟ ή/και
- Κατοχύρωση Κοινοτικού ή/και Ευρωπαϊκού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Ευρεσιτεχνίας (ΕΡΟ)
- Ισχύει η αρχή της χρονικής προτεραιότητας κατάθεσης της σχετικής αίτησης εντός ΕΕ

Ελληνικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας

- ✚ Κατάθεση αίτησης στον ελληνικό ΟΒΙ
- ✚ Προθεσμία 4 μηνών για τυχόν διορθώσεις ή συμπλήρωση ελλείψεων
- ✚ Έλεγχος για το 'νέο' και την 'εφευρετική δραστηριότητα'
- ✚ Σύνταξη έκθεσης έρευνας
- ✚ Προθεσμία 3 μηνών για παρατηρήσεις του καταθέτη στην έκθεση έρευνας
- ✚ Σύνταξη τελικής έκθεσης έρευνας
- ✚ Έκδοση ΔΕ από τον ΟΒΙ

Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας

- ✚ Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο καθώς και κάθε εταιρεία που εξομειώνεται με νομικό πρόσωπο σύμφωνα με το δίκαιο που τη διέπει, μπορεί να υποβάλει αίτηση για χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας
- ✚ Είτε από κοινού από δύο αιτούντες, είτε από περισσότερους αιτούντες οι οποίοι ορίζουν διαφορετικά συμβαλλόμενα κράτη
- ✚ Το δικαίωμα απόκτησης ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας ανήκει στον εφευρέτη ή τον νόμιμο διάδοχό του
- ✚ Εάν ο εφευρέτης είναι υπάλληλος, τα δικαιώματα απόκτησης ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας καθορίζεται σύμφωνα με το δίκαιο του Κράτους στο έδαφος του οποίου ασκεί ο υπάλληλος την κύρια δραστηριότητά του
- ✚ Εάν το κράτος μέσα στο οποίο ασκείται η κύρια αυτή δραστηριότητα δε μπορεί να καθοριστεί, εφαρμόζεται το δίκαιο του Κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η επιχείρηση που ανήκει ο υπάλληλος
- ✚ Εάν περισσότερα πρόσωπα πραγματοποιήσαν εφεύρεση ανεξάρτητα το ένα από το άλλο, το δικαίωμα για απόκτηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας ανήκει σ'εκείνο που κατέθεσε αίτηση με προγενέστερη ημερομηνία κατάθεσης

3.4.3 Λόγοι που συνηγορούν υπέρ και κατά της χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε εφαρμογές Η/Υ

Μειονεκτήματα:

- Σύμφωνα με τους υποστηρικτές ανοικτού κώδικα λογισμικού τα διπλώματα βλάπτουν τον ανταγωνισμό και την πρόοδο της επιστήμης της πληροφορικής/λογισμικού (την ανεξάρτητη δημιουργία και διαλειτουργικότητα)

Πλεονεκτήματα:

- Ενίσχυση της οικονομίας και των επενδύσεων σε ΜΜΕ.

3.5 Η πειρατεία του Διαδικτύου

Ύστερα από όσα αναφέρθηκαν στις προηγούμενες παραγράφους, τίθεται το εξής ζήτημα: κατά πόσο είναι νόμιμο το 'κατέβασμα' εκατοντάδων gigabyte, σε καθημερινή

βάση, διαφόρων ειδών αρχείων οπτικοακουστικού υλικού από τους χρήστες και με ποιό τρόπο οι αρμόδιες αρχές μπορούν να ελέγξουν την διακίνηση αυτού του όγκου πληροφοριών προκειμένου να προστατεύσουν τα έργα των δημιουργών και παράλληλα να μην υπονομεύεται η ελευθερία στην πληροφορία;

Με μια απόφαση-ορόσημο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο το Νοέμβριο του 2011, αποφάνθηκε ότι οι διαδικτυακοί πάροχοι (ISP) δεν είναι υποχρεωμένοι να μπλοκάρουν προληπτικά το κατέβασμα πειρατικών αρχείων από τους συνδρομητές τους, όπως είχαν ζητήσει δισκογραφικές και κινηματογραφικές εταιρείες. Παρόλα αυτά, το δικαστήριο αναγνώρισε το δικαίωμα στους κατόχους πνευματικών δικαιωμάτων να ζητούν από τους παρόχους (ISP) να μπλοκάρουν συγκεκριμένους δικτυακούς τόπους με αποδεδειγμένα πειρατικό περιεχόμενο.

Σύμφωνα με την απόφαση, το να ελέγχονται όλα τα αρχεία που κατεβάζουν οι χρήστες θα παραβίαζε την Ευρωπαϊκή Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Συγκεκριμένα, θα επιβάρυνε τους ISP με υπέρογκα έξοδα για την εγκατάσταση μόνιμων συστημάτων παρακολούθησης. Επιπλέον, τα συστήματα αυτά θα μπορούσαν να φιλτράρουν κατά λάθος και νόμιμα αρχεία, παραβιάζοντας τα δικαιώματα των χρηστών στην ελεύθερη διακίνηση της πληροφορίας.

Η απόφαση το Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου προέκυψε κατά την εξέταση της υπόθεσης «SABAM». Η SABAM είναι μια εταιρεία διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων στο χώρο της μουσικής (αντίστοιχη της ελληνικής ΑΕΠΠ), η οποία υποχρέωσε τη βελγική εταιρεία παροχής Internet, 'Scarlet', να μπλοκάρει με ειδικό φίλτρο την ανταλλαγή και το κατέβασμα αρχείων που παραβιάζουν τα δικαιώματά της (κυρίως μέσω p2p). Το Πρωτοδικείο των Βρυξελλών δικαίωσε τη SABAM, ωστόσο η Scarlet υπέβαλε έφεση.

Επτά χρόνια αργότερα, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ανέτρεψε την αρχική απόφαση. Όπως αναφέρεται στην απόφασή του, οι απαιτήσεις της SABAM θα επηρέαζαν την επιχειρηματική δραστηριότητα της Scarlet, αφού θα την υποχρέωναν να «εγκαταστήσει ένα περίπλοκο, δαπανηρό και μόνιμο σύστημα με δικά της έξοδα». Επιπλέον, το φίλτράρισμα των αρχείων «θα μπορούσε δυνητικά να υπονομεύσει την ελευθερία της πληροφορίας δεδομένου ότι το σύστημα αυτό ενδέχεται να μην μπορούσε να κάνει επαρκείς διακρίσεις μεταξύ του νόμιμου και του παράνομου περιεχομένου, με αποτέλεσμα [...] την παρεμπόδιση νόμιμων επικοινωνιών».

Να σημειώσουμε ότι η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου δεν ενσωματώνεται «αυτόματα» στο δίκαιο των κρατών-μελών, πλην όμως αποτελεί ένα σαφή οδηγό και για τα εθνικά δικαστήρια καθώς οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφυγή θα είχε την ίδια τύχη.

Το Μάιο του 2012, για πρώτη φορά στην Ελλάδα διατάχθηκε η λήψη τεχνολογικών μέτρων παρεμπόδισης της πρόσβασης χρηστών σε ιστοσελίδες μέσω των οποίων διακινούνται παράνομα ψηφιακά έργα προστατευόμενα με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται σε ανακοίνωση του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας, με την απόφαση 4658/2012 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, έγινε δεκτό αίτημα οργανισμών συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων επί μουσικών και οπτικοακουστικών έργων ώστε να υποχρεωθούν, εκτός άλλων, οι ελληνικές εταιρείες παροχής υπηρεσιών σύνδεσης στο διαδίκτυο να λάβουν τεχνολογικά μέτρα προκειμένου να καταστεί αδύνατη η πρόσβαση των συνδρομητών τους σε διαδικτυακές τοποθεσίες μέσω των οποίων πραγματοποιείται παράνομη παρουσίαση και ανταλλαγή έργων.

Η δικαστική απόφαση που πάρθηκε για τη διαδικτυακή "πειρατεία" αποτελεί ένα προσωρινό ασφαλιστικό μέτρο.

Οι αιτήσεις προς το δικαστήριο για την λήψη ασφαλιστικών μέτρων ασκήθηκαν από οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης και προστασίας πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων, υπέρ των οποίων παρενέβη στη δίκη και ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Πολιτισμού που τους εποπτεύει, εναντίον των εταιριών που παρέχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο (ISPs) και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Το αίτημα των οργανισμών δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ήταν να υποχρεωθούν οι πάροχοι να απαγορεύσουν με τεχνικό τρόπο την πρόσβαση των χρηστών του Διαδικτύου σε δύο συγκεκριμένες ιστοσελίδες, για τις οποίες υπήρχε ισχυρισμός ότι παρείχαν τα μέσα για

παράνομη διακίνηση έργων πνευματικής ιδιοκτησίας. Υπέρ των παρόχων άσκησε παρέμβαση η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

Η δικαστική απόφαση της 16^{ης} Μαΐου 2012, δέχεται τις αιτήσεις των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης και: "διατάσσει προσωρινά, ως τεχνολογικό μέτρο, προκειμένου να καταστεί αδύνατη στους συνδρομητές των καθών οι αιτήσεις, οι οποίες είναι εταιρίες παροχής υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο, η ψηφιακή καταφόρτωση στους υπολογιστές των συνδρομητών τους, των έργων επί των οποίων υπάρχουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα δικαιούχων που εκπροσωπούνται στην Ελλάδα από τους αιτούντες, τα οποία περιέχονται στις ιστοσελίδες με διευθύνσεις IP (IP addresses) [...], αντίστοιχα, την επιβολή της περιγραφόμενης στην ανωτέρω στο σκεπτικό της παρούσας τεχνικής έκθεσης του Βασιλείου Βασσάλου, υπό στοιχείο (2.1) 'Βασικής Τεχνικής Διακοπής Πρόσβασης σε συγκεκριμένη διεύθυνση του διαδικτύου' που αφορά τις ως άνω ιστοσελίδες με τις παραπάνω διευθύνσεις, μέσω της εγκατάστασης από το προσωπικό διαχείρισης του δικτύου των καθών, των σχετικών ρητών οδηγιών στους δρομολογητές - routers του εν λόγω δικτύου."

Η απόφαση δεν αφορά λοιπόν την αφαίρεση έργων από τις επίμαχες ιστοσελίδες, αλλά τοποθέτηση φίλτρου από τις συγκεκριμένες εταιρίες – παρόχους, ώστε οι συνδρομητές τους, να μην έχουν πρόσβαση σε αυτές τις συγκεκριμένες ιστοσελίδες. Αντί δηλαδή οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης ή οι ίδιοι οι καλλιτέχνες να ζητήσουν την αφαίρεση των συγκεκριμένων έργων τους από τις εν λόγω ιστοσελίδες (πράγμα που ισχυρίζονται ότι αδυνατούν να επιδιώξουν νομικά), αξίωσαν και, προς το παρόν, πέτυχαν την δικαστική απαγόρευση πρόσβασης των χρηστών του Διαδικτύου σε αυτές τις δύο συγκεκριμένες ιστοσελίδες.

Η απόφαση είναι ένα εκτεταμένο κείμενο, καθώς τα αντιτιθέμενα έννομα συμφέροντα και δικαιώματα διαπλέκονται με έναν εξαιρετικά σύνθετο τρόπο, ο οποίος δεν οδηγεί σε προφανή συμπεράσματα από την απλή ανάγνωση των εφαρμοστέων νομικών διατάξεων και, φυσικά, υπεισέρχονται και αρκετά ζητήματα όχι απλώς κοινής νομοθεσίας, αλλά διεθνών συμβάσεων και ευρωπαϊκού δικαίου. Η υποχρέωση των ISPs να μπλοκάρουν την πρόσβαση των χρηστών στο Διαδίκτυο δεν προβλέπεται από έναν ισχύοντα κανόνα δικαίου, επομένως η δικαστική επιβολή αυτού του μέτρου, ως περιορισμού της ελευθερίας της λήψης και μετάδοσης πληροφοριών (άρθρο 10 παρ. 2 ΕΣΔΑ) θα παραβίαζε την εν λόγω ελευθερία, καθώς τέτοιοι περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο με ένα νόμο ο οποίος θα είναι προσβάσιμος (accessible) και προβλέψιμων συνεπειών (foreseeable), στοιχεία που δεν υπήρχαν στην νομική βάση που επικαλούνταν οι αιτούντες. Οπότε, η επιβολή ενός τέτοιου περιορισμού (φιλτράρισμα πρόσβασης των χρηστών), αφού δεν προβλέπεται με σαφήνεια από τον νόμο, είναι ένας περιορισμός, ο οποίος παραβιάζει το θεμελιώδες δικαίωμα του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ, αλλά και του άρθρου 19 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Ωστόσο, το Δικαστήριο δεν ασχολήθηκε καθόλου με την προβληματική της προβλεψιμότητας των συνεπειών, εκθέτοντας έτσι την κρίση του σε έλεγχο συμβατότητας προς την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Το ενδιαφέρον είναι ότι το Μονομελές Πρωτοδικείο διέγινωσε ότι η εκτεταμένη επιβολή υποχρέωσης γενικού φιλτραρίσματος είναι αντίθετη σε θεμελιώδη δικαιώματα, όπως είχε κρίνει και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε απόφαση που εξέδωσε στις 16 Φεβρουαρίου 2012, αλλά και σε προγενέστερη, τον Νοέμβριο του 2011 (SABAM). Το Μονομελές Πρωτοδικείο επανέλαβε την κρίση του ΔΕΕ ότι ο αποκλεισμός πρόσβασης των χρηστών σε υπηρεσίες P2P είναι ασύμβατος με το δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας. Το ελληνικό δικαστήριο όμως, ειδικά ως προς την περίπτωση επιβολής μέτρων σε παρόχους έκρινε ότι υπάρχει κενό δικαίου. Αυτή η κρίση όμως σημαίνει ότι ο νομοθέτης όντως δεν είχε προβλέψει τον συγκεκριμένο περιορισμό φιλτραρίσματος με νόμο, όπως επιβάλλει το άρθρο 10 παρ. 2 της ΕΣΔΑ και το άρθρο 19 παρ. 3 του ΔΣΑΠΔ. Παρ' όλ' αυτά, το ελληνικό δικαστήριο, αντί να αποφασίσει ότι, αφού δεν υπάρχει νόμος που να προβλέπει με σαφήνεια την επιβολή ενός τέτοιου περιορισμού (φιλτράρισμα πρόσβασης χρηστών), το αίτημα παραβιάζει θεμελιώδη δικαιώματα, επιχείρησε να καλύψει το "κενό δικαίου" με αναλογική εφαρμογή άλλων κανόνων και μάλιστα γενικών αρχών του γενικού νόμου περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στο σημείο αυτό, το δικαστήριο υπέπεσε σε ένα σημαντικό

σφάλμα: το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε περσινή απόφασή του έχει ξεκαθαρίσει ότι "στην περίπτωση του Διαδικτύου, οι νόμοι πρέπει αναμφίβολα να είναι προσαρμοσμένοι στα ειδικά χαρακτηριστικά της τεχνολογίας, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία και η προώθηση των εν λόγω δικαιωμάτων". Δηλαδή θα έπρεπε να υπάρχουν νομοθετικές ρυθμίσεις που προβλέπουν αναμφίβολα την δυνατότητα δικαστικής επιβολής στους ISPs απαγόρευσης πρόσβασης των χρηστών σε διευθύνσεις στις οποίες γίνεται παράνομη διακίνηση έργων, ώστε να θεωρηθεί ότι η δικαστική επιβολή τους δεν παραβιάζει το άρθρο 10 παρ. 2 της ΕΣΔΑ. Τέτοια διάταξη στο ελληνικό δίκαιο υπάρχει μόνο στην πρόσφατη νομοθεσία για τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια. Δεν υπάρχει όμως, στον ν.2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας, ούτε και στο π.δ. 131/2003 περί υπηρεσιών κοινωνίας της πληροφορίας.

Σε μια δημοκρατική κοινωνία, ό,τι δεν απαγορεύεται με σαφήνεια από ρητό πολιτειακό κανόνα, επιτρέπεται. Η χωρίς άδεια διάδοση έργων που καλύπτονται από πνευματικά δικαιώματα απαγορεύεται από ρητό πολιτειακό κανόνα. Η υποχρέωση, όμως, των ISPs να απαγορεύουν την πρόσβαση του χρήστη σε ιστοσελίδες προβλέπεται ρητώς μόνο για τις περιπτώσεις των παράνομων διαδικτυακών παιχνιδιών. Άρα, κάθε άλλη νομολογιακή κατασκευή παραβιάζει την ελευθερία λήψης και μετάδοσης πληροφοριών, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ και στο άρθρο 19 του ΔΣΑΠΔ, αλλά και στο άρθρο 5Α του Συντάγματος⁵².

3.5.1 Νομοσχέδια ACTA, SOPA, PIPA

Η ACTA (**Anti-Counterfeiting Trademark Agreement**) είναι μια διεθνής συνθήκη που αποσκοπεί στην δημιουργία διεθνών προτύπων για την επιβολή του νόμου σε θέματα που αφορούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Αφορά πλαστά αγαθά, παραποιημένα προϊόντα, απομιμήσεις προϊόντων & ειδών πολυτελείας, φάρμακα κοινόχρηστης ονομασίας καθώς και την πνευματική ιδιοκτησία στο Internet. Προστατεύοντας τα προϊόντα αυτά ελπίζουν ότι οι βιομηχανίες θα προστατευθούν και οι εταιρείες θα μπορέσουν να επανακτήσουν τα κέρδη που χάθηκαν εξαιτίας, της αύξησης του παγκόσμιου εμπορίου των προϊόντων απομίμησης και της αύξησης της πειρατείας προστατευόμενων έργων πνευματικής ιδιοκτησίας (μουσική, ταινίες, λογισμικό).

Παρόλα αυτά, το εύρος της είναι πολύ μεγαλύτερο και αναμένεται να επηρεάσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο διανέμονται τα αγαθά στο διαδίκτυο και τις γενικότερες τεχνολογίες της πληροφορίας.

Τα αμερικανικά νομοσχέδια SOPA (**Stop Online Piracy Act**) και PIPA (**Protect IP Act**) αλλάζουν ριζικά τη χρήση του διαδικτύου όπως το γνωρίζαμε μέχρι σήμερα. Με κύριο στόχο την καταπολέμηση της πειρατείας και την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων (μουσική, ταινίες, λογισμικό κλπ.), οι δύο νέοι νόμοι προς ψήφιση θα επιτρέπουν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης των Η.Π.Α. αλλά και σε εταιρείες να προχωρούν δικαστικά εναντίον ιστοσελίδων.

Με άλλα λόγια, σε περίπτωση που ψηφιστούν, οι εταιρείες θα αποκτήσουν τη δύναμη να μπλοκάρουν ιστοσελίδες που περιέχουν υλικό που τους ανήκει, κάτι που σημαίνει ότι σύντομα θα πρέπει να ξεχάσουμε Facebook, YouTube και πολλές άλλες ιστοσελίδες τουλάχιστον όπως τις γνωρίζαμε μέχρι σήμερα.

Σε τί διαφέρει το ACTA από το SOPA και το PIPA;

Το SOPA και το PIPA σχεδιάστηκαν ώστε να επεκτείνουν την αμερικανική νομοθεσία και σε ξένους ιστοχώρους, ενώ η ACTA πρόκειται για διεθνή συμφωνία, που αφαιρεί από τα κράτη τη δυνατότητα να διαμορφώσουν τους δικούς τους νόμους.

⁵² Πηγή: E-Lawyer

Ποιός αφορά η ACTA και τι προβλέπει:

Η συμφωνία επί της ουσίας, καθιστά τους παρόχους (ISP) αποκλειστικά υπεύθυνους για τις όποιες παραβάσεις πνευματικών δικαιωμάτων πραγματοποιούνται στο δίκτυό τους. Αυτό σημαίνει ότι προκειμένου να μην βρεθούν προ απρόπτου – ακόμα και κατηγορούμενοι – οι πάροχοι θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν συστήματα παρακολούθησης κάθε ιντερνετικού βήματος των χρηστών τους. Οι πάροχοι μάλιστα θα έχουν την δυνατότητα να αποστέλλουν προειδοποιήσεις στον χρήστη που επιδεικνύει «παραβατική» συμπεριφορά και αν δεν συμμορφώνεται να τον «πετάει» έξω από το δίκτυό του.

Η εν λόγω συνθήκη, θα επιβάλλει σε ιδιώτες Παροχείς Υπηρεσιών Διαδικτύου να παρακολουθούν τη δραστηριότητα των συνδρομητών τους στο Διαδίκτυο και να επεμβαίνουν χωρίς τη συνδρομή της δικαστικής εξουσίας ή των διωκτικών αρχών, ακόμη και εκτός της νόμιμης τους δικαιοδοσίας.

Όσοι την έχουν μελετήσει λένε ότι προσπαθεί με ύπουλο τρόπο να περάσει νόμους μέσω μιας εμπορικής συμφωνίας που όταν επικυρωθεί θα αποκτήσει δεσμευτική ισχύ και θα ισχύει σε όλες τις χώρες.

Ποιά είναι τα επιχειρήματα των υποστηρικτών της;

Οι υποστηρικτές της θεωρούν πως αποτελεί ένδειξη αναγνώρισης της σημασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας σε μια οικονομία παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας. Η ACTA έχει την υποστήριξη μεγάλων φαρμακευτικών εταιρειών, κινηματογραφικών στούντιο και δισκογραφικών εταιρειών. Υποστηρίζεται επίσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ αντίθετα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εκφράσει ενστάσεις.

Μέχρι στιγμής στην Ευρώπη, οι χώρες που συμφώνησαν να υιοθετήσουν την ACTA είναι οι Ελλάδα, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Ισπανία και Σουηδία ενώ ήδη έχουν υπογράψει οι ΗΠΑ, Αυστραλία, Καναδάς, Ιαπωνία κα.

Βασικά επιχειρήματα εναντίον της ACTA**Είναι αντιδημοκρατική**

Οι διαπραγματεύσεις για την ACTA έγιναν στο μεγαλύτερο μέρος τους πίσω από κλειστές πόρτες, με απόλυτη μυστικοπάθεια, αποκλείοντας ομάδες πολιτών και άλλους οργανισμούς από τη συζήτηση. Επίσης εξαιρέθηκαν από την δημόσια συζήτηση για την ανάπτυξη της ACTA κοινωνικές ομάδες πολιτών που θα είχαν ως στόχο την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και εκπρόσωποι αναπτυσσόμενων χωρών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, από την πλευρά του, ψήφισε σχεδόν ομόφωνα κατά της ACTA με τη σκέψη ότι οι όποιοι κίνδυνοι υπάρχουν σε οικονομικό επίπεδο και σε επίπεδο καινοτομίας θα πρέπει να εκτιμηθούν πριν εισαχθούν ποινικές κυρώσεις εκεί όπου ήδη υπάρχουν αστικές κυρώσεις. Επίσης, ζητά να έρθουν στο φως και όλα τα έγγραφα που αφορούν τις διαπραγματεύσεις.

Θολώνει τα όρια μεταξύ πειρατείας και πλαστογραφίας

Η ACTA αναφέρεται στην πειρατεία και την πλαστογραφία σαν να πρόκειται για το ίδιο πράγμα. Η πλαστογραφία, όμως, προϋποθέτει ότι το άτομο που λαμβάνει το αγαθό εξαπατάται ώστε να πιστέψει ότι είναι αληθινό, κάτι που, φυσικά, δεν ισχύει στην περίπτωση του διαμοιρασμού ψηφιακού υλικού.

Επιβάλλει ποινικές κυρώσεις ακόμη και εκεί που ισχύουν ήδη αστικές κυρώσεις. Σύμφωνα με το αμφιλεγόμενο Άρθρο 23 της συνθήκης, οι ποινικές κυρώσεις θα πρέπει να επιβάλλονται σε όσους παραβιάζουν ή βοηθούν στην παραβίαση πνευματικής ιδιοκτησίας σε

"μαζική κλίμακα", ασχέτως του αν αποσκοπούν ή όχι σε χρηματικό όφελος από το πειρατικό περιεχόμενο. Αυτό θα σήμαινε ότι οι ISP θα μπορούσαν δυνητικά να θεωρηθούν κι αυτοί υπόλογοι, ως συνεργοί, σε περίπτωση που δεν εμποδίζουν τους πελάτες τους να κατεβάζουν ή να διακινούν πειρατικό υλικό.

Βάζει φραγμούς στην αλλαγή της νομοθεσίας σε εθνικό επίπεδο. Η ACTA αφαιρεί από τις κυβερνήσεις το δικαίωμα να ορίζουν τη δική τους πολιτική σε θέματα πατεντών και πνευματικής ιδιοκτησίας.

Επηρεάζει αρνητικά τις αναπτυσσόμενες χώρες; θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα στις αναπτυσσόμενες χώρες, στερώνοντας τους τη δυνατότητα να επιλέγουν τις πλέον συμφέρουσες για αυτές πολιτικές.⁵³

Αντίθετος στην ACTA ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων⁵⁴

Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων κ. Πίτερ Χόστινγκς, η ανεξάρτητη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, εξέδωσε τον Απρίλιο την γνωμοδότησή του επί της πρότασης για μια Απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ περί προσχώρησης στην Σύμβαση Κατά της Απομίμησης, δηλαδή στην ACTA. Η γνωμοδότηση αναφέρει ότι τα μέτρα που προκρίνονται για την προστασία των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας στο Διαδίκτυο μπορεί να έχουν απαράδεκτες επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών, εάν δεν εφαρμοστούν με τον σωστό τρόπο.

Υπογραμμίζει ότι πολλά από τα μέτρα που ενδυναμώνουν την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας on line μπορεί να περιλαμβάνουν μια εκτεταμένη παρακολούθηση της συμπεριφοράς των χρηστών και των ηλεκτρονικών επικοινωνιών τους. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι εξαιρετικά παρεμβατικά στην ιδιωτική σφαίρα των ατόμων και θα πρέπει να ακολουθούνται μόνον εάν είναι απαραίτητα και αναλογικά ενόψει του σκοπού της επιβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ο Τζιοβάνι Μπουταρέλι, αναπληρωτής ΕΕΠΔ δηλώνει: *"Ενώ χρειάζεται περισσότερη διεθνής συνεργασία για την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, τα προτεινόμενα μέτρα δεν πρέπει να έχουν επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων. Χρειάζεται μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων κατά των παραβιάσεων πνευματικής ιδιοκτησίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων της ιδιωτικότητας και της προστασίας προσωπικών δεδομένων. Φαίνεται ότι η ACTA δεν είναι πλήρως επιτυχής ως προς αυτό."*

Στη γνωμοδότησή του ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει ιδίως ότι:

- μέτρα που επιτρέπουν την αδιάκριτη ή ευρεία παρακολούθηση της συμπεριφοράς των χρηστών του Διαδικτύου και/ή των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε σχέση με την τυχαία, χαμηλής έκτασης μη κερδοσκοπικής παραβίασης μπορεί να παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας και το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Ελευθεριών και την Οδηγία για την προστασία προσωπικών δεδομένων.

- πολλά από τα μέτρα προαιρετικής συνεργασίας επιβολής μπορεί να περιλαμβάνουν επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τους Παρόχους Σύνδεσης στο Διαδίκτυο που υπερβαίνει το επιτρεπτό κατά το δίκαιο της Ε.Ε.

- η ACTA δεν περιέχει επαρκείς περιορισμούς και εγγυήσεις, όπως αποτελεσματική δικαστική προστασία, διαδικαστικές εγγυήσεις, την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας και το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα και η προστασία προσωπικών δεδομένων.

⁵³ Πηγή: dnhost.gr

⁵⁴ Πηγή: E-Lawyer

Ο Βιντ Σερφ, ένας από τους "πατέρες του Internet", έχει χαρακτηρίσει το SOPA «πρωτοφανή λογοκρισία». Ο ίδιος θεωρεί ότι οποιαδήποτε τεχνολογική υποδομή μπορεί να χρησιμοποιηθεί με κακόβουλο τρόπο αλλά η προστασία της είναι ένα δύσκολο φιλοσοφικό ζήτημα αφού στην προσπάθεια μας να αποτρέψουμε κάτι μπορεί να καταστρατηγήσουμε μερικές άλλες ελευθερίες.

Γι' αυτό ο Σερφ θεωρεί ότι δεν μπορεί να υπάρχει ένας μοναδικός απόλυτος τρόπος για να τελειώσει η πειρατεία. «Χρησιμοποιώντας την τεχνολογία για την αποτροπή ενός προβλήματος δεν εγγυάται πάντα ένα αποτέλεσμα. Μερικές φορές γίνεται αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν γίνεται».

Αυτό που προτείνει είναι μια διαδικασία τριών βημάτων χρησιμοποιώντας ως μέσο την πειθώ και την ηθική. Προφανώς και η βιομηχανία πρέπει να προσαρμοστεί κατάλληλα. «Υπερβολικά πολλοί άνθρωποι στη βιομηχανία ψάχνουν να βρουν τρόπους να προστατέψουν τα κέρδη. Δεν διαθέτουν την φαντασία να εφεύρουν ένα διαφορετικό επαγγελματικό μοντέλο που εν δυνάμει μπορεί να είναι καλύτερο από το τωρινό και να προσελκύσει περισσότερους καταναλωτές».

Εν κατακλείδι

Τον Ιανουάριο οι δύο γεροϋσιαστές που ήταν υπεύθυνοι για την εισαγωγή των SOPA και PIPA, Λάμαρ Σμιθ και Χάρυ Ριντ, ανακοίνωσαν ότι θα αναστείλουν τις συζητήσεις και τις αντίστοιχες ψηφοφορίες στο Αμερικανικό Κοινοβούλιο. Αμφότεροι δέχτηκαν τρομερές πιέσεις, όχι μόνο από την γενική διαδικτυακή κατακραυγή, αλλά και από χιλιάδες τηλεφωνήματα ψηφοφόρων από ολόκληρη την επικράτεια των ΗΠΑ.

Τον Ιούλιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέρριψε οριστικά την Εμπορική Συμφωνία Καταπολέμησης της Παραποίησης (ACTA), αποκλείοντας έτσι κάθε πιθανότητα να επικυρώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση αυτήν την αμφιλεγόμενη διεθνή συνθήκη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμούσε να υπογραφεί αυτή η συνθήκη για να προστατευθούν τα οικονομικά συμφέροντα των εταιρειών, τα προϊόντα των οποίων κυκλοφορούν πειρατικά ή κατεβάζονται μέσω του Διαδικτύου. Τα τελευταία τρία χρόνια χιλιάδες άνθρωποι είχαν κινητοποιηθεί για να μην περάσει η συνθήκη, διαδηλώνοντας σε πολλές πόλεις όλου του κόσμου. Ένα ψήφισμα κατά της ACTA συγκέντρωσε 2,8 εκατομμύρια υπογραφές.

Ο εισηγητής της συνθήκης, βουλευτής Ντέιβιντ Μάρτιν, παραδέχτηκε ότι είναι σημαντικός ο αγώνας κατά της πειρατείας και της παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων. Ωστόσο, κάλεσε τους ευρωβουλευτές να την απορρίψουν επειδή είναι "ασαφής" και επομένως "επικίνδυνη" για τα ατομικά δικαιώματα.

4 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

4.1 Ορισμός⁵⁵

Με τον όρο **ηλεκτρονική διακυβέρνηση** (*e-government*) χαρακτηρίζεται γενικά η εισαγωγή των τεχνολογιών της πληροφορικής⁵⁶ και των υπολογιστών στη δημόσια διοίκηση και οι νέες διοικητικές πρακτικές, τις οποίες οι τεχνολογίες αυτές εισήγαγαν. Ο όρος αυτός δημιουργήθηκε με τις γενικότερες πρακτικές, σύμφωνα με τις οποίες τοποθετείται το επίθετο «ηλεκτρονικό-ή» (“e”) με σκοπό να δώσει έμφαση στον ηλεκτρονικό τρόπο παραγωγής και διανομής των υπηρεσιών (ηλεκτρονικό εμπόριο, ηλεκτρονικό επιχειρείν, ηλεκτρονική μάθηση κλπ.

Υπάρχουν δύο φιλοσοφικές αντιλήψεις σχετικά με την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Για μερικούς η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση είναι «η εφαρμογή εργαλείων και τεχνικών του ηλεκτρονικού εμπορίου στη λειτουργία της διακυβέρνησης». Αυτή η αντίληψη εστιάζει στη πρακτική αποδοτικότητα και στη μείωση του κόστους, όπως αυτές που μπορούν για παράδειγμα να προέλθουν από την ηλεκτρονική κατάθεση της φορολογικής δήλωσης και τον ηλεκτρονικό εφοδιασμό. Για κάποιους άλλους, η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση έχει τη δυναμική να «βελτιώσει τη δημοκρατική συμμετοχή» και να «υπερκεράσει τη πολιτική αποστασιοποίηση». Η αντίληψη αυτή εστιάζει σε πρωτοβουλίες που θα φέρουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των διάφορων μορφών διακυβέρνησης και του πολίτη σε νέα επίπεδα.

4.2 Λευκή Βίβλος για τη διακυβέρνηση

Για να αναπτυχθεί μια μεγάλη δημοκρατική δυναμική στην Ένωση, η Επιτροπή δρομολογεί ευρεία μεταρρύθμιση στον τομέα της διακυβέρνησης και προτείνει τέσσερις σημαντικές αλλαγές: μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών, καθορισμός πιο αποτελεσματικών πολιτικών και νομοθεσιών, συμμετοχή στη συζήτηση για την παγκόσμια διακυβέρνηση και, τέλος, επαναπροσδιορισμό των πολιτικών και των θεσμικών οργάνων με βάση σαφείς στόχους. Στις 25 Ιουλίου 2001 η Επιτροπή δημοσίευσε την «*Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση - Μια Λευκή Βίβλος*»⁵⁷. Είναι αναγκαίο να γίνουν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης ώστε να έλθουν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πιο κοντά στους πολίτες.

Η καλή διακυβέρνηση εδράζεται σε πέντε σωρευτικές αρχές:

- **διαφάνεια:** τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη σημασία στη διαφάνεια και την κοινοποίηση των αποφάσεών τους·
- **συμμετοχή:** οι πολίτες πρέπει να κληθούν να συμμετάσχουν πιο συστηματικά στην εκπόνηση και την υλοποίηση των πολιτικών·

⁵⁵ Ορισμός κατά Wikipedia

⁵⁶ Η πληροφορική είναι η επιστήμη που ερευνά την κωδικοποίηση, διαχείριση και μετάδοση συμβολικών αναπαραστάσεων πληροφοριών. Επίσης εξετάζει τη σχεδίαση, υλοποίηση και βελτιστοποίηση αυτοματοποιημένων διατάξεων, συσκευών, υπηρεσιών και συστημάτων συλλογής, αποθήκευσης, επεξεργασίας, εξόρυξης και ανταλλαγής των εν λόγω αναπαραστάσεων. Ως επιστημονικό πεδίο, η πληροφορική περίπου ταυτίζεται με την επιστήμη υπολογιστών. – Βλ ορισμό κατά wikipedia.

⁵⁷ Βλ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2001) 428 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0428:FIN:EL:PDF>

- **ευθύνη:** πρέπει να αποσαφηνιστεί ο ρόλος του κάθε συντελεστή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Κάθε εμπλεκόμενος συντελεστής πρέπει, στη συνέχεια, να αναλαμβάνει το ρόλο που του αναλογεί·
- **αποτελεσματικότητα:** οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται στο κατάλληλο επίπεδο και την κατάλληλη στιγμή και να παράγουν τα απαιτούμενα αποτελέσματα·
- **συνοχή:** οι πολιτικές που εφαρμόζει η Ένωση παρουσιάζουν πολύ μεγάλη διαφοροποίηση και απαιτείται συνεχής προσπάθεια για να εξασφαλίζεται η συνοχή τους.

Οι προτάσεις της παρούσας Λευκής Βίβλου δεν απαιτούν κατ' ανάγκη νέες συνθήκες. Πρόκειται κυρίως για θέμα πολιτικής βούλησης, καθώς απαιτείται η δέσμευση του συνόλου των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών.

Για τη μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης στην Ένωση, η Επιτροπή προτείνει τέσσερις σημαντικές αλλαγές:

- Μεγαλύτερη συμμετοχή εμπλεκόμενων συντελεστών
- Βελτίωση των νομοθετικών ρυθμίσεων
- Συμβολή στην παγκόσμια διακυβέρνηση
- Επαναπροσδιορισμός της πολιτικής στρατηγικής των θεσμικών οργάνων

Η Λευκή Βίβλος για τη διακυβέρνηση θέτει τις βάσεις για το διάλογο σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης. Συμπληρώθηκε από την ευρεία διαδικασία θεσμικής μεταρρύθμισης που δρομολογήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν. Η διαδικασία αυτή ολοκληρώθηκε με την υπογραφή της συνθήκης της Λισσαβόνας⁵⁸.

4.2.1 Μεγαλύτερη συμμετοχή εμπλεκόμενων συντελεστών

Οι πολιτικές δεν πρέπει να αποφασίζονται στο ανώτατο επίπεδο. Η νομιμότητα της ΕΕ συνδέεται σήμερα με τη συμμετοχή των πολιτών.

Να γίνει διαφανέστερος ο τρόπος λειτουργίας της Ένωσης

Η συμμετοχή εξαρτάται από τη δυνατότητα των πολιτών να παίρνουν μέρος στο δημόσιο διάλογο. Για το σκοπό αυτό πρέπει να ενημερώνεται με πιο ενεργητικό τρόπο το ευρύ κοινό για τις ευρωπαϊκές υποθέσεις. Η Επιτροπή θα προσφύγει στα εθνικά και τοπικά δίκτυα και τις αντίστοιχες αρχές για να παράσχει ενημέρωση που θα ανταποκρίνεται στις ανησυχίες των πολιτών. Ο δικτυακός τόπος Eurora καλείται να λειτουργήσει ως ένα διαδραστικό βήμα διαλόγου και συζήτησης. Η Επιτροπή προτείνει επίσης να συνεχιστεί η ανάπτυξη του Eur-lex. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να διευκολύνουν την πρόσβαση στις πληροφορίες που παρέχουν σε όλα τα στάδια της διαδικασίας της συναπόφασης, ιδιαίτερα κατά το στάδιο της συνδιαλλαγής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν το δημόσιο διάλογο για τα ευρωπαϊκά θέματα.

Προσέγγιση των πολιτών μέσω της δημοκρατίας σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

Για να δημιουργηθεί μια καλύτερη σχέση μεταξύ των επιπέδων, η Επιτροπή προτείνει διάφορες πρωτοβουλίες, μεταξύ άλλων τις εξής:

⁵⁸ Βλ. 2007/C 306/01 – Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της συνθήκης περί ιδρύσεως της ευρωπαϊκής κοινότητας - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:306:FULL:EL:PDF>

- **συμμετοχή των ενώσεων των τοπικών αρχών στην εκπόνηση των πολιτικών:** Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι κοινοτικές αποφάσεις δεν λαμβάνουν αρκετά υπόψη την πραγματικότητα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Προτείνει επομένως να αυξηθεί η συνεργασία μεταξύ των ενώσεων των τοπικών αρχών και με την Επιτροπή των Περιφερειών. Προτείνει, εξάλλου, η Επιτροπή των Περιφερειών να εξετάζει πιο συστηματικά τον αντίκτυπο που έχουν ορισμένες οδηγίες στο περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο. Τέλος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών παραγόντων στον καθορισμό των κοινοτικών πολιτικών·
- **πιο μεγάλη ευελιξία κατά την υλοποίηση ορισμένων κοινοτικών πολιτικών που έχουν μεγάλο αντίκτυπο σε περιφερειακό επίπεδο:** Η Επιτροπή προτείνει τη σύναψη συμβάσεων μεταξύ των κρατών μελών, των περιφερειών και των τοπικών αρχών και της Επιτροπής. Οι εν λόγω συμβάσεις θα μπορούσαν να δώσουν στις τοπικές αρχές τη δυνατότητα να υλοποιούν την κοινοτική νομοθεσία λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη διαφοροποίηση των τοπικών συνθηκών·
- **γενικότερη συνοχή των πολιτικών:** οι ευρωπαϊκές πολιτικές λειτουργούν πολύ συχνά με μια λογική που βασίζεται στο διαχωρισμό των τομέων. Είναι σκόπιμο να ενσωματωθούν οι πολιτικές σε ένα συνεκτικό σύνολο και να ληφθεί υπόψη ο περιφερειακός τους αντίκτυπος, ούτως ώστε να επιτευχθεί μια διαρκέστερη και πιο ισόρροπη τοπική ανάπτυξη εντός της Ένωσης. Η Επιτροπή προβλέπει την εκπόνηση δεικτών που θα επιτρέπουν να εντοπιστούν οι τομείς αυτοί στους οποίους απαιτείται μεγαλύτερη συνοχή.

Συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εκπόνηση των κοινοτικών πολιτικών. Θα εξακολουθήσει να ενθαρρύνει τις ενέργειες των μη κυβερνητικών οργανώσεων, των κοινωνικών εταίρων και, γενικότερα, της κοινωνίας των πολιτών. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι οργανώσεις που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών οφείλουν και αυτές να εφαρμόζουν τις αρχές της καλής διακυβέρνησης: επιδεικνύοντας υπευθυνότητα και διαφάνεια. Η Επιτροπή θα εκπονήσει πριν από το τέλος του 2001 μια βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Είναι σκόπιμο, τέλος, να γνωμοδοτεί η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή πριν από, και όχι, μετά, τη διαβίβαση των προτάσεων στη νομοθετική εξουσία, για να συμβάλει περισσότερο στη χάραξη των πολιτικών.

Ουσιαστικότερη και διαφανέστερη διαβούλευση στο κέντρο της χάραξης των πολιτικών της Ένωσης

Τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη πρέπει να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους ώστε να βελτιωθούν οι διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλείται να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο, δεδομένου του ρόλου του ως εκπροσώπου των πολιτών. Μπορεί, για παράδειγμα, να προσφεύγει πιο συχνά στις δημόσιες ακροάσεις. Μπορεί επίσης να ενθαρρύνει περισσότερο τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων.

Η Επιτροπή σκοπεύει να διευκρινίσει τον τρόπο με τον οποίο διεξάγονται οι διαβουλεύσεις. Θα δημοσιεύει έναν κατάλογο των διαβουλεύσεων που πραγματοποιούνται σήμερα σε κάθε τομέα. Προβλέπει επίσης να πλαισιώσει τις διαβουλεύσεις με έναν κώδικα συμπεριφοράς ο οποίος θα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές που θα διέπουν τις διαβουλεύσεις. Οι προδιαγραφές αναμένεται να βελτιώσουν την αντιπροσωπευτικότητα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και να διαρθρώσουν το διάλογό τους με την Επιτροπή. Σε μερικούς τομείς πολιτικής, όπου υπάρχουν ήδη καλά θεμελιωμένες πρακτικές διαβούλευσης, η Επιτροπή προτείνει να εκπονηθούν πιο εκτεταμένες ρυθμίσεις σύμπραξης. Τέλος, καλεί τα άλλα θεσμικά όργανα να εφαρμόσουν παρόμοια προσέγγιση όσον αφορά και τις δικές τους δραστηριότητες.

Διασύνδεση με δίκτυα

Τα δίκτυα διασύνδεουν επιχειρήσεις, κοινότητες, κέντρα ερευνών και αρχές της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα δίκτυα αυτά πρέπει να προαγάγουν την επιτυχία των κοινοτικών πολιτικών. Η Επιτροπή θα συνεργάζεται πιο συστηματικά με τα εν λόγω δίκτυα για να τους δώσει τη δυνατότητα να συμμετέχουν στη χάραξη και την υλοποίηση των πολιτικών. Θα εξετάσει το μέσο για την καλύτερη υποστήριξη της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ περιφερειακών και τοπικών παραγόντων.

4.2.2 Βελτίωση των νομοθετικών ρυθμίσεων

Σκοπός της παρούσας Λευκής Βίβλου είναι να καταστήσει πιο αποτελεσματικές τις κοινοτικές αποφάσεις για να εξασφαλίσει την υποστήριξη και την εμπιστοσύνη των ευρωπαίων πολιτών.

Ανάκτηση της εμπιστοσύνης στη γνώμη των ειδικών

Μετά τις πρόσφατες διατροφικές κρίσεις και τα δεοντολογικά προβλήματα που θέτει η έλευση των βιοτεχνολογιών, κρίθηκε αναγκαίο να ενημερώνονται περισσότερο οι πολίτες σχετικά με τα στοιχεία που είναι γνωστά και τους τομείς στους οποίους υπάρχει αβεβαιότητα στο επιστημονικό επίπεδο. Το σύστημα των επιτροπών εμπειρογνομόνων στο οποίο προσφεύγει η Ένωση είναι αδιαφανές. Πρέπει το κοινό να αρχίσει να εμπιστεύεται και πάλι τη γνώμη των ειδικών. Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει, από τον Ιούνιο του 2002, κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό να γίνει η εμπειρογνωμοσύνη που χρησιμοποιεί η Επιτροπή πιο υπεύθυνη, πλουραλιστική και διαφανής. Η Επιτροπή προτείνει επίσης να γίνει διασύνδεση της εμπειρογνωμοσύνης, που συχνά είναι οργανωμένη σε εθνικό επίπεδο.

Καλύτερες και ταχύτερες ρυθμίσεις - συνδυασμός μέσων πολιτικής για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εντοπίσει επτά παράγοντες βελτίωσης των ρυθμίσεων

- οι προτάσεις πρέπει να εκπονούνται με βάση ανάλυση που να επιτρέπει να εξακριβώνεται εάν μια δράση είναι αναγκαία σε κοινοτικό επίπεδο ή όχι·
- είναι σκόπιμο να γίνεται σωστή επιλογή μεταξύ ενός νομοθετικού και λιγότερο δεσμευτικού μέσου·
- είναι αναγκαία να καθοριστεί το είδος του πλέον κατάλληλου νομοθετικού μέσου. Οι κανονισμοί πρέπει να χρησιμοποιούνται όταν είναι αναγκαία η ομοιόμορφη εφαρμογή στο σύνολο της επικράτειας της Ένωσης. Οι οδηγίες - πλαίσιο είναι κατάλληλες όταν επιδιώκεται μεγάλη ευελιξία ως προς την εφαρμογή. Οι οδηγίες - πλαίσιο έχουν το πλεονέκτημα ότι εγκρίνονται γρήγορα από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τέλος, η Επιτροπή προτείνει να γίνεται πιο συχνά χρήση «πρωτογενούς» νομοθεσίας η οποία περιορίζεται στα ουσιαστικά στοιχεία, αφήνοντας στην αρχή εφαρμογής της νομοθεσίας το μέλημα να καθορίζει τις τεχνικές λεπτομέρειες·
- η Επιτροπή επιθυμεί να προωθήσει την από κοινού ρύθμιση, στις περιπτώσεις που προσδίδει προστιθέμενη αξία και εξυπηρετεί το γενικό συμφέρον? η από κοινού ρύθμιση επιτρέπει στους εμπλεκόμενους παράγοντες να καθορίζουν μέτρα εφαρμογής σύμφωνα με τους στόχους που ορίζει ο νομοθέτης·
- είναι σκόπιμο η κοινοτική δράση να συμπληρώνεται και να ενισχύεται σε ορισμένους τομείς χάρη στη χρήση ανοιχτής μεθόδου συντονισμού. Η μέθοδος επιτρέπει την ενθάρρυνση της συνεργασίας, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών

και προσδίδει πρόσθετη αξία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στην περίπτωση που οι νομοθετικές λύσεις δεν έχουν προοπτικές επιτυχίας:

- η Επιτροπή σκοπεύει να αξιολογεί πιο συστηματικά τις ενέργειες που υλοποιούνται και να εξάγει τα αναγκαία διδάγματα.
- η Επιτροπή δεσμεύεται να αποσύρει τις προτάσεις της όταν αυτές κρίνονται εξαιρετικά επιβαρυνμένες ή περίπλοκες, ύστερα από διοργανικές διαπραγματεύσεις. Προτείνει επίσης στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να επιταχύνουν τη νομοθετική διαδικασία, όταν αυτό είναι δυνατό. Για το σκοπό αυτό είναι σκόπιμο το Συμβούλιο να ψηφίζει με ειδική πλειοψηφία όταν αυτό προβλέπεται, και όχι να επιδιώκει πάσει θυσία την ομοφωνία. Τέλος, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να προσπαθούν να καταλήγουν σε συμφωνία από την πρώτη ανάγνωση.

Απλούστευση του κοινοτικού δικαίου

Η Επιτροπή προτείνει να δρομολογηθεί ένα φιλόδοξο πρόγραμμα για την απλούστευση της κοινοτικής νομοθεσίας. Τα κράτη μέλη δεν πρέπει ωστόσο να προσθέτουν δυσανάλογες απαιτήσεις κατά τη μεταφορά των κοινοτικών οδηγιών στην εθνική νομοθεσία.

Καλύτερη εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των ρυθμιστικών οργανισμών

Η Επιτροπή επιθυμεί να δημιουργήσει νέους ανεξάρτητους ρυθμιστικούς οργανισμούς με δικαίωμα λήψης αποφάσεων. Το δικαίωμα λήψης απόφασης θα είναι αυστηρά καθορισμένο: οι οργανισμοί δεν θα μπορούν να ασκούν ρόλο διαιτησίας μεταξύ δημοσίων συμφερόντων ούτε να λαμβάνουν μέτρα γενικής εμβέλειας. Οι εν λόγω οργανισμοί υπόκεινται σε ένα σύστημα ελέγχου εκ μέρους της Κοινότητας.

Καλύτερη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο

Τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να βελτιώσουν την ποιότητα της μεταφοράς του κοινοτικού δικαίου στην εθνική νομοθεσία και της εφαρμογής του. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει στα κράτη μέλη:

- να δημιουργήσουν μηχανισμούς αδελφοποίησης μεταξύ των εθνικών διοικήσεων, με σκοπό την ανταλλαγή των ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό.
- να δημιουργήσουν ενότητες συντονισμού εντός της κεντρικής διοίκησης κάθε κράτους μέλους επιφορτισμένες με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.
- να εξοικειώσουν περισσότερο τους νομικούς τους και τα εθνικά δικαστήρια με το κοινοτικό δίκαιο.
- να δημιουργήσουν στα κράτη μέλη μηχανισμούς ανάλογους με το θεσμό του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή και της επιτροπής αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για να βελτιώσουν την ικανότητα επίλυσης των διαφορών.

Η Επιτροπή θα είναι αδιάλλακτη σε θέματα παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου. Θα καταρτίσει, για το σκοπό αυτό, κατάλογο προτεραιοτήτων κατά την διερεύνηση των ενδεχόμενων παραβάσεων. Ωστόσο, μια μακρά δικαστική διαδικασία κατά κράτους μέλους δεν αποτελεί την πλέον πρακτική ούτε την πλέον ταχεία λύση. Η Επιτροπή θα συνεχίσει, επομένως, τον ενεργητικό διάλογο με τα κράτη μέλη για την ταχύτερη δυνατή εκτόνωση των συγκρούσεων.

4.2.3 Συμβολή στην παγκόσμια διακυβέρνηση

Οι ευρωπαίοι πολίτες επιθυμούν μια ισχυρή Ένωση στη διεθνή σκηνή. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η Ένωση πρέπει, αρχικά, να επιτύχει την αναμόρφωση της διακυβέρνησης

στο εσωτερικό της ώστε να είναι πιο πειστική όταν πρεσβεύει αλλαγές σε διεθνές επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει, στη συνέχεια, να εφαρμόσει τις αρχές της καλής διακυβέρνησης στον παγκόσμιο ρολό της, παραδείγματος χάριν με μεγαλύτερο άνοιγμα προς τους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς παράγοντες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να επιδιώξει να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και τη νομιμότητα των παγκόσμιων ρυθμίσεων. Πρέπει να εργαστεί για τον εκσυγχρονισμό και τη μεταρρύθμιση των διεθνών οργανισμών. Η Επιτροπή θα προωθήσει τη χρήση νέων μέσων σε παγκόσμιο επίπεδο ως συμπλήρωμα του «δεσμευτικού» διεθνούς δικαίου, Τέλος, η Επιτροπή θα προτείνει την αναθεώρηση της διεθνούς εκπροσώπησης της Ένωσης, με σκοπό να εκφράζεται με μία φωνή.

4.2.4 Επαναπροσδιορισμός της πολιτικής στρατηγικής των θεσμικών οργάνων

Ο πολιτικός επαναπροσδιορισμός, δηλαδή ο εκ νέου καθορισμός μιας γενικής πολιτικής στρατηγικής της Ένωσης, είναι αναγκαίος για να κατανοήσουν οι πολίτες καλύτερα το πολιτικό της όραμα. Το έργο δεν είναι εύκολο: η λογική που ευνοεί τον τομεακό διαχωρισμό των πολιτικών της Ένωσης δεν ευνοεί τη συνοχή της κοινοτικής δράσης.

Επαναπροσδιορισμός των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο επαναπροσδιορισμός των πολιτικών σημαίνει ότι η Ένωση πρέπει να καθορίσει σαφέστερα τους μακροπρόθεσμους στόχους της. Η Επιτροπή καταβάλλει ήδη προσπάθειες για στρατηγικό σχεδιασμό, μέσω πολλών πρωτοβουλιών, όπως:

- η ετήσια πολιτική στρατηγική της Επιτροπής: η εν λόγω στρατηγική, η οποία δημοσιεύεται στην αρχή κάθε έτους, καθορίζει τις στρατηγικές προτεραιότητες σε ορίζοντα δύο ή τριών ετών·
- η ομιλία του προέδρου της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση της Ένωσης: κάθε χρόνο ο Πρόεδρος της Επιτροπής κάνει τον απολογισμό της προόδου που συντελέστηκε όσον αφορά τις στρατηγικές προτεραιότητες της Επιτροπής και επισημαίνει τις μελλοντικές προκλήσεις·
- η ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του πρωτοκόλλου του Άμστερνταμ για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα η οποία θα επικεντρώνεται, από το 2002, στους πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο στον καθορισμό του προσανατολισμού της Ένωσης.

Επαναπροσδιορισμός των οργάνων

Κάθε όργανο πρέπει να επαναπροσδιοριστεί με βάση τα ουσιαστικά καθήκοντά του: η Επιτροπή δρομολογεί και εκτελεί τις αποφάσεις· το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνουν τη νομοθεσία και τους προϋπολογισμούς· το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους πολιτικούς προσανατολισμούς. Ο επαναπροσδιορισμός αυτός των θεσμικών οργάνων θα επιτρέψει την αναζωογόνηση της κοινοτικής μεθόδου. Ωστόσο, είναι αναγκαία η επικαιροποίηση της κοινοτικής μεθόδου, παραδείγματος χάριν με την αποσαφήνιση του ρόλου κάθε οργάνου.

Το Συμβούλιο Υπουργών πρέπει να ασκεί περισσότερο καθήκοντα διαιτησίας μεταξύ των τομεακών συμφερόντων. Το Συμβούλιο πρέπει να αναπτύξει την ικανότητά του να συντονίζει όλες τις πτυχές της ευρωπαϊκής δράσης τόσο εντός αυτού όσο και στα κράτη μέλη.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και όλα τα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να ενισχύσουν το δημόσιο διάλογο σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης και τις πολιτικές της. Το Ευρωπαϊκό

Κοινοβούλιο πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο στον έλεγχο του προϋπολογισμού για την επίτευξη των πολιτικών στόχων.

Η Επιτροπή προτείνει, τέλος, να αποσαφηνιστούν οι εκτελεστικές αρμοδιότητες. Πρέπει να επανεξετασθούν οι όροι σύμφωνα με τους οποίους η Επιτροπή θεσπίζει αυτά τα εκτελεστικά μέτρα. Η Επιτροπή επιθυμεί κυρίως να συμμετέχει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στον έλεγχο της εκτέλεσης. Εκτιμά ότι το άρθρο 202 της Συνθήκης έχει καταστεί παρωχημένο λόγω της ανάπτυξης της διαδικασίας συναπόφασης που δίνει ισοδύναμους ρόλους στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή διερωτάται τέλος κατά πόσον είναι αναγκαίο να διατηρηθούν οι κανονιστικές και διαχειριστικές επιτροπές.

4.2.5 Συναφείς Πράξεις της Επιτροπής

Ανακοίνωση της Επιτροπής της 6ης Ιουνίου 2002 «Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση: Βελτίωση της νομοθεσίας»⁵⁹.

Η ανακοίνωση αυτή συμπληρώνει το σχέδιο δράσης «Απλούστευση και βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος». Αποσκοπεί κυρίως στον επαναπροσδιορισμό των θεσμικών οργάνων και την αύξηση της ποιότητας της εκτέλεσης της νομοθεσίας από την Ένωση μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών, όπως:

- αποσαφήνιση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων: πρέπει να αποσαφηνιστούν οι κανόνες που διέπουν την επιτροπολογία, κυρίως με επακριβή καθορισμό της αποστολής κάθε θεσμικού οργάνου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να διαδραματίσει ένα ρόλο στην επιτροπολογία, κυρίως στους τομείς που υπόκεινται σε συναπόφαση·
- πλαισίωση της συγκρότησης των ευρωπαϊκών οργανισμών· η Επιτροπή θα προτείνει στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μια διοργανική συμφωνία για το θέμα αυτό·
- υπολογισμός του περιφερειακού, αστικού και τοπικού πλαισίου: οι φορείς περιφερειακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να συνάψουν συμβάσεις - πλαίσια με την Επιτροπή, με σκοπό την επίτευξη των κοινοτικών στόχων για βιώσιμη ανάπτυξη·
- έγκριση νέου πρωτοκόλλου για τον έλεγχο της εφαρμογής του δικαίου: η Επιτροπή θα δώσει μεγαλύτερη προσοχή στις καθυστερήσεις που σημειώνονται κατά την υλοποίηση των εθνικών μέτρων εφαρμογής.

Η ανακοίνωση αυτή επιβεβαιώνει, τέλος, τη σημασία της κοινοτικής μεθόδου ως θεμέλιας λίθου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να πραγματοποιηθούν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διακυβέρνησης, η «σιωπηρή επανάσταση των τρόπων δράσης μας», απαιτείται τα θεσμικά όργανα να παγιώσουν και να αποσαφηνίσουν την μεταξύ τους κατανομή αρμοδιοτήτων.

Ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου για τη συγκέντρωση και χρήση εμπειρογνωσίας από την Επιτροπή: Αρχές και κατευθυντήριες γραμμές - «Βελτίωση της βάσης γνώσεων για καλύτερες πολιτικές»⁶⁰.

Στη Λευκή Βίβλο για τη διακυβέρνηση, η Επιτροπή δήλωσε ότι θα δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη χρήση της εμπειρογνωσίας από την Επιτροπή. Η παρούσα ανακοίνωση ανταποκρίνεται στη δέσμευση αυτή. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει τις τρεις αρχές στις οποίες πρέπει να βασίζεται η εμπειρογνωσία: ποιότητα, διαφάνεια και, τέλος, αποτελεσματικότητα. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής πρέπει να χρησιμοποιούν την πλέον

⁵⁹ Βλ. COM (2002) 275 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0275:FIN:EL:PDF>

⁶⁰ Βλ. COM(2002) 713 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0713:FIN:EL:PDF>

κατάλληλη εμπειρογνώσια για την χάραξη καλύτερων πολιτικών. Η Επιτροπή τονίζει επίσης ότι είναι αποφασισμένη να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στη χρήση της εμπειρογνώσιας, παρέχοντάς τους πρόσβαση στις γνώμες και στις συνεδριάσεις των ειδικών.

Ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2002 «Το πλαίσιο λειτουργίας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών οργανισμών»⁶¹.

Στην εν λόγω ανακοίνωση η Επιτροπή προσδιορίζει τα καθήκοντα, τις λεπτομέρειες σύστασης και τη σύνθεση των ρυθμιστικών οργανισμών. Οι εν λόγω οργανισμοί υπόκεινται στον έλεγχο της Επιτροπής, του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2002 - «Ένα πλαίσιο για τις τριμερείς στοχοθετημένες συμβάσεις μεταξύ της Ένωσης, των κρατών και των αρχών περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης»⁶².

Η εν λόγω ανακοίνωση αποσκοπεί στην αποσαφήνιση της έννοιας των τριμερών συμβάσεων που αναφέρονται στη Λευκή Βιβλίο για τη διακυβέρνηση. Κάνει διάκριση μεταξύ των τριμερών στοχοθετημένων συμβάσεων, που απορρέουν από την εφαρμογή δεσμευτικής κοινοτικής πράξης, και των τριμερών στοχοθετημένων συμφωνιών, δηλαδή τις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ της Επιτροπής, ενός κράτους μέλους και αρχών περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης έξω από ένα δεσμευτικό πλαίσιο. Η Επιτροπή αναφέρει τους τρόπους σύναψης αυτού του είδους συμφωνιών και παρουσιάζει, τέλος, ένα υπόδειγμα σύμβασης ή συμφωνίας.

Ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2002 για τη βελτίωση του ελέγχου της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου⁶³.

Η Επιτροπή σκοπεύει να βελτιώσει τον έλεγχο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, δίνοντας κυρίως έμφαση στην πρόληψη των παραβάσεων. Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή θα αναπτύξει τη συνεργασία με τα κράτη μέλη, κατά κύριο λόγο παρέχοντάς τους βοήθεια κατά τη μεταφορά των οδηγιών στην εθνική νομοθεσία. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει επίσης να εκτελεί το ρόλο της ως θεματοφύλακα των Συνθηκών μέσω της δίωξης των παραβάσεων. Για το σκοπό αυτό, θα βασιστεί σε κριτήρια προτεραιότητας σχετικά με τη σοβαρότητα των παραβάσεων. Για παράδειγμα, η μη μεταφορά των οδηγιών θα θεωρείται σοβαρή παράβαση και, στην περίπτωση αυτή, θα κινείται αμέσως η διαδικασία επί παραβάσει.

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή της 20ής Μαρτίου 2002 όσον αφορά τις σχέσεις με τον καταγγέλλοντα στον τομέα των παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου⁶⁴.

Στην εν λόγω ανακοίνωση η Επιτροπή εκθέτει τα διοικητικά μέτρα που θα ληφθούν υπέρ του καταγγέλλοντα στο πλαίσιο διαδικασίας επί παραβάσει, όπως οι λεπτομέρειες της

⁶¹ Βλ. COM(2002) 718 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0718:FIN:EL:PDF>

⁶² Βλ. COM(2002) 709 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0709:FIN:EL:PDF>

⁶³ Βλ. COM(2002) 725 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0725:FIN:EL:PDF>

⁶⁴ Βλ. COM(2002) 141 Επίσημη Εφημερίδα C 244 της 10.10.2002 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0141:FIN:EL:PDF>

κατάθεσης των καταγγελιών, η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή ακόμα η προθεσμία διερεύνησης των καταγγελιών.

Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2002 περί τροποποίησης της απόφασης⁶⁵ για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή⁶⁶.

Η Επιτροπή παρουσιάζει στην εν λόγω ανακοίνωση την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την επιτροπολογία. Το Συμβούλιο δέχεται να συμπεριλάβει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στον έλεγχο της εκτέλεσης για θέματα που εμπίπτουν στη συναπόφαση. Η κανονιστική διαδικασία θα εφαρμόζεται όταν τα μέτρα εφαρμογής είναι γενικής εμβέλειας και αφορούν την ουσία του υπό εξέταση θέματος. Η γνωμοδοτική διαδικασία θα χρησιμοποιείται όταν τα μέτρα εφαρμογής έχουν ατομική εμβέλεια ή αφορούν διαδικαστικές λεπτομέρειες εφαρμογής.

4.3 ΤΠΕ για το κράτος και τη Δημόσια Διοίκηση

Το πρόγραμμα eGovernment σχετίζεται με τη χρήση εργαλείων και συστημάτων των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) με στόχο να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ήδη ευρέως από κυβερνήσεις σε επιχειρήσεις, αλλά το eGovernment εμπεριέχει πολύ περισσότερα από εργαλεία μόνο. Η αποτελεσματική ηλεκτρονική Διακυβέρνηση προϋποθέτει αναθεώρηση οργανισμών και διαδικασιών καθώς και αλλαγή συμπεριφοράς έτσι ώστε οι δημόσιες υπηρεσίες να γίνονται πιο αποδοτικές στους ανθρώπους που τις χρειάζονται. Με την προϋπόθεση ότι η ηλεκτρονική Διακυβέρνηση εφαρμόζεται σωστά, δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς να φέρνουν εις πέρας τις υποθέσεις τους που σχετίζονται με το κράτος ευκολότερα, πιο γρήγορα και με λιγότερο κόστος.

Στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι άνθρωποι μπορούν να κινούνται ελεύθερα, είτε για δουλειά είτε για προσωπικούς λόγους, συνεπώς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συναλλάσσονται εύκολα με τις δημόσιες υπηρεσίες εκτός της χώρας τους όλο και περισσότερο. Είναι ύψιστης σημασίας διαφορετικές κυβερνητικές υπηρεσίες, τόσο μέσα σε μία χώρα όσο και ανάμεσα σε διαφορετικά Κράτη Μέλη της ΕΕ, να μπορούν να μοιράζονται πληροφορίες αποδοτικά και να συνεργάζονται για την εξυπηρέτηση των πολιτών.

4.4 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση εν συντομία

Η η-Διακυβέρνηση έχει αναπτυχθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και τώρα φαίνεται ως μια απτή πραγματικότητα σε εκατομμύρια πολίτες. Η απήχηση που έχει είναι αισθητή σε πολίτες και εταιρίες πέρα από κυβερνητικές υπηρεσίες, με εργαλεία όπως η ηλεκτρονική ταυτότητα που βοηθά στις καθημερινές δραστηριότητες πολιτών και επιχειρήσεων μέσα στην κοινωνία. Παρόλα αυτά, υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να πραγματοποιηθούν. Το Μάιο του 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποκάλυψε το Ψηφιακό

⁶⁵ Βλ. 1999/468/EK - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:184:0023:0026:EL:PDF>

⁶⁶ Βλ. COM(2002) 719 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0719:FIN:EL:PDF>

Θεματολόγιο για την Ευρώπη⁶⁷ (DAE), μια μείζουσα αναφορά που ορίζει τους ρόλους-κλειδιά που θα πρέπει να αναλάβουν οι ΤΠΕ αν η Ευρώπη θέλει να επιτύχει τους στόχους της για μια δυναμική ψηφιακή οικονομία μέχρι το 2020. Τα συστήματα ΤΠΕ βρίσκονται στο επίκεντρο των κυβερνητικών διεργασιών, αλλά χρειάζονται ακόμη περισσότερες προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι θα συνεχίσουν να βελτιώνουν τη δημόσια διοίκηση.

4.4.1 Πλεονεκτήματα της η-Διακυβέρνησης

Η η-Διακυβέρνηση βοηθά στο να γίνουν οι δημόσιες υπηρεσίες πιο αποδοτικές και προσβάσιμες για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις ίδιες τις κυβερνήσεις. Το πιθανό κόστος που εξοικονομείται είναι τεράστιο. Στη Δανία για παράδειγμα, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια εξοικονομούν 150 εκατομμύρια ευρώ το χρόνο στους φορολογούμενους και 50 εκατομμύρια στις επιχειρήσεις. Εάν λοιπόν αυτό υλοποιηθεί σε όλη την ΕΕ, τα ετήσια έξοδα που μπορούν να αποφευχθούν θα μπορούσαν να υπερβούν τα 50 δισεκατομμύρια. Στην Ιταλία μόνο, τα συστήματα για την ηλεκτρονική προμήθεια εξοικονομούν έξοδα ύψους 3 δισεκατομμυρίων.

Η αποτελεσματική ηλεκτρονική Διακυβέρνηση θα βελτιώσει επίσης τη διοίκηση και θα επιτρέψει στους πολίτες να ασχοληθούν περισσότερο με τις δραστηριότητες των κυβερνήσεών τους. Επιπρόσθετα, οι ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς της Ένωσης, σημαίνουν ότι όλο και περισσότεροι πολίτες και επιχειρήσεις θα συναλλάσσονται με κρατικές αρχές εκτός της χώρας τους. Εάν αναζητούν άδεια για την κατασκευή εργοστασίου ή άδεια γάμου, οι εταιρείες και τα πρόσωπα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται δίκαια και αμερόληπτα, οπουδήποτε κι αν βρίσκονται εντός της ΕΕ. Αυτό προϋποθέτει τη συνεργασία των κυβερνήσεων μέσω των εργαλείων της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που επεξεργάζονται δεδομένα από οποιοδήποτε κράτος μέλος.

4.5 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα

4.5.1 Ε.Π Διοικητικής Μεταρρύθμισης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013» αποτελεί το βασικό εργαλείο για τη βελτίωση της ποιότητας της διακυβέρνησης στη χώρα μας. Λειτουργεί στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και έχει στόχο την υποβοήθηση της δημόσιας διοίκησης στη μετάβασή της σε ένα μοντέλο πολιτοκεντρικής, αποτελεσματικής, ανοιχτής και ευέλικτης διακυβέρνησης: από την απλή διαχείριση διαδικασιών, σε μια διοίκηση που θα στηρίζεται σε πολιτικές πνοής. Το πρόγραμμα δίνει έμφαση στον εξορθολογισμό και στην απλοποίηση των διαδικασιών ως κρίσιμη προϋπόθεση για την εύρυθμη αυτοματοποίησή τους.

Οι βασικοί στόχοι του Προγράμματος είναι τέσσερις:

- Η αναβάθμιση της ποιότητας των πολιτικών του Δημοσίου με εκσυγχρονισμό του ρυθμιστικού πλαισίου και ανασχεδιασμό δομών και διαδικασιών.
Πρόκειται για δράσεις που αφορούν την αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών στο κανονιστικό πλαίσιο ρύθμισης της δημόσιας δράσης, στα συστήματα και τις δομές της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και στην προώθηση ανοιχτής, δίκαιης και συμμετοχικής λογικής.

⁶⁷ Βλ. πλήρες κείμενο -

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:EL:PDF>

- Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης. Αφορά την υιοθέτηση ενός σύγχρονου μοντέλου διαχείρισης και αξιοποίησης των ανθρώπινων πόρων που απασχολούνται στο Δημόσιο.
- Η ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας των φύλων σε όλο το εύρος της δημόσιας διοίκησης, τομέας στον οποίο η χώρα μας υστερεί διαχρονικά.
- Η τεχνική υποστήριξη του προγράμματος, μέσω δράσεων που εξασφαλίζουν τις πολιτικές και οργανωτικές προϋποθέσεις για την επιτυχία του.

Η αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων του Δημοσίου θα οδηγήσει σε πιο γρήγορη και αξιόπιστη διαχείριση των δεδομένων. Εφόσον αυτή συνδυαστεί με την επίτευξη διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων διαφορετικών υπηρεσιών, θα οδηγήσει σε λιγότερη γραφειοκρατία και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των δημοσίων οργανισμών, και θα απαλλάξει τους συναλλασσόμενους με το Δημόσιο από όλες τις παθογένειες που υφίστανται παραδοσιακά στις συναλλαγές τους αυτές. Η απλοποίηση των διαδικασιών αποτελεί βασική προϋπόθεση πριν από την αυτοματοποίησή τους, ώστε οι παρεχόμενες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις υπηρεσίες να αναβαθμίζονται συνεχώς σε απλότητα, φιλικότητα, ποιότητα, αξιοπιστία, ασφάλεια, ταχύτητα και οικονομία.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και αξιοποιώντας τον προσανατολισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013» έχει συνολικό προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 631 εκατ. ευρώ. Η επιτάχυνση των διαδικασιών μεταρρύθμισης του Δημοσίου και της επέκτασης των θεσμών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αναμένεται να αυξήσει κατακόρυφα την ονομαστική απορροφητικότητα και να υποστηρίξει την ουσιαστική αξιοποίηση των κονδυλίων του προγράμματος, η οποία μέχρι πρότινος ήταν υποτονική.

4.5.2 Ανοιχτή Διακυβέρνηση

Η **ανοικτή διακυβέρνηση** (open gov) βασίζεται στην ανάγκη του πολίτη για πληροφόρηση, αξιοκρατία και συμμετοχή στη διαμόρφωση των αποφάσεων. Βελτιώνει την ποιότητα των υπηρεσιών του δημοσίου μέσα από την τεχνολογία και την καινοτομία, ενώ ταυτόχρονα οδηγεί σε καλύτερη διαχείριση των πόρων, και κατά συνέπεια, σε αύξηση της αποτελεσματικότητας. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι διασφαλίζει την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στις δράσεις του Δημοσίου και έτσι συνεισφέρει άμεσα στην εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας.

Οι τέσσερις βασικές αρχές της ανοικτής διακυβέρνησης είναι:

1. Η διαφάνεια
2. Η συμμετοχή των πολιτών
3. Η ακεραιότητα και η υπευθυνότητα
4. Η τεχνολογία και η καινοτομία

Η **ανοικτή διακυβέρνηση** προσφέρει τη μέγιστη δυνατή δημοσιότητα σε οποιαδήποτε δραστηριότητα της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής αλυσίδας, με στόχο τη δημιουργία καλών πρακτικών που θα καθιερωθούν ως τρόπος διακυβέρνησης.

Η οργάνωση των πράξεων και των αποφάσεων της δημόσιας διοίκησης στο διαδίκτυο, με τρόπο απλό, κατανοητό και φιλικό προς τον πολίτη, ενισχύει τη δυνατότητά του στην άσκηση των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων του και αποτελεί σημαντικό βήμα προς τη νέα ηλεκτρονική πραγματικότητα. Σ' αυτό το πλαίσιο, η πρώτη έμπρακτη εφαρμογή της ηλεκτρονικής και της ανοικτής διακυβέρνησης είναι ο δικτυακός τόπος **Δι@ύγεια**, που τέθηκε στη διάθεση του κοινού το 2010.

Μέσω αυτού, εισήχθη για πρώτη φορά στην Ελλάδα η υποχρέωση ανάρτησης όλων των αποφάσεων των κυβερνητικών οργάνων και της διοίκησης στο διαδίκτυο. Έτσι, ο πολίτης απέκτησε πρόσβαση από ένα σημείο σε αποφάσεις των κυβερνητικών οργάνων, των φορέων

του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και των ανεξάρτητων αρχών. Η **Διαύγεια**, διασφαλίζει τη διαφάνεια της κρατικής δράσης, την τήρηση της νομιμότητας και της χρηστής δημόσιας διοίκησης, ενώ συμπληρώνει με σύγχρονο τρόπο τα υπάρχοντα συστήματα δημοσίευσης (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κ.τ.λ.). Μεταξύ πολλών άλλων, καλύπτει τους ιδιαίτερα ευαίσθητους τομείς των προσλήψεων, των δημόσιων προμηθειών και συμβάσεων, και γενικότερα των δημόσιων δαπανών.

4.5.3 Οδικός χάρτης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Για να γίνει η ηλεκτρονική διακυβέρνηση πραγματικότητα είναι απαραίτητη η οριζόντια διάχυση των σχετικών δράσεων σε κάθε τομέα της κυβερνητικής πολιτικής. Αυτό απαιτεί μια κοινή αντίληψη η οποία να διαπερνά το σύνολο του δημόσιου τομέα και να καλλιεργεί συνέργειες, καθώς και συναίνεσεις σε διακομματικό επίπεδο.

Κυρίαρχη αποστολή του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, είναι να σχεδιάσει και να υλοποιήσει τον **Οδικό Χάρτη** εφαρμογής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη χώρα μας.

Η εφαρμογή του **Οδικού Χάρτη** είναι ο μόνος τρόπος να καταδειχθούν οι αδυναμίες και η ανάγκη διορθώσεων, εξειδικεύσεων ή συμπληρώσεων στον ισχύοντα νόμο 3979/2005⁶⁸.

Σημαντική θέση στον οδικό χάρτη έχουν:

- Η καταγραφή του πολυδαίδαλου θεσμικού πλαισίου και η επικαιροποίησή του με συμπτύξεις ή με κατάργηση αντιφατικών και αναχρονιστικών διατάξεων που έχουν συσσωρευτεί διαχρονικά και επηρεάζουν την εφαρμογή του σχεδίου δράσης.
- Η έκδοση του συναφούς δευτερεύοντος θεσμικού πλαισίου (Υπουργικές Αποφάσεις, Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, Προεδρικά Διατάγματα).
- Η λήψη κάθε άλλου αναγκαίου μέτρου που θα εντοπιστεί στην πορεία.

Η εφαρμογή κανόνων διοικητικής απλούστευσης, σε συνδυασμό με την υποστήριξη της **Επιτροπής Πληροφορικής και Επικοινωνιών**, κεντρικού Συντονιστικού Συλλογικού Κυβερνητικού οργάνου που δημιούργησε το Υπουργικό Συμβούλιο με πρόεδρο τον Παντελή Τζωρτζάκη, Υφυπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, θα ανοίξει τον δρόμο για την παροχή μιας σειράς δημόσιων υπηρεσιών οι οποίες είναι βέβαιο ότι θα συμβάλουν στη βελτίωση της θέσης της χώρας μας σε διεθνές επίπεδο, θα αποφέρουν απτά οφέλη στη δημοσιονομική προσπάθεια που καταβάλλει η χώρα, θα καταφέρουν ισχυρό πλήγμα στην υφιστάμενη γραφειοκρατία, θα συμβάλουν στην απορροφητικότητα κοινοτικών κονδυλίων και θα δημιουργήσουν προϋποθέσεις ανάπτυξης στην ελληνική οικονομία.

4.5.3.1 Ο Νόμος για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Ο νόμος για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση προδιαγράφει τις προϋποθέσεις για την υλοποίηση ενός πλαισίου για την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών με εμπλεκόμενους τους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης, τους Πολίτες και τις Επιχειρήσεις. Δηλαδή προδιαγράφει την αλληλεπίδραση με ηλεκτρονικά μέσα της Κυβέρνησης (government , g), των επιχειρήσεων (business, b) και των πολιτών (citizens, c). Συνοπτικά οι σχέσεις αυτές περιγράφονται και ως g2g, g2b, g2c.

Οι βασικοί στόχοι της εφαρμογής του Νόμου:

⁶⁸ Βλ. ν.3979 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις του 2005 - http://www.et.gr/idos-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFYAFdDx4L2G3dtvSoClrL8aRmGcrk2DyZ5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWγJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LIdQ163nV9K--td6SIuWul0aw7wuQu_zIv4zGsWeDDAhtceLHtRKuKtY2AHivR

- Η εξυπηρέτηση του πολίτη και της επιχείρησης μέσα από τη χρήση ηλεκτρονικών υπηρεσιών και με την καθιέρωση της ηλεκτρονικής συναλλαγής σε κάθε δημόσιο φορέα.
- Η πλήρης αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών προκειμένου να περιοριστεί δραστικά η γραφειοκρατία.
- Η απλούστευση των διαδικασιών που θα επιφέρει δραστική μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων που υφίστανται πολίτες και επιχειρήσεις κατά τις συναλλαγές τους με φορείς του δημόσιου τομέα.
- Η μείωση εμφάνισης φαινομένων διαφθοράς και η εδραίωση σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα σε πολίτες, επιχειρήσεις και φορείς του δημόσιου τομέα.
- Η Δημιουργία προϋποθέσεων Ανάπτυξης.
- Η Βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων με ταυτόχρονη αύξηση της αποδοτικότητάς τους και η επίτευξη του τρίπτυχου ευελιξία, ταχύτητα, ποιότητα με ασφάλεια στην εσωτερική επικοινωνία και λειτουργία των φορέων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται:

- στην ηλεκτρονική επικοινωνία και ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ φυσικών/νομικών προσώπων και των δημόσιων φορέων (διάσταση της ενδοδιοικητικής επικοινωνίας και διακίνησης εγγράφων καθώς και στην παραγωγή ηλεκτρονικών διοικητικών πράξεων και εγγράφων.)
- Στη δημόσια πληροφορία του δημόσιου τομέα και στον τρόπο που αυτή πρέπει να γίνεται αντικείμενο επεξεργασίας προκειμένου να είναι χρήσιμη και αξιοποιήσιμη για να διευκολύνει πολίτες και επιχειρήσεις.
- Στην δυνατότητα των φορέων να αναλάβουν πρωτοβουλίες σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο προκειμένου να διευκολύνουν τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που συναλλάσσονται μαζί τους (πολίτες, επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης)
- Σε ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και προστασίας της ιδιωτικότητας
- Σε θέματα όπως οι ηλεκτρονικές πληρωμές (e-payments) και η αυτεπάγγελτη αναζήτηση αρχείων και εγγράφων κα
- Σε θέματα ανοικτής πρόσβασης σε δημόσια δεδομένα

Ο νόμος δημιουργεί ένα γενικό πλαίσιο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση στη δημόσια διοίκηση. Πιο συγκεκριμένα ορίζει έννοιες, καταγράφει τις βασικές αρχές της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, προδιαγράφει τις υποχρεώσεις των φορέων του δημοσίου για χρήση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, δίνει δικαιώματα στους πολίτες σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, ρυθμίζει θέματα αποθήκευσης και διακίνησης ηλεκτρονικών αντιγράφων, αρχείων και πρωτοκόλλου, καθώς και θέματα αυθεντικοποίησης των χρηστών των υπηρεσιών τους.

Ιδιαίτερη σημασία για την επιτυχία του εγχειρήματος είναι η ενεργός συμμετοχή των στελεχών του δημοσίου, οι οποίοι και στην ουσία θα κληθούν να εφαρμόσουν το νέο αυτό πλαίσιο.

Τι αλλάζει για τους Πολίτες και τις Επιχειρήσεις

- ❖ Ηλεκτρονικές Συναλλαγές, ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών.
- ❖ Ηλεκτρονική Επικοινωνία με τους φορείς του Δημοσίου.
- ❖ Ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο στο οποίο ο πολίτης θα μπορεί να παρακολουθεί την πορεία της υποθέσεως που τον αφορά και μέσω του διαδικτύου.
- ❖ Πλαίσιο για τις Ηλεκτρονικές Πληρωμές.
- ❖ Πρόσβαση σε χρήσιμη και οργανωμένη πληροφορία μέσω των δικτυακών τόπων.
- ❖ Θεσμοθετείται η δυνατότητα ηλεκτρονικής εγγραφής για πρόσβαση σε υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς του δημόσιου τομέα.
- ❖ Προβλέπεται η νομική και αποδεικτική ισχύς ηλεκτρονικών εγγράφων.
- ❖ Ελεύθερη Διάθεση Δημόσιων Δεδομένων.
- ❖ Θεσμοθετείται η διαρκής συμμετοχή στη βελτίωση λειτουργιών και υπηρεσιών.

Τι αλλάζει για τους Φορείς του Δημοσίου

- ❖ Θεσμικό πλαίσιο να παρέχουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες
- ❖ Θεσμοθετημένη δυνατότητα διακίνησης ηλεκτρονικών εγγράφων.
- ❖ Οι δικτυακοί τόποι όλων των φορέων του δημοσίου τομέα είναι πλέον οργανικό τμήμα της δομής του φορέα που ενημερώνεται καθημερινά.
- ❖ Διατηρούν μητρώα στα οποία καταγράφουν το σύνολο των υποδομών τους, έχουν τη δυνατότητα να συνεργαστούν με άλλους φορείς για την από κοινού παροχή υπηρεσιών.
- ❖ Διατηρούν ηλεκτρονικά αρχεία.
- ❖ Λαμβάνουν μέτρα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- ❖ Λειτουργούν καινοτόμες υπηρεσίες (π.χ. πρωτόκολλο στο οποίο οι πολίτες θα βλέπουν την πορεία της αιτήσεως – υποθέσεώς τους)
- ❖ Είναι συμμετέχοντες στο συνολικό σχεδιασμό αξιοποιώντας την εμπειρία τους.
- ❖ Υποστηρίζονται με χρηματοδοτικά εργαλεία για την άμεση απλούστευση των διαδικασιών τους και ανάπτυξη ασφαλών G2G υπηρεσιών, στην υπηρεσία του πολίτη, αναιρώντας την απαίτηση για παραγωγή έντυπου «πιστοποιητικού».

Άξονες παρεμβάσεων και αποτελέσματα εφαρμογής

- **Δικαιώματα φυσικών και νομικών προσώπων για ηλεκτρονικές συναλλαγές**

Ο νόμος αναγνωρίζει το δικαίωμα φυσικών και Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (πολιτών και επιχειρήσεων) να συναλλάσσονται ηλεκτρονικά με φορείς του δημόσιου τομέα. **Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, εισάγοντας σημαντικές, καινοτόμες και σε σχέση με το ευρωπαϊκό κανονιστικό περιβάλλον, ρυθμίσεις που ενισχύουν το επίπεδο προστασίας, όπως η υποχρέωση όσων φορέων σχεδιάζουν, διαμορφώνουν ή προμηθεύονται πληροφοριακά συστήματα και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης να αξιολογούν τις επιπτώσεις τους στην ιδιωτικότητα και στην προστασία προσωπικών δεδομένων (privacy impact assessment) και η πρόβλεψη ότι κατά τον σχεδιασμό συστημάτων και υπηρεσιών ο σχεδιασμός, η διαμόρφωση και η προμήθεια πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πρέπει να γίνονται, λαμβάνοντας υπόψη τη – συνταγματική και νομοθετική – επιταγή για προστασία προσωπικών δεδομένων (privacy by design) και την ανάγκη διαμόρφωσης των συστημάτων και υπηρεσιών κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επεξεργασία όσο το δυνατόν λιγότερων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα .**

Σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ειδικά για σκοπούς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης(άρθρο 8) τα πρόσωπα μπορούν να επιλέξουν τη χρήση των προσωπικών δεδομένων που έχουν ήδη γνωστοποιήσει σε φορείς του δημόσιου τομέα για τις μελλοντικές, ηλεκτρονικές ή μη, συναλλαγές με αυτούς αλλά προβλέπεται η παροχή της ενημερωμένης συγκατάθεσης τους(Informed consent). Η περαιτέρω χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για στατιστικούς λόγους ή για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών καθίσταται δυνατή είτε επί τη βάση της ανωνυμοποίησης, είτε, εφόσον τα δεδομένα δεν ανωνυμοποιούνται, επί τη βάση της έγγραφης συγκατάθεσης των φυσικών προσώπων ή των νομίμων εκπροσώπων τους.

Ως μέτρο που διασφαλίζει τη συμμόρφωση των φορέων του δημόσιου τομέα με τις επιταγές της προστασίας προσωπικών δεδομένων και κατ' αποτέλεσμα με την ενίσχυση της προστασίας των προσώπων προβλέπεται ο ορισμός μέλους της ΟΔΕ που προβλέπει το άρθρο 36 ως εσωτερικό υπεύθυνο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με καθήκον τη μέριμνα για τη λήψη όλων των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την τήρηση των αρχών και των υποχρεώσεων που περιγράφονται στον νόμο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στον ν. 2472/97. Με την θέσπιση του εσωτερικού υπεύθυνου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εισάγεται η αρχή της λογοδοσίας (accountability) που συγκαταλέγεται στις βασικές επιλογές του υπό αναθεώρηση κοινοτικού πλαισίου για την προστασία προσωπικών δεδομένων.

ο **Δικτυακοί τόποι φορέων της δημόσιας διοίκησης, διάθεση δημόσιας πληροφορίας και ανοιχτά δημόσια δεδομένα**

Ο δικτυακός τόπος των φορέων γίνεται πλέον οργανικό τμήμα της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης, οι φορείς οφείλουν να παρέχουν χρήσιμη πληροφορία προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Ειδικότερα:

- κατοχυρώνεται η ελεύθερη και χωρίς περιορισμούς πρόσβαση στους δικτυακούς τόπους
- παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα επικοινωνίας με τον φορέα, ιδίως με την διαμόρφωση ειδικού χώρου για την υποβολή ερωτημάτων ή την διάθεση ηλεκτρονικής διεύθυνσης επικοινωνίας
- καθίσταται προσιτή η σχετική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία τους αλλά και κάθε άλλη πληροφορία που διευκολύνει την άσκηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων
- διατίθενται σε επεξεργάσιμη και δεκτική περαιτέρω χρήσης μορφή υποδείγματα αιτήσεων, δηλώσεων αναγκαίων για την επικοινωνία και συναλλαγή χρηστών με τους φορείς
- οι φορείς εγγυώνται την εγκυρότητα και νομιμότητα και μεριμνούν για την ποιότητα και επικαιροποίηση των πληροφοριών που διαθέτουν ώστε να γνωρίζει ο πολίτης με βεβαιότητα την εγκυρότητα της πληροφορίας που λαμβάνει
- παρέχεται η δυνατότητα για ελεύθερη χρήση των πληροφοριών που διαθέτουν από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Εισάγεται υποχρέωση ευρετηρίασης και παροχή υπηρεσιών καταλόγου και αναζήτησης των πληροφοριών για την διευκόλυνση πολιτών και επιχειρήσεων.

ο **Ηλεκτρονικά έγγραφα, αντίγραφα και αρχεία**

Ο νόμος εισάγει κι οργανώνει το πλαίσιο για την έκδοση διοικητικών πράξεων, σύνταξη και τήρηση εγγράφων κάθε είδους καθώς και τη διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση αυτών μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα ή μεταξύ αυτών και των φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ (άρθρο 12).

Τα ηλεκτρονικά έγγραφα τα οποία φέρουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή του εξουσιοδοτημένου οργάνου που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, έχουν την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδίόχειρη υπογραφή και σφραγίδα.

Κάθε ηλεκτρονικό έγγραφο θα φέρει χρονοσήμανση και με αυτό τον τρόπο θα είναι δυνατή η επιβεβαίωση της προέλευσής του.

Παράλληλα, η διαδικασία έκδοσης αντιγράφου γίνεται πιο ευέλικτη και για την μέγιστη δυνατή διευκόλυνση του συναλλασσομένου με φορείς του δημόσιου τομέα, προβλέπεται ότι δεν απαιτείται επικύρωση αντιγράφου όταν το έγγραφο έχει παραχθεί από φορέα του δημόσιου τομέα και τηρείται από αυτόν ή άλλον φορέα, εφόσον είναι δυνατή η επιβεβαίωση της ακρίβειας και ισχύος τους με χρήση ΤΠΕ. Για την εύρυθμη λειτουργία των φορέων του δημόσιου τομέα αλλά και την ταχύτερη διεκπεραίωση των διαδικασιών προβλέπεται η δημιουργία ή επικύρωση επιμέρους αρχείου της εκάστοτε διαδικασίας ή υπόθεσης καθώς και η τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων κάθε φορέα του δημόσιου τομέα (άρθρο 15).

ο **Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο**

Κάθε φορέας τηρεί ηλεκτρονικό πρωτόκολλο στο οποίο θα καταχωρίζονται πράξεις όπως η έκδοση, παραλαβή, κοινοποίηση, διαβίβαση εγγράφων, τα οποία είτε εκδίδονται από αυτόν είτε βρίσκονται ή περιέρχονται στην κατοχή του στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του και μάλιστα ανεξάρτητα από το εάν η διοικητική πράξη ή ενέργεια διεκπεραιώνεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με ηλεκτρονικό τρόπο (άρθρο 16). Μετά την καταχώριση του εγγράφου, ο συναλλασσόμενος θα έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται μέσα από κατάλληλη on-line φόρμα για την πορεία της υπόθεσης του. Με τον τρόπο αυτό εισάγεται μια νέα συνιστώσα για ενίσχυση της αποδοτικότητας των δημοσίων υπηρεσιών και, κυρίως, μια βασική παράμετρος εισδοχής απόλυτα διαφανών διαδικασιών πριν την διεκπεραίωση μιας διοικητικής διαδικασίας ή την έκδοση της τελικής διοικητικής πράξης.

ο **Ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ φορέων της δημόσιας διοίκησης, φυσικών και νομικών προσώπων**

Η ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ. πραγματοποιείται μετά από σχετικό αίτημα των εν λόγω προσώπων ή μετά από την παροχή ρητής συγκατάθεσή τους.

- Τόσο η ίδια αίτηση ή συγκατάθεση όσο και τυχόν ανάκλησή τους μπορούν να διαβιβαστούν και με ηλεκτρονικό τρόπο, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι ρυθμίσεις για την ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) ώστε να είναι προκύπτει με ασφάλεια η ταυτότητα του υποβάλλοντος την αίτηση, συγκατάθεση ή ανάκληση.
- Σημειώνεται επίσης ότι οι φορείς του δημόσιου τομέα επικοινωνούν και συναλλάσσονται με φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. και παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης τηρώντας τις προϋποθέσεις και τους όρους ασφάλειας που περιέχονται στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης⁶⁹ ή στην πολιτική ασφάλειας του εκάστοτε φορέα του δημόσιου τομέα.

ο **Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών**

Τα φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. – δια των νομίμων εκπροσώπων τους – μπορούν να υποβάλλουν με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, νομιμοποιητικά έγγραφα, δικαιολογητικά συμμετοχής, δικαιολογητικά καθώς και προσφορές για συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση προϋποθέσεις που αφορούν την παροχή των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων, της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) και της πολιτικής ασφάλειας του φορέα (άρθρο 23).

Με στόχο την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που θα συμβάλλουν στην ποιοτική διαφοροποίηση της επικοινωνίας και συναλλαγής των φορέων δημόσιου τομέα με φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ., εάν τα έγγραφα αυτά (π.χ. αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά) τηρούνται ήδη σε ηλεκτρονικό αρχείο ή με οποιονδήποτε τρόπο σε φορέα του δημόσιου τομέα προβλέπεται αυτεπάγγελτη αναζήτησή τους από τον ίδιο τον φορέα στον οποίο απευθύνονται. Το φυσικό πρόσωπο ή Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με φορέα του δημόσιου τομέα μπορεί να αιτηθεί την αναζήτηση των εγγράφων αυτών βεβαιώνοντας με υπεύθυνη δήλωση την ακρίβεια των αναγραφόμενων ή βεβαιούμενων σε αυτά στοιχείων-δεδομένων.

ο **Ηλεκτρονικές πληρωμές**

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του νόμου εισάγεται η δυνατότητα των ηλεκτρονικών πληρωμών σε όλο το εύρος των συναλλαγών και μάλιστα ανεξάρτητα από την ιδιότητα του συναλλασσομένου – χρήστη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ως δικαιούχου ή οφειλέτη χρηματικού ποσού. Για την διευκόλυνση διενέργειας τέτοιων συναλλαγών προβλέπεται ότι η συναλλαγή μπορεί να πραγματοποιείται είτε απευθείας από τον ίδιο υπό τις προϋποθέσεις της ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητάς του (αυθεντικοποίησης) είτε μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ) καθώς και των Ελληνικών Ταχυδρομείων (ΕΛΤΑ).

ο **Νέες οργανωτικές δομές**

Με σκοπό την ενίσχυση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την εφαρμογή του νόμου με συντονισμένο τρόπο προβλέπεται :

- η σύσταση **Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κάθε Υπουργείο**, στις οποίες θα υπάγονται όλες οι υφιστάμενες οργανικές μονάδες, των οποίων οι αρμοδιότητες σχετίζονται με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, την ενίσχυση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών, την απλούστευση των διαδικασιών και την υλοποίηση δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (άρθρο 34)

⁶⁹ Βλ άρθρο 27 ν. 3731/2008 - http://www.kavalagreece.gr/wp-content/uploads/2011/08/N-3731_08.pdf

- η συγκρότηση **Διυπουργικής Επιτροπής Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης** – αποτελούμενη από Προϊστάμενους Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή εκπροσώπους αυτών - με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας και τον συντονισμό των φορέων του δημόσιου τομέα καθώς και την αποτελεσματικότερη υλοποίηση δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Για την καλύτερη οργάνωση της ενημέρωσης και εν γένει των εργασιών της Επιτροπής προβλέπεται η δημιουργία δικτυακού τόπου υπό την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (άρθρο 35)
- η συγκρότηση **Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ)** σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα που θα έχει ως αντικείμενο την διαδικαστική, οργανωτική και τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του νόμου. Μάλιστα, όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, κάθε ομάδα ορίζει ένα από τα μέλη της ως εσωτερικό υπεύθυνο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο οποίος μεριμνά για τη λήψη όλων των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την τήρηση των αρχών και των υποχρεώσεων που περιγράφονται στον νόμο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στον ν. 2472/97 για την *προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα*.
- με την τροποποίηση των προγενέστερων ρυθμίσεων για το **Τεχνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο** επικαιροποιούνται οι αρμοδιότητές του, αξιοποιώντας την δυνατότητα για συμβολή του συλλογικού αυτού οργάνου στο θεσμικό πλαίσιο ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και ειδικότερα στα θέματα διαλειτουργικότητας (άρθρο 37).

ο **Κοινή χρήση υποδομών, υπηρεσιών ΤΠΕ και δεδομένων**

Βασική προϋπόθεση για την μετάβαση στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση αποτελεί η ενίσχυση της συνεργασίας των επιμέρους φορέων για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Με τον νόμο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση :

- παρέχεται η δυνατότητα για κοινή χρήση υποδομών, υπηρεσιών ΤΠΕ και δεδομένων από τους φορείς του δημόσιου τομέα που θα συμβάλλει σημαντικά και στην δραστική εξοικονόμηση πόρων. Επισημαίνεται πάντως ότι εξαιρούνται από την κοινή αυτή χρήση τα προσωπικά δεδομένα χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- προβλέπεται η τήρηση μητρώου των πληροφοριακών και επικοινωνιακών υποδομών και συστημάτων, του λογισμικού καθώς και των κατηγοριών αρχείων και δεδομένων που χρησιμοποιούν ή τηρούν οι φορείς του δημόσιου τομέα. Στο μητρώο περιλαμβάνονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες σχετικά με τις άδειες χρήσης/εκμετάλλευσης και τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας του φορέα του δημόσιου τομέα.
- για λόγους εξοικονόμησης πόρων και ενίσχυσης της αποδοτικότητας της δράσης των φορέων του δημόσιου τομέα κάθε φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να εξετάζει με τον πλέον πρόσφορο τρόπο τη διαθεσιμότητα λογισμικού, υποδομών, πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ σε άλλους δημόσιους φορείς καθώς και την δυνατότητα κοινής χρήσης αυτών πριν από την προμήθεια, αναβάθμιση ή επικαιροποίησή τους.
- σε κάθε σύμβαση με αντικείμενο την ανάπτυξη προϊόντων λογισμικού για λογαριασμό φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να προβλέπεται ότι το πρόγραμμα λογισμικού που παραδίδεται από τον ανάδοχο στον φορέα του δημόσιου τομέα περιλαμβάνει τον πηγαίο κώδικα και την αναγκαία τεκμηρίωση σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης, τα οποία θα πρέπει να καταχωρίζονται στο μητρώο
- προβλέπεται η δημιουργία αποθετηρίου πληροφοριών και προϊόντων λογισμικού του δημόσιου τομέα για την αξιοποίηση των υφιστάμενων προϊόντων λογισμικού προς όφελος του συνόλου των φορέων

ο **Δίκτυο Δημόσιου Τομέα**

Για τη συγκέντρωση της ζήτησης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την κάλυψη του συνόλου των αναγκών και αιτημάτων για την παροχή και προμήθεια των σχετικών υπηρεσιών και συστημάτων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης δημιουργείται ενιαίο σύστημα παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών υπηρεσιών και προμήθειας των αναγκαίων πληροφοριακών συστημάτων «**Δίκτυο Δημόσιου Τομέα**», το οποίο λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Με τη λειτουργία του εντάσσονται οι φορείς του ΣΥΖΕΥΞΙΣ και εντός τριμήνου όλοι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής διακυβέρνησης θα συγκεντρώνει τα αιτήματα των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, αξιολογεί τις σχετικές ανάγκες, προβαίνει σε ορθολογική κατανομή τους και φροντίζει για τη διενέργεια των σχετικών διαγωνισμών ή διαδικασιών ανάθεσης σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις.

ο **Συμμετοχική διαρκής βελτίωση υπηρεσιών και λειτουργιών του δημόσιου**

Στο άρθρο 11 του νόμου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση προβλέπεται η δυνατότητα των προσώπων που επικοινωνούν ή συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα να διατυπώνουν παρατηρήσεις και προτάσεις αναφορικά με την λειτουργία των εν λόγω φορέων και την παροχή υπηρεσιών, ιδίως όσων παρέχονται με χρήση ΤΠΕ.

Με την ρύθμιση αυτή επιδιώκεται η ενίσχυση της συμμετοχής των χρηστών στην προσπάθεια για συνεχή βελτίωση υπηρεσιών καθώς και της εν γένει λειτουργίας των φορέων του δημόσιου τομέα, με σκοπό την συνεχή διάδραση μεταξύ πολιτών και φορέων του δημόσιου τομέα και την συνδιαμόρφωση ενός αποτελεσματικού πλαισίου λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών που θα αποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των χρηστών υπό όρους αποδοτικής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

ο **Αναβάθμιση και Βελτίωση Λειτουργίας των ΚΕΠ και των ΕΚΕ**

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Νόμου προσδιορίζονται με κοινή απόφαση του Υπ. ΕΣΑΗΔ και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού οι υπηρεσίες ή οι κατηγορίες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που παρέχονται, μεταξύ άλλων, και μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ). Στόχος είναι η σταδιακή μετάβαση των ΚΕΠ ως κέντρων ολοκληρωμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Σε αυτή την κατεύθυνση, τα ΚΕΠ θα μπορούν να υποστηρίξουν ηλεκτρονικές πληρωμές.

4.5.4 Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής

Σημαντικό μοχλό για τον προγραμματισμό, τον συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών ψηφιακού εκσυγχρονισμού της χώρας αποτελεί η αναβαθμιζόμενη Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής (ΥΑΠ). Αποστολή της υπηρεσίας αυτής είναι η εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για την εισαγωγή, εφαρμογή και ανάπτυξη των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στον δημόσιο τομέα και ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των φορέων του δημόσιου τομέα ως προς τη χρήση τους.

Οι βασικές της αρμοδιότητες είναι οι εξής:

- Καθορίζει το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τον έλεγχο της εφαρμογής του από τους φορείς του Δημοσίου.
- Αποτελεί την «Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου» (ΑΠΕΔ), για την υποστήριξη με ολοκληρωμένο τρόπο της εισαγωγής ψηφιακών υπογραφών στο δημόσιο τομέα.
- Συντονίζει και υποστηρίζει τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου για την παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης και ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω κεντρικών διαδικτυακών πυλών της δημόσιας διοίκησης.

- Συμμετέχει και υποστηρίζει τη λειτουργία του Γνωμοδοτικού Τεχνικού Συμβουλίου.
- Συντονίζει και παρακολουθεί τη λειτουργία οριζόντιων έργων του Υπουργείου που αφορούν την ανάπτυξη και παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- Υποστηρίζει την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων που αφορούν την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- Φροντίζει την απογραφή και αξιολόγηση των εργαλείων ΤΠΕ του δημόσιου τομέα και του ανθρώπινου δυναμικού ειδικότητας ΤΠΕ, και διατυπώνει προτάσεις για την αναβάθμισή τους.
- Καταρτίζει τριετή προγραμματισμό των φορέων του δημόσιου τομέα σύμφωνα με τη γενική κυβερνητική πολιτική για τον τομέα των ΤΠΕ, και ανταποκρίνεται σε υψηλής κρισιμότητας αιτήματα των φορέων που δεν συμπεριλαμβάνονται στο τριετές πρόγραμμα.
- Εισηγείται μέτρα που αφορούν:
 1. Θέματα δικαίου πληροφορικής.
 2. Αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού.
 3. Προστασία του υλικού, του λογισμικού, των δεδομένων και των πληροφοριακών συστημάτων από φυσικές καταστροφές.
 4. Διασφάλιση του απορρήτου των πληροφοριών.

4.5.5 Υλοποίηση έργων ΤΠΕ

Η ΚτΠ ΑΕ προορίζεται να αποτελέσει τον βασικό κρατικό φορέα υλοποίησης έργων πληροφορικής και επικοινωνιών, ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διοικητικής μεταρρύθμισης. Αυτό θα επιτευχθεί με την ενίσχυσή της και παράλληλα, με τη συγχώνευσή της με άλλους φορείς που είχαν έως τώρα ανάλογο αντικείμενο δραστηριότητας.

Ως βασικούς σκοπούς, η εταιρεία έχει:

- Την εκτέλεση δράσεων και έργων για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, στο πλαίσιο εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση», καθώς και την υποστήριξή της για την αποδοτική αξιοποίησή τους μετά την παράδοσή τους.
- Την εκτέλεση έργων στον τομέα της πληροφορικής, των επικοινωνιών και των νέων τεχνολογιών, για τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση» και την υποστήριξη της δημόσιας διοίκησης για την εκτέλεση των σχετικών έργων.
- Την υποστήριξη και διαχείριση της λειτουργίας συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνίας της δημόσιας διοίκησης.
- Την ανάληψη της εκτέλεσης πράξεων και ενεργειών τεχνικής υποστήριξης που χρηματοδοτούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση».
- Τη συστηματική τεκμηρίωση και παρακολούθηση των χαρακτηριστικών, των προβλημάτων και της εξέλιξης της διοικητικής ικανότητας της δημόσιας διοίκησης, την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων και δράσεων που αποσκοπούν στη βελτίωσή της και τη διευκόλυνση της μεταφοράς και προσαρμογής ξένης εμπειρίας και καλών πρακτικών στο ελληνικό διοικητικό περιβάλλον.
- Τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη της Επιτροπής Πληροφορικής και Επικοινωνιών, που έχει συσταθεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με στόχο να συντονίζει όλες τις δράσεις που έχουν σχέση με την ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας στη χώρα μας και με τη σύγκλισή της με τους ευρωπαϊκούς δείκτες ψηφιακής ολοκλήρωσης που προβλέπονται από την Ευρωπαϊκή Ατζέντα 2020.

Στόχος της ΚτΠ ΑΕ είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση έργων που θα λειτουργήσουν με πληρότητα, θα δώσουν ουσιαστικό και άμεσο αποτέλεσμα και θα προσφέρουν λύσεις σε βάθος χρόνου. Έργων που θα προσφέρουν πραγματική προστιθέμενη αξία και θα παρέχουν ουσιαστικά οφέλη σε όλους τους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση και τη λειτουργία τους.

Η εταιρεία εστιάζει πλέον τη δραστηριότητά της στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση κρίσιμων έργων και δράσεων στρατηγικής σημασίας για τη δημόσια διοίκηση, όπως π.χ. το Δίκτυο Δημόσιου Τομέα, το Κέντρο Δεδομένων της Δημόσιας Διοίκησης, το Μητρώο Πολιτών κ.λπ.

Για να πετύχει στο νέο της ρόλο παίρνει μέτρα ώστε να βελτιστοποιήσει τις διαγωνιστικές διαδικασίες, να αξιοποιήσει και άλλους τρόπους διαγωνιστικών διαδικασιών για να μειωθούν οι χρόνοι που μεσολαβούν από την αρχική σύλληψη του έργου ως τον σχεδιασμό και την έγκρισή του, και από την προκήρυξη μέχρι τη σύναψη της σύμβασης. Να διαχειριστεί με μεγαλύτερη ακρίβεια και πληρότητα την υλοποίηση των έργων και να τα παραδώσει λειτουργικά και πλήρως αξιοποιήσιμα στους τελικούς χρήστες τους.

4.5.6 e-ΚΕΠ

Σημαντική προτεραιότητα του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης είναι να δώσει στον Έλληνα πολίτη και στις επιχειρήσεις το δικαίωμα και την άμεση δυνατότητα να έχουν πρόσβαση στο σύνολο της πληροφορίας που τους αφορά και υπάρχει σκορπισμένη σε διαφορετικά σημεία της δημόσιας διοίκησης, εύκολα, γρήγορα και αποτελεσματικά, από οποudήποτε και με απόλυτο σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ξεκινώντας από τον επιτυχημένο θεσμό των ΚΕΠ και την αναβάθμιση του ρόλου της δικτυακής πύλης ΕΡΜΗΣ, η διοικητική μεταρρύθμιση του Δημοσίου θα έχει ολοκληρωθεί όταν θα φθάσει στο σημείο να προσφέρει στον πολίτη και τις επιχειρήσεις, μέσω του e-ΚΕΠ, ένα και μοναδικό σημείο επαφής με ολόκληρο το Δημόσιο, το οποίο θα παρέχει πλήρη εξυπηρέτηση, από την υποβολή της αίτησης για οποιαδήποτε διοικητική πράξη μέχρι την πλήρη διεκπεραίωσή της, μέσα από τέσσερα αλληλοσυμπληρούμενα κανάλια:

- φυσική παρουσία στα ΚΕΠ
- τηλεφωνική γραμμή εξυπηρέτησης
- διαδίκτυο – δικτυακή πύλη ΕΡΜΗΣ
- κινητή τηλεφωνία

Για την ολοκλήρωση του e-ΚΕΠ απαιτείται η αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων των υπηρεσιών του Δημοσίου, η διαλειτουργικότητα μεταξύ τους ώστε όλα τα δεδομένα που αφορούν τον πολίτη να είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή από ένα σημείο, και η επέκταση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών ώστε να καλύπτουν το σύνολο των υπηρεσιών που αφορούν τη σχέση των πολιτών και των επιχειρήσεων με το κράτος.

4.5.7 Η Ελλάδα μέλος της Συνεργασίας για την Ανοικτή Διακυβέρνηση

Επίσημο μέλος της διεθνούς πρωτοβουλίας, Συνεργασία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση (Open Government Partnership – OGP) είναι από τις 18 Απριλίου του 2012 η Ελλάδα, μετά την αποδοχή του ελληνικού Πλάνου Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση⁷⁰, που κατέθεσε ο Υφυπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Παντελής Τζωρτζάκης, στην ετήσια σύνοδο που ολοκληρώθηκε στη Βραζιλία.

⁷⁰ Βλ. Πλάνο Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση - http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20120419_OGP_ACTION-PLAN_greek.pdf

Η Συνεργασία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση (OGP) είναι μια πρωτοβουλία που ξεκίνησε στο πλαίσιο του ΟΗΕ, με στόχο να εξασφαλίσει συγκεκριμένες δεσμεύσεις από τις Κυβερνήσεις των χωρών που συμμετέχουν σε αυτή, για τη διαφάνεια και την πάταξη της διαφθοράς, καθώς και για την αύξηση του βαθμού εμπλοκής των πολιτών σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης, με χρήση της νέας τεχνολογίας.

Η Ελληνική Κυβέρνηση έχει αναγνωρίσει την κρισιμότητα παραγόντων, όπως η διαφάνεια, η λογοδοσία και η εμπλοκή του πολίτη στην ανάπτυξη ενός νέου μοντέλου δημόσιας διοίκησης. Οι κυρίαρχες προκλήσεις στις οποίες καλούνται να ανταποκριθούν οι πρωτοβουλίες της ανοικτής διακυβέρνησης στην χώρα μας, είναι η αποτελεσματικότερη διαχείριση των δημοσίων πόρων, η ενίσχυση της ακεραιότητας στο δημόσιο τομέα, και η βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Υφυπουργός Παντελής Τζωρτζάκης, παρουσίασε ένα σύνολο δράσεων ανοικτής διακυβέρνησης, που ήδη γίνονται με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και του βαθμού εμπλοκής των πολιτών σε όλα τα επίπεδα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης και εν κατακλείδι, τη σύναψη ενός νέου «κοινωνικού συμβολαίου» ανάμεσα στο κράτος και τον πολίτη.

4.6 Σχέδιο Δράσης 2011-2015

Μια νέα γενιά ανοιχτές, ευέλικτες και συνεργατικές υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι απαραίτητη για να παρέχει τη δυνατότητα στους Ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις, να βελτιώσουν τη κινητικότητά τους εντός της εσωτερικής αγοράς του 21ου αιώνα και να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες μπορούν να εξυπηρετούν μια οικονομία η οποία στηρίζεται στα δίκτυα του μέλλοντος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σκοπεύει να υποστηρίξει με το **Σχέδιο Δράσης 2011-2015**⁷¹ για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση την παροχή μιας νέας γενιάς υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Το σχέδιο δράσης προσδιορίζει τέσσερις πολιτικές προτεραιότητες που βασίζονται στη **Διακήρυξη του Μάλμε**⁷², η οποία υπογράφηκε στις 18 Νοεμβρίου 2009 κατά την 5η Υπουργική Διάσκεψη ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο Μάλμε της Σουηδίας:

- Ενδυνάμωση των πολιτών και των επιχειρήσεων
- Ενίσχυση της κινητικότητας στην Ενιαία Αγορά
- Ενεργοποίηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας
- Δημιουργία των απαραίτητων καταλυτικών παραγόντων και των προϋποθέσεων για την υλοποίηση όλων των παραπάνω

Το παρόν σχέδιο δράσης συμβάλλει σε μία βασισμένη στη γνώση και βιώσιμη οικονομία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως ορίζεται στη Στρατηγική της Ευρώπης για το 2020. Υποστηρίζει και συμπληρώνει το Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη.

Γενικό Πεδίο

Το Σχέδιο Δράσης αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της συμπληρωματικότητας των εθνικών και ευρωπαϊκών μέσων πολιτικής. Οι δράσεις του στηρίζουν τη μετάβαση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε μια νέα γενιά ανοιχτών, ευέλικτων και απρόσκοπτων

⁷¹ Βλ αναλυτικά εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/action_plan_2011_2015/docs/action_plan_en_act_part1_v2.pdf

⁷² Βλ αναλυτικά εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/events/past/malmo_2009/press/ministerial-declaration-on-egovernment.pdf

υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο που θα ενδυναμώσουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Υπάρχουν ισχυροί πολιτικοί και οικονομικοί λόγοι για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Κοινή δράση και ανταλλαγή γνώσεων σε επίπεδο ΕΕ συμβάλλει στην αντιμετώπιση της σημερινής οικονομικής κρίσης, με τη χρησιμοποίηση δημόσιων πόρων πιο αποδοτικά.

Η κύρια αποστολή της Επιτροπής είναι να βελτιστοποιήσει τις συνθήκες, για την ανάπτυξη των διασυνοριακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που παρέχονται στους πολίτες και τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα από τη χώρα καταγωγής τους. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος που προωθεί την διαλειτουργικότητα των συστημάτων και των βασικών εργαλείων, όπως η η-Υπογραφή και η η-Αναγνώριση. Υπηρεσίες προσβάσιμες σε όλη την ΕΕ ενισχύουν την ψηφιακή ενιαία αγορά και συμπληρώνουν την υφιστάμενη νομοθεσία σε τομείς όπως η η-Αναγνώριση, η η-Προμήθεια, η η-Δικαιοσύνη, η η-Υγεία, η κινητικότητα και η κοινωνική ασφάλιση, ενώ παρέχουν συγκεκριμένα οφέλη για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις στην Ευρώπη. Η Επιτροπή θα δώσει το παράδειγμα για την περαιτέρω εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην οργάνωσή της.

Ο συνδυασμός όλων αυτών των προσπαθειών θα πρέπει να οδηγήσει σε αύξηση της αφομοίωσης των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Έως το 2015 το 50% των πολιτών θα πρέπει να χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Ο στόχος που προβλέπεται για τις επιχειρήσεις είναι 80% μέχρι το 2015.

4.6.1 Προτεραιότητες και Δράσεις

Το σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση επισημαίνει τους τέσσερις κύριους τομείς προτεραιότητας της διακήρυξης του Μάλμε η οποία απαιτεί δράσεις που συμβάλλουν σε μια νέα γενιά ανοικτών, ευέλικτων και εξατομικευμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τις διοικήσεις σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

4.6.1.1 Ενδυνάμωση των χρηστών

Η ενδυνάμωση των χρηστών είναι το βασικό χαρακτηριστικό της νέας γενιάς των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Οι χρήστες όλο και περισσότερο αναμένουν να λάβουν υπηρεσίες σχεδιασμένες γύρω από τις ανάγκες τους και αναπτυγμένες σε συνεργασία μαζί τους. Άλλα κρίσιμα ορόσημα για να εστιάσουμε είναι: καλύτερη πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα, τη διαφάνεια των κυβερνήσεων και των δημόσιων διοικήσεων και αποτελεσματικά μέσα που επιτρέπουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και των επιχειρήσεων στη διαδικασία χάραξης πολιτικής με βάση πρόσφατα διαθέσιμων τεχνολογιών. Το βασικό ρητό για τη δημόσια διοίκηση είναι ότι οι χρήστες πρέπει πάντα να είναι στο επίκεντρο των ενεργειών τους.

Προτεραιότητα 1.1: Υπηρεσίες σχεδιασμένες γύρω από τις ανάγκες των χρηστών και ολοκληρωμένες υπηρεσίες.

Προτεραιότητα 1.2: Συνεργατική παραγωγή υπηρεσιών

Προτεραιότητα 1.3: Περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα

Προτεραιότητα 1.4: Βελτίωση της Διαφάνειας

Προτεραιότητα 1.5: Συμμετοχή των πολιτών και των επιχειρήσεων στο πλαίσιο της πολιτικής

4.6.1.2 Εσωτερικές Αγορές

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση θα πρέπει να υποστηρίξει περαιτέρω την κατασκευή της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Υπάρχει ανάγκη να κάνουμε κάτι θεμελιώδες: τη παράδοση των διασυνοριακών υπηρεσιών και την τόνωση της κινητικότητας για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Παραμένουν προς επίλυση σημαντικά προβλήματα όσον αφορά στη δυνατότητα μεταφοράς των δημόσιων υπηρεσιών, όπως αυτές που σχετίζονται με την κοινωνική ασφάλιση, τα οφέλη για την υγεία, τις συντάξεις και άλλες προσωπικές υπηρεσίες. Τα επικείμενα εμπόδια της ηλεκτρονικής προμήθειας ανάμεσα στα σύνορα, θα πρέπει να αφαιρεθούν. Τα υφιστάμενα εμπόδια μπορούν να εξαφανιστούν με τη βοήθεια της υψηλής ποιότητας των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με τη διευκόλυνση της κινητικότητας για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθώς και με τη δημιουργία συνεργιών σε λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων οι οποίες διέπονται από διαφορετικούς πολιτισμούς, γλώσσες, νομικές παραδόσεις, κίνητρα και ανησυχίες είναι σίγουρα μια πρόκληση. Οι δράσεις που προτείνονται για την ενίσχυση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς αποβλέπουν στην ενίσχυση της συνεργασίας, προκειμένου να παραδώσει μια πιο εύκολη πρόβλεψη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις σε διασυνοριακό επίπεδο.

Προτεραιότητα 2.1: Αδιάλειπτες υπηρεσίες για επιχειρήσεις

Προτεραιότητα 2.2: Προσωπική κινητικότητα

Προτεραιότητα 2.3: Την εφαρμογή των διασυνοριακών υπηρεσιών σε ολόκληρη την ΕΕ και νέες υπηρεσίες

4.6.1.3 Αποδοτικότητα και Αποτελεσματικότητα για τις Κυβερνήσεις και τις Διοικήσεις

Η προτεραιότητα αυτή περιλαμβάνει τη μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων και εισάγει το θέμα των οργανωτικών αλλαγών στην ευρωπαϊκή ατζέντα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Η τελευταία περιλαμβάνει την οριζόντια ολοκλήρωση των διαδικασιών διαμέσου των διοικητικών συνόρων, την κάθετη ολοκλήρωση των εμπρός και πίσω διαδικασιών καθώς και τη συνεργασία με ιδιωτικά και αστικά μέρη. Επιπλέον, η προτεραιότητα αυτή ανταποκρίνεται σε μια θεμιτή επιδίωξη να γίνει η καλύτερη δυνατή χρήση των ΤΠΕ για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα.

Προτεραιότητα 3.1: Βελτίωση των Οργανωτικών Διεργασιών

Προτεραιότητα 3.2: Μείωση του διοικητικού φόρτου

Προτεραιότητα 3.3: Οικολογική Διακυβέρνηση

4.6.1.4 Προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Μια σειρά από προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται για να καταστεί δυνατή η ασφαλής και αποτελεσματική ηλεκτρονική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Οι δράσεις στον τομέα αυτό περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και τη διαλειτουργικότητα των

υποδομών των ΤΠΕ. Πρέπει να δοθεί προσοχή καθώς στα οφέλη των ανοικτών προδιαγραφών ως μέσο για την προώθηση της διαλειτουργικότητας, για τη βελτίωση των υφιστάμενων και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, καθώς και στην καινοτομία των αρχιτεκτονικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μέσω της έρευνας και της ανάπτυξης, τα πιλοτικών προγραμμάτων και άλλων προγραμμάτων εφαρμογής.

Προτεραιότητα 4.1: Ανοιχτές Προδιαγραφές και Διαλειτουργικότητα

Προτεραιότητα 4.2: Συνισταμένες που διαμορφώνουν

Προτεραιότητα 4.3: η-Διακυβέρνηση με καινοτομίες

4.6.2 Παρακολούθηση

Η συνολική πρόοδος του Σχεδίου Δράσης και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε γενικές γραμμές θα μετράται σε ετήσια βάση, με τη χρήση ενός κατάλληλου συνδυασμού μέσων (συγκριτική αξιολόγηση, αυτο-αξιολόγηση) και μεθοδολογίες (έρευνα ιστού, δημόσια ανάλυση των δεδομένων, έλεγχο των χρηστών, συνεντεύξεις).

Εκτός από τις ασκήσεις σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να μοιράζονται με την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη όλες τις πρωτοβουλίες συγκριτικής αξιολόγησης που διεξάγονται στο εσωτερικό της χώρας τους. Αυτό θα εμπλουτίσει τη βάση γνώσεων και επίσης θα επιτρέψει την ανάπτυξη των κοινών ασκήσεων μέτρησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Όλα αυτά μαζί αποτελούν τη βάση ενός πλαισίου συγκριτικής αξιολόγησης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην γραμμή με τους στόχους του παρόντος Σχεδίου Δράσης ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Ο στόχος είναι να έχουμε τόσο μια καλή εικόνα για το πώς η ΕΕ προχωρεί, όσο και εξάγει όσο το δυνατόν περισσότερη μάθηση. Η μέτρηση θα πρέπει να συμπληρώνεται από την ενεργό και έντονη ανταλλαγή εμπειρίας μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Ενεργές κοινότητες μάθησης θα συσταθούν στο ePractice.eu για το σκοπό αυτό.

4.7 Πρότζεκτ μεγάλης κλίμακας

Η αποτελεσματική αλληλεπίδραση μεταξύ των δημοσίων διοικήσεων, των πολιτών και των επιχειρήσεων είναι απαραίτητη για να επιτευχθεί η ψηφιακή κοινωνία. Η on-line παροχή βασικών υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις (όπως προσωπικά έγγραφα, οι φόροι εισοδήματος, εγγραφή νέων εταιρειών, κοινωνικές εισφορές και ΦΠΑ) βοηθά στο να ανταπεξέρχονται οι δημόσιες αρχές στις ανάγκες του λαού. Σήμερα, πολλές δημόσιες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες online, αλλά η διασυννοριακή διάσταση τους πρέπει να ενισχυθεί.

Το κλειδί στη στρατηγική για τη βελτίωση μιας τέτοιας αλληλεπίδρασης, είναι η ανάπτυξη πιλοτικών έργων μεγάλης κλίμακας (LSPs) εμπλέκοντας τους ενδιαφερόμενους, όπως τις δημόσιες αρχές, τους παρόχους υπηρεσιών και τα ερευνητικά κέντρα σε όλη την ΕΕ, για την εφαρμογή των κοινών λύσεων στην παροχή online δημοσίων υπηρεσιών και να καταστούν προσβάσιμες σε όλη την Ευρώπη. Πέντε πιλοτικά έργα μεγάλης κλίμακας βρίσκονται σε εξέλιξη: το e-CODEX, το eSOS (e-health), το STORK, το PEPPOL και το SPOCS για την υποστήριξη της διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών και ως εκ τούτου, την κινητικότητα των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Εκτελεσμένα σε μεγάλο βαθμό από τα κράτη μέλη, τα πιλοτικά σχέδια αναπτύσσουν πρακτικές λύσεις όπου έχουν δοκιμαστεί σε πραγματικές περιπτώσεις κυβερνητικών υπηρεσιών σε όλη την Ευρώπη. Αυτές οι πρακτικές λύσεις θα βοηθήσουν στο να γίνουν οι διασυννοριακές κυβερνητικές υπηρεσίες, πραγματικότητα. Θα μεριμνήσουν ώστε οι δημόσιες αρχές των διαφόρων χωρών της ΕΕ να μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους ψηφιακά παρά τις διαφορετικές εθνικές τεχνικές ιδιαιτερότητες και τις γλώσσες. Οι λύσεις αυτές θα

γκρεμίσουν τα ψηφιακά σύνορα στην Ευρώπη, πολλά χρόνια αργότερα όπου τα φυσικά εμπόδια έχουν ήδη αφαιρεθεί, και θα θέσουν τα θεμέλια για το μέλλον της ευρωπαϊκής ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας.

4.7.1 e-Codex

Η διαλειτουργικότητα μεταξύ των δικαστικών αρχών αποτελεί τη βάση του έργου e-CODEX, το οποίο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2011 για να βελτιωθεί η διασυνοριακή πρόσβαση των πολιτών και των επιχειρήσεων στο δικαστικό σύστημα των άλλων χωρών της Ευρώπης. Με την ανάπτυξη μιας συνεργατικής προσέγγισης, το e-CODEX θα δημιουργήσει μια βιώσιμη περιοχή ηλεκτρονικής δικαιοσύνης με λιγότερα πρακτικά και τεχνικά εμπόδια σε όλη την Ευρώπη. Το e-CODEX βασίζεται κυρίως στις υφιστάμενες εθνικές λύσεις για την ανάπτυξη ενός πανευρωπαϊκού επιπέδου διαλειτουργικότητας. Με τη σύνδεση των υπάρχοντων συστημάτων θα επιτρέψει την επικοινωνία και την ανταλλαγή δεδομένων που βασίζονται στην ανάπτυξη κοινών τεχνικών προτύπων στον τομέα της ηλεκτρονικής ταυτότητας, των ηλεκτρονικών υπογραφών, την ηλεκτρονική πληρωμή και την ηλεκτρονική αρχειοθέτηση.

4.7.2 epSOS

Πρωτοπόρος στον τομέα αυτό, το πιλοτικό πρόγραμμα epSOS επικυρώνει και βελτιώνει τους φακέλους ασθενών, οι οποίοι περιλαμβάνουν γενικές και ιατρικές πληροφορίες σχετικά με τον ασθενή και την τρέχουσα φαρμακευτική αγωγή του, και την ηλεκτρονική συνταγογράφηση, προκειμένου να πάρει το απαιτούμενο φάρμακο από οποιοδήποτε φαρμακείο του εξωτερικού που συμμετέχει στην πιλοτική φάση epSOS, μέσα στην ΕΕ. Στοχεύει στη βελτίωση της ιατρικής περίθαλψης των πολιτών, όσο βρίσκονται στο εξωτερικό με την παροχή επαγγελματιών υγείας με τα απαραίτητα ηλεκτρονικά στοιχεία των ασθενών. Το αποτέλεσμα είναι μια υποδομή υπηρεσίας που επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων ασθενών - Φάκελοι ασθενών και των ηλεκτρονικών συνταγών τους εκτός συνόρων.

4.7.3 PEPPOL

Το έργο PEPPOL στοχεύει στο να καταστήσει τις δημόσιες συμβάσεις ευκολότερες και πιο αποτελεσματικές με τη βελτίωση της ηλεκτρονικής επικοινωνίας μεταξύ των επιχειρήσεων και των κυβερνητικών φορέων. Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις της ΕΕ θα απολαύσουν τη μείωση του κόστους, μέσω αυτοματοποιημένων και απλοποιημένων διαδικασιών και περισσότερο ανταγωνισμό στις προσφορές. Ηλεκτρονικές διαδικασίες θα διασφαλίζουν τη διαφάνεια και τον καλύτερο έλεγχο της χρηματοδότησης, καθώς και τη δυνατότητα να διευκολύνουν την πράσινη και βιώσιμη προμήθεια. Με δυνατότητα σε κάθε εταιρεία στην ΕΕ να επικοινωνεί ηλεκτρονικά με οποιοδήποτε θεσμικό όργανο της ΕΕ να εκπληρώσει τις κυβερνητικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το έργο αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την επίτευξη της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς.

4.7.4 Spocs

Επωφελούμενη από τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν από τα PEPPOΛ και STORK, το έργο SPOCS στοχεύει στην οικοδόμηση της επόμενης γενιάς Σημεία Ενιαίας Εξυπηρέτησης, δηλαδή μεσάζοντες μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών και των εθνικών δημόσιων διοικήσεων, μέσω ηλεκτρονικών διαδικασιών. Τα ΣΕΕ είναι "one-stop shops" που πληρούν δύο βασικές λειτουργίες: τη διάδοση των πληροφοριών online και την ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών. Το SPOCS στοχεύει στην παροχή ομαλών ηλεκτρονικών διαδικασιών με την ενίσχυση της διασυνοριακής διαλειτουργικότητας. Αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, κερδίζοντας την αποτελεσματικότητα και την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, την αύξηση της διαφάνειας και την ευχρηστία των διαδικασιών για τους παρόχους υπηρεσιών και τους αποδέκτες. Πιο συγκεκριμένα, το SPOCS εξετάζει τα ακόλουθα θέματα:

- Αναγνώριση και επαλήθευση ταυτότητας χρήστη
- Παροχή υποστήριξης ηλεκτρονικών εγγράφων
- Συνδικάτο των δεδομένων και eDirectories
- Μια ασφαλής παράδοση και τα στοιχεία παρακολούθησης των ανταλλαγών

4.7.5 STORK

Με βάση τις υπάρχουσες εθνικές ηλεκτρονικές δημόσιες υπηρεσίες, το σχέδιο STORK επεκτείνει τις ισχύουσες εθνικές υπηρεσίες σε ένα νέο επίπεδο, καθιστώντας τις προσιτές σε διασυνοριακό επίπεδο μέσω της ηλεκτρονικής ταυτότητας. Έχει αναπτύξει μια Πλατφόρμα Διαλειτουργικότητας Ευρωπαϊκής Ηλεκτρονικής Ταυτότητας (eID) η οποία επιτρέπει στους πολίτες να χρησιμοποιούν τις εθνικές τους ηλεκτρονικές ταυτότητες για να έχουν πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε άλλα κράτη μέλη, με πλήρη σεβασμό της προστασίας δεδομένων και των κανόνων της ιδιωτικής ζωής. Το έργο υλοποιεί έξι πιλοτικές πρωτοβουλίες:

1. Διασυνοριακή πιστοποίηση για τις online δημόσιες υπηρεσίες μέσω ηλεκτρονικών ταυτοτήτων
2. Ασφαλέστερη διασυνοριακή εφαρμογή chat
3. Κινητικότητα Φοιτητών
4. Διασυνοριακό eDelivery
5. Αλλαγή Διεύθυνσης
6. Εξακρίβωση και πιστοποίηση πολιτών για πρόσβαση σε εφαρμογές της ΕΚ μέσω των ηλεκτρονικών ταυτοτήτων

4.7.5.1 Συμμετοχή της Ελλάδας στο STORK 2

Η Ελλάδα, μέσω του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό πιλοτικό έργο STORK 2 (Secure idenTity acrOss boRders linKed 2.0) που ξεκίνησε την 1η Απριλίου 2012 και θα διαρκέσει 36 μήνες. Η εναρκτήρια συνάντηση του έργου έγινε στη Μαδρίτη.

Το STORK, μέσα από κοινή αρχιτεκτονική και προδιαγραφές, επιτρέπει στις επιχειρήσεις και τους πολίτες να χρησιμοποιούν τις εθνικές τους ηλεκτρονικές ταυτότητες (eID), προκειμένου να αποκτήσουν ασφαλή ηλεκτρονική πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες σε ολόκληρη την Ε.Ε. Το STORK 2 αποτελεί συνέχεια του έργου STORK 1 και ασχολείται με την ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών που προέρχονται από χώρες της Ε.Ε. Η υποδομή του έργου STORK1 έχει υλοποιηθεί για τη χώρα μας στο διαδικτυακό τόπο της Πύλης EPMHS.

Στο πλαίσιο του STORK 2, θα δημιουργηθούν πιλοτικά διασυνοριακές υπηρεσίες για την ηλεκτρονική αναγνώριση επιχειρήσεων, την υγεία, την ακαδημαϊκή κοινότητα και τον τραπεζικό τομέα. Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά στα πιλοτικά έργα για την ηλεκτρονική αναγνώριση επιχειρήσεων, την ακαδημαϊκή κοινότητα και τον τραπεζικό τομέα.

Το έργο είναι εξαιρετικά σημαντικό και σε συμφωνία με την Εθνική Στρατηγική για τις ΤΠΕ και την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Ενισχύει τις προσπάθειες του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τις δράσεις που είναι συναφείς με τις ψηφιακές υπογραφές και το Πλαίσιο Ψηφιακής Αυθεντικοποίησης, αφού μέσω αυτού, η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση των σχετικών προτύπων και προδιαγραφών σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο.

4.8 Έρευνα

Το να εκπληρώσεις τους φιλόδοξους στόχους του eGovernment είναι μια περίπλοκη και επίπονη προσπάθεια. Η έρευνα, με τα Προγράμματα του Πλαισίου της ΕΕ να έχουν ηγετικό ρόλο, είναι αυτή που παρέχει απαντήσεις και λύσεις που μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή. Η έρευνα είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της η-Διακυβέρνησης ανά την Ευρώπη, αλλά μόνο αν η βιομηχανία, οι μικρές επιχειρήσεις, οι ακαδημαϊκοί κύκλοι και η δημόσια διοίκηση δουλέψουν από κοινού μπορούν να μας δώσουν τα εργαλεία που χρειαζόμαστε για να εκμεταλλευτούμε τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας για να κάνουμε τις υπηρεσίες αποδοτικότερες και φιλικότερες προς αυτούς που τις χρησιμοποιούν. Υπουργοί και βιομηχανία τόνισαν τη δέσμευσή τους για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της η-Διακυβέρνησης της ΕΕ στο Υπουργικό Συνέδριο του Μάλμε το 2009⁷³, αλλά η πραγματική πρόκληση είναι να μεταφραστούν τα αποτελέσματα των ερευνών σε πρακτικές εφαρμογές. Αυτοί οι στόχοι διασκευάζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με το Ψηφιακό Θεματολόγιο της Ευρώπης.

Οι έρευνες των ΤΠΕ στην η-Διακυβέρνηση επικεντρώνονται στην επισήμανση τεχνολογιών που οδηγούν σε απλούστευση των υπηρεσιών τόσο από τη πλευρά του τελικού χρήστη όσο και από τη πλευρά των δημόσιων οργανισμών. Οι υπηρεσίες της ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης πρέπει να αξιοποιήσουν μία ευρεία γκάμα τεχνολογιών ΤΠΕ και εργαλείων κατά πλάτος όλου του φάσματος των θεμάτων έρευνας, εκτός από αυτές που προορίζονται ειδικά για την η-Διακυβέρνηση.

4.9 Μελέτες

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής απαιτούν ακριβείς και ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με την πορεία των εργασιών του τομέα που τους ενδιαφέρει.

Σε μια περιοχή όπου η πρακτική και η τεχνολογία αναπτύσσονται γρήγορα, όπως η η-Διακυβέρνηση, η Επιτροπή μία τρέχουσα ανάγκη για μελέτες εις βάθος, κυρίως στην κατανόηση των διαφορετικών σταδίων για την εφαρμογή σε χωριστά Κράτη Μέλη. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα των μελετών για οικονομική στήριξη της ΕΕ και να ενημερώσει πρωτοβουλίες της τακτικής της στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

⁷³ Βλ αναλυτικότερα εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/conferences/past/malmo_2009/index_en.htm

4.10 Χρηματοδότηση

Για να συμβάλει στην εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η Επιτροπή έχει συγκεκριμένες πιστώσεις του προϋπολογισμού που διατίθενται για δράσεις στον τομέα αυτό. Το Έβδομο Προγραμματικό Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα (FP7), η οποία διαρκεί από το 2007 έως το 2013, υποστηρίζει την έρευνα στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση στον τομέα των Τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Στο πλαίσιο του 7ου ΠΠ η στρατηγική για την έρευνα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης διαρθρώνεται γύρω από δύο βασικές προκλήσεις: η πρώτη είναι η ανάπτυξη προηγμένων, διαδραστικών, ασφαλών και με γνώμονα το χρήστη, υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Το δεύτερο είναι να διευκολύνει την οργανωτική αλλαγή στο δημόσιο τομέα προς την κατεύθυνση δυναμικών, διαλειτουργικών υπηρεσιών με γνώμονα τους δημόσιους οργανισμούς.

Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και προσκλήσεις υποβολής προσφορών που δημοσιεύονται από την Επιτροπή για να εξασφαλίσει ότι όλα τα εκλέξιμα κόμματα έχουν την ευκαιρία να υποβάλλουν προσφορές για τη χρηματοδότηση σε συγκεκριμένους τομείς.

Το Call 7 είναι πλέον ανοιχτό. Αυτή είναι μία από τις μεγαλύτερες προσκλήσεις που δημιουργήθηκαν ποτέ για τις προτάσεις έρευνας της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο πλαίσιο του 7ου προγράμματος-πλαίσου έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ των 22 στόχων που προσδιορίζονται στο Πρόγραμμα Εργασίας 2011-12, η χρηματοδότηση θα προωθήσει την έρευνα σχετικά με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, μέσω του στόχου 5.6 "Λύσεις ΤΠΕ για τη διακυβέρνηση και τη διαμόρφωση της πολιτικής".

5 Οικονομία και Εργασία

Λίγες εταιρείες μπορούν σήμερα να παραμείνουν ανταγωνιστικές, χωρίς τη χρήση προηγμένων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Αυτό είναι περισσότερο από μια ευκαιρία παρά απειλή - βοηθώντας στη σύνδεση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων πέραν των εθνικών συνόρων, οι ΤΠΕ θα τους επιτρέψουν να αναπτυχθούν στο εσωτερικό της Ενιαίας Αγοράς και να ανταγωνίζονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Με την οικονομία της Ευρώπης όμως να κυριαρχείται από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, πρέπει να γίνουν πολλά για να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη δεν έχει μείνει πίσω.

Η επένδυση σε ΤΠΕ αποτελεί επομένως βασικό παράγοντα για την εισαγωγή της καινοτομίας σε επιχειρήσεις, οδηγώντας σε αύξηση της παραγωγικότητας, την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας, μείωση της γραφειοκρατίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Οι ΤΠΕ έχουν γίνει τεχνολογίες γενικής εφαρμογής, που χρησιμοποιούνται ευρέως σε όλες τις επιχειρηματικές λειτουργίες. Το 55-70% των εταιρειών σε όλους τους τομείς αναμένουν ότι οι ΤΠΕ θα έχουν μεγάλη ή μεσαία επίπτωση στις επιχειρήσεις τους. Αυτό ισχύει σε όλους σχεδόν τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των κύριων λειτουργιών (όπως η παραγωγή, το marketing και τα logistics) και των υποστηρικτικών λειτουργιών (όπως ο έλεγχος, ανθρώπινοι πόροι και η λογιστική)⁷⁴.

Πολλές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ωστόσο, αντιμετωπίζουν μια σειρά εμποδίων στην υιοθέτηση αυτών των τεχνολογιών, ενώ οι αποσπασματικές πολιτικές και οι κανονισμοί σε όλη την Ευρώπη μπορεί να αποτρέψουν ολόκληρο τον βιομηχανικό τομέα να αποκομίσει τα οφέλη και να παραμείνει ανταγωνιστικός. Τέλος, πολλές από τις τεχνολογίες, μπορούν να αναπτυχθούν μόνο από την επιστημονική, τεχνολογική και οικονομική συγκέντρωση πόρων της Ευρώπης.

Το θέμα αυτό διερευνά κατά συνέπεια τι κάνει η Ευρώπη για να βοηθήσει:

- ❖ Την προώθηση του ηλεκτρονικού επιχειρείν στην Ευρώπη: τη βαθιά αλλαγή των ΤΠΕ στις σχέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων με τους καταναλωτές, την επιρροή στην εσωτερική οργάνωση των επιχειρήσεων, και την τροποποίηση της λειτουργίας των κυβερνήσεων.
- ❖ Τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις: Η αξιοποίηση των ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις παραμένει άνιση, ιδίως μεταξύ των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), η οποίες κυριαρχούν στην ευρωπαϊκή οικονομία.
- ❖ Τη βιομηχανία κατασκευών: οι ΤΠΕ μπορούν να φέρουν επανάσταση στη διαδικασία της παραγωγής.
- ❖ Τη βιομηχανία μεταφορών: οι ΤΠΕ μπορούν να κάνουν τα συστήματα μεταφορών της Ευρώπης πιο ασφαλή, πιο αποδοτικά και λιγότερο επιβλαβή για το περιβάλλον.

Η εξασφάλιση ότι το εργατικό δυναμικό της Ευρώπης είναι σε θέση να χρησιμοποιεί αυτές τις τεχνολογίες είναι επίσης ένα κρίσιμο μέρος της εξίσωσης της⁷⁵.

5.1 Ηλεκτρονικό Επιχειρείν

Επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να πωλούν στους καταναλωτές και να συνεργάζονται με τους εταίρους, χωρίς να είναι παρόντες, το ηλεκτρονικό επιχειρείν είναι απαραίτητο για να βοηθά τις ευρωπαϊκές εταιρείες - ιδιαίτερα τις ΜΜΕ - να επωφεληθούν από την Ενιαία

⁷⁴ Βλ Ευρωπαϊκή Αναφορά Ηλεκτρονικού Επιχειρείν 2008 - http://ec.europa.eu/enterprise/archives/e-business-watch/key_reports/documents/EBR08.pdf

⁷⁵ Βλ. κεφ.7, Εκπαίδευση και Κατάρτιση, παρούσας εργασίας

Αγορά, οδηγώντας τις τιμές προς τα κάτω και να προσφέρουν "τα Καλύτερα της Ευρώπης" στον κόσμο.

Το ηλεκτρονικό επιχειρείν είναι κάτι πολύ περισσότερο από ό, τι το ηλεκτρονικό εμπόριο - αγορά και πώληση on-line. Οι εταιρείες χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για να συνδέσουν τις επιχειρηματικές τους διαδικασίες και τα συστήματά τους:

- **σε εσωτερικό επίπεδο:** συνδέοντας τμήματα μαζί για να προσφέρουν καλύτερα προϊόντα και υπηρεσίες, πιο αποδοτικά
- με εκείνες των **προμηθευτών, των διανομέων και των άλλων εταίρων**, αυξάνοντας την αποδοτικότητα ακόμη περισσότερο
- με τις **δημόσιες αρχές**, τη μείωση της γραφειοκρατίας τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα (eGovernment)
- με τους **πελάτες** τους, που τους επιτρέπει να ανταποκρίνονται πιο άμεσα στις τάσεις της αγοράς και να πωλούν σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το eBusiness επιτρέπει ως εκ τούτου νέες μορφές εταιρικής σχέσης, και βελτιώνει τόσο τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι εταιρίες όσο και τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν. Ενώ το αποτέλεσμα της καινοτομίας είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας και η οικονομική ανάπτυξη σε ολόκληρο τον κόσμο, οι ευκαιρίες είναι ιδιαίτερα ελκυστικές στην Ευρώπη, καθώς το ηλεκτρονικό επιχειρείν επιτρέπει σε πολλές επιχειρήσεις - ιδιαίτερα στις ΜΜΕ - να επωφεληθούν από την Ενιαία Αγορά για πρώτη φορά.

Τα εθνικά νομικά συστήματα σε όλη την Ευρώπη, ως εκ τούτου, θα πρέπει να λάβουν αυτές τις ευκαιρίες υπόψη, με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση που απαιτείται για ποικίλα θέματα, όπως η φορολογία, τα πνευματικά δικαιώματα, την προστασία των καταναλωτών και της ιδιωτικής ζωής⁷⁶. Ομοίως, πολλές από τις τεχνολογικές και οργανωτικές προκλήσεις που θέτει το eBusiness μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα μέσω της ευρωπαϊκής συνεργασίας⁷⁷.

⁷⁶ Βλ. Πολιτικές - http://ec.europa.eu/information_society/tl/ecowor/ebusiness/index_en.htm

⁷⁷ Βλ. Δραστηριότητες - http://ec.europa.eu/information_society/tl/ecowor/ebusiness/index_en.htm

6 Πολιτισμός και Κοινωνία

Οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης, τα μέσα ενημέρωσης που δημιουργούνται από τους χρήστες, ο παγκόσμιος ηλεκτρονικός ακτιβισμός, οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι, οι επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις αλληλεπιδρούν, ενώ η Κοινωνία της Πληροφορίας αλλάζει πολιτισμούς και κοινωνίες σε όλο τον κόσμο. Αυτό φέρνει τις ευκαιρίες και τους κινδύνους για την Ευρώπη. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η δράση επικεντρώνεται στα εξής:

6.1 Πολιτισμός

Η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης και η έντονη πολιτιστική βιομηχανία είναι σημαντικά περιουσιακά στοιχεία σε ένα ολοένα και περισσότερο παγκοσμιοποιημένο και ψηφιοποιημένο κόσμο. Η Ευρώπη πρέπει να αξιοποιήσει αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, να βοηθήσει τις βιομηχανίες της να εξελιχθούν και να διασφαλίσει ότι όλοι οι Ευρωπαίοι επωφελούνται.

Οι βιομηχανίες επικοινωνιών και ενημέρωσης⁷⁸ είναι από τους πλέον υποσχόμενους τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας κυρίως χάρη στην ψηφιακή σύγκλιση, η οποία παρέχει στους καταναλωτές οπτικοακουστικού περιεχομένου απaráμιλλη δύναμη κατά την επιλογή τι θέλουν να δουν, και όταν και πού θέλουν να το δουν. Οι πολιτιστικές βιομηχανίες της Ευρώπης - οπτικοακουστικά μέσα, μέσα ενημέρωσης, εκδόσεις, βιβλιοθήκες, μουσεία και πολλά άλλα - είναι σε θέση να παρέχουν αυτό το περιεχόμενο, αλλά πρέπει να εξελιχθούν σε αυτό το ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο.

Αυτό δεν είναι μόνο μία νέα ευκαιρία στην αγορά για τον τομέα αυτό, όμως. Πιο συναρπαστικό σχετικά με το περιεχόμενο θα κάνουν εντελώς νέα προϊόντα και υπηρεσίες πιθανά, την τονώνοντας την ανάπτυξη σε ολόκληρο τον κλάδο των επικοινωνιών. Και ο καθένας κερδίζει όταν μπορούν να επισκέπτονται τα καλύτερα μουσεία και βιβλιοθήκες της Ευρώπης ή να παρακολουθήσει ευρωπαϊκές παραγωγές ταινιών σε απευθείας σύνδεση από τα καθιστικά τους και τα σχολικά θρανία.

Οποιαδήποτε στιγμή, οπουδήποτε πρόσβαση σε περιεχόμενο και υπηρεσίες, ωστόσο, θέτει δύο κανονιστικά και τεχνικά ζητήματα. Οι προμηθευτές θα είναι αδύνατο να προσφέρουν νέες υπηρεσίες, εάν θα πρέπει να αντιμετωπίσουν 27 ή περισσότερα ρυθμιστικά καθεστώτα, ενώ η διαχείριση των δικαιωμάτων του διαδικτύου πρέπει να βελτιωθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι σωστές νομικές προϋποθέσεις σε όλη την Ευρώπη είναι συνεπώς απαραίτητες για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών παρέχουν ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών για τη χρήση των πλούσιων πολιτιστικών και επιστημονικών πόρων της Ευρώπης. Η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ έρευνα (πρόγραμμα ΤΠΕ) θα συμβάλει στη βελτίωση ψηφιακών βιβλιοθηκών και τις ψηφιακών τεχνολογιών διατήρησης. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες κάνουν τους πολιτιστικούς πόρους πιο εύκολα προσβάσιμους και να ανοίγουν νέους δρόμους για τους ανθρώπους να γνωρίσουν την πολιτιστική τους κληρονομιά, και η ψηφιακή διατήρηση βοηθά στην διατήρηση του παρελθόντος και του παρόντος για το μέλλον. Επίσης, οι πολιτιστικές βιομηχανίες, οι βιομηχανίες των τηλεπικοινωνιών και των ΤΠ της Ευρώπης, πρέπει να συνεργαστούν για να μπορέσουν να αναπτύξουν προηγμένες διαλειτουργικές τεχνολογίες και υπηρεσίες. Τέλος, επειδή το Διαδίκτυο δε διακρίνει εθνικά

⁷⁸ Βλ κεφ 8 και ειδικότερα την παράγραφο Περιεχόμενο και Υπηρεσίες
http://ec.europa.eu/information_society/tl/industry/content/index_en.htm

σύνορα, το επιβλαβές και παράνομο περιεχόμενο στο Διαδίκτυο πρέπει να καθοριστεί και να αντιμετωπιστεί σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

6.2 Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση⁷⁹ είναι η χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για να κάνει τη δημόσια διοίκηση πιο αποδοτική και αποτελεσματική, προωθώντας την ανάπτυξη με μείωση της γραφειοκρατίας. Αυτό είναι κάτι που μπορεί να εκτιμήσει όποιος έχει ξοδέψει πολλές ώρες περιμένοντας στην ουρά σε μια δημόσια υπηρεσία.

Με τη σύνδεση τμημάτων της κυβέρνησης, επιχειρήσεων και πολιτών, δημόσιες υπηρεσίες που λειτουργούν με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, γίνονται πιο γρήγορες και πιο εξατομικευμένες, επιτρέποντας στους πολίτες και τις επιχειρήσεις να κάνουν τη δουλειά τους πολύ ευκολότερα και να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις τους αντί να περιμένουν στην ουρά σε κάποια δημόσια υπηρεσία. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση επίσης να ενισχύει τη δημοκρατία με τη βελτίωση της αμφίδρομης επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και της κυβέρνησής τους.

Ενώ υπάρχει πολλή έρευνα ακόμη που πρέπει να γίνει, δεν πρόκειται απλώς για ένα τεχνικό θέμα – η τεχνολογία πρέπει να συνδυαστεί με οργανωτικές αλλαγές και νέες δεξιότητες για να εκπληρώσει την υπόσχεση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Επιπλέον, οι εθνικές λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης δεν πρέπει να οδηγήσουν στη δημιουργία νέων φραγμών εντός της ενιαίας αγοράς - αν οι εθνικές ηλεκτρονικές ταυτότητες δεν είναι διαλειτουργικές, για παράδειγμα, τόσο οι εταιρείες όσο και οι άνθρωποι θα αντιμετωπίσουν νέα εμπόδια στην εργασία και τη διαβίωση σε άλλες χώρες.

Ο εκσυγχρονισμός των δημόσιων διοικήσεων στην Ευρώπη επομένως, σημαίνει ότι βοηθώντας τους ερευνητές, τις επιχειρήσεις και τις δημόσιες διοικήσεις να συνεργάζονται σε όλη την Ευρώπη, αναπτύσσονται τεχνολογίες, ανταλλάσσονται οι βέλτιστες πρακτικές και διαμορφώνεται μια συντονισμένη προσέγγιση. Θα πρέπει να αποφύγουμε να ανακαλύψουμε τον τροχό 27 φορές σε ολόκληρη την ΕΕ, να μάθουμε από τις επιτυχίες και τις αποτυχίες του άλλου και να κερδίσουμε τις οικονομίες κλίμακας που μόνο μια ευρωπαϊκή προσέγγιση μπορεί να προσφέρει.

6.3 Συμπερίληψη

Ενώ οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) μπορούν να ενισχύσουν την κοινωνική ένταξη, προσφέροντας νέες ευκαιρίες για πολλούς ανθρώπους που αποκλείονται από την κοινωνία του σήμερα, πρέπει να τις καταστήσουμε προσβάσιμες σε όλους, αν θέλουμε να αποφύγουμε τη δημιουργία ενός νέου χάσματος μεταξύ των "ψηφιακών εχόντων" και των "μη εχόντων".

Οι τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) είναι καίριας σημασίας για τη σύγχρονη ζωή. Χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο στην εργασία, στις καθημερινές σχέσεις, για την πρόσβαση στα πάντα, από τις δημόσιες υπηρεσίες μέχρι τον πολιτισμό και την ψυχαγωγία, αλλά και για τη συμμετοχή στην κοινότητα και την πολιτική.

Δυστυχώς δεν επωφελούνται όλοι πλήρως. Το 30-50% όλων των Ευρωπαίων εξακολουθούν να κερδίζουν λίγα ή και κανένα από τα οφέλη που σχετίζονται με τις ΤΠΕ. Οι κύριοι λόγοι είναι η έλλειψη πρόσβασης σε εξοπλισμό ή δίκτυα, η περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης σε φιλικές προς το χρήστη τεχνολογίες, η τιμή, τα κίνητρα, περιορισμένες δεξιότητες και διαφορετικές συμπεριφορές ανάμεσα σε παλιότερες και νεότερες γενιές ανθρώπων σε προηγμένες τεχνολογίες.

⁷⁹ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. κεφ.4, Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, παρούσας εργασίας

Οι πιο αποκλεισμένες ομάδες, συνεπώς, είναι οι ηλικιωμένοι, οι άνεργοι και όσοι έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Επιπλέον, μόνο το 3% των δικτυακών τόπων συμμορφώνονται πλήρως με τα πρότυπα προσβασιμότητας στον παγκόσμιο ιστό, δημιουργώντας πρόσθετα εμπόδια για το 15% του πληθυσμού της ΕΕ με ειδικές ανάγκες.

Αν δεν θέλουμε να δημιουργήσουμε περισσότερους κοινωνικούς διαχωρισμούς, αντί να χρησιμοποιούμε τις ΤΠΕ για να γεφυρώσουμε τους ήδη υπάρχοντες, πρέπει να οικοδομήσουμε μια κοινωνία της πληροφορίας για όλους – μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Απαιτείται λήψη δράσης σε όλα τα επίπεδα διοίκησης - από το τοπικό έως το ευρωπαϊκό - και του ιδιωτικού τομέα, με ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση της ισότητας των ψηφιακών ευκαιριών, αποφεύγοντας νέες μορφές αποκλεισμού, διασφαλίζοντας ότι όλα τα μέρη της Ευρώπης μπορούν να απολαύσουν υψηλής ταχύτητας πρόσβαση στο internet και καθιστώντας τις ΤΠΕ προσιτές σε όλους.

7 Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Τα σύγχρονα και αποτελεσματικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι ζωτικής σημασίας για τα πάντα, από την οικονομική ανταγωνιστικότητα μέχρι την κοινωνική ένταξη. Οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν μέρος της απάντησης, στη βελτίωση της συμβατικής εκπαίδευσης και στην παροχή ευέλικτων λύσεων μάθησης για τους ανθρώπους. Ο διαδεδομένη ψηφιακή παιδεία, ωστόσο, είναι ζωτικής σημασίας.

Οι ΤΠΕ ενισχύουν τη δια βίου μάθηση, επιτρέποντας στους μαθητές να συνεχίζουν μαθαίνοντας ακόμα κι αν έχει τελειώσει η επίσημη σχολική τους μόρφωση. Βοηθώντας τους ανθρώπους να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, οι ΤΠΕ ωφελούν τόσο τα άτομα όσο και την οικονομία σαν σύνολο, βοηθώντας το εργατικό δυναμικό της Ευρώπης να παραμείνει με υψηλή ειδικευση. Περισσότερα: Ενίσχυση της Εκπαίδευσης & Κατάρτισης θέμα

Η άλλη πλευρά του νομίσματος, βέβαια, είναι η ψηφιακή παιδεία. Σήμερα, σχεδόν όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ, έτσι η εκπαίδευση στη χρήση των ΤΠΕ είναι ένα βασικό μέρος της στρατηγικής ένταξης της Ευρώπης για τους ψηφιακά αναλφάβητους και είναι απαραίτητη για να αποκομίσουμε τα οφέλη που προσφέρουν οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Τέλος, ένα θέμα που σχετίζεται πάρα πολύ με την ψηφιακή παιδεία είναι η ευρύτερη πρωτοβουλία παιδείας της ΕΕ για τα Μέσα Επικοινωνίας. Ο αλφαριθμητισμός στα μέσα επικοινωνίας συνδέεται με όλα τα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της τηλεόρασης και του κινηματογράφου, της μουσικής, του ραδιοφώνου, των βιντεοπαιχνιδιών και φυσικά του διαδικτύου και άλλων νέων ψηφιακών τεχνολογιών επικοινωνίας. Καθώς οι νέες τεχνολογίες καθιστούν πιο εύκολο για οποιονδήποτε να δημιουργήσει και να δημοσιεύσει περιεχόμενο, μια άνευ προηγουμένου ποσότητα των πληροφοριών και περιεχομένου είναι διαθέσιμο σήμερα σε ευρυζωνικά δίκτυα. Για το λόγο αυτό, το να έχεις την ικανότητα να εξάγεις νόημα από τα μηνύματα των μέσων ενημέρωσης είναι ουσιαστικής σημασίας για την παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών.

Αυτές οι προκλήσεις και ευκαιρίες είναι κοινές για όλα τα κράτη μέλη και τους περισσότερους τομείς της βιομηχανίας. Η ΕΕ ως εκ τούτου, βοηθά τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και να καινοτομούν σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η κοινωνική πολιτική και πολιτική απασχόλησης, καθώς και στη συγκέντρωση ευρωπαϊκών πόρων για την ανάπτυξη προηγμένων εκπαιδευτικών τεχνολογιών, περιεχομένου και υπηρεσιών.

7.1 Ενίσχυση της Κατάρτισης

Στην ιδιαίτερα ανταγωνιστική σημερινή παγκόσμια οικονομία, η εκπαίδευση δεν περιορίζεται πλέον στην σχολική αίθουσα. Οι ΤΠΕ μπορούν να βοηθήσουν τόσο στην παραδοσιακή εκπαίδευση όσο και να βοηθήσουν τους ανθρώπους να ανταποκριθούν στην πρόκληση της δια βίου μάθησης.

Η μάθηση που βασίζεται στις ΤΠΕ μπορεί να είναι συγχρόνως και διαδραστική και συνεργατική, παρέχοντας ένα πλούσιο περιβάλλον μάθησης με κίνητρα τόσο εντός όσο και εκτός της σχολικής τάξης.

Αυτά τα νέα συστήματα μάθησης επιτρέπουν επίσης τη μάθηση να είναι εξατομικευμένη στις ανάγκες σας όσον αφορά το περιεχόμενο (τι μαθαίνετε) αλλά και της μεθόδου (το πώς και πότε να το μάθετε). Η εκπαίδευση σας μπορεί να παραδοθεί όταν εσείς

θέλετε να έχετε πρόσβαση σε αυτή, με όποιο κανάλι επιλέξετε: το PC σας, την τηλεόραση ή ακόμα και το κινητό σας τηλέφωνο.

Όλα αυτά είναι κρίσιμης σημασίας για τη δια βίου μάθηση, η οποία είναι εξίσου σημαντική για τις προοπτικές απασχόλησης των ατόμων όσο και για την ευρωπαϊκή οικονομία στο σύνολό της. Αυτή η «ανασυσκευασία» του εκπαιδευτικού περιεχομένου δημιουργεί επίσης οικονομίες κλίμακας, δημιουργώντας νέες αγορές για την εκπαίδευση και τη βιομηχανία της κατάρτισης.

Αυτό αναπόφευκτα αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουμε την κατάρτιση και τη μάθηση. Εκπαιδευτικοί πρέπει να λάβουν υπόψη νέες μορφές μάθησης και εκπαιδευτικές αρχές πρέπει να παρέχουν την αναγκαία υποστήριξη σε εκείνους που χρησιμοποιούν τα νέα μέσα επικοινωνίας σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

7.2 Ψηφιακή Παιδεία

Ένας ψηφιακός κόσμος χρειάζεται ψηφιακές δεξιότητες. Το ίδιο κι εμείς. Οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) επηρεάζουν τη ζωή μας κάθε μέρα - από την αλληλεπίδραση με τις κυβερνήσεις μας για να εργαζόμαστε από το σπίτι, από το να κρατιόμαστε σε επαφή με τους φίλους μας για την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση.

Για να συμμετέχουν και να επωφελούνται, οι πολίτες πρέπει να είναι ψηφιακά εγγράμματοι - εξοπλισμένοι με τα προσόντα για να επωφεληθούν και να συμμετέχουν στην κοινωνία της πληροφορίας. Αυτό περιλαμβάνει τόσο τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν νέα εργαλεία ΤΠΕ και τις δεξιότητες γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας για να χειριστεί ο καταϊγισμός εικόνων, κειμένων και οπτικοακουστικού περιεχομένου που συνεχώς πλημμυρίζει σε όλα τα παγκόσμια δίκτυα.

Ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός αποτελεί επομένως ένα από τα στοιχεία της στρατηγικής i2010 που δίνουν έμφαση στην Ένταξη, στις καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες και στην ποιότητα ζωής. Αλλά αυτό δεν είναι μόνο για την Ένταξη – οι δεξιότητες των ΤΠΕ είναι ζωτικής σημασίας για την ικανότητα της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας της ευρωπαϊκής οικονομίας⁸⁰.

⁸⁰ Βλ. κεφ.5, Οικονομία και Εργασία, παρούσας εργασίας

8 Βιομηχανία της Κοινωνίας της Πληροφορίας

Ακριβώς όπως η κοινωνία των πληροφοριών δημιουργείται από τη σύγκλιση μεταξύ πληροφορικής, των επικοινωνιών και του περιεχομένου, η βιομηχανία Κοινωνίας της Πληροφορίας διαμορφώνεται καθώς αυτοί οι τρεις μέχρι πρότινος ανεξάρτητοι βιομηχανικοί τομείς συγκλίνουν. Οι βιομηχανίες αυτές παράγουν σήμερα το 8% του ΑΕΠ της Ευρώπης και απασχολούν περίπου το 6% του εργατικού δυναμικού της. Είναι οι πιο παραγωγικοί τομείς της οικονομίας μας, συμβάλλοντας πάνω από το 25% της αύξησης της παραγωγικότητας⁸¹.

Επίσης, είναι τόσο κρίσιμες για την ευρύτερη ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα, καθώς οι επιχειρήσεις σήμερα πρέπει να χρησιμοποιούν προηγμένες ΤΠΕ για να επιβιώσουν στη σημερινή παγκόσμια οικονομία⁸², όπως επίσης και για να φέρουν τεράστια οφέλη σε όλους τους τομείς της κοινωνίας⁸³.

Η σύγκλιση είναι σχετικά νέα, έτσι αυτός είναι ένας νέος βιομηχανικός τομέας. Η Ευρώπη δε βρίσκεται σε άσχημη θέση, έχοντας μία από τις πιο ζωντανές βιομηχανίες επικοινωνιών στον κόσμο και παραγωγούς περιεχομένου παγκόσμιας κλάσης. Ο τομέας πληροφορικής της Ευρώπης, ωστόσο, έχει λιγότερες «μεγάλες επιτυχίες» από τις ΗΠΑ ή την Ασία, ενώ στον τομέα του ευρωπαϊκού ψηφιακού περιεχομένου, που είναι διαιρεμένος σε μεγάλο βαθμό από τον πολιτισμό και τη γλώσσα στην εθνική βιομηχανία, έχει λιγότερες επιχειρήσεις στην κλίμακα των ομίλων των ΗΠΑ, που έχουν προκύψει από την τεράστια ενιαία αγορά της Αμερικής.

Από την άλλη πλευρά, θα μπορούσε κανείς να πει το ίδιο πράγμα για το τομέα των κινητών επικοινωνιών της Ευρώπης στη δεκαετία του 1980. Ωστόσο, σήμερα η Ευρώπη κατέχει την πρωτοπορία στον τομέα αυτό, με πολλούς από τους μεγαλύτερους προμηθευτές εξοπλισμού στον κόσμο, εταιρείες κινητής τηλεφωνίας και παραγωγούς κινητά περιεχομένου κινητής τηλεφωνίας. Η επιτυχία αυτή πηγάζει από μια κοινή, συντονισμένη σε επίπεδο ΕΕ ώθηση από την Επιτροπή, τις εθνικές κυβερνήσεις και τη βιομηχανία στους αλληλένδετους τομείς της έρευνας και της ανάπτυξης, της τυποποίησης και του κανονισμού. Το GSM γεννήθηκε.

Σήμερα, ο στόχος είναι να μετατραπούν τα πλεονεκτήματα της Ευρώπης σε μια ισχυρή θέση στην παγκόσμια βιομηχανία της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Πρόκειται για μια πολύ πιο σύνθετη πρόκληση, αλλά το διακύβευμα είναι τίποτα λιγότερο από την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα και την ευημερία στον 21ο αιώνα.

8.1 Επικοινωνία

Ο τομέας της ηλεκτρονικής επικοινωνίας είναι το νευρικό σύστημα της σημερινής οικονομίας. Χωρίς αυτόν, δεν υπάρχει Κοινωνία της Πληροφορίας.

Οι τεχνολογίες της επικοινωνίας που κυμαίνονται από τη βασική τηλεφωνία μέχρι τα σύγχρονα δορυφορικά συστήματα και τα προσωπικά δίκτυα, συγκλίνουν, επιτρέποντας την παράδοση ολοένα αυξανόμενων πανίσχυρων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας. Η σύγκλιση αυτή παρακινεί την ανάπτυξη - το 2006 οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών αντιπροσώπευαν το 35% της προστιθέμενης αξίας του τομέα των ΤΠΕ, ή αλλιώς, το 1.8% της οικονομίας της ΕΕ.

⁸¹ Σύμφωνα με την i2010 Ετήσια Αναφορά 2007

⁸² Βλ. κεφ.5 παρούσας εργασίας

⁸³ Βλ. κεφ. 6 & 7 παρούσας εργασίας

Αλλά η σημασία της εκτείνεται πολύ πέρα από αυτά τα στατιστικά στοιχεία:

- Σε μια οικονομία της γνώσης, η ικανότητα για τη μετάδοση πληροφοριών γρήγορα και εύκολα, είναι ζωτικής σημασίας, η οποία είναι ο λόγος που οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό (12%) στην αύξηση της ευρωπαϊκής παραγωγικότητας της εργασίας.
- Τα σύγχρονα συστήματα επικοινωνίας είναι ουσιαστικής σημασίας για την αποκόμιση οφελών από την κοινωνία της πληροφορίας σε ποικίλους τομείς, όπως της κυβέρνησης, της υγείας, την προστασίας του περιβάλλοντος και της εκπαίδευσης.
- Οι νέες τεχνολογίες της επικοινωνίας δημιουργούν νέα προϊόντα, υπηρεσίες, ακόμη και εντελώς νέες αγορές.

Η συντονισμένη προσέγγιση της Ευρώπης, η οποία έχει ήδη οδηγήσει σε επιτυχίες, όπως το πρότυπο GSM⁸⁴, έχει βάλει τη βιομηχανία των επικοινωνιών της Ευρώπης σε μια ισχυρή θέση.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν την παροχή ενός κανονιστικού και νομικού περιβάλλοντος που να τονώνει τον ανταγωνισμό και την καινοτομία, ενώ ταυτόχρονα να προστατεύει τα δικαιώματα των χρηστών⁸⁵, καθώς και βοηθώντας τις επιχειρήσεις και την ακαδημαϊκή κοινότητα σε όλη την ήπειρο να συνενώσουν τους πόρους τους για να κρατήσουν τις βιομηχανίες στην τεχνολογική αιχμή⁸⁶.

8.1.1 Ευρυζωνικότητα

Η ευρεία χρήση των ευρυζωνικών συνδέσεων - υψηλής ταχύτητας, πάντα σχετικά με την πρόσβαση στο διαδίκτυο - είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη μεγαλύτερης παραγωγικότητας στην ευρωπαϊκή οικονομία και τη μεγιστοποίηση των κερδών για την κοινωνία από την ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονική διακυβέρνηση και άλλα.

Η κίνηση προς την ευρυζωνικότητα αλλάζει ριζικά την εμπειρία του Internet - φαινόμενα τόσο διαφορετικά όσο οι ιστότοποι περιεχομένου που δημιουργούνται από το χρήστη και προηγμένες τεχνολογίες «ψηφιακού οικοσυστήματος»⁸⁷, πιθανόν να μην είχαν εμφανιστεί χωρίς ευρείας διάδοσης, υψηλής ταχύτητας, συνδέσεις. Επιπλέον, πολίτες, ασθενείς και φοιτητές της Ευρώπης ωστόσο, θα καρπωθούν μόνο τα οφέλη της κοινωνίας της πληροφορίας εφόσον η ευρυζωνική πρόσβαση είναι κοινοτοπία⁸⁸.

Η ευρυζωνική πρόσβαση, με άλλα λόγια, έχει καταστεί προαπαιτούμενο για τα πάντα, από την οικονομική ανάπτυξη μέχρι την κοινωνική ένταξη. Ενώ τα ποσοστά διείσδυσης της ευρυζωνικότητας στην Ευρώπη εξακολουθούν να είναι πίσω από τον ηγέτη του κόσμου, τη Νότια Κορέα, μια συντονισμένη προσπάθεια έχει δει την αποδοχή των ευρυζωνικών επικοινωνιών να αυξάνεται γρήγορα κατά τα τελευταία χρόνια, με ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 70%. Τον Οκτώβριο του 2005, η Ευρώπη ξεπέρασε τις ΗΠΑ ως προς τον αριθμό των ευρυζωνικών γραμμών, ενώ το 2006 σημειώθηκε ρεκόρ στον αριθμό των νέων ευρυζωνικών συνδέσεων.

Ωστόσο, η πρόοδος είναι άνιση - η ευρυζωνικότητα έχει ακόμη να φθάσει σε μερικές λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της ΕΕ. Το 2005, η ευρυζωνική τεχνολογία ήταν διαθέσιμη μόνο στο 60% περίπου των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών στις απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές της ΕΕ των 15, σε σύγκριση με πάνω από το 90% στις αστικές περιοχές. Στα νέα κράτη μέλη, το χάσμα είναι ακόμη μεγαλύτερο.

⁸⁴ Βλ υποπαρ.8.1.3 παρούσας εργασίας

⁸⁵ http://ec.europa.eu/information_society/tl/industry/comms/act/index_en.htm

⁸⁶ http://ec.europa.eu/information_society/tl/industry/comms/pol/index_en.htm

⁸⁷ Βλ παρ.5.1 παρούσας εργασίας

⁸⁸ Βλ κεφ. 4 & 7 παρούσας εργασίας

Όπου είναι διαθέσιμες, άλλωστε, οι ευρυζωνικές ταχύτητες είναι συχνά χαμηλότερες στις αγροτικές περιοχές, μειώνοντας την απόδοση των διαθέσιμων υπηρεσιών. Ενώ η εκτεταμένη ευρυζωνικότητα θα μπορούσε να βοηθήσει στην κάλυψη των κενών στην σημερινή κοινωνία, αυτή η ανισότητα θα μπορούσε πραγματικά να τα κάνει χειρότερα.

Απαιτείται ανάληψη δράσης σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για να κλείσει αυτό το ψηφιακό χάσμα και να εξασφαλιστεί ότι ο καθένας μπορεί να έχει πρόσβαση στην Κοινωνία της Πληροφορίας, ανεξάρτητα από το πού βρίσκεται. Η ΕΕ βοηθά τα κράτη μέλη να μαθαίνουν από τις εμπειρίες των άλλων και να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους, καθώς και να συνδυάζουν όλα τα δικά της μέσα πολιτικής για την υλοποίηση του στόχου αυτού.

8.1.2 Διαδίκτυο

Το διαδίκτυο αποτελεί μία από τις σημαντικότερες καινοτομίες της εποχής μας, φέρνοντας σημαντικά οφέλη στις οικονομίες και τις κοινωνίες, αλλά και επίσης αλλάζει καθοριστικά τον τρόπο που ζούμε και εργαζόμαστε. Δεδομένου ότι το Διαδίκτυο δεν περιορίζεται στα εθνικά σύνορα, αυτές οι αλλαγές θα πρέπει να διαχειρίζονται σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ενώ η ψηφιακή επανάσταση επηρεάζει όλο και περισσότερες πτυχές της ζωής μας, η επίτευξη της εξακολουθεί να είναι άنيση - λιγότερο από το 50% των νοικοκυριών στην ΕΕ έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, ενώ η ευρυζωνική πρόσβαση στο Internet, κρίσιμη για να επωφελείσει στο μέγιστο βαθμό από προηγμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, εξακολουθεί να είναι δύσκολο να βρεθεί σε πολλές απομακρυσμένες περιοχές. Η εξασφάλιση των πλεονεκτημάτων της κοινωνίας της πληροφορίας σε όλους τους Ευρωπαίους, ως εκ τούτου, εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό κοινωνικό στόχο για την Ευρώπη (ηλεκτρονική ένταξη).

Το Διαδίκτυο προσφέρει επίσης τεράστιες δυνατότητες για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ιδίως των ΜΜΕ, τα οποία μπορούν, για πρώτη φορά ρεαλιστικά να μεγαλώνουν μέσα στην ενιαία αγορά της Ευρώπης μέσω της χρήσης των τεχνολογιών ηλεκτρονικού επιχειρείν. Υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά να κάνουμε - ενώ το 64% των επιχειρήσεων της ΕΕ έχει έναν ιστοχώρο, μόνο μια μειονότητα το χρησιμοποιεί για να προσφέρει καινοτόμες υπηρεσίες για τους επιχειρηματικούς εταίρους τους.

Ενώ το Διαδίκτυο είναι τόσο η κινητήρια πηγή καινοτομίας και σημαντικό εργαλείο για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, τέλος, είναι επίσης ένας σημαντικός οικονομικός τομέας από μόνο του: το 2006, για παράδειγμα, οι αγορές λογισμικού και υπηρεσιών πληροφορικής ήταν αξίας 11% και 20% αντίστοιχα της συνολικής αγοράς ΤΠΕ με βάση την αξία.

Μαζί με τα οφέλη του, όμως, το Διαδίκτυο συνεπάγεται επίσης νέες προκλήσεις, όπως είναι η παράνομη αντιγραφή του ψηφιακού περιεχομένου, το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, τα ανεπίκλητα ηλεκτρονικά μηνύματα (spam) και η εισβολή στην ιδιωτική ζωή. Υπολογίζεται ότι το 50% της παγκόσμιας διακίνησης e-mail μηνυμάτων, είναι spam. Δράση σε ευρωπαϊκό, ακόμα και σε παγκόσμιο επίπεδο είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

8.1.3 Κινητή και Ασύρματη επικοινωνία

Η Ευρώπη είναι ένας παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα των κινητών επικοινωνιών, με πολλούς από τους μεγαλύτερους προμηθευτές εξοπλισμού στον κόσμο, εταιρείες κινητής τηλεφωνίας και παραγωγούς περιεχομένου κινητής τηλεφωνίας. Αυτό δεν είναι τυχαίο - είναι το αποτέλεσμα μιας συντονισμένης, σε επίπεδο ΕΕ ώθησης από την Επιτροπή, τις εθνικές κυβερνήσεις και τις βιομηχανίες.

Η συντονισμένη προσέγγιση της Ευρώπης στην ανάπτυξη του προτύπου GSM έχει ωθήσει τις ευρωπαϊκές εταιρείες σε παγκόσμιο επίπεδο δεσπόζοντας θέσης σε αυτή την εξαιρετικά πολύτιμη αγορά. Σήμερα περίπου δύο δεσεκατομμύρια άνθρωποι σε περισσότερες από 217 χώρες χρησιμοποιούν τα κινητά τηλέφωνα που βασίζονται στο ευρωπαϊκό πρότυπο GSM.

Το πρότυπο GSM είναι μια ευρωπαϊκή επιτυχία: το τεχνικό πρότυπο αυτό καθεαυτό έχει αναπτυχθεί μέσω της έρευνας και ανάπτυξης της ΕΕ, και ενθαρρύνεται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία του κλάδου των επικοινωνιών. Ο ανταγωνισμός που δημιούργησε το εν λόγω πρότυπο, οδήγησε στην περαιτέρω ανάπτυξη, χαμηλώνοντας τις τιμές του υλικού (hardware) και των κλήσεων σε έναν ενάρετο κύκλο από τον οποίο κερδίζουν όλοι.

Η εξαίρεση είναι όταν χρησιμοποιείς το κινητό τηλέφωνο στο εξωτερικό - η Επιτροπή αναπτύσσει κανονισμό για την περιαγωγή (roaming) για την προστασία των καταναλωτών και των επιχειρηματιών που ταξιδεύουν σε όλη την Ευρώπη.

Ο τομέας, ωστόσο, είναι σε μια κρίσιμη καμπή, με "δεύτερης γενιάς" υπηρεσίες GSM να αντικαθιστώνται από τρίτης γενιάς (3G) δίκτυα. Με την παροχή υψηλής ταχύτητας, κινητή πρόσβαση στο διαδίκτυο, οι τεχνολογίες αυτές ανοίγουν ένα τοπίο όπου οι χρήστες μπορούν να επικοινωνούν, να διαβάζουν, να ακούν, να παρακολουθούν και να εργάζονται όπως θέλουν, όπου θέλουν, με τη χρήση κινητών υπηρεσιών εξατομικευμένων για τα συμφέροντά τους, ακόμα και φυσική τοποθεσία.

Οι τεχνολογίες αυτές ανοίγουν τεράστιες δυνατότητες σε ποικίλους τομείς, όπως τα logistics, την ενημέρωση και την ψυχαγωγία. Το νέο τοπίο θα μπορούσε να παρέχει όλες τις οργανώσεις με ένα έντονο κλίμα ανταγωνιστικότητας, επιτρέποντας στους υπαλλήλους να εργαστούν πιο αποτελεσματικά σε ένα ευρύτερο φάσμα χώρων, και θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για τις βιομηχανίες τόσο διαφορετικές όπως η ανάπτυξη λογισμικού και ο πολιτιστικός τομέας της Ευρώπης.

Οι υπηρεσίες αυτές - και αυτές που θα ακολουθήσουν - θα οδηγήσουν τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη σε μακροπρόθεσμη στον τομέα. Μια ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι εξίσου σημαντική τώρα όπως ήταν στην αρχική επιτυχία του GSM.

8.1.4 Δορυφορικές επικοινωνίες

Οι δορυφόροι μπορούν να προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας - διαδραστική τηλεόραση, κινητή ευρυζωνική πρόσβαση στο Internet, υπηρεσίες πλοήγησης και άλλα - σε περιοχές όπου άλλα συστήματα δεν μπορούν να φτάσουν, βοηθώντας έτσι στο να κλείσει το ψηφιακό χάσμα στην Ευρώπη και να επιτρέψουν εφαρμογές όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο και η διαχείριση κρίσεων.

Τα δορυφορικά συστήματα μπορούν να παρέχουν ευρυζωνική πρόσβαση στο internet σε σταθερούς και κινητούς χρήστες χωρίς να εγκαταστήσετε ακριβά ενσύρματα δίκτυα. Αποτελούν έτσι ένα σημαντικό μέρος της υποδομής της σημερινής κοινωνίας της πληροφορίας, και θα παρέχει πρόσβαση στο μέλλον σε εκατομμύρια χρήστες παγκοσμίως για ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών.

Αυτό είναι ήδη πολύ ορατό στον κλάδο των ραδιοηλεκτρονικών εκπομπών, όπου οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις εξυπηρετούν σήμερα περίπου 20 εκατομμύρια χρήστες σε όλη την Ευρώπη, και επεκτείνονται στην Ασία και τις ΗΠΑ.

Δορυφορικά συστήματα είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση όλων των Ευρωπαίων ότι μπορούν να έχουν πρόσβαση στην κοινωνία της πληροφορίας στις αγροτικές και τις απομακρυσμένες περιοχές, όπου τα άλλα συστήματα είναι δύσκολο να χρησιμοποιηθούν σε εμπορική βάση. Με την παροχή υψηλής ποιότητας πρόσβαση σε υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας σε αυτές τις περιοχές, σε ποικίλους τομείς, όπως υγεία, η εκπαίδευση και το ηλεκτρονικό εμπόριο, τα δορυφορικά συστήματα μπορούν να βοηθήσουν να κλείσει το ψηφιακό χάσμα της Ευρώπης.

Με δεδομένη τη στρατηγική του σημασία για την οικονομία και την κοινωνία της Ευρώπης, ως εκ τούτου, ο τομέας των δορυφορικών επικοινωνιών έρχεται σε επαφή με μια σειρά κοινοτικών πολιτικών και δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων της κοινωνίας της πληροφορίας, της έρευνας, τις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, τις μεταφορές, το περιβάλλον, το διάστημα και πολλά άλλα.

8.2 Εκπομπή

Η εκπομπή (broadcasting) χρησιμοποιείται για να περιέχει περιορισμένο αριθμό μεγάλων οργανισμών με την άδεια της κυβέρνησης, για τη διανομή ενός μικρού αριθμού ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών καναλιών για μαζικά ακροατήρια. Το κοινό, που γενικά χωρίζεται σε εθνικές αγορές, θα ανάβει την τηλεόραση ή το ραδιόφωνο για να λάβει τα προγράμματα του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού που αποφάσισε να παράγει γι' αυτούς - τη στιγμή που αποφάσισε να τους τα μεταδώσει - συχνά πληρώνοντας φόρους και διαρκή διαφήμιση για το προνόμιο αυτό. Οι νέες τεχνολογίες της επικοινωνίας στρέφουν το μοντέλο αυτό στο κεφάλι του, βάζοντας τους καταναλωτές και τους δημιουργούς του προγράμματος σε προτεραιότητα.

Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών επιτρέπουν στα άτομα να δημιουργούν και να μεταδίδουν τα προγράμματά τους από την επιφάνεια εργασίας τους στους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, που μπορούν να το παρακολουθήσουν, όταν θέλουν στην τηλεόραση, τον υπολογιστή τους, το κινητό τηλέφωνο ή οποιαδήποτε άλλη συσκευή με δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο.

Ενώ το ευρυζωνικό Διαδίκτυο ανατρέπει εκ βάθρων την εκπομπή, οι βιομηχανίες του κινηματογράφου και της μουσικής, τα οποία είναι πιο παραδοσιακά εργαλεία μετάδοσης, εξελίσσονται επίσης: η ψηφιακή τηλεόραση επιτρέπει δραστηριότητες πληροφοριών, χωρίς την ανάγκη υπολογιστή, οι διαδικτυακοί ραδιοφωνικοί σταθμοί πολλαπλασιάζονται για να ικανοποιήσουν χιλιάδες κενές εξειδικευμένες αγορές. Οι υπηρεσίες κινητής τηλεόρασης ξεπέρασαν τα 69 εκατομμύρια συνδρομητές παγκοσμίως το 2009.

Ενώ αυτή η επανάσταση αποτελεί πρόκληση για τη βιομηχανία μετάδοσης της Ευρώπης, προσφέρει επίσης και απίστευτες ευκαιρίες για να προσεγγίσει παγκόσμια ακροατήρια. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει αυτές τις ευκαιρίες, με πολλούς παγκόσμιες κλάσης ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα που παρέχουν ήδη περιεχόμενο στις παγκόσμιες αγορές.

Αλλά θα πρέπει να επενδύσουν και να προσαρμοστούν. Οι κανόνες εκπομπής σε ευρωπαϊκή κλίμακα παρέχουν στη βιομηχανία την ασφάλεια που χρειάζεται για να επενδύσει και μια τεράστια «εγχώρια αγορά», της επιτρέπει να αναπτυχθεί και να ευημερήσει σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρώπη ενημερώνει τους κανόνες αυτούς για να βοηθήσουν στην επανάσταση της κοινωνίας της πληροφορίας, και να βοηθήσει όλα τα επίπεδα του κλάδου να αναπτύξουν και να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες.

Δύο παραδείγματα:

- η ψηφιακή τηλεοπτική μετάδοση χρειάζεται μόνο ένα μέρος του ραδιοφάσματος που χρησιμοποιείται από την αναλογική για να παρέχει τις ίδιες υπηρεσίες και την κάλυψη. Η αλλαγή σε ψηφιακό θα μπορούσε εν δυνάμει να απελευθερώσει πολύτιμες συχνότητες για νέες εφαρμογές, την τονώνοντας την καινοτομία. Συνεπώς, η Επιτροπή συντονίζει και επιταχύνει τη μετάβαση σε ολόκληρη την Ευρώπη, επιτρέποντας στη βιομηχανία να σχεδιάσει την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της με βεβαιότητα,

- η τηλεόραση γίνεται Κινητή, προσφέροντας τεράστιες ευκαιρίες για τους ευρωπαϊκούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, τους φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων, τους παρόχους περιεχομένου και τους προμηθευτές εξοπλισμού. Κανένας από αυτούς τους πολύ διαφορετικούς οργανισμούς, ωστόσο, δε μπορεί να αναλάβει δράση μεμονωμένα - χρειάζεται

να εργαστούν από κοινού, σε όλη την Ευρώπη, για να δημιουργήσουν μια επιτυχημένη νέα βιομηχανία.

8.2.1 Κινητή Επικοινωνία

Η μετάδοση σε κινητά τερματικά υπόσχεται εντελώς νέες αγορές, προϊόντα και υπηρεσίες για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, τους παραγωγούς περιεχομένου, τους κατασκευαστές εξοπλισμού και φυσικά τους καταναλωτές. Μια πανευρωπαϊκή προσέγγιση είναι απαραίτητη για να βοηθήσει τις βιομηχανίες της Ευρώπης να αδράξουν την ευκαιρία. Γι' αυτό η ΕΕ τάσσεται υπέρ ενός ενιαίου ευρωπαϊκού προτύπου για τις υπηρεσίες κινητής τηλεόρασης - να δημιουργήσει μια ευρωπαϊκή ενιαία αγορά και στα 27 κράτη μέλη.

Οι ευκαιρίες για τους ευρωπαϊκούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, τους διαχειριστές δικτύων κινητής τηλεφωνίας, τους παρόχους περιεχομένου και οι προμηθευτές εξοπλισμού, είναι συνεπώς, τεράστιες. Η κινητή τηλεόραση θα μπορούσε δυνητικά να αποτελέσει αγορά έως και € 20 δισεκατομμυρίων μέσα στο 2011, φθάνοντας τα 500 εκατομμύρια πελάτες σε όλο τον κόσμο.

"Η μετάδοση σε κινητά τερματικά είναι μια τεράστια ευκαιρία για την Ευρώπη να διατηρήσει και να διευρύνει την ηγετική της θέση στην τεχνολογία κινητών επικοινωνιών και οπτικοακουστικών υπηρεσιών", κα Βίβιαν Ρέντινγκ, Επίτροπος για την Κοινωνία της Πληροφορίας και τα Μέσα Ενημέρωσης

Δυστυχώς μέχρι σήμερα, η εισαγωγή και η αφομοίωση της κινητής τηλεόρασης στην ΕΕ υπήρξε αργή. Το ποσοστό διείσδυσης στη Νότια Κορέα, για παράδειγμα, είναι κοντά στο 10%, ενώ ο ηγέτης της Ευρώπης, Ιταλία, έχει μόνο ένα ποσοστό διείσδυσης κάτω του 1%.

Μόνο μια κοινή ευρωπαϊκή στρατηγική για την κινητή τηλεόραση συνδυάζει τεχνολογία αιχμής στην έρευνα και στον αποδοτικό κανονισμό, η οποία προωθείται ενεργά από όλα τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη και θα επιτρέψει στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις να αποκομίσουν τα πλήρη οφέλη από τις οικονομίες κλίμακας. Μια αποδοτική ενιαία αγορά για τις υπηρεσίες κινητής τηλεόρασης θα είναι ζωτικής σημασίας να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και επιχειρηματικές ευκαιρίες για τους δημιουργούς περιεχομένου, τους παρόχους υπηρεσιών και τους κατασκευαστές hardware.

Η Επιτροπή επιθυμεί να θέσει σε εφαρμογή μια ελαφρότερη ρυθμιστική προσέγγιση που ευνοεί τις επενδύσεις, την καινοτομία και τον ανταγωνισμό σε αυτή την αναδυόμενη αγορά. Για να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η ανάπτυξη της κινητής τηλεόρασης, η Επιτροπή θα προωθήσει ένα κοινό πρότυπο - DVB-H (Digital Video Broadcasting για συσκευές χειρός). Για να μειωθεί ο κατακερματισμός της αγοράς που οφείλεται στις πολλές τεχνικές επιλογές. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται για τη χρήση του DVB-H και στα 27 κράτη μέλη.

Ένα ζήτημα που ενδέχεται να επωφελείται από μια ευρωπαϊκή προσέγγιση αφορά τη διάθεση του ραδιοφάσματος για αυτά τα δίκτυα και τις υπηρεσίες. Η μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή τηλεόραση, η οποία αναμένεται έως το 2012, θα πρέπει να απελευθερώσει μέρος του φάσματος για τις πολλά υποσχόμενες νέες ψηφιακές εφαρμογές. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν διαθέσιμο ένα μέρος από το ελεύθερο ραδιοφάσμα, για κινητές εκπομπές όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Εξασφαλίζοντας ότι η αγορά κινητής τηλεόρασης στην Ευρώπη δεν είναι κατακερματισμένη σε εθνικές αγορές, θα αποφευχθούν διατάξεις που δυσχεραίνουν την ευρωπαϊκή βιομηχανία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τέλος, οι υπηρεσίες δεν θα είναι ποτέ δημοφιλής χωρίς ελκυστικό περιεχόμενο και υπηρεσίες. Αυτά μπορεί να είναι το υπάρχον περιεχόμενο, προσαρμοσμένο στη

νέα πλατφόρμα, ή εντελώς νέες μορφές που θα επωφεληθούν από τις δυνατότητές του, όπως οι υπηρεσίες που βασίζονται στην τοποθεσία. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, εκείνοι που αναπτύσσουν περιεχόμενο και λογισμικό πρέπει να προσαρμοστούν στο νέο μέσο.

8.3 Περιεχόμενο και Υπηρεσίες

Η κοινωνία της πληροφορίας δημιουργεί πλεονεκτήματα για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, την κοινωνία και τον πολιτισμό μόνο γιατί παρέχει χρήσιμο περιεχόμενο και υπηρεσίες, όπου και όταν τις θέλετε. Το ψηφιακό περιεχόμενο και οι υπηρεσίες είναι ζωτικής σημασίας για να αποκομίσει η Ευρώπη τα οφέλη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην κοινωνία και την οικονομία και αποτελούν επίσης μια δυναμικά σημαντική πηγή νέων θέσεων εργασίας και ανάπτυξης.

Να διασκεδάσεις, να λαμβάνεις τα τελευταία αθλητικά αποτελέσματα, οικονομική ενημέρωση ή την πρόβλεψη του καιρού, να οργανώνεις τις διακοπές σου ή την επιχείρησή σου, να έχεις πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες... χρήσιμο περιεχόμενο και έξυπνες υπηρεσίες κάνουν τη ζωή μας πιο εύκολη, πιο πλούσια και πιο ασφαλή.

Αντιπροσωπεύουν επίσης μια τεράστια νέα παγκόσμια αγορά, στην οποία σχεδόν κάθε καινοτόμος εταιρεία ή ακόμα και μεμονωμένα άτομα μπορούν να βάλουν το σημάδι τους. Οι πάροχοι περιεχομένου και υπηρεσιών ήδη - άμεσα ή έμμεσα - απασχολούν εκατομμύρια ανθρώπους σε όλη την Ευρώπη. Με την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης να χρησιμεύει ως πρώτη ύλη, πολύ περισσότερη ανάπτυξη είναι δυνατή.

Δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ωστόσο, απαιτείται για να τονωθεί η ανάπτυξη, για τρεις κυρίως λόγους:

- ❖ **Ασφάλεια δικαίου:** Ψηφιακό περιεχόμενο και υπηρεσίες δεν σταματούν στα εθνικά σύνορα: τα τηλεοπτικά κανάλια μεταδίδουν σε άλλες χώρες, τηλεπικοινωνιακοί φορείς παρέχουν τις υπηρεσίες τους πέραν των συνόρων, η όλη ιδέα της online επιχείρησης είναι ότι δεν περιορίζεται στις εθνικές αγορές. Ο ευρωπαϊκός κανονισμός παρέχει ίσους όρους ανταγωνισμού για όλους τους παρόχους περιεχομένου και υπηρεσιών και τους χρήστες σε όλη την Ευρώπη.
- ❖ **Δημιουργία Περιεχομένου:** Η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης παρέχει στην ήπειρο ένα καλό σημείο εκκίνησης, αλλά η δράση σε επίπεδο ΕΕ είναι απαραίτητη για την τόνωση της δημιουργίας πολυγλωσσικού ψηφιακού περιεχομένου και για την υποστήριξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας κινηματογράφου. Παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο στον Παγκόσμιο Ιστό θα πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- ❖ **Κερδίζοντας την Τεχνολογική Κούρσα:** Για να επωφεληθούμε πλήρως από την ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά, το ψηφιακό περιεχόμενο και οι υπηρεσίες βασίζονται σε διαλειτουργικές τεχνολογίες, που τους επιτρέπει να φτάσουν σε όλους τους χρήστες. Οι τεχνολογίες αυτές γίνονται όλο και πιο ισχυρές και περίπλοκες - μια Ευρώπη που αγωνίζεται δεν πρέπει να χάσει αν το λογισμικό της και οι βιομηχανίες υλικού ακμάζουν. Η ΕΕ φέρνει ως εκ τούτου ερευνητές και εταιρείες κοντά, από όλη την Ευρώπη, συγκεντρώνοντας τους πόρους τους για την ανάπτυξη των τεχνολογιών και των προτύπων που απαιτούνται για την ανάπτυξη.

9 Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών

Οι περισσότεροι πολίτες της ΕΕ κάνουν χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) κάθε μέρα. Αυτό σημαίνει ότι περιμένουν αξιόπιστες και ασφαλείς ΤΠΕ που διασφαλίζουν την αξιοπιστία των ψηφιακών υπηρεσιών. Όμως τα θέματα ασφάλειας δεν πρέπει να υπονομεύουν την προστασία των θεμελιωδών (on-line) δικαιωμάτων όπως το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και την ελευθερία του λόγου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι μια συνεκτική προσέγγιση για θέματα Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών (NIS) θα αναπτυχθεί σε ολόκληρη την ΕΕ.

Τι είναι η Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (NIS)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε την ΑΔΠ ως «*την ικανότητα ενός δικτύου ή ενός συστήματος πληροφοριών να ανθίσταται [...] τυχαία συμβάντα ή κακόβουλες ενέργειες που θέτουν σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα, την αυθεντικότητα, την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα [...]*».

Σχετικές πρωτοβουλίες της ΕΕ:

- **Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη: Πυλώνας Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας**

Το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη (COM (2010) 245)⁸⁹, μια από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της στρατηγικής **Ευρώπη 2020**, προσδιορίζει με σαφήνεια την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια ως βασικούς παράγοντες μιας ζωντανής ψηφιακής κοινωνίας και θεμελιώδεις παράγοντες για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Υπό τον πυλώνα της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας, ορίζει 14 δράσεις⁹⁰ που αποσκοπούν στη βελτίωση της ικανότητας της Ευρώπης για την πρόληψη, την ανίχνευση και την αντιμετώπιση των προβλημάτων ασφαλείας των δικτύων και των πληροφοριών.

- **Στρατηγική για ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας**

Το 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε μια στρατηγική για μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας.

Η στρατηγική αυτή αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της πρωτοβουλίας i2010⁹¹, που δρομολογήθηκε το 2005. Η πρωτοβουλία i2010 τονίζει την ανάγκη συντονισμού των προσπαθειών σε όλη την ΕΕ να αναπτυχθούν πολιτικές και να ρυθμιστούν ανάλογα με την περίπτωση, να στηριχθούν τεχνολογικές λύσεις και να ευαισθητοποιήσει, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των πολιτών στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και υπηρεσίες.

- **Προστασία Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (CIP)**

Η πρωτοβουλία της ΕΕ για τη CIP έχει ως στόχο να ενισχύσει την ασφάλεια και την αντοχή των ζωτικής σημασίας υποδομών των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) με την ενθάρρυνση και τη στήριξη της ανάπτυξης σε υψηλό επίπεδο ετοιμότητας, την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα των δυνατοτήτων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στις 30 Μαρτίου 2009, η Επιτροπή παρουσίασε ένα Σχέδιο Δράσης CIP στην

⁸⁹ Βλ αναλυτικά http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm

⁹⁰ Βλ http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/pillar.cfm?pillar_id=45

⁹¹ Βλ http://ec.europa.eu/information_society/europe/i2010/index_en.htm

ανακοίνωσή της για την Προστασία των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας - "Προστασία της Ευρώπης από τις μεγάλης κλίμακας επιθέσεις στον κυβερνοχώρο και τις κυβερνο-διαταραχές: αναβάθμιση της ετοιμότητας, της ασφάλειας και της ικανότητας αποκατάστασης"⁹². Η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής για την Προστασία των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας - "Επιτεύγματα και τα επόμενα βήματα: προς την παγκόσμια ασφάλεια στον κυβερνοχώρο"⁹³ που εγκρίθηκε στις 31 Μαρτίου 2011, προβαίνει σε απολογισμό των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης CIPR το 2009 και περιγράφει τα επόμενα βήματα που προβλέπονται για κάθε δράση τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

• Προώθηση μιας κουλτούρας για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA) ιδρύθηκε το 2004 για να βοηθήσει στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας που αφορά στην ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών προς όφελος των πολιτών, των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και οργανισμών του δημόσιου τομέα.

• Η ενθάρρυνση των ερευνητικών προσπαθειών

Η εμπιστοσύνη και η ασφάλεια αποτελούν ένα σημαντικό μέρος των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την ανάπτυξη. Το πρόγραμμα των ΤΠΕ⁹⁴ στο πλαίσιο του Προγράμματος Πλαισίου Έρευνας⁹⁵ πραγματεύεται τα θέματα αυτά μέσα από ένα ευρύ φάσμα έργων. Καταβάλλονται προσπάθειες για ενίσχυση κατά το τρέχον 7ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο⁹⁶ με τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ερευνητικού Προγράμματος Ασφάλειας⁹⁷. Επιπλέον, το πρόγραμμα Safer Internet Plus⁹⁸, υποστηρίζει έργα δικτύωσης και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την καταπολέμηση επιβλαβούς περιεχομένου που κυκλοφορεί σε δίκτυα πληροφοριών.

9.1 Στρατηγική της ΕΕ

Σε αναγνώριση της διαρκώς αυξανόμενης σημασίας της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέπτυξε μια στρατηγική για μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας η οποία εκδόθηκε στις 31 Μαΐου 2006 στην ανακοίνωση «Μια στρατηγική για μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας - διάλογος, πνεύμα συνεργασίας και ενίσχυση των ικανοτήτων»⁹⁹.

Η στρατηγική αυτή εκπονήθηκε για την αναζωογόνηση της προσέγγισης που καθορίζεται στην προηγούμενη ανακοίνωση της Επιτροπής "Ασφάλεια δικτύων και

⁹² Σύμφωνα με το ψηφιακό θεματολόγιο της Ευρώπης COM (2009) 149 - <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?checktexts=checkbox&val=493232:cs&pos=1&page=1&lang=en&pgs=10&nb=1&list=493232:cs,&hwords=&action=GO&visu=#texte>

⁹³ Σύμφωνα με το ψηφιακό θεματολόγιο της Ευρώπης COM (2011) 163 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0163:EN:NOT>

⁹⁴ Βλ. http://cordis.europa.eu/fp7/ict/programme/challenge1_en.html

⁹⁵ Βλ. http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

⁹⁶ Βλ. αναλυτικά http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm

⁹⁷ Βλ. http://cordis.europa.eu/fp7/security/home_en.html

⁹⁸ Βλ. http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/site_map/index_en.htm

⁹⁹ Βλ. την ανακοίνωση COM (2006) 251 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0251:FIN:EL:PDF>

πληροφοριών: Πρόταση ευρωπαϊκής πολιτικής" του 2001¹⁰⁰. Η νέα στρατηγική επανεξετάζει την τρέχουσα κατάσταση των απειλών για την ασφάλεια της κοινωνίας της πληροφορίας και προσδιορίζει τα πρόσθετα βήματα που πρέπει να ληφθούν (π.χ. για την προστασία υποδομών πληροφοριών ζωτικής σημασίας, σε αξιόπιστους υπολογιστές, σχετικά με την ηλεκτρονική διαχείριση ταυτότητας, κλπ.).

Η στρατηγική υπενθυμίζει ότι, στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της ασφάλειας για την κοινωνία της πληροφορίας, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει αναπτύξει μια τριμερή προσέγγιση που καλύπτει: ειδικά μέτρα ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών, το κανονιστικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (το οποίο περιλαμβάνει θέματα προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων), και την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο. Παρά το γεγονός ότι οι τρεις αυτές πτυχές μπορούν, σε κάποιο βαθμό, να αναπτυχθούν χωριστά, οι πολυάριθμες αλληλεξαρτήσεις επιβάλλουν την εκπόνηση συντονισμένης στρατηγικής.

Η ανακοίνωση του 2006 καθορίζει τη στρατηγική και παρέχει το πλαίσιο για τη συνέχιση και λεπτομερέστερη επεξεργασία συνεκτικής μεθόδου για την ασφάλεια δικτύων.

Συμμετοχή των ενδιαφερομένων για να αναπτυχθεί η αντίληψη της ασφάλειας

Μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας πρέπει να βασίζεται σε βελτιωμένη ασφάλεια δικτύων. Η επίτευξη αυτού απαιτεί την ανάπτυξη μιας ευρείας αντίληψης για την ασφάλεια. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει μια δυναμική και ολοκληρωμένη προσέγγιση που περιλαμβάνει όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες και βασίζεται στο διάλογο, πνεύμα συνεργασίας και ενίσχυση των ικανοτήτων. Με δεδομένους τους συμπληρωματικούς ρόλους του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τη δημιουργία ενός κλίματος ασφάλειας, οι πρωτοβουλίες πολιτικής σε αυτόν τον τομέα πρέπει να βασίζονται σε ένα ανοικτό και περιεκτικό πολυμερή διάλογο.

Το Συμβούλιο ενέκρινε την προσέγγιση αυτή στο ψήφισμά του σχετικά με τη στρατηγική για μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας στην Ευρώπη¹⁰¹ το Μάρτιο του 2007.

Η ανακοίνωση υπογραμμίζει τη δύναμη της τεχνολογικής ποικιλομορφίας ως αναπόσπαστο στοιχείο της ασφάλειας, καθώς και τη σημασία του ανοίγματος και της διαλειτουργικότητας. Υπογραμμίζει, επίσης, τη στρατηγική σημασία της ευρωπαϊκής

¹⁰⁰ Βλ ανακοίνωση COM (2001) 298 - http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0298en01.pdf

¹⁰¹ Βλ την επίσημη εφημερίδα της 23^{ης} Μαρτίου 2007 - http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2007/c_068/c_06820070324en00010004.pdf

βιομηχανίας να είναι ταυτόχρονα απαιτητικός χρήστης και ανταγωνιστικός προμηθευτής προϊόντων και υπηρεσιών ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών. Βασικές πληροφορίες για το βαθύτερο κίνητρο και το σκεπτικό πίσω από τη στρατηγική αυτή μπορεί να βρεθεί σε προηγούμενη Εκτίμηση των Επιπτώσεων¹⁰² της ανακοίνωσης.

Οι δραστηριότητες που προγραμματίζονται στο πλαίσιο της στρατηγικής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζει την προσέγγιση που περιγράφεται στην στρατηγική μέσα από ένα σύνολο δραστηριοτήτων για την προώθηση αποτελεσματικής χάραξης δημόσιας πολιτικής, δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και τις πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα, όπως για παράδειγμα:

- την ενίσχυση της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας της NIS, στην ανάπτυξη πολυμερούς διαλόγου σε μια σειρά θεμάτων (Trusted Computing, ηλεκτρονική ταυτότητα, τεχνολογίες ενίσχυσης της προστασίας, κ.λπ.),
- οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων για τη συλλογή δεδομένων και συστημάτων συναγερμού,
- προώθηση της διεθνούς συνεργασίας στην ασφάλεια δικτύων,
- αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα

9.1.1 Δραστηριότητες

Ορισμένες από τις δραστηριότητες συμβάλλουν στην εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας.

Βελτίωση της ασφάλειας και την ανθεκτικότητα της NIS

Αυτή η δραστηριότητα έχει πλέον εξελιχθεί ως η Προστασία των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (CIIP). Ο στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι βασικές υποδομές (π.χ. δίκτυα τηλεπικοινωνιών του διαδικτύου) που αποτελούν τη βάση ψηφιακών υπηρεσιών είναι αρκετά αξιόπιστες και ανθεκτικές.

Η ανάπτυξη πολυμερούς διαλόγου

Ο στόχος αυτών των δομημένων πολυμερών διαλόγων είναι η καλύτερη αξιοποίηση των υφιστάμενων εργαλείων και ρυθμίσεων για την επίτευξη της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ της ασφάλειας και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Οι συνεχιζόμενοι διάλογοι είναι οι εξής:

- [Διάλογος για την Trusted Computing](#)
- Η ευαισθητοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με ζητήματα ασφαλείας, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των τελικών χρηστών
- Η εξασφάλιση της δέσμευσης των επιχειρήσεων σε μια κουλτούρα ασφάλειας στον κλάδο
- Η συγκριτική αξιολόγηση των κρατών μελών πολιτικών NIS: συμπεριλαμβανομένων ειδικών πολιτικών ασφάλειας για το δημόσιο τομέα. Ο στόχος ήταν η συμβολή στον εντοπισμό και την ενθάρρυνση την ανάπτυξη των πιο αποτελεσματικών πρακτικών σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹⁰² http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2006/sec_2006_0656_en.pdf

Οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων για τη συλλογή δεδομένων και σύστημα προειδοποίησης

- **Αιτήσεις στον ENISA:**

ο Εταιρική σχέση εμπιστοσύνης σχετικά με το πλαίσιο συλλογής δεδομένων: η Επιτροπή ζήτησε από τον ENISA να αναπτύξει μια εταιρική σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του ENISA, των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών να αναπτύξουν το κατάλληλο πλαίσιο συλλογής δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών και των μηχανισμών για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων σε ευρωπαϊκή κλίμακα σχετικά με συμβάντα ασφάλειας και της εμπιστοσύνης των καταναλωτών .

ο Ευρωπαϊκό σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών και σύστημα προειδοποίησης (EISAS): Η Επιτροπή ζήτησε από τον ENISA να πραγματοποιήσει μια μελέτη σκοπιμότητας για μια ευρωπαϊκή ανταλλαγή πληροφοριών και έγκαιρης προειδοποίησης για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής απόκρισης σε υφιστάμενες και νέες απειλές κατά των ηλεκτρονικών δικτύων.

- **Flash Ευρωβαρόμετρο: Εμπιστοσύνη στην Κοινωνία της Πληροφορίας**

ο Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση του eYouGuide¹⁰³, το αποτέλεσμα της έρευνας του "Ευρωβαρόμετρο" για να εκτιμήσει την εμπιστοσύνη των ευρωπαίων χρηστών του διαδικτύου στο σπίτι είναι διαθέσιμη. Η έρευνα αυτή παρέχει ενημερωμένα στατιστικά στοιχεία για την εμπιστοσύνη των πολιτών στην κοινωνία της πληροφορίας

- **Άλλη εταιρική σχέση:**

ο Τα δεδομένα στην αγορά της ασφάλειας των ΤΠΕ: Λόγω της ιδιαίτερα κατακερματισμένης αγοράς στην ΕΕ και του μάλλον ειδικού χαρακτήρα της, η Επιτροπή θα καλέσει τα κράτη μέλη, τον ιδιωτικό τομέα και την ερευνητική κοινότητα να ιδρύσουν μια στρατηγική εταιρική σχέση για την εξασφάλιση της διαθεσιμότητας των δεδομένων σχετικά με τη βιομηχανία της ασφάλειας των ΤΠΕ και τις εξελισσόμενες τάσεις της αγοράς για προϊόντα και υπηρεσίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Προώθηση της διεθνούς συνεργασίας στην ασφάλεια δικτύων**

Στόχος είναι η αύξηση της παγκόσμιας συνεργασίας στην ασφάλεια δικτύων, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή της ημερήσιας διάταξης που εγκρίθηκε κατά την **Παγκόσμια Διάσκεψη για την Κοινωνία της Πληροφορίας**¹⁰⁴.

- **Ενθάρρυνση της έρευνας NIS**

Ο στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι διατίθεται το κατάλληλο επίπεδο των χρηματοδοτικών πόρων για έρευνα σε θέματα NIS και τεχνολογιών αξιοπιστίας στο πλαίσιο του **7ου Προγράμματος Πλαισίου**¹⁰⁵.

9.1.1.1 Trusted Computing

Οι τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) γίνονται όλο και πιο περίπλοκες και διάχυτες στην κοινωνία και στο σύνολο της οικονομίας. Ως αποτέλεσμα, η

¹⁰³ Βλ

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/702&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

¹⁰⁴ http://ec.europa.eu/information_society/activities/internationalrel/global_issues/wsis/index_en.htm

¹⁰⁵ http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

κοινωνία γίνεται περισσότερο εξαρτημένη, στην αδιάκοπη, σωστή και ασφαλή λειτουργία των ΤΠΕ, καθώς και ο βαθμός στον οποίο η τεχνολογία σέβεται την προστασία της ιδιωτικής ζωής. Είναι σημαντικό για την αξιολόγηση αναδυόμενων τεχνολογιών, όπως TC (Trusted Computing) και οι επιπτώσεις της δημόσιας πολιτικής τους. Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ξεκινήσει μια συζήτηση σχετικά με το εάν και πού το TC είναι απαραίτητο από μια ευρεία κοινωνική προοπτική.

Η έλευση της TC

Η ανάπτυξη της TC έχει σκοπό να παρέχει την ασφαλή επεξεργασία των δεδομένων μέσα σε ένα κατανομημένο και συνδεδεμένο περιβάλλον και θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μέσο για την απλούστευση της διαχείρισης των κινδύνων ασφάλειας σε τέτοια περιβάλλοντα.

Στο παρακάτω πλαίσιο, η TC είναι αντιληπτή με την ευρεία έννοια ως ένα σύνολο χαρακτηριστικών εξοπλισμού και λογισμικού ενσωματωμένα στα συστατικά μιας αρχιτεκτονικής υπολογιστών που υποστηρίζει την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην πληροφορική. Αυτή η αρχιτεκτονική υπολογιστών αποτελείται από διάφορα συστατικά, τα λεγόμενα ως αξιόπιστα: πλατφόρμα, λειτουργικό σύστημα, ενδιάμεσο λογισμικό, εφαρμογή, και τις συναφείς αξιόπιστες υπηρεσίες.

Η συζήτηση για την TC

Η TC, η οποία διαχειρίζεται και μερικές φορές περιορίζει τη λειτουργικότητα μιας συσκευής, ώστε να ενισχυθεί η ασφάλεια των πληροφοριών έχει τη δυνατότητα να γίνει ακόμη διάχυτη σε όλες τις πτυχές της ζωής μας. Ως εκ τούτου, μια πρόωπη κατανόηση και πρόβλεψη των πιθανών οικονομικών και κοινωνικών προεκτάσεων θα ήταν επιθυμητή. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να εκτιμηθούν οι αναδυόμενες τεχνολογίες, όπως η TC και οι επιπτώσεις της δημόσιας πολιτικής της, ιδίως από μια διεπιστημονική προοπτική που βασίζεται σε ένα ανοικτό και περιεκτικό πολυμερή διάλογο.

Η τρέχουσα κατάσταση της ανάλυσης και συζήτησης με τους εμπειρογνώμονες τομέα και τα κράτη μέλη εντόπισαν ορισμένες γενικές απαιτήσεις και τις βασικές απαιτήσεις που συνοψίζονται σε ένα έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών¹⁰⁶.

Δραστηριότητες σε TC σε επίπεδο ΕΕ μέχρι τώρα

Η Επιτροπή έχει ήδη αρχίσει να προβληματίζεται σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις στη δημόσια πολιτική, με σκοπό να τονώσει και να διαμορφώσει τη συζήτηση μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με κρίσιμα ζητήματα από μια ευρωπαϊκή σκοπιά.

ο Ημερίδα με τα κράτη μέλη στις 28 Μαΐου 2008

Σε μια ημερίδα που συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση και αναδεικνύει τα ζητήματα που σχετίζονται με αξιόπιστη χρήση υπολογιστών από την άποψη μιας δημόσιας πολιτικής, ομιλητές από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα αντιμετωπίζουν υπαλλήλους των κρατών μελών και των εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν στη χάραξη πολιτικής.

¹⁰⁶ Βλ Έγγραφο Εργασίας των Υπηρεσιών, *Trusted Computing: μια άποψη δημόσιας πολιτικής* - http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/trusted_computing/swp08.pdf

ο Ημερίδα με εμπειρογνώμονες στις 15 Ιανουαρίου 2007

Σε μια ειδική ημερίδα οι συμμετέχοντες προέβησαν σε δηλώσεις σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις της δημόσιας τάξης που σχετίζονται με αξιόπιστο computing, συζητήθηκαν σημαντικά θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

9.1.1.2 Ευαισθητοποίηση του κοινού

Η αύξηση μιας πανταχού παρούσας κοινωνίας της πληροφορίας δημιουργεί μια μεγαλύτερη εξάρτηση προς τα συστήματα ηλεκτρονικών δικτύων και πληροφοριών. Ακόμα οι χρήστες θα πρέπει να έχουν ένα αίσθημα δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όταν αλληλεπιδρούν στην κοινωνία της πληροφορίας. Η εμπιστοσύνη αυτή μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα στην οικοδόμηση της κοινωνίας της πληροφορίας, έχουν επίγνωση του ρόλου τους και της ιδιαίτερης ευθύνης που θα πρέπει να επιδοκιμάσουν.

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική της NIS απαιτεί συγκροτημένη συζήτηση με πολλούς φορείς για τον καλύτερο τρόπο αξιοποίησης των υφιστάμενων εργαλείων και ρυθμίσεων για την επίτευξη της ενδεδειγμένης κοινωνικής ισορροπίας μεταξύ ασφάλειας και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Ως πρώτο βήμα, ένα σεμινάριο υψηλού επιπέδου προβληματισμού σχετικά με τρόπους για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σε θέματα ασφάλειας και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των τελικών χρηστών στη χρήση ηλεκτρονικών δικτύων και συστημάτων πληροφοριών διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες στις 7 Δεκεμβρίου 2007.

9.1.1.3 Δέσμευση Επιχειρήσεων

Η ενδυνάμωση κάθε ομάδας ενδιαφερομένων αποτελεί προϋπόθεση για την καλύτερη επίδοση των αναγκών ασφάλειας και των κινδύνων με σκοπό την προώθηση της ασφάλειας δικτύων. Ως εκ τούτου, η στρατηγική NIS καλεί τους φορείς του ιδιωτικού τομέα να αναλάβουν πρωτοβουλίες:

- να εκπονήσουν κατάλληλο ορισμό των αρμοδιοτήτων των παραγωγών λογισμικού και των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου σε σχέση με την παροχή επαρκών και ελέγξιμων επιπέδων ασφάλειας
- να προωθήσουν την ποικιλομορφία, τον ανοιχτό χαρακτήρα, τη διαλειτουργικότητα, τη χρηστικότητα και τον ανταγωνισμό ως καίριες κινητήριες δυνάμεις για την ασφάλεια
- να δουλέψουν προς οικονομικά προσιτά προγράμματα πιστοποίησης της ασφάλειας για προϊόντα, διεργασίες και υπηρεσίες
- να διαδώσουν ορθές πρακτικές ασφάλειας και να προωθήσουν προγράμματα κατάρτισης στον επιχειρηματικό τομέα, για την παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων στους εργαζομένους για την εφαρμογή πρακτικών ασφαλείας

- να συμπεριλάβουν τον ασφαλιστικό τομέα στην κατάρτιση των κατάλληλων εργαλείων και μεθόδων διαχείρισης κινδύνων.

Επιπλέον, η στρατηγική της NIS απαιτεί συγκροτημένη συζήτηση με πολλούς φορείς για τον καλύτερο τρόπο αξιοποίησης των υφιστάμενων εργαλείων και ρυθμίσεων για την επίτευξη της ενδεδειγμένης κοινωνικής ισορροπίας μεταξύ ασφάλειας και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και προβλέπει μια εκδήλωση επιχειρήσεων προκειμένου να τονωθεί η συμμετοχή του κλάδου στην υιοθέτηση αποτελεσματικών μεθόδων για την υλοποίηση παιδείας ασφάλειας στον κλάδο.

9.1.1.4 i2010 Ad-hoc Ομάδα για την Ασφάλεια

Ορισμένα κράτη μέλη έδειξαν ενδιαφέρον στο να υπάρχουν θέματα ασφάλειας και εμπιστοσύνης ως ένα από τα θέματα συζήτησης της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου i2010¹⁰⁷ (HLG). Μια ad-hoc ομάδα συγκλήθηκε ως απάντηση σε αυτό το ενδιαφέρον για ανταλλαγή απόψεων και συζήτηση για τις ανάγκες και τις επιλογές δημιουργίας μιας υπό-ομάδας HLG i2010 για την ασφάλεια.

Η πρώτη συνεδρίαση της ad-hoc ομάδας έλαβε χώρα στις 7 Σεπτεμβρίου 2006 και συγκεντρώθηκαν 19 αντιπρόσωποι που εκπροσωπούν 17 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της Ρουμανίας. Το αποτέλεσμα αυτής της συνάντησης ήταν η αναγνώριση ότι η ασφάλεια και η εμπιστοσύνη είναι σημαντικό ζήτημα για την κοινωνία της πληροφορίας και για την ομάδα υψηλού επιπέδου i2010.

Αν και αρχικά είχε προταθεί ότι αυτή η υπο-ομάδα για την ασφάλεια να είναι μόνιμη και όχι ad hoc, τελικά αποφασίστηκε ότι θα πρέπει να συγκαλείται μόνο όταν η ομάδα υψηλού επιπέδου i2010 θα προσδιόριζε συγκεκριμένα θέματα ασφαλείας προς συζήτηση.

9.1.1.5 Αιτήματα προς τον ENISA

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ζητήσει τη συμβολή του ENISA να βοηθήσει στην εφαρμογή της στρατηγικής της NIS.

Εταιρική σχέση εμπιστοσύνης σχετικά με το πλαίσιο συλλογής δεδομένων

Η αποτελεσματική χάραξη πολιτικής απαιτεί σαφή κατανόηση της φύσης και της έκτασης των προκλήσεων. Προς τούτο δεν αρκούν μόνο αξιόπιστα και ενημερωμένα στατιστικά και οικονομικά δεδομένα σχετικά με συμβάντα στην ασφάλεια πληροφοριών και τα επίπεδα της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των χρηστών, αλλά επίσης και επικαιροποιημένα δεδομένα αναφορικά με το μέγεθος και τις τάσεις του κλάδου ασφαλείας ΤΠΕ στην Ευρώπη.

Η Επιτροπή ζήτησε από τον ENISA να αναπτύξει μια εταιρική σχέση εμπιστοσύνης με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη να αναπτύξει ένα κατάλληλο πλαίσιο συλλογής δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών και μηχανισμών για την συλλογή και ανάλυση δεδομένων σε ευρωπαϊκή κλίμακα σχετικά με συμβάντα ασφαλείας και της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Ο ENISA ολοκλήρωσε μια έκθεση το Νοέμβριο του 2007 σχετικά με τα πορίσματα των συζητήσεων της με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις συστάσεις για τη δημιουργία μιας τέτοιας εταιρικής σχέσης.

¹⁰⁷ Βλ http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/high_level_group/index_en.htm

Ευρωπαϊκό Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφοριών και Σύστημα Συναγερμού (EISAS)

Οι δημόσιες αρχές, στα κράτη μέλη και σε κοινοτικό επίπεδο, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ορθή ενημέρωση των χρηστών ώστε να μπορέσουν να συμβάλουν στη δική τους ασφάλεια. Η αύξηση της ευαισθητοποίησης σε θέματα NIS και η παροχή κατάλληλης και έγκαιρης πληροφόρησης μέσα από αποκλειστικές e-security δικτυακές πύλες σχετικά με απειλές, κινδύνους και προειδοποιήσεις καθώς και σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές που πρέπει να αποτελούν προτεραιότητες.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή ζήτησε από τον ENISA να εξετάσει τη σκοπιμότητα δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού πολυγλωσσικού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και έγκαιρης προειδοποίησης, το οποίο θα βασίζεται και θα συνδέει υφιστάμενες ή προγραμματιζόμενες εθνικές, δημόσιες και ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Ο ENISA ολοκλήρωσε μια έκθεση τον Ιανουάριο του 2008 όπου εξετάζει κατά πόσο και αν ναι, πώς ένα τέτοιο σύστημα θα μπορούσε να επιτευχθεί με συνδυασμό των υφιστάμενων εθνικών συστημάτων.

9.1.1.6 Δεδομένα στην Αγορά Ασφάλειας των ΤΠΕ

Έρευνα και Ανάλυση της ΕΕ στις ΤΠΕ στον Κλάδο της Ασφάλειας και της Αγοράς για Προϊόντα και Υπηρεσίες

Η IDC, ένας σύμβουλος αγοράς ΤΠΕ, έχει επιφορτιστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να πραγματοποιήσει μια έρευνα και ανάλυση των ΤΠΕ της ΕΕ στον κλάδο της ασφάλειας και της αγοράς για προϊόντα και υπηρεσίες.

Οι στόχοι της μελέτης ήταν η συλλογή στοιχείων για την αγορά NIS στην Ευρωπαϊκή Ένωση, για την περιγραφή του τρόπου λειτουργίας της αγοράς και να διατυπώσει συστάσεις για τη βελτίωσή της.

Η καλύτερη κατανόηση της αγοράς που προκύπτει από τη μελέτη είναι χρήσιμη για την καθιέρωση μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των κρατών μελών, του ιδιωτικού τομέα και της ερευνητικής κοινότητας, εξασφαλίζοντας τη διαθεσιμότητα των δεδομένων που σχετίζονται με τον κλάδο ασφάλειας των ΤΠΕ και τις εξελισσόμενες τάσεις της αγοράς για προϊόντα και υπηρεσίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

9.1.2 Προπαρασκευαστικές Μελέτες

Μελέτη για την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας και έρευνας των ποσοτικών δεδομένων σχετικά με τις οικονομικές πτυχές της ασφάλειας και την ανθεκτικότητα στις Υποδομές Επικοινωνιών και Πληροφοριών Ζωτικής Σημασίας (CPIs).

Το Ίδρυμα FORMIT ολοκλήρωσε το 2010 το SMART-SEC ερευνητικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας και έρευνας των ποσοτικών δεδομένων σχετικά με τις οικονομικές πτυχές της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας των υποδομών κρίσιμων επικοινωνιών και πληροφοριών.

Το έργο SMART-SEC είχε ως στόχο την συλλογή ποιοτικών πληροφοριών και ποσοτικών δεδομένων σχετικά με τις υποδομές κρίσιμων επικοινωνιών και πληροφοριών, για την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για να κατανοήσουμε τις κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις των διαταραχών CPIs και να μελετήσει τα οικονομικά της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας των CPIs.

Οι στόχοι της μελέτης SMART-SEC ταξινομήθηκαν σε δύο κύριους υπο-στόχους:

- Ταυτοποίηση και χαρακτηρισμό της οικονομικής λογικής, των κινήτρων και των σχετικών κινήτριων δυνάμεων της αγοράς που παρακινούν τους φορείς εκμετάλλευσης να επενδύσουν και να εγκαθιδρύσουν τα μέτρα για την προστασία, τη διασφάλιση και την αύξηση της ικανότητας αποκατάστασης των CIPs
- Μέτρηση των άμεσων και έμμεσων οικονομικών επιπτώσεων των διαταραχών ή της μειωμένης απόδοσης των CIPs και η αξιολόγηση των γενικών επιπτώσεων στην κοινωνία γενικότερα.

Επιπλέον, η μελέτη παρείχε συστάσεις για τις βασικές δράσεις που πρέπει να ληφθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της αντοχής των ζωτικών υποδομών επικοινωνίας και πληροφόρησης.

Μελέτη σχετικά με τα μέτρα για την ανάλυση και τη βελτίωση της ευρωπαϊκής ετοιμότητας έκτακτης ανάγκης στον τομέα της σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και του Internet

Ο Οργανισμός THALES διεξήγαγε μια μελέτη¹⁰⁸ σχετικά με τα μέτρα για την ανάλυση και τη βελτίωση της ευρωπαϊκής ετοιμότητας έκτακτης ανάγκης στον τομέα της σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και Internet, μεταξύ 9 Ιουνίου 2009 και 30 Απριλίου του 2010. Τα έργα της παρούσας μελέτης ακολουθούν τα βήματα της **Οδηγίας EPCIP του 2008**¹⁰⁹, ενόψει της μελλοντικής αναθεώρησης του που αναμένεται το 2012, και στην οποία ο τομέας των Τηλεπικοινωνιών θα μπορούσε να επανέλθει στο θέμα Ενέργεια και Μεταφορές, στον κατάλογο των κατά προτεραιότητα έργων υποδομής ζωτικής σημασίας.

Η έκθεση της μελέτης σκοπεύει να επιτύχει μια λεπτή ισορροπία των προτάσεων που θα πρέπει να ενισχύουν την Ετοιμότητα Έκτακτης Ανάγκης στον τομέα των Τηλεπικοινωνιών, τόσο σε επιμέρους τομείς των σταθερών και κινητών υποδομών τηλεπικοινωνιών και του Διαδικτύου όσο και προφυλάξεις προκειμένου να καταστεί δυνατή η εφαρμογή τους από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής και τα ενδιαφερόμενα μέρη του τομέα των τηλεπικοινωνιών των οποίων οι συνθήκες και οι πολιτικές είναι διαφορετικές. Προτείνοντας ένα περιορισμένο αριθμό από συστάσεις, αλλά με ρεαλιστικό και σημαντικό αντίκτυπο, σκοπεύουμε πρώτα να βοηθήσουμε τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη να προετοιμαστούν καλύτερα για τις πιθανές σοβαρές κρίσεις που ενδέχεται να επηρεάσουν τους εν λόγω υποτομείς, και για τις κρίσεις που επηρεάζουν την ευρύτερη κοινωνία στην οποία οι τηλεπικοινωνίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν ή να βοηθήσουν την επίλυσή τους.

Μελέτη για τη Διαθεσιμότητα και την Ευρωστία των Υποδομών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ARECI)

Οι Οργανισμοί UNISYS και RAND ολοκλήρωσαν τον Ιούνιο του 2006 μια μελέτη¹¹⁰ για την Επιτροπή η οποία ερευνά το βαθμό ετοιμότητας του κινδύνου των επιχειρήσεων στα 25 κράτη μέλη της ΕΕ.

Η μελέτη παρέχει πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο επίγνωσης προς τους κινδύνους της αποτυχίας σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), παρέχει

¹⁰⁸ Βλ ολόκληρη την έρευνα εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/studies/thales/finalreport.pdf

¹⁰⁹ Βλ Οδηγία 2008/114/EK του Συμβουλίου σχετικά με τον προσδιορισμό και τον χαρακτηρισμό των Ευρωπαϊκών Υποδομών Ζωτικής Σημασίας - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:345:0075:0082:EL:PDF>

¹¹⁰ Βλ αναλυτικά την τελική αναφορά της μελέτης εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/studies/areci_study/ infso_risk_fr3_1.pdf

ενδείξεις σχετικά με τα κίνητρα για τη διεξαγωγή αξιολόγησης των κινδύνων, και παρέχει επίγνωση για τη συνολική αντιμετώπιση των επιχειρήσεων προς κινδύνους NIS.

Μελέτη για τις Προκλήσεις Ασφάλειας στη Χρήση και την Ανάπτυξη Επαναστατικών Τεχνολογιών

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε από τη RAND Europe για την Επιτροπή και ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο του 2006¹¹¹. Ο σκοπός της μελέτης ήταν:

- Να προσδιορίσει τις προκλήσεις που συνδέονται με την εισαγωγή συστημάτων ασφαλείας και την γενική εφαρμογή των επαναστατικών τεχνολογιών σε συστήματα και δίκτυα πληροφοριών.
- Να ποσοτικοποιηθεί, να μετριάσει και να αναλύσει τις επιπτώσεις από την άποψη της ασφάλειας της εισαγωγής αυτών των επαναστατικών τεχνολογιών σε τρεις βασικές διαστάσεις: χρήστες (πολίτες, επιχειρήσεις και δημόσιες διοικήσεις) και τις επιπτώσεις της στον τομέα των ΤΠΕ που αφορούν τις αγορές.
- Να παρέχει συστάσεις σχετικά με τις πιθανές επιλογές πολιτικής που σχετίζονται με τις προσδιορισθείσες προκλήσεις, ιδίως στο πλαίσιο της πολιτικής i2010 και την κοινωνία της πληροφορίας.

Μελέτη για τις δραστηριότητες των κρατών μελών, των κρατών της ΕΕ και των υπό ένταξη κρατών στον τομέα της ασφάλειας δικτύων

Η έρευνα αυτή που ολοκληρώθηκε το Μάρτιο του 2005 από την Deloitte για την Επιτροπή, προέβη σε μια επισκόπηση των επιτευγμάτων των κρατών αυτών για τη δημιουργία ενός κλίματος ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών και για να εξασφαλιστεί μια κοινή προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών. Τόνισε επίσης τις δραστηριότητες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν πρότυπο για άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μελέτη είχε συσταθεί για να πάρει ένα στιγμιότυπο των δημόσιων μέτρων στις 31 Δεκεμβρίου 2003. Ενημερωμένες πληροφορίες δόθηκαν σχετικά με την κατάσταση στις αρχές του 2005, όπου ήταν δυνατόν.

9.1.3 Προστασία Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (CIP)

Πρωτοβουλία της ΕΕ για την προστασία υποδομών πληροφοριών ζωτικής σημασίας – CIP

Η πρωτοβουλία της ΕΕ για τη CIP έχει ως στόχο να ενισχύσει την ασφάλεια και την αντοχή των ζωτικής σημασίας υποδομών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) με την ενθάρρυνση και τη στήριξη της ανάπτυξης σε υψηλό επίπεδο ετοιμότητας, της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας των δυνατοτήτων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Επιτροπή καθόρισε ένα Σχέδιο Δράσης CIP για την Προστασία των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας¹¹² που εκδόθηκε στις 30 Μαρτίου 2009.

Το σχέδιο δράσης CIP είναι χτισμένο σε πέντε πυλώνες: την ετοιμότητα και την πρόληψη, την ανίχνευση και την απόκριση, τον μετριασμό και την ανάκτηση, τη διεθνή συνεργασία και τα κριτήρια για τις ευρωπαϊκές υποδομές ζωτικής σημασίας στον τομέα των

¹¹¹ Βλ το πλήρες κείμενο της μελέτης εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/others_pdf/strat_prep_security_challenges.pdf

¹¹² Βλ COM (2009) 149 - Προστασία της Ευρώπης από προσβολές στον κυβερνοχώρο και διαταραχές μεγάλης κλίμακας: αναβάθμιση της ετοιμότητας, της ασφάλειας και της ικανότητας αποκατάσταση - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0149:FIN:EL:PDF>

ΤΠΕ. Καθορίζει τις εργασίες που θα γίνουν σε κάθε άξονα από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και / ή τη βιομηχανία, με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA). Η προσέγγιση αυτή είχε ευρεία αποδοχή από το Ψήφισμα του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2009¹¹³.

Οι σχεδιαζόμενες δραστηριότητες συμπληρώνουν το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Προστασίας των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (EPCIP), το οποίο είναι μια χωριστή αλλά συναφής δραστηριότητα της Επιτροπής. Ένα βασικό στοιχείο του EPCIP είναι η Οδηγία του Συμβουλίου (Οδηγία 2008/114/ΕΚ), η οποία αναφέρει ρητά ότι ο τομέας των ΤΠΕ αποτελεί μέρος των υποδομών ζωτικής σημασίας που θα πρέπει να εξεταστεί ειδικά.

Οι προτεινόμενες δράσεις συμπληρώνουν τα υπάρχοντα μέτρα στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας για την πρόληψη, καταπολέμηση και δίωξη εγκληματικών και τρομοκρατικών δραστηριοτήτων που στοχεύουν τις CIP. Οι προτάσεις αυτές αντικατοπτρίζονται επίσης στις ερευνητικές προσπάθειες της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών και είναι σύμφωνες με τις διεθνείς πρωτοβουλίες σε αυτόν τον τομέα.

Τα επιτεύγματα και τα επόμενα βήματα: προς την παγκόσμια ασφάλεια στον κυβερνοχώρο

Στις 31 Μαρτίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας¹¹⁴. Η ανακοίνωση προβαίνει σε απολογισμό των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης CIP το 2009. Περιγράφει τα επόμενα βήματα που προβλέπονται για κάθε δράση τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επικεντρώνεται στην παγκόσμια διάσταση των προκλήσεων και τη σημασία ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και του ιδιωτικού τομέα σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι παγκόσμιες αλληλεξαρτήσεις.

Για να επιτευχθεί ένα αυξημένο επίπεδο της συνειδητοποίησης και της ετοιμότητας σε όλη την ΕΕ, η Επιτροπή προτείνει το ακόλουθο σύνολο ενεργειών:

- **Ετοιμότητα και πρόληψη**, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για τα κράτη μέλη (EFMS) για την ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών πολιτικής, της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης για την ικανότητα αποκατάστασης (EP3R) Αφετηρία ικανοτήτων και υπηρεσιών για τις εθνικές / κυβερνητικές ομάδες αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών στην πληροφορική.
- **Ανίχνευση και απόκριση**, ανάπτυξη και εγκατάσταση ενός ευρωπαϊκού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και έγκαιρης προειδοποίησης, που να προσεγγίζει τους πολίτες και τα ΜΜΕ και να βασίζεται σε εθνικού και ιδιωτικού τομέα συστήματα ανταλλαγής πληροφοριών και συναγερμού.
- **Αμβλυνση των επιπτώσεων και αποκατάσταση**, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης από τα κράτη μέλη των εθνικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης και της οργάνωσης τακτικών ασκήσεων απόκρισης σε μεγάλης κλίμακας συμβάντα στην ασφάλεια δικτύων και αποκατάσταση μετά από καταστροφή. Πανευρωπαϊκές ασκήσεις για μεγάλης κλίμακας περιστατικών ασφάλειας του

¹¹³ Βλ 2009 / C 321/01- Ψήφισμα του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2009 για μια ευρωπαϊκή συνεργατική προσέγγιση για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:321:FULL:EN:PDF>

¹¹⁴ Βλ COM (2011) 163 - Επιτεύγματα και τα επόμενα βήματα: προς την παγκόσμια ασφάλεια στον κυβερνοχώρο - http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/comm_2011/comm_163_en.pdf

δικτύου. Ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των εθνικών / κυβερνητικών Ομάδων Υπολογιστών Έκτακτης Ανάγκης.

- **Διεθνής και σε επίπεδο ΕΕ συνεργασία₂** συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών αρχών και κατευθύνσεων για την ανθεκτικότητα και τη σταθερότητα του Διαδικτύου που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού φόρουμ για τα κράτη μέλη. Διεθνείς ασκήσεις σχετικά με την ανάκτηση και την άμβλυνση των επιπτώσεων συμβάντων μεγάλης κλίμακας στο Διαδίκτυο.
- **Κριτήρια για τον τομέα των ΤΠΕ₂** συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης του τομέα κριτηρίων ΤΠΕ για τον προσδιορισμό ευρωπαϊκών υποδομών ζωτικής σημασίας στον τομέα των ΤΠΕ.

9.1.3.1 Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα κράτη μέλη

Η κατάσταση προόδου των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του σχεδίου δράσης για την προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας, έχει ως εξής.

Πυλώνας 1 - Ετοιμότητα και πρόληψη

Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα κράτη μέλη (EFMS):

Το 2009, το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα κράτη μέλη (EFMS) συστάθηκε για να προωθήσει τις συζητήσεις και τις ανταλλαγές μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων αρχών σχετικά με τις ορθές πρακτικές πολιτικής, με στόχο την ανταλλαγή στόχων πολιτικής και προτεραιοτήτων για την ασφάλεια και αντοχή των υποδομών ΤΠΕ. Το EFMS επωφελείται άμεσα από την εργασία και την υποστήριξη που παρέχεται από τον ENISA.

Μέχρι σήμερα, το EFMS έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά: (α) τον ορισμό των κριτηρίων για τον προσδιορισμό ευρωπαϊκών υποδομών ζωτικής σημασίας στον τομέα των ΤΠΕ (Οδηγία 2008/114/EK), (β) την ταυτοποίηση των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων των αρχών και των κατευθυντήριων γραμμών για την ικανότητα αποκατάστασης και τη σταθερότητα του Διαδικτύου, (γ) την ανταλλαγή ορθών πρακτικών πολιτικής, ιδίως όσον αφορά ασκήσεις στον κυβερνοχώρο.

Η δραστηριότητα του EFMS, το οποίο συνεδριάζει σε τριμηνιαία βάση, έχει υποστηριχθεί, από τα μέσα του 2010, από μια ειδική διαδικτυακή πύλη που διαχειρίζεται η ENISA. Οι ενδιαφερόμενοι υπάλληλοι από τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ελεύθερου Εμπορίου (ΕΕΤΑ) καλούνται να δηλώσουν το ενδιαφέρον τους στο EFMS στέλνοντας ένα e-mail με θέμα «Συμμετοχή στο EFMS».

Ευρωπαϊκή συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την ικανότητα αποκατάστασης (EP3R):

Το 2009, η Ευρωπαϊκή Συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού τομέα για την Ικανότητα Αποκατάστασης (EP3R) ξεκίνησε ως ένα πανευρωπαϊκό πλαίσιο διακυβέρνησης για την ανθεκτικότητα των υποδομών των ΤΠΕ, με στόχο την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για τους στόχους στην ασφάλεια και την ανθεκτικότητα, βασικές απαιτήσεις, ορθές πρακτικές πολιτικής και μέτρα. Επιπλέον, η EP3R θα "συνεργαστεί με τους διεθνείς εταίρους για την ενίσχυση της παγκόσμιας διαχείρισης των κινδύνων των δικτύων πληροφορικής"¹¹⁵.

Το 2010, η Πρόταση της Επιτροπής περιλάμβανε στοιχεία που αποσκοπούν στην παροχή ενός μακροπρόθεσμου και βιώσιμου πλαισίου για την EP3R με την πρόβλεψη ότι ο

¹¹⁵ Βλ. Στρατηγική της ΕΕ για την Εσωτερική Ασφάλεια - http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/archive/internal_security_strategy_in_action_en.pdf

ENISA θα "υποστηρίζει τη συνεργασία μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σε επίπεδο Ένωσης, μεταξύ άλλων, με την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και της αύξησης της ευαισθητοποίησης, καθώς και διευκόλυνση των προσπαθειών τους για να αναπτύξει και να αφομοιώσει τα πρότυπα για τη διαχείριση των κινδύνων και για την ασφάλεια των ηλεκτρονικών προϊόντων, των δικτύων και των υπηρεσιών"¹¹⁶.

Δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού εύρυθμου δικτύου Εθνικών ομάδων CERT:

Το 2009, ο ENISA, μαζί με την κοινότητα της Ομάδας Υπολογιστών Αντιμετώπισης Έκτακτης Ανάγκης (CERT) στην Ευρώπη, ανέπτυξαν και συμφώνησαν σε μια ελάχιστη δέσμη δεικτών βάσης των δυνατοτήτων και υπηρεσιών¹¹⁷ που οι εθνικές / κυβερνητικές ομάδες CERT πρέπει να έχουν, ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά και για την υποστήριξη της πανευρωπαϊκής συνεργασίας.

Το 2010, ο ENISA συνεργάστηκε με την κοινότητα CERT στην Ευρώπη για να μετατρέψει τις παραπάνω λειτουργικά προσανατολισμένες απαιτήσεις σε μία σειρά συστάσεων πολιτικής για τις εθνικές / κυβερνητικές ομάδες CERT¹¹⁸ να ενεργεί ως η βασική συνιστώσα των εθνικών δυνατοτήτων ετοιμότητας, ανταλλαγής πληροφοριών, συντονισμού και ανταπόκρισης.

9.1.3.2 Ευρωπαϊκή Συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού τομέα για Αποκατάσταση (EP3R)

Οι στόχοι της EP3R, οι αρχές και η προτεινόμενη διάρθρωση περιγράφονται στο ανεπίσημο έγγραφο σχετικά με τη δημιουργία της EP3R, που σχεδιάστηκε τον Ιούνιο του 2010¹¹⁹.

Στο τέλος του 2010, τρεις ομάδες εργασίας ξεκίνησαν:

1. Ομάδα Εργασίας 1: Βασικά στοιχεία του ενεργητικού, πόροι και λειτουργίες για τον συνεχή και ασφαλή εφοδιασμό των ηλεκτρονικών επικοινωνιών μεταξύ των χωρών¹²⁰
2. Ομάδα Εργασίας 2: Βασικές απαιτήσεις για την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών¹²¹
3. Ομάδα Εργασίας 3: Ανάγκες συντονισμού και συνεργασίας και μηχανισμοί για την προετοιμασία και την αντιμετώπιση μεγάλης κλίμακας διαταραχών που επηρεάζουν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες¹²²

Από την ίδρυσή της, ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς, πραγματοποίησαν διαβουλεύσεις για την κατάρτιση των στόχων, των αρχών και της δομής της EP3R και για τον προσδιορισμό των κινήτρων για να εμπλέξει τους σχετικούς φορείς να

¹¹⁶ Βλ Πρόταση της Επιτροπής για τον Κανονισμό Εκσυγχρονισμού του ENISA - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0521:FIN:EN:PDF>

¹¹⁷ Βλ αναλυτικά εδώ - <http://www.enisa.europa.eu/act/cert/support/files/baseline-capabilities-for-national-governmental-certs>

¹¹⁸ Βλ αναλυτικά εδώ - <http://www.enisa.europa.eu/act/cert/support/files/baseline-capabilities-of-national-governmental-certs-policy-recommendations>

¹¹⁹ Βλ το πλήρες κείμενο εδώ - http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/ep3r_workshops/3rd_june2010/2010_06_23_ep3r_nonpaper_v_2_0_final.pdf

¹²⁰ Βλ το πλήρες κείμενο εδώ - http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/ep3r_docs/ep3r_tor_area1.pdf

¹²¹ Βλ το πλήρες κείμενο εδώ - http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/ep3r_docs/ep3r_tor_area2.pdf

¹²² Βλ το πλήρες κείμενο εδώ - http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/docs/ep3r_docs/ep3r_tor_area3.pdf

συμμετάσχουν και να συμβάλουν σε αυτό. Οι ακόλουθες συναντήσεις που σχετίζονται με την EP3R οργανώθηκαν:

- Προπαρασκευαστικά σεμινάρια
17 Ιουνίου 2009¹²³
13 Νοεμβρίου 2009¹²⁴
29 Ιουνίου 2010¹²⁵
- Θεματικά εργαστήρια και συναντήσεις
30 Μαρτίου 2009¹²⁶
17 Νοεμβρίου 2010¹²⁷
17 Μαρτίου 2011¹²⁸
6 Ιουλίου 2011¹²⁹

9.1.3.3 Εφαρμογή

Η ΕΕ ενέκρινε το Μάρτιο του 2009 ανακοίνωση σχετικά με την Προστασία των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (COM (2009) 149). Αναπτύσσει την ευρωπαϊκή πολιτική για την ενίσχυση της ασφάλειας και της εμπιστοσύνης στην κοινωνία της πληροφορίας. Καθορίζει ένα σχέδιο δράσης για τη CIIP για την προστασία της Ευρώπης από μεγάλης κλίμακας επιθέσεις και διαταραχές στον κυβερνοχώρο, με έμφαση στην αναβάθμιση της ετοιμότητας, της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας. Το σχέδιο δράσης βασίζεται σε πέντε πυλώνες:

Πυλώνας 1: Ετοιμότητα και πρόληψη: για να εξασφαλιστεί η ετοιμότητα με τον καθορισμό μιας βάσης των δυνατοτήτων και των υπηρεσιών των εθνικών / κυβερνητικών ομάδων υπολογιστών αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, δημιουργώντας μια ευρωπαϊκή συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την ικανότητα αποκατάστασης και ένα ευρωπαϊκό φόρουμ για τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν πληροφορίες και ορθές πρακτικές πολιτικής .

Πυλώνας 2: Ανίχνευση και απόκριση: για την παροχή επαρκών μηχανισμών έγκαιρης προειδοποίησης, με τη στήριξη της ανάπτυξης και της εγκατάστασης ενός ευρωπαϊκού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και έγκαιρης προειδοποίησης, που να προσεγγίζει τους πολίτες και τις ΜΜΕ και να βασίζεται στα συστήματα ανταλλαγής πληροφοριών και έγκαιρης προειδοποίησης.

¹²³http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/impl_activities/ep3r_1stworkshop/index_en.htm

¹²⁴http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/impl_activities/ep3r_2ndworkshop/index_en.htm

¹²⁵http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/impl_activities/ep3r_29_06_2010/index_en.htm

¹²⁶http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/impl_activities/vulnerabilities_workshop/index_en.htm

¹²⁷http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/impl_activities/ep3r_17_11_2010/index_en.htm

¹²⁸http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/impl_activities/ep3r_17_03_2011/index_en.htm

¹²⁹http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/impl_activities/ep3r_06_07_2011/index_en.htm

Πυλώνας 3: Άμβλυση των επιπτώσεων και ανάκτηση: για την ενίσχυση κοινοτικών μηχανισμών άμυνας για την προστασία των CII, μέσω της ανάπτυξης από τα κράτη μέλη των εθνικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης και της οργάνωσης τακτικών ασκήσεων αντιμετώπισης περιστατικών ασφάλειας μεγάλης κλίμακας σε δίκτυα και ανάκτηση μετά από καταστροφή, ως ένα βήμα προς μια κατεύθυνση στενότερου πανευρωπαϊκού συντονισμού, και με την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών /κυβερνητικών ομάδων υπολογιστών αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών.

Πυλώνας 4: Διεθνής συνεργασία: για την προώθηση των προτεραιοτήτων της ΕΕ σε διεθνές επίπεδο, από την καθοδήγηση ενός πανευρωπαϊκού διαλόγου, με τη συμμετοχή όλων των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, για να καθορίσουν τις προτεραιότητες της ΕΕ για τη μακροπρόθεσμη ικανότητα αποκατάστασης και σταθερότητα του Διαδικτύου, μέσω της συνεργασίας με τα κράτη μέλη να καθορίσουν κατευθυντήριες γραμμές για την ανθεκτικότητα και τη σταθερότητα του Διαδικτύου και δουλεύοντας πάνω σε έναν οδικό χάρτη για την προώθηση αρχών και κατευθυντηρίων γραμμών σε παγκόσμιο επίπεδο, ενδεχομένως αξιοποιώντας τη στρατηγική συνεργασία με τις τρίτες χώρες.

Πυλώνας 5: Κριτήρια για τις ευρωπαϊκές υποδομές ζωτικής σημασίας στον τομέα των ΤΠΕ: για να υποστηριχθεί η μελλοντική εφαρμογή του EPCIP (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Προστασίας των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας), συνεχίζοντας την ανάπτυξη, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα κριτήρια για τον προσδιορισμό της ευρωπαϊκών κρίσιμων υποδομών στον τομέα των ΤΠΕ.

9.1.4 Ο ρόλος του ENISA

Στόχοι του ENISA

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA) ιδρύθηκε το 2004¹³⁰ για περίοδο πέντε ετών για να "εξασφαλισθεί υψηλό και ουσιαστικό επίπεδο ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών εντός της Κοινότητας, (...) έτσι ώστε να αναπτυχθεί η αντίληψη της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών προς όφελος των πολιτών, των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και οργανισμών του δημόσιου τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβάλλοντας έτσι στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς".

Έπειτα από ένα αρχικό χρονικό διάστημα στις Βρυξέλλες κατά τη διάρκεια της εναρκτήριας φάσης, ο Οργανισμός μετακόμισε στο Ηράκλειο, στην Ελλάδα.

Τα καθήκοντα του ENISA

Τα καθήκοντα που ανατίθενται στον Οργανισμό περιλαμβάνουν:

- **Τη συλλογή κατάλληλων πληροφοριών** με σκοπό τη διεξαγωγή ανάλυσης των υφιστάμενων και αναδυόμενων κινδύνων, ιδίως εκείνων που ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στην ανθεκτικότητα των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών και στην αυθεντικότητα, την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα των επικοινωνιών.
- **Την ανάπτυξη "κοινών μεθοδολογιών" για να:**
 - αποτρέψουν απειλές κατά της ασφάλειας
 - συμβάλλουν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης

¹³⁰ Βλ Κανονισμο (ΕΚ) Νο 460/2004 για την ίδρυση του Οργανισμού - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:077:0001:0011:EN:PDF>

- προωθήσουν τις ανταλλαγές των «υφιστάμενων βέλτιστων πρακτικών» και των «μεθόδων προειδοποίησης» καθώς και της εκτίμησης των κινδύνων και τις δραστηριότητες διαχείρισης
- **Ενίσχυση της συνεργασίας**
 - μεταξύ των παραγόντων που εμπλέκονται στον τομέα της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών
 - μεταξύ της Επιτροπής / των κρατών μελών και της βιομηχανίας για την αντιμετώπιση προβλημάτων ασφάλειας όσον αφορά προϊόντα υλικού και λογισμικού
 - σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων κρατών, ή, ενδεχομένως, των διεθνών οργανισμών για την προώθηση μιας κοινής παγκόσμιας προσέγγισης των δικτύων και των πληροφοριών ασφάλειας

Το μέλλον του ENISA

Σύμφωνα με τον κανονισμό για την ίδρυση του ENISA, η εντολή του ENISA πρόκειται να λήξει στις 13 Μαρτίου 2009. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προέβη σε αξιολόγηση του οργανισμού¹³¹ από μια εξωτερική ομάδα ειδικών το 2006. Το 2007 στη συνέχεια, εκδόθηκε Ανακοίνωση σχετικά με την αξιολόγηση του ENISA¹³² και μια δημόσια διαβούλευση ξεκίνησε για το μέλλον του ENISA.

Κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, στις 24 Σεπτεμβρίου 2008, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε κανονισμό για την παράταση της θητείας του ENISA "à l'identique"¹³³ για τρία χρόνια έως τις 13 Μαρτίου 2012. Στις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού, τα δύο ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα απηύθυναν έκκληση για "περαιτέρω συζήτηση σχετικά με τον Οργανισμό [και] τη γενική κατεύθυνση των ευρωπαϊκών προσπαθειών για αυξημένη ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών".

Προκειμένου να διευκολυνθεί η συζήτηση αυτή, οι υπηρεσίες της Επιτροπής πραγματοποίησαν δημόσια διαβούλευση σχετικά με τους πιθανούς στόχους μιας ενισχυμένης πολιτικής NIS σε κοινοτικό επίπεδο¹³⁴. Η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων τάχθηκε υπέρ της παράτασης της εντολής του Οργανισμού και τάχθηκε υπέρ ενός διευρυμένου ρόλου στη συνεργασία των δραστηριοτήτων NIS σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και για αύξηση των πόρων του.

¹³¹ Βλ Αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών -

http://ec.europa.eu/dgs/information_society/evaluation/studies/s2006_enisa/docs/final_report.pdf

¹³² Βλ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0285:FIN:EL:PDF>

¹³³ Βλ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1007/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 2008 περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 460/2004 για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών ως προς τη διάρκειά του - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:293:0001:0002:EL:PDF>

¹³⁴ Βλ Προς μια ενισχυμένη Πολιτική Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών στην Ευρώπη - http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/nis_public_consultation/index_en.htm

10 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

Στα 41.7 εκατομμύρια εκτιμώνται οι Ευρωπαίοι που χρησιμοποιούν τακτικά τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Υπολογίζεται ότι θα είναι 107.4 εκατομμύρια μέχρι το τέλος του 2012. Οι Ευρωπαίοι τις χρησιμοποιούν για να μοιράζονται προσωπικές και επαγγελματικές εμπειρίες, να διατηρούν την επαφή με την οικογένεια και τους φίλους, και να οργανώνουν την κοινωνική ζωή τους.

Οι υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης είναι μια πραγματικότητα και μια ευκαιρία. Προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για τους επαγγελματίες, για τα μικρά παιδιά, για τους συνταξιούχους, για το ιατρικό προσωπικό ή τους ταξιδιώτες.

Οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν ένα χώρο όπου το δημιουργικό online περιεχόμενο ακμάζει. Η κοινή χρήση περιεχομένου είναι πλέον εύκολη, ενώ η δημιουργία περιεχομένου, επίσης, δίνει στους χρήστες τη δυνατότητα να κάνουν μια ενεργή επιλογή για το πολιτιστικό και πληροφοριακό τους περιβάλλον. Οι χρήστες μπορούν να διαμορφώσουν τις πληροφορίες και να δημιουργήσουν νέες μορφές τέχνης. Ακολουθούν μερικά στοιχεία ενδεικτικά της κατάστασης που επικρατεί σήμερα στο χώρο τη κοινωνικής δικτύωσης.

- Κατά μέσο όρο, οι Ευρωπαίοι χρήστες περνούν 3 ώρες το μήνα σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης, σύμφωνα με το comscore.com
- Στους 107 400 000 εκτιμώνται οι τακτικοί χρήστες των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης στο τέλος του 2012 στην Ευρώπη
- 250.000 εγγραφές στα κοινωνικά δίκτυα κάθε μέρα σε όλο τον κόσμο
- Το Sulake που εδρεύει στη Φινλανδία ισχυρίζεται ότι έχει 158 εκατομμύρια εγγεγραμμένους χρήστες και 16,5 εκατομμύρια μοναδικούς χρήστες σε όλο τον κόσμο που επισκέπτονται το Habbo κάθε μήνα (Δεκέμβριος 2009)
- Το Dailymotion που εδρεύει στη Γαλλία ισχυρίζεται ότι έχει 60 εκατομμύρια μοναδικούς επισκέπτες
- Το Netlog που εδρεύει στο Βέλγιο υποστηρίζει ότι έχει 56 εκατομμύρια μέλη σε όλη την Ευρώπη

Οι Ευρωπαίοι είναι online από πολύ μικρή ηλικία:

- Στην ηλικία των 6: το 42 τοις εκατό των παιδιών της Ευρώπης χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο
- Στην ηλικία των 11: το 80 τοις εκατό των παιδιών της Ευρώπης χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο
- Στην ηλικία των 15: το 84 τοις εκατό των εφήβων της Ευρώπης χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο
- Το 11 τοις εκατό των παιδιών της Ευρώπης έχει στην κατοχή του κινητό τηλέφωνο με πρόσβαση στο Διαδίκτυο

Για όλα τα παιδιά που χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο, μία από τις κυριότερες δραστηριότητές τους είναι η επικοινωνία μέσω chat, άμεσων μηνυμάτων και ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης.

Υπάρχουν πολλά διαφορετικά κοινωνικά δίκτυα που μπορούν να εξυπηρετήσουν διαφορετικές ανάγκες:

- **Κοινωνικά δίκτυα γενικής χρήσης:** MySpace, Facebook, Skyrock, Bebo, Netlog, Hyves, StudiVZ.de, Piczo, Zap.lu, MSN, Giovani.it, Arto.dk, Yahoo, One.lt, Grono, Tuenti, Aha.bg
- **Πλατφόρμες που βασίζονται στο περιεχόμενο,** όπου οι χρήστες μπορούν να παρακολουθήσουν ή να «ανεβάσουν» περιεχόμενο όπως βίντεο ή φωτογραφίες: Youtube, Dailymotion, Flickr
- **Δίκτυα για επιχειρήσεις:** LinkedIn, Ecademy
- **Παιδικά δίκτυα:** Club Penguin, Barbiegirls.com
- **Micro-blogging δίκτυα:** Twitter
- **Εικονικά περιβάλλοντα:** Second Life, Habbo Hotel

Η Επιτροπή δραστηριοποιείται στον τομέα αυτό για δύο κυρίως λόγους:

- ❖ Επειδή οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν οικονομικές ευκαιρίες για την ευρωπαϊκή βιομηχανία, και προσφέρουν στο σύνολο της κοινωνίας νέους τρόπους για να επικοινωνήσουν και να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους.
- ❖ Επειδή οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης έθεσαν νέα ζητήματα όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των ανηλίκων.

10.1 Ευκαιρίες και Κίνδυνοι

Οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης εμφανίστηκαν με την έκρηξη του Web 2.0. Επιτρέπουν στους χρήστες τους να μοιράζονται περιεχόμενο που οι ίδιοι έχουν πράξει και να λαμβάνουν περιεχόμενο από άλλους. Η κοινή χρήση περιεχομένου δεν είναι χωρίς κινδύνους - χρήστες, ιδιαίτερα τα παιδιά και οι έφηβοι, πρέπει να έχουν πλήρη επίγνωση αυτών των δυνητικών κινδύνων.

Πλεονεκτήματα της κοινωνικής δικτύωσης: δημιούργησε και μοιράσου με τον υπόλοιπο κόσμο

- **Περισσότερη αλληλεπίδραση για τους χρήστες:** τα μέλη των κοινωνικών δικτύων μπορούν να δημιουργούν και να μοιράζονται περιεχόμενο (πληροφορίες, βίντεο, εικόνες, συμβουλές), να οργανώνουν την κοινωνική και πολιτική ζωή τους online, ή να σχεδιάζουν διακοπές και επαγγελματικά ταξίδια.
- **Συνεχής δημιουργία νέων εργαλείων:** η δημιουργία ενός site κοινωνικής δικτύωσης δεν απαιτεί τεράστιες επενδύσεις - είναι σχετικά εύκολο για τις εταιρείες να εισέλθουν στην αγορά. Όσο περισσότερος ανταγωνισμός υπάρχει, τόσο οι πιο δημιουργικές επιχειρήσεις προσελκύουν τους χρήστες μέσα από νέες και συναρπαστικές υπηρεσίες.
- **Νέοι τρόποι άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων:** τα κοινωνικά δίκτυα επιτρέπουν στις εταιρείες να ρωτούν τους πελάτες για τα προϊόντα τους. Μπορούν επίσης να επηρεάσουν την πρόσληψη και τις μεθόδους διαφήμισης.

- **Ξεχάστε την απόσταση:** δεν χρειάζεται να προλάβετε την πτήση σας, αν θέλετε να βρείτε μια παιδική φίλη, να διατηρήσετε επαφή με συγγενείς, ή να συζητήσετε τις ιδέες και απόψεις με ανθρώπους που ζουν στην άλλη άκρη του κόσμου.

Οι κίνδυνοι της κοινωνικής δικτύωσης: αύξηση της ευαισθητοποίησης προς τα παιδιά

- **Κυβερνο-εκφοβισμός (cyber-bullying):** ευρύ φάσμα συμπεριφορών, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης ανηλίκων από ανθρώπους που τους γνωρίζουν. Η παρενόχληση μπορεί να αφορά την κυκλοφορία των φωτογραφιών, φήμες, κουτσομπολιά ή (αληθή ή ψευδή), "happy slapping" και άλλες συμπεριφορές που θα ήταν οδυνηρές ή επιζήμιες για το παιδί.
- **Παραβίαση της ιδιωτικής ζωής:** προβλήματα που σχετίζονται με ανηλίκους που δίνουν προσωπικές πληροφορίες στο διαδίκτυο με τις οποίες θα μπορούσαν να εντοπιστούν, κλοπή ταυτότητας, παράνομη πώληση των βάσεων δεδομένων των χρηστών σε τρίτους, spam, phishing.
- **Η έκθεση σε επιβλαβές περιεχόμενο** όπως η πορνογραφία ή σεξουαλικό περιεχόμενο, βία, ή περιεχόμενο που παροτρύνει σε αυτοκαταστροφική συμπεριφορά (αυτοκτονία, διατροφικές διαταραχές, κλπ).
- **Grooming:** να γίνεται κάποιος φίλος ενός ανηλίκου ώστε να τον προετοιμάσει να δεχθεί ανάρμοστη συμπεριφορά (ακόμη και για σεξουαλικούς σκοπούς). Αν και η πιθανότητα ενός τέτοιου κινδύνου θεωρείται από πολλούς ερευνητές ως χαμηλή, είναι ενδεχομένως ο σοβαρότερος κίνδυνος και πηγή μεγάλης ανησυχίας.

10.2 Τί κάνει η ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμεί να διασφαλίσει ότι οι Ευρωπαίοι μπορούν να απολαύσουν όλα όσα οι νέες τεχνολογίες έχουν να προσφέρουν χωρίς να ανησυχούν για απειλές κατά της ιδιωτικής ζωής τους ή την προβολή ακατάλληλου περιεχομένου.

Μεγάλο μέρος των προσπαθειών της έχει επικεντρωθεί στα παιδιά και τους εφήβους, που έχουν γίνει οι κυριότεροι χρήστες των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης, και ενεργοί χρήστες του Διαδικτύου στο σύνολό του. Κατά την τελευταία δεκαετία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ασχολείται με το θέμα της online προστασίας των παιδιών, ιδίως μέσω του προγράμματος Safer Internet.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει την αυτορρύθμιση, όταν είναι ευρύτερα αποδεκτό από τους ενδιαφερόμενους και, όπου προβλέπει την αποτελεσματική εφαρμογή της. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή χαιρέτισε την πρώτη συμφωνία αυτορρύθμισης¹³⁵ που υπογράφηκε από μεγάλα κοινωνικά δίκτυα που δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη για την Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου, στις 10 Φεβρουαρίου 2009, στο Λουξεμβούργο. Με αυτή την ευκαιρία η Βίβιαν Ρέντινγκ, Επίτροπος για την Κοινωνία της Πληροφορίας και τα Μέσα Επικοινωνίας, μίλησε¹³⁶ για την κοινωνική δικτύωση.

Η Επιτροπή δεσμεύεται να παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας και στην Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου 2010, στο Στρασβούργο, έχει παρουσιάσει τα πρώτα αποτελέσματα μιας ανεξάρτητης υποβολής εκθέσεων αξιολόγησης¹³⁷ σχετικά με την εφαρμογή των αρχών από τους 20 υπογράφοντες.

¹³⁵ Για περισσότερες πληροφορίες βλ

http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/eu_action/selfreg/index_en.htm

¹³⁶ Διάβασε αναλυτικά την ομιλία της εδώ -

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/09/46&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

¹³⁷ Βλ αναλυτικά τις εκθέσεις εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/eu_action/implementation_princip_2010/index_en.htm

Τον Ιούνιο του 2011 η Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη παρτίδα από τα αποτελέσματα της δεύτερης ανεξάρτητης αξιολόγησης¹³⁸ της εφαρμογής των αρχών από 14 υπογράφοντες.

Κάνοντας το Διαδίκτυο ασφαλέστερο κυρίως για τα παιδιά

Το πρόγραμμα για ασφαλέστερη χρήση του Διαδικτύου περιλαμβάνει πολλές δράσεις που αφορούν την online προστασία των παιδιών.

Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με το Διαδίκτυο

- **INSAFE Δίκτυο:** ένα δίκτυο κέντρων «Safer Internet» σε 27 ευρωπαϊκές χώρες, δημιουργήθηκε για να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη και να βοηθήσει τις γραμμές όπου οι νέοι μπορούν να πάρουν προσωπικές συμβουλές. Τα κέντρα οργανώνουν τοπικά εργαστήρια ευαισθητοποίησης καθώς και ενημερωτικές συναντήσεις για γονείς, δασκάλους και παιδιά. Για περισσότερες πληροφορίες για την περιοχή, η πρόσβαση στην ιστοσελίδα του Κέντρου δική σας.
- **Εκστρατεία για τον κυβερνο-εκφοβισμό:** η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε μια πανευρωπαϊκή εκστρατεία ενημέρωσης στις 10 Φεβρουαρίου 2009 για να δείξει στους νέους τις επιπτώσεις της στον κυβερνο-εκφοβισμό (cyber-bullying).
- **Εκστρατεία για κινδύνους στο Διαδίκτυο:** Το Wo is Klaus (Πού είναι ο Μήτσος, στην ελληνική εκδοχή του)¹³⁹ είναι ένα από τα πιο δημοφιλή βίντεο για την ευαισθητοποίηση των γονέων σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους στο διαδίκτυο.

Ενθάρρυνση της θέσπισης κανόνων και αρχών από εκείνους που δημιουργούν νέα διαδραστικά εργαλεία (αυτορρύθμιση)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι σε μεγάλο βαθμό υπέρ της ενίσχυσης των υφιστάμενων και τη δρομολόγηση νέων συστημάτων αυτορρύθμισης, όπως τα συστήματα αυτά συχνά επιτρέπουν ή διευκολύνουν ευέλικτες και λειτουργικές λύσεις, ιδίως σε τομείς όπου η ρύθμιση είναι μάλλον πολύπλοκη και δύσκολο να εκτελεσθεί, όπως το Διαδίκτυο και ιδιαίτερα το web 2.0.

- **Ευρωπαϊκή Ομάδα Κοινωνικής Δικτύωσης:** το 2008, η Επιτροπή συγκάλωσε 18 από τα μεγαλύτερα κοινωνικά δίκτυα της Ευρώπης, καθώς και ερευνητές και οργανώσεις για την προστασία των παιδιών, για να συζητήσουν τρόπους για να βελτιωθεί η ασφάλεια των παιδιών που χρησιμοποιούν κοινωνικά δίκτυα και να συμφωνήσουν σε ένα σύνολο κατευθυντήριων γραμμών για τη χρήση κοινωνικών δικτύων μεταξύ των νέων¹⁴⁰, που θα εγκριθεί σε εθελοντική βάση από την ευρωπαϊκή βιομηχανία. Η Ομάδα Εργασίας αποφάσισε ότι η δέσμευση ήταν αναγκαία για την προστασία των παιδιών στο διαδίκτυο, ενώ ταυτόχρονα μεγιστοποιεί τα οφέλη του Διαδικτύου. Ως εκ τούτου, συμφώνησαν σε ένα σύνολο κατευθυντήριων αρχών για ασφαλέστερη κοινωνική δικτύωση οι οποίες υπογράφηκαν την Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου, στις 10 Φεβρουαρίου στο Λουξεμβούργο. Η Επιτροπή δεσμεύεται να παρακολουθεί την εφαρμογή της

¹³⁸ Βλ αναλυτικά τα αποτελέσματα εδώ -

http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/final_report_11/part_two.pdf

¹³⁹ <http://www.savemitsos.gr/>

¹⁴⁰ Βλ

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/08/587&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

παρούσας συμφωνίας και στην Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου 2010, στο Στρασβούργο, έχει παρουσιάσει τα αποτελέσματα μιας ανεξάρτητης υποβολής εκθέσεων αξιολόγησης¹⁴¹ σχετικά με την εφαρμογή των αρχών από τους 20 υπογράφοντες.

- **Μια δημόσια διαβούλευση σχετικά με την κοινωνική δικτύωση και την ασφάλεια των παιδιών** ξεκίνησε το 2008 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την τόνωση της συζήτησης σχετικά με αυτό το θέμα. Οι συνεισφορές στο πλαίσιο της διαβούλευσης χρησιμοποιήθηκαν για την έκδοση 2008 του **Φόρουμ Για Ένα Ασφαλέστερο Διαδίκτυο**¹⁴² το οποίο αφιέρωσε μια συνεδρία στην κοινωνική δικτύωση και την ασφάλεια των παιδιών.

Συμμετοχή των παιδιών στη δημιουργία ασφαλέστερου online περιβάλλοντος

Δεδομένου ότι το πρόγραμμα για ασφαλέστερη χρήση του Διαδικτύου είναι αφιερωμένο στις δραστηριότητες και δράσεις που στοχεύουν στην ενδυνάμωση και την online προστασία των παιδιών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέκαθεν υποστήριζε την άμεση συμμετοχή των παιδιών στις δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του προγράμματος.

- Τον Οκτώβριο του 2009 σε πανευρωπαϊκό Panel Νέων στο οποίο συμμετέχουν τα παιδιά από 26 χώρες έλαβαν μέρος στο φόρουμ για ασφαλέστερο Διαδίκτυο με θέμα "Πρόωθηση της online ασφάλειας στα σχολεία"
- Για τον εορτασμό της Ημέρας Ασφαλούς Διαδικτύου 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οργάνωσε ένα φόρουμ νεολαίας για την ασφαλέστερη χρήση του Ίντερνετ στις Βρυξέλλες, όπου τη νέοι από 9 ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Δημοκρατία της Τσεχίας, Κύπρος, Φινλανδία, Γερμανία, Ισλανδία, Ολλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο), συζήτησαν θέματα που σχετίζονται με τη χρήση των online τεχνολογιών. Παρουσίασαν τις συστάσεις τους στη Μελίνα Κούνεβα, Επίτροπο για την προστασία των καταναλωτών, τη βιομηχανία και τους πολιτικούς.
- Τα εθνικά κέντρα ενημέρωσης θα συγκροτούν επιτροπές νεολαίας¹⁴³ για συμβουλευονται κατά το σχεδιασμό νέων δραστηριοτήτων ή όταν πρέπει να ληφθούν αποφάσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια στο Internet.
- Τα εθνικά κέντρα ενημέρωσης οργανώνουν ενημερωτικές συναντήσεις, εργαστήρια και σεμινάρια για τους νέους, όπου καλούνται να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να κάνουν συστάσεις.

¹⁴¹ Βλ τα αποτελέσματα -

http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/final_reports_sept_11/report_phase_b_2.pdf

¹⁴² http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/events/forum/index_en.htm

¹⁴³ http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/projects/centres/panels/index_en.htm

11 Το Μέλλον του Διαδικτύου

Η λειτουργία και η καθοδήγηση των επιχειρήσεων, η δημιουργία και η διανομή περιεχομένου, η μάθηση, η ψυχαγωγία ή οι αγορές, η δικτύωση ή η τηλεφωνία με φίλους σε όλες τις ηπείρους, είναι όλες δραστηριότητες που λειτουργούν online. Το Διαδίκτυο έχει φέρει την επανάσταση στις κοινωνικές και επαγγελματικές μας συνήθειες. Έχει εξελιχθεί από ένα δίκτυο υπολογιστών και πληροφοριών σε ένα δίκτυο ανθρώπων. Και οι αλλαγές δεν έχουν τελειώσει.

Ήδη σήμερα, 1,5 δισεκατομμύριο άνθρωποι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο. Σε λίγα χρόνια, όταν το Διαδίκτυο θα έχει γίνει πράγματι κινητό, πάνω από 4 δισεκατομμύρια χρήστες και δισεκατομμύρια περισσότερες συσκευές και αντικείμενα θα συνδέονται οπουδήποτε και οποιαδήποτε στιγμή. Είναι εντυπωσιακή η έρευνα της εταιρείας Shanghai Web Designers, η οποία αποφάσισε να συγκεντρώσει όσα γίνονται ανά 60 δευτερόλεπτα στο διαδίκτυο και έφτιαξε μία εικόνα που περιγράφει ακριβώς την κατάσταση στο διαδίκτυο κάθε λεπτό που περνά.

Τί συμβαίνει κάθε 60 δευτερόλεπτα στο Internet (έρευνα της Shanghai Web Designers)

Σύμφωνα λοιπόν με την έρευνα, κάθε λεπτό που περνάει

- Γίνονται 694.445 αναζητήσεις στο Google
- Ανεβαίνουν στο flickr πάνω από 6.600 εικόνες
- Ανεβαίνουν στο YouTube 600 videos, συνολικής διάρκειας περίπου 25 ωρών
- Γίνονται 695.000 status updates και δημοσιεύονται 79.364 wall posts και 510.040 σχόλια στο facebook
- Κατοχυρώνονται 70 νέα domain
- Στέλνονται πάνω από 168.000.000 email
- Δημιουργούνται 320 νέοι λογαριασμοί στο twitter και δημοσιεύονται 98.000 tweet
- Κατεβαίνουν 13.000 εφαρμογές στο iPhone
- Δημοσιεύονται 20.000 νέα άρθρα στο tumblr
- Ο Firefox κατέβηκε περισσότερες από 1.700 φορές
- Το Wordpress κατέβηκε περισσότερες από 50 φορές

- Κατέβηκαν περισσότερες από 125 φορές τα WordPress Plugin
- Δημιουργούνται 100 νέοι λογαριασμοί στο επαγγελματικό κοινωνικό δίκτυο LinkedIn
- Γίνονται 40 νέες ερωτήσεις από χρήστες στο YahooAnswers.com, ενώ απαντώνται πάνω από 100 ερωτήσεις στο Answers.com
- Δημοσιεύεται 1 νέο άρθρο στο Associated Content, το μεγαλύτερο δίκτυο community-created content
- Προστίθεται 1 νέος ορισμός στο UrbanDictionary.com
- Δημιουργούνται στο Craigslist πάνω από 1.200 νέες διαφημίσεις
- Γίνονται πάνω από 370.000 λεπτά κλήσεων μέσω του Skype
- Συμπληρώνονται συνολικά πάνω από 13.000 ώρες streaming μουσικής στο ραδιόφωνο Pandora
- Και, τέλος, γίνονται πάνω από 1.600 αναγνώσεις κειμένων στο Scribd

Αλλά προτού συμβεί αυτό, το Διαδίκτυο πρέπει να υποβληθεί σε σημαντικές αλλαγές. Σχεδιασμένο στη δεκαετία του 1970, αρχίζει να αντιμετωπίζει τεχνικούς περιορισμούς οι οποίοι εμποδίζουν τις δυνατότητές του.

11.1 Ευκαιρίες

Σήμερα, οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για αναζήτηση πληροφοριών, για να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, για να επικοινωνούν μεταξύ τους, να ψωνίζουν, να κατεβάζουν μουσική, βίντεο, να παίζουν παιχνίδια και να συνεργάζονται online μέσω wikis. Στο μέλλον, τα αντικείμενα θα είναι επίσης συνδεδεμένα στο Διαδίκτυο, δημιουργώντας ένα πραγματικό «Internet των Πραγμάτων».

Αυτά τα συνδεδεμένα αντικείμενα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν οτιδήποτε, από οικιακές συσκευές μέχρι παπούτσια, εξαρτήματα του αυτοκινήτου, γράμματα ή ακόμα και χαρτονομίσματα. Οι άνθρωποι θα μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση σε πολλές υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις ατομικές τους ανάγκες, μέσα από αυτό που θα είναι γνωστό ως «Internet των Υπηρεσιών». Οι επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να ακολουθήσουν τις διαδικασίες παραγωγής τους, πιο στενά και ένα ψυγείο θα είναι σε θέση να παραγγείλει τρόφιμα από ένα κατάστημα.

Αυτές οι αλλαγές δημιουργούν πολλές ευκαιρίες:

- **Φέρνοντας μεγαλύτερη ανάπτυξη και θέσεις εργασίας** - Επί του παρόντος, το Διαδίκτυο χρησιμοποιείται από κάθε επιχείρηση σε κάποιο στάδιο. Ένα μελλοντικό Διαδίκτυο θα επηρεάσει κάθε βήμα της παραγωγικής διαδικασίας αγαθών και υπηρεσιών. Αυτό θα οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγικότητας, νέες υπηρεσίες, αύξηση του εμπορίου και, σε γενικές γραμμές, μεγαλύτερη ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.
- **Συνδέοντάς σας οπουδήποτε, οποτεδήποτε και με οποιοδήποτε τρόπο** - Πολύ σύντομα, το Διαδίκτυο θα γίνει μια κοινότητα δισεκατομμυρίων χρηστών κινητών συσκευών. Επιχειρήσεις, υπηρεσίες ψυχαγωγίας και ταξιδιών θα πρέπει να προσαρμόσουν την προσφορά τους. Οι μελλοντικές location-based υπηρεσίες (τεχνολογίες τύπου GPS) θα μπορούσαν να σας βοηθήσουν να βρείτε την τράπεζα που βρίσκεται πλησιέστερα σε σας ή τις πιο πρόσφατες καιρικές συνθήκες σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Οι υπηρεσίες αυτές θα μπορούσαν να ενσωματωθούν στο ρολόι σας, το τηλέφωνό σας ή το αυτοκίνητό σας ώστε να μπορείτε να τις συμβουλευτείτε οπουδήποτε, οποτεδήποτε. Οι δυνατότητες χρήσης του Διαδικτύου θα μπορούσαν να προσφέρουν τεράστιες προοπτικές για τη διασκέδαση και τη δουλειά. Η φορητότητα θα φέρει μια νέα διάσταση στη χρήση του Διαδικτύου, προσφέροντας σας τη δυνατότητα να δημιουργήσετε το δικό σας εξατομικευμένο Internet.

- **Ενδυναμώνοντάς σας μέσω της δικτύωσης και της κοινής χρήσης** – Η κοινωνική δικτύωση έχει μετατρέψει το Διαδίκτυο σε ένα μέρος όπου οι άνθρωποι μπορούν πραγματικά να αλληλεπιδρούν. Αυτό είναι επίσης χρήσιμο για τις επιχειρήσεις. Μπορούν, για παράδειγμα, να επωφεληθούν από το crowdsourcing¹⁴⁴ για την ανάθεση μιας εργασίας σε ομάδες ανθρώπων στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας τη μαζική συνεργασία που έχει ενεργοποιηθεί από το Web 2.0. Το κοινό μπορεί να κληθεί να αναπτύξει μια νέα τεχνολογία, να εκτελέσει αποστολή σχεδιασμού, ή να συμβάλει στην ανάλυση μεγάλων όγκων δεδομένων. Το αποτέλεσμα θα είναι ένα προϊόν ή μια υπηρεσία η οποία είναι πιο κοντά στις ανάγκες των χρηστών και παράγεται με χαμηλότερο κόστος για την εταιρεία.
- **Βελτιώνοντας τις κρατικές υπηρεσίες** - Το Διαδίκτυο του μέλλοντος θα επιτρέψει μια πολύ διαφορετική εμπειρία με τις δημόσιες αρχές και τις υπηρεσίες που προσφέρουν στους πολίτες τους. Ήδη σήμερα, υπάρχουν online λύσεις για την ανανέωση αδειών παραμονής και εργασίας ή για την κατάθεση φορολογικών δηλώσεων.
- **Μαθαίνοντας οπουδήποτε, οποιαδήποτε στιγμή** - Το Διαδίκτυο του μέλλοντος θα προσφέρει καλύτερη πρόσβαση σε εκπαιδευτικό περιεχόμενο για τους σπουδαστές και τους επαγγελματίες ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους οποιαδήποτε στιγμή και οπουδήποτε, είτε είναι σε διακοπές, σε ένα επαγγελματικό ταξίδι ή στο σπίτι.
- **Παρέχοντας περισσότερη διασκέδαση** - Το Διαδίκτυο κινείται προς την κατεύθυνση των 3D εικονικών κόσμων όλο και ταχύτερα
- **Κάνοντας τη ζωή σας ευκολότερη** - Το Διαδίκτυο του μέλλοντος θα είναι σε θέση να μαθαίνει και να προσαρμόζεται σε διαφορετικούς τύπους πληροφοριών. Τα επίπεδα προτεραιότητας, προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της ασφάλειας θα ανατεθούν σε πληροφορίες και θα διαχειρίζονται ανάλογα με το δίκτυο. Πληροφορίες για έναν δότη καρδιάς, για παράδειγμα, θα δίνεται αυτόματα προτεραιότητα σε σχέση με την κίνηση που σχετίζεται με παιχνίδια ή αγορές.
- **Στηρίζοντας τον τρόπο ζωής σας** - Ο κόσμος θέλει να συνθέσει τις υπηρεσίες που είναι πραγματικά χρήσιμες σε αυτούς και που καλύπτουν όλες τις ανάγκες τους, σε μια δεδομένη στιγμή και πλαίσιο. Αναμένουν επίσης να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες, χρησιμοποιώντας την πιο βολική συσκευή, ανάλογα με την τοποθεσία, την κατάσταση ή τη δραστηριότητά τους, π.χ. στο αυτοκίνητό τους, κατά ένα επαγγελματικό ταξίδι ή μια εκδήλωση.

11.2 Προκλήσεις

Το Internet του σήμερα στέκεται σε ένα σταυροδρόμι. Υπάρχουν περισσότεροι χρήστες και είναι πιο διαδραστικοί. Όλο και περισσότερες επιχειρήσεις και οι υπηρεσίες λειτουργούν online: μεταφορές, υγεία, ενέργεια και περιβάλλον, πετρέλαιο και φυσικό αέριο, τραπεζικές συναλλαγές, ψυχαγωγία. Το Διαδίκτυο έχει εξελιχθεί από μια υπηρεσία πληροφόρησης σε μια σημαντική υποδομή που στηρίζει τη ζωή και τις οικονομίες μας. Αλλά το σημερινό Διαδίκτυο μπορεί να μην είναι ικανό να ανταποκριθεί σε τόσο πολλά αιτήματα για πολύ ακόμα.

Είναι απαραίτητη μια θεμελιώδης αναδιάταξη κατά την οποία οι τεχνικές προκλήσεις και οι προκλήσεις διακυβέρνησης θα πρέπει να αντιμετωπιστούν.

¹⁴⁴ Ως Crowdsourcing αναφέρεται η πράξη της εξωτερικής ανάθεσης καθηκόντων, που παραδοσιακά εκτελούνταν από υπάλληλο ή εργολάβο, σε μια μεγάλη ομάδα εθελοντών ή μία κοινότητα, μέσω ανοικτής πρόσκλησης. Βλ ορισμό κατά Wikipedia.

11.2.1 Τεχνικές προκλήσεις

Αποκρινόμενο σε αυτή την αυξανόμενη ζήτηση και για να είναι έτοιμο να ικανοποιήσει τις μελλοντικές ανάγκες, απαιτούνται περισσότερα από μια απλή αναβάθμιση του δικτύου. Εδώ είναι μερικές από τις τεχνικές προκλήσεις που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Αύξηση της χωρητικότητας του Διαδικτύου

Περισσότερες διευθύνσεις - Ο αριθμός των συνδεδεμένων χρηστών, υπολογιστών, φορητών συσκευών, αντικειμένων, αισθητήρων, κ.λπ. αυξάνεται. Όλοι αυτοί οι χρήστες και οι συσκευές χρειάζονται μια διεύθυνση στο Internet. Το σημερινό σύστημα ονοματοδοσίας (Internet Protocol έκδοση 4, IPv4) σύντομα θα ξεμείνει από μοναδικές διευθύνσεις. Το πρωτόκολλο IPv6 μπορεί να προσφέρει μια σχεδόν απεριόριστη ποσότητα των διευθύνσεων.

Περισσότερες δυνατότητες αποθήκευσης και μεταφοράς - Στο παρελθόν, το κείμενο ήταν το κύριο μέσο επικοινωνίας στο Διαδίκτυο. Τώρα που οι άνθρωποι έχουν γίνει οι πάροχοι περιεχομένου, μοιράζονται περισσότερες φωτογραφίες, μουσική και βίντεο, τα οποία απαιτούν πολύ περισσότερο χώρο αποθήκευσης και μεταφορικής ικανότητας. Στο μέλλον, το μέγεθος του περιεχομένου αναμένεται να αυξηθεί δραματικά, εν μέρει επειδή θα παράγεται και θα διαμοιράζεται περισσότερο υλικό, και εν μέρει επειδή θα απαιτούνται υψηλότερες αναλύσεις για μια καλύτερη (3D) εμπειρία.

Κάνοντας την τεχνολογία συμβατή - Το μέλλον του Διαδικτύου θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι τα τεχνολογικά πρότυπα σε όλη την ΕΕ είναι εναρμονισμένα, έτσι ώστε συσκευές και οι υπηρεσίες να είναι συμβατές (διαλειτουργικές) και διαθέσιμες με χαμηλότερο κόστος.

Κάνοντας το Διαδίκτυο πιο φιλικό προς το χρήστη

Καλύτερα εργαλεία αναζήτησης - Περισσότερο περιεχόμενο, υπηρεσίες και αντικείμενα σημαίνει ότι γίνεται πιο δύσκολο να βρεις αυτό που ψάχνεις. Επί του παρόντος, το 95% του υπάρχοντος περιεχομένου, δεν λαμβάνεται υπόψη από τις μηχανές αναζήτησης όπως η Google, η Yahoo και άλλες. Αυτή είναι η περίπτωση για ένα μεγάλο μέρος του περιεχομένου που παράγεται από χρήστες. Στα θέματα αυτά πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή αν θέλουμε να βρούμε το δρόμο μας προς το μέλλον του Διαδικτύου.

Από τα δεδομένα στη γνώση - Οι ετικέτες RFID μπορούν να βοηθήσουν ώστε να γίνεται γνωστή η προέλευση των τροφίμων, των φαρμάκων και άλλων πολύτιμων αντικειμένων, να γίνεται έλεγχος των ημερομηνιών παραγωγής και μεταφοράς και ως εκ τούτου, την εκτίμηση της ποιότητάς τους. Ωστόσο, αυτό συνεπάγεται ότι οι τεράστιες ποσότητες δεδομένων των ετικετών πρέπει να γνωστοποιούνται, να αναλύονται, να ερμηνεύονται και να συνδυάζονται σε χρήσιμες πληροφορίες τις οποίες οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιούν για τη λήψη αποφάσεων.

Ανάπτυξη του Διαδικτύου των Υπηρεσιών - Οι εφαρμογές του Διαδικτύου που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν παραδοσιακά αναπτύχθηκαν από προγραμματιστές λογισμικού. Αλλά πώς μπορούμε όμως να εξασφαλίσουμε ότι ανταποκρίνονται πλήρως στις προσδοκίες των χρηστών; Ακριβώς όπως οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν το δικό τους περιεχόμενο, το Διαδίκτυο του μέλλοντος θα πρέπει να τους δώσει τη δυνατότητα, μέσα από μερικά κλικ του ποντικιού, να δημιουργήσουν τις δικές τους εξατομικευμένες υπηρεσίες.

Internet για όλους - Όποιος το επιθυμεί, θα πρέπει να έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο και να καταλαβαίνει πώς να το χρησιμοποιεί, ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο, τον πλούτο, και τη χώρα.

Κάνοντας το Διαδίκτυο ασφαλές και αξιόπιστο

Οι άνθρωποι ανησυχούν για το hacking, το phishing και άλλα εγκλήματα στον κυβερνοχώρο, καθώς και τη συγκέντρωση της εξουσίας που επηρεάζει την προστασία της ιδιωτικής ζωής μας. Οι online υπηρεσίες απαιτούν ασφαλή δίκτυα όπου οι επιχειρήσεις, οι καταναλωτές και οι πολίτες μπορούν να εμπιστευτούν. Επιπλέον, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ασφάλεια των παιδιών που σερφάρουν στο διαδίκτυο.

11.2.2 Προκλήσεις διακυβέρνησης

Σε ποιον ανήκει το Internet; Το Διαδίκτυο είναι τόσο σημαντικό όσο η ηλεκτρική ενέργεια ή το νερό. Είναι επομένως σημαντικό να γνωρίζουμε ποιος παίρνει τις αποφάσεις για την ανάπτυξη και τη διαχείριση του.

Οι σημερινές αποφάσεις σχετικά με το Internet ελέγχονται από τον ICANN

Το παγκόσμιο Internet βασίζεται σε μεγάλο βαθμό από το Σύστημα Ονομάτων Τομέων (Domain Name System - DNS), το οποίο παραχωρεί τα ". com", ". eu", ". org", κλπ. Το DNS και η κατανομή των ονομάτων τομέα διαχειρίζεται από τον ICANN¹⁴⁵ (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers – Σωματείο Διαδικτύου για Εκχώρηση Ονομάτων και Αριθμών). Επειδή οι ιστοσελίδες στηρίζονται στο DNS, η οντότητα που διαχειρίζεται το DNS έχει γίνει, εκ των πραγμάτων, το κύριο μέσο λήψης αποφάσεων που αφορούν τη διαχείριση και το μέλλον του Διαδικτύου.

Αυτή η επίδραση είναι πιθανόν να αυξηθεί με την ανάπτυξη της Υπηρεσίας Ονοματοδοσίας Αντικειμένων (Object Naming Service - ONS), η οποία επιτρέπει σε αντικείμενα και αισθητήρες να συνδεθούν στο Internet με τον ίδιο τρόπο όπως οι υπολογιστές. Η ONS θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την ανάκτηση πληροφοριών σχετικά με τα αντικείμενα αυτά, χάρη στον κώδικα μέσα σε ένα τσιπ RFID, για παράδειγμα.

Γνωρίζοντας ότι στο μέλλον οι άνθρωποι θα έχουν πολλά τσιπ RFID που θα συνδέονται με αυτούς, είναι σαφές ότι η λήψη πληροφοριών χωρίς τη συγκατάθεση του ατόμου είναι ένα σημαντικό ζήτημα προς συζήτηση.

Διασφαλίζοντας ένα δημοκρατικό και ουδέτερο Internet

Όλα αυτά σημαίνουν ότι το Διαδίκτυο γίνεται ένα πολιτικό ζήτημα, με πολλές ερωτήσεις που θέτονται σχετικά με την ουδετερότητά του.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί το Διαδίκτυο ως ένα σημαντικό φορέα της δημοκρατίας και της ελευθερίας. Το Διαδίκτυο θα πρέπει να είναι ανοικτό σε όλους, ουδέτερο και συμβατό με όλες τις συσκευές και τεχνολογίες (διαλειτουργικό). Η ΕΕ υποστηρίζει ως εκ τούτου τον δημοκρατικό και διαφανή έλεγχο των DNS και ONS.

Ωστόσο, το «ποιός θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για το DNS» είναι ακόμη ένα αναπάντητο ερώτημα. Η ΕΕ υποστηρίζει τις εργασίες του **Φόρουμ για τη Διακυβέρνηση του Διαδικτύου (IGF)**¹⁴⁶, το οποίο ορίστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος. Το IGF εξετάζει τους αντίστοιχους ρόλους, τις κοινές αρχές, τους κανόνες, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και των προγραμμάτων που διαμορφώνουν την εξέλιξη και τη χρήση του Διαδικτύου. Η ομάδα εργασίας περιλαμβάνει τις κυβερνήσεις, τα μέλη του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών.

¹⁴⁵ <http://www.icann.org/>

¹⁴⁶ <http://www.intgovforum.org/cms/>

11.3 Ευρωπαϊκή Έρευνα

Η Ευρώπη εργάζεται σκληρά για να γίνει βασικός παράγοντας στο σχεδιασμό του μελλοντικού Διαδικτύου. Η βιομηχανία και η ακαδημαϊκή κοινότητα ενώνουν τις δυνάμεις τους για να εργαστούν σε τομείς με υψηλό δυναμικό, όπως η κινητή και ασύρματη δικτύωση, οι υπηρεσίες και θέματα που αφορούν την ασφάλεια και την εμπιστοσύνη. Αυτό θα παρέχει μια γέφυρα ανάμεσα στην έρευνα με γνώμονα την αγορά και την βασική έρευνα για την κάλυψη των μελλοντικών αναγκών της Ευρώπης στον τομέα του Internet.

The Future of the Internet

Χρηματοδότηση της έρευνας για την κάλυψη των αναγκών του μελλοντικού Internet

Η Ευρώπη έχει ήδη δεσμεύσει € 9.1δισ στην έρευνα των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο 7^ο Προγραμματικό Πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (FP7). Το πρόγραμμα-πλαίσιο ψάχνει σε μια σειρά τεχνολογικών τομέων, όπως οι επικοινωνίες, οι αρχιτεκτονικές των υπηρεσιών και η δημιουργία, και η ασφάλεια.

Πάνω από 80 εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα της ΕΕ που βασίζονται σε συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα αντιπροσωπεύουν περισσότερα από €500 εκατομμύρια με αποκλειστικό προορισμό τις καινοτόμες προσεγγίσεις για αρχιτεκτονικές δικτύων και τεχνολογιών υπηρεσιών. Η πρόκληση είναι να δημιουργηθεί ένα νέο σύνολο τεχνολογιών που θα εξυπηρετεί τις μελλοντικές ανάγκες της ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Συνεργασία ακαδημαϊκής κοινότητας και βιομηχανίας μέσω ευρωπαϊκών τεχνολογικών πλατφορμών

Το 7^ο Προγραμματικό Πλαίσιο παρέχει επίσης τη δυνατότητα για τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, τα ερευνητικά ινστιτούτα και τη βιομηχανία να συνεργαστούν σε ερευνητικά προγράμματα που θα καλύπτουν το μέλλον του Διαδικτύου μέσω ευρωπαϊκών τεχνολογικών πλατφορμών (ETΠ)¹⁴⁷, όπως το eMobility¹⁴⁸, το NEM¹⁴⁹ και το NESSI¹⁵⁰. Υπό την καθοδήγηση της βιομηχανίας, οι ETΠ αποτελούν ένα πλαίσιο για τα ενδιαφερόμενα μέρη για τον καθορισμό της ευρωπαϊκής έρευνας και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων.

11.3.1 Αρχιτεκτονική του Μελλοντικού Internet

Ο κύριος στόχος της δραστηριότητας της ομάδας Future Internet Architecture (FIArch) είναι να καθορίσει ένα κοινό σύνολο αρχών αρχιτεκτονικού σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής αναφοράς του μελλοντικού Διαδικτύου που μπορούν να καθοδηγήσουν και να ενοποιήσουν βασικές εξελίξεις της τεχνολογίας στο μέλλον.

Το πεδίο είναι μια αναφορά αρχιτεκτονικής του μελλοντικού Internet που καταρτίζεται κατά ολιστικό τρόπο, ενσωματώνοντας τις αρχές σχεδιασμού και με την ενσωμάτωση βασικών απόψεων. Θα εστιάσει στην βασική λειτουργικότητα ενός μέλλοντος στο Διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοκόλλων, των διεπαφών, των σταθερών, της διαλειτουργικότητας και των γενικών προϋποθέσεων.

Η ομάδα αναφοράς των ειδικών της FIArch αποτελείται από εκπροσώπους των πιο σχετικών ερευνητικών έργων του 7^{ου} Προγραμματικού Πλαισίου σε σχέση με αρχιτεκτονικές FI και γνωστούς εμπειρογνώμονες από τη βιομηχανία και την ακαδημία που

¹⁴⁷ Βλ περισσότερα - http://cordis.europa.eu/technology-platforms/home_en.html

¹⁴⁸ <http://www.networks-etp.eu/>

¹⁴⁹ <http://www.nem-initiative.org/>

¹⁵⁰ <http://www.nessi-europe.eu/default.aspx?page=home>

καλύπτουν σε συμπληρωματικό τρόπο όλους τους τομείς που σχετίζονται με την αρχιτεκτονική του μελλοντικού Διαδικτύου.

Οι εργασίες της ομάδας συντονίζονται από τα έργα του FP7 CSA στον τομέα του Future Internet: NextMedia, IOT-I, SOFI, EFFECTS+, EIFFEL, SeServ, Chorus+ and Paradiso 2 και υποστηρίζεται από τις Μονάδες της ΕΚ.

Τα πρώτα αποτελέσματα της ομάδας FIArch καλύπτουν τα βασικά όρια του παρόντος Διαδικτύου και τους κύριους στόχους του σχεδιασμού του μελλοντικού Διαδικτύου. Η έκθεση επικεντρώνεται σε ορισμένα βασικά αρχιτεκτονικά θέματα και τους θεμελιώδεις περιορισμούς, που διαμοιράζονται και συμφωνούνται από μια σημαντική εκπροσώπηση και κάλυψη των ενδιαφερόμενων του FI (Internet του μέλλοντος), συμπεριλαμβανομένων των έργων της FIA¹⁵¹. Η FIArch εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με το internet του παρόντος και του μέλλοντος, το Μάρτιο του 2011¹⁵².

Το δεύτερο αποτέλεσμα έχει ως στόχο να περιγράψει τις Αρχές Σχεδιασμού του FI. Οι "Αρχές σχεδιασμού" προτείνουν συμφωνημένους δομικούς κανόνες και κανόνες συμπεριφοράς για το πώς ένας σχεδιαστής / αρχιτέκτονας μπορεί να κατασκευάσει καλύτερα τα διάφορα αρχιτεκτονικά στοιχεία και να περιγράψει τους θεμελιώδεις και χρονικά αμετάβλητους νόμους υπογραμμίζοντας τη λειτουργία ενός τεχνουργήματος μηχανικής.

- Με τον όρο «διαρθρωτικοί κανόνες και κανόνες συμπεριφοράς» αναφερόμαστε στο σύνολο των κοινώς αποδεκτών και συμφωνημένων κανόνων που εξυπηρετούν τον προσανατολισμό, τον έλεγχο, ή ρυθμίζουν μια σωστή και αποδεκτή δομή ενός συστήματος κατά το χρόνο σχεδιασμού και μια σωστή και αποδεκτή συμπεριφορά ενός συστήματος στο χρόνο λειτουργίας.
- Το Αναλλοίωτο του Χρόνου αναφέρεται σε ένα σύστημα του οποίου το προϊόν δεν εξαρτάται ρητά στην ώρα (αυτό το αναλλοίωτο του χρόνου πρέπει να θεωρείται ως μέσα σε ένα δεδομένο σύνολο από αρχικές συνθήκες, λόγω της τεχνολογικής αλλαγής). Η ανθεκτικότητα και η μακροζωία με την πάροδο του χρόνου είναι συνέπεια αυτού του αναλλοίωτου του χρόνου.
- Ένα κατασκευασμένο τεχνούργημα είναι ένα αντικείμενο που σχηματίζεται / παράγεται από τη μηχανική.

Μέχρι στιγμής, οι δραστηριότητες και το χρονοδιάγραμμα για τις Αρχές Σχεδιασμού μπορούν να συνοψισθούν στα ακόλουθα στάδια:

- Μάρτιος 2011: Μια πρόσκληση για εισηγήσεις εκδόθηκε στις αρχές Μαρτίου του 2011 για να συντάξει τις Αρχές Σχεδιασμού FI.
- 23 Μαΐου του 2011: Διοργανώθηκε μια ανοικτή ημερίδα στις Βρυξέλλες. Όλοι οι συμμετέχοντες έπρεπε να παρουσιάσουν την άποψή τους και να υπερασπιστούν τη συνεισφορά τους.
- Ιούνιος-Αύγουστος 2011: Συμφωνήθηκε ένα πρώτο περίγραμμα αρχών σχεδιασμού.
- 23 Σεπτεμβρίου 2011: Μια πρόσωπο με πρόσωπο συνάντηση διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες για να αποφασίσει σχετικά με τις αρχές σχεδιασμού που πρέπει να περιλαμβάνονται στο έγγραφο της FIArch.
- Μια ημι-τελική μορφή των αρχών σχεδιασμού αναμένεται να παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια της Συνέλευσης του μελλοντικού Ίντερνετ στο Ποζνάν, και έλαβε παρατηρήσεις και σχόλια από την κοινότητα της FIA.
- Η τελική έκδοση είναι προγραμματισμένη για το τέλος Δεκεμβρίου του 2011.

¹⁵¹ Βλ http://ec.europa.eu/information_society/activities/foi/research/fiaprojects/index_en.htm

¹⁵² Βλ *Fundamental Limitations of current Internet and the path to Future Internet*, EC FIArch Group, http://ec.europa.eu/information_society/activities/foi/docs/fiarch-current-internet-limitations-march2011.pdf

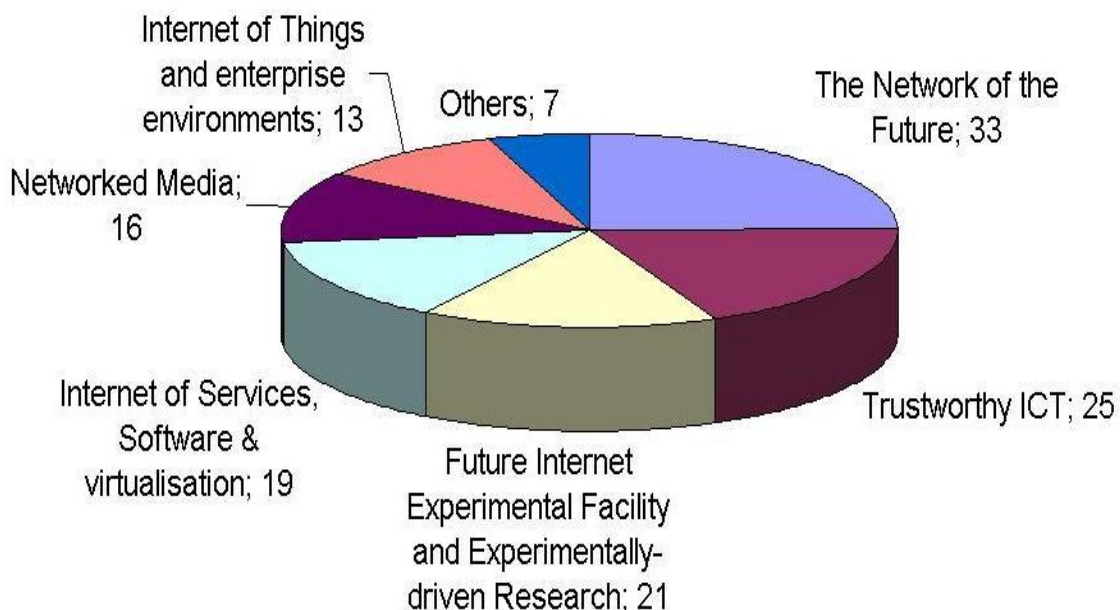
11.3.2 Σύνοδος του Μελλοντικού Internet

Η Ευρωπαϊκή Σύνοδος του Μελλοντικού Internet (FIA) είναι ένα μέρος για σχετικούς ευρωπαϊκούς φορείς να ανταλλάσσουν και να προωθούν τις απόψεις τους σχετικά με το παγκόσμιο «μέλλον του Ίντερνετ». Στο πλαίσιο αυτό, οι ερευνητές των έργων που σήμερα ξεπερνούν τα 196, εργάζονται από κοινού για τα τεχνικά και μη τεχνικά θέματα που υποστηρίζονται από σχετικές πρωτοβουλίες think-tank της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Σύνοδος του Μελλοντικού Internet θα συνεργασθεί επίσης με άλλες εκλογικές περιφέρειες έρευνας σε όλο τον κόσμο για να αξιοποιήσει τις πρωτοβουλίες τους.

Οι στόχοι της Συνόδου του Μελλοντικού Internet είναι:

- Καλύτερος συντονισμός των ευρωπαϊκών προσπαθειών με στόχο την προώθηση της διεπιστημονικής καινοτομίας και της δημιουργικότητας
- Ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βάσης γνώσεων που στηρίζουν το μέλλον του Διαδικτύου
- Σχεδιασμός και κατασκευή των τεχνολογιών και της αρχιτεκτονικής δικτύωσης για το μέλλον του Διαδικτύου
- Ενθάρρυνση της δημιουργίας μοντέλων επιχειρηματικής συνεργασίας και εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης
- Δημιουργία συνθηκών για την ανάπτυξη καινοτόμων φιλικών service-oriented αρχιτεκτονικών
- Διασφάλιση της ευρωστίας των δικτύων και δημιουργία εμπιστοσύνης και ασφάλειας στον on-line κόσμο
- Ανάπτυξη των εργαλείων και των προσεγγίσεων που αξιοποιούν τις δυνατότητες του Ίντερνετ των Πραγμάτων
- Ανάπτυξη των ικανοτήτων για τη δημιουργία, την ανταλλαγή, την αναζήτηση και την παράδοση των νέων μέσων περιεχομένου
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης των οικονομικών, πολιτικών και των ρυθμιστικών προσανατολισμών που προσδιορίζονται από το Φόρουμ για τη Διαδικτυακή Διακυβέρνηση των Ηνωμένων Εθνών, τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD) και το Ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο

Τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα της FIA

11.3.3 ΕΕ - Ιαπωνία

Ανώτεροι αξιωματούχοι από την ΕΕ και η Ιαπωνία συμφώνησαν σε ένα κοινό πεδίο για την έρευνα στο Μέλλον του Διαδικτύου και των Δικτύων Νέας Γενιάς. Αυτό θα είναι το αντικείμενο της πρώτης συντονισμένης πρόσκλησης ΕΕ-Ιαπωνίας υποβολής ερευνητικών προτάσεων των ΤΠΕ τη χρονική περίοδο 2012-13. Η ΕΕ και η Ιαπωνία μοιράζονται πολλούς παρόμοιους στόχους στο σχεδιασμό του διαδικτύου του μέλλοντος. Έχουμε το Διαδίκτυο των συνδεδεμένων υπολογιστών, και των συνδεδεμένων ανθρώπων, και το Διαδίκτυο τώρα μπαίνει στην κινητή τηλεφωνία. Στο εγγύς μέλλον θα συνδέει ένα ολόκληρο φάσμα μηχανών και αντικειμένων, δημιουργώντας διαρκώς αυξανόμενους όγκους δεδομένων¹⁵³. Αλλά το διαδίκτυο θα πρέπει να προσαρμοστεί για τη διαχείριση των μελλοντικών τάσεων για τα δεδομένα, και να παρέχει τα αντίστοιχα επίπεδα της ακρίβειας, της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας. Οι προκλήσεις αυτού του μεγέθους απαιτούν μια συνολική ανταπόκριση και παγκόσμια συνεργασία. Μια σταθερή κατανόηση για την ανάπτυξη συντονισμένων προσκλήσεων για την έρευνα στο μελλοντικό Διαδίκτυο επιτεύχθηκε κατά τη διάρκεια συνεδρίασης¹⁵⁴ μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Εσωτερικών και Επικοινωνιών της Ιαπωνίας.

Ο κύριος στόχος αυτής της σειράς κοινών συνευρέσεων ΕΕ-Ιαπωνίας είναι να διερευνήσουν τις προοπτικές για βαθύτερη ανταλλαγή και συνεργασία μεταξύ των ιαπωνικών και των ευρωπαϊκών ερευνητικών κοινοτήτων στον τομέα ο οποίος αναφέρεται ως "Δίκτυο Νέας Γενιάς (NWGN)" στην Ιαπωνία και "Μέλλον του Internet (FI)" στην Ευρώπη.

Δημιούργημα του **Φόρουμ Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας για την έρευνα των ΤΠΕ**¹⁵⁵ που πραγματοποιήθηκε στο Τόκιο το Μάρτιο του 2008, το 1^ο Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Ιούνιο του 2008, όπου δραστηριότητες της ΕΕ και της Ιαπωνίας εισήχθησαν και ιδίως ενόψει ορισμένων δυνατοτήτων για την πολλαπλή συμμετοχή σε αντίστοιχα ερευνητικά προγράμματα. Από τότε, ΕΕ και Ιαπωνία έχουν προχωρήσει σε μια αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών προσφέροντας σε Ευρωπαίους και Ιάπωνες ερευνητές την ευκαιρία να ενημερωθούν για την αντίστοιχη κατάσταση της έρευνας. Οι εκδηλώσεις αποσκοπούν στην αντιμετώπιση τόσο της βιομηχανίας όσο και ακαδημαϊκά συμφέροντα και να εξασφαλίσει στους ενδιαφερόμενους Ιάπωνες και Ευρωπαίους εταίρους την ευκαιρία να συμμετάσχουν στην έρευνα της ΕΕ που σχετίζεται με το μέλλον του Διαδικτύου.

11.4 Δείχνοντας το δρόμο

Το ζήτημα του "Future Internet" είναι η προσέλκυση όλο και περισσότερης προσοχής. Μερικές περιοχές του κόσμου έχουν ήδη ξεκινήσει έρευνα στον τομέα αυτό. Είναι θέμα στρατηγικής σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση να συμμετάσχει πλήρως στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την καινοτομία του μέλλοντος του Διαδικτύου με στόχο:

¹⁵³ Βλ IP/11/525, Ψηφιακό Θεματολόγιο: Η Επιτροπή και η ευρωπαϊκή βιομηχανία συνεργάζονται για να κτίσουν το Διαδίκτυο του Μέλλοντος - <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/525&format=HTML&aged=1&language=EL&guiLanguage=fr>

¹⁵⁴ Βλ MEMO/11/432, Ψηφιακό Θεματολόγιο: ΕΕ και Ιαπωνία συμφωνούν στην ενίσχυση της έρευνας για το Internet του μέλλοντος - <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/432&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

¹⁵⁵ Βλ http://www.eurojapan-ict.org/event_report_forum1.php

- Να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του τομέα ΤΠΕ στην Ευρώπη
- Να διατηρεί ηγετική θέση στην αγορά
- Να ανταποκρίνεται στις κοινωνικές φιλοδοξίες μας
- Να υποστηρίζει την πληθώρα των εφαρμογών και υπηρεσιών που βασίζονται στη συνεχή καινοτομία στην υποδομή του Διαδικτύου

11.4.1 Μελέτη για την υποστήριξη προς τον ορισμό της Συνεργασίας Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα για το Μέλλον του Ίντερνετ¹⁵⁶

Η μελέτη στοχεύει στον προσδιορισμό των δυνητικών οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων μιας ευρείας κλίμακας συνεργασίας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για το μελλοντικό Διαδίκτυο, τελικά μια κοινή επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 171 της Συνθήκης, με τους τομείς εστίασης σε ευφυή δίκτυα ενέργειας, τα έξυπνα συστήματα περιβαλλοντικών πληροφοριών, τα έξυπνα συστήματα για τη μεταφορά και τη φορητότητα, και έξυπνα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης. Η μελέτη θα παράσχει την αναγκαία ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση ως προϋπόθεση για τις υπηρεσίες της Επιτροπής να εκπονήσει μια νομική πρόταση για τη δημιουργία μιας κοινής τεχνολογικής πρωτοβουλίας για το Μελλοντικό Ίντερνετ.

Οι εργασίες ξεκίνησαν τον Απρίλιο του 2010 και μέσα από πολλές ενδιάμεσες εκθέσεις ολοκληρώθηκαν το Νοέμβριο του 2011.

11.4.2 Συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα στο Internet του Μέλλοντος

Η συνεργασία Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα για το Internet του Μέλλοντος (FI-PPP) έχει ως στόχο να προωθήσει την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης στις τεχνολογίες και τα συστήματα του μελλοντικού Διαδικτύου και να υποστηρίξει την ανάδειξη των ενισχυμένων εφαρμογών του μελλοντικού Διαδικτύου, δημόσιου και κοινωνικού ενδιαφέροντος. Αντιμετωπίζει την ανάγκη να καταστεί η υποδομή των δημόσιων υπηρεσιών και επιχειρηματικών διαδικασιών σημαντικά πιο έξυπνη (δηλαδή, πιο αποτελεσματικές, πιο βιώσιμες) μέσω της στενότερης σχέσης με τη δικτύωση στο Internet και τις δυνατότητες των υπολογιστών.

Οι στόχοι της FI-PPP είναι να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των επιχειρηματικών διαδικασιών και της λειτουργίας των υποδομών που υποστηρίζουν εφαρμογές σε τομείς όπως οι μεταφορές, η υγεία, ή η ενέργεια και να αντλήσει πιθανά καινοτόμα επιχειρηματικά πρότυπα σε αυτούς τους τομείς, ενισχύοντας την ανταγωνιστική θέση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας σε τομείς όπως των τηλεπικοινωνιών, των κινητών συσκευών, του λογισμικού και της παροχής υπηρεσιών, των παρόχων περιεχομένου και των μέσων ενημέρωσης.

Η FI-PPP ακολουθεί μια προσέγγιση ολιστική, που οδηγείται από τη βιομηχανία και που περιλαμβάνει Έρευνα και Ανάπτυξη στις υποδομές δικτύου και επικοινωνίας, συσκευών, λογισμικού, τεχνολογιών παροχής υπηρεσιών και των μέσων ενημέρωσης και ο πειραματισμός και η επικύρωσή τους σε πραγματικές συνθήκες εφαρμογής. Συγκεντρώνει τη ζήτηση και την προσφορά, και απαιτεί επίσης τη συμμετοχή χρηστών νωρίς στη διάρκεια του κύκλου ζωής της έρευνας. Η πλατφόρμα που θα αναπτυχθεί θα χρησιμοποιείται από πολλούς παράγοντες, και ιδίως από τις ΜΜΕ και τις δημόσιες υπηρεσίες διοίκησης, για την επικύρωση των τεχνολογιών στο πλαίσιο των έξυπνων εφαρμογών και τη βιωσιμότητά τους για την υποστήριξη «προσανατολισμένων προς το χρήστη» συστημάτων καινοτομίας.

¹⁵⁶ Βλ SMART 2009/0044 - http://www.fi3p.eu/assets/pdf/FI3P%20D2%20-%20EU%20Internet%20Industry%20and%20Market_Final.pdf

Η FI-PPP βασίζεται σε μια προσέγγιση τριών φάσεων, με τέσσερις στενά συνδεδεμένους Στόχους και δύο ειδικές Προσκλήσεις στο πλαίσιο του παρόντος Προγράμματος Εργασίας. Μια τρίτη Πρόσκληση, έχει προγραμματιστεί στο πλαίσιο του Προγράμματος Εργασίας 2013.

11.4.3 Η Διακήρυξη του Μπλεντ

Το Μάρτιο του 2008 εκδόθηκε η Διακήρυξη του Μπλεντ¹⁵⁷, η οποία είναι μια έκκληση για συντονισμένη ευρωπαϊκή δράση για τον ανασχεδιασμό του Διαδικτύου.

Οι υπογράφωντες, οι κοινοπραξίες έργων του 7^{ου} ΠΠ, που αποτελούνται από ερευνητές, βιομήχανους, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, χρήστες, παρόχους υπηρεσιών και περιεχομένου, υποστήριξαν την επείγουσα ανάγκη για επανασχεδίαση του Διαδικτύου, λαμβάνοντας μια ευρεία διεπιστημονική προσέγγιση, για να ανταποκριθεί στις κοινωνικές και εμπορικές φιλοδοξίες της Ευρώπης.

¹⁵⁷ Βλ Διακήρυξη του Μπλεντ: προς μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για το Internet του Μέλλοντος - ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/ict/docs/ch1-future-internet-manifesto_en.pdf

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] ΗΥ406 - Νομικά θέματα για την Πληροφορική & τις Τηλεπικοινωνίες, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Κατερίνα Τσάκωνα, Ph.D. LL.M. Information Technology Law & Telecommunications
- [2] Κοινωνία της Πληροφορίας, <http://www.infosoc.gr/>
- [3] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, <http://ec.europa.eu/>
- [4] Κοινωνία της Πληροφορίας, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, http://ec.europa.eu/information_society/index_en.htm
- [5] Παπακωνσταντίνου Ενάγγελος – «Νομικά Θέματα Πληροφορικής» - 2006
- [6] Βουλή των Ελλήνων, Σύνταγμα της Ελλάδας, όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27^{ης} Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, <http://www.hellenicparliament.gr/>
- [7] Υπηρεσία Πληροφοριών Κοινοτικής Έρευνας και Ανάπτυξης, Community Research and Development Information Service, CORDIS, http://cordis.europa.eu/home_en.html
- [8] Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, <http://www.dpa.gr>
- [9] Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, <http://www.nchr.gr/>
- [10] Συνήγορος του Καταναλωτή, <http://www.synigoroskatanaloti.gr/>
- [11] Ψηφιακό Θεματολόγιο της Ευρώπης, http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm
- [12] ΙΤΕ Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, www.forth.gr
- [13] <http://foggs.gr/>
- [14] Wikipedia – The Free Encyclopedia - <http://el.wikipedia.org/>
- [15] Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <http://eur-lex.europa.eu>
- [16] World Intellectual Property Organization – www.wipo.int
- [17] Υπουργείο Εσωτερικών, <http://www.ypes.gr>
- [18] Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, <http://www.ypoian.gr/>
- [19] Υπουργείο Οικονομικών, Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού, <http://www3.mnec.gr>
- [20] Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, <http://www.ydmed.gov.gr>
- [21] Έρευνα και Καινοτομία, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Research and Innovation <http://ec.europa.eu/research/index.cfm>
- [22] Δικαιοσύνη, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Justice, http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm

- [23] Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 -2013, Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, <http://www.espa.gr/el/Pages/default.aspx>
- [24] Εσωτερική Αγορά ΕΕ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Internal Market EU, http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/index_en.htm
- [25] FORMIT Foundation <http://www.formit.org/index.php?lang=en>
- [26] Thales Group, <http://www.thalesgroup.com>
- [27] UNISYS Corporation, United Information Systems, <http://www.unisys.com>
- [28] RAND Corporation, Research and Technology, <http://www.rand.org/>
- [29] Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δικτύων και Πληροφοριών, <http://www.enisa.europa.eu/>
- [30] Cyber bullying, <http://www.keepcontrol.eu/>
- [31] Savemitsos.gr, <http://www.savemitsos.gr/>
- [32] s@ferinternet.gr, <http://www.saferinternet.gr/>
- [33] Internet Corporation for Assigned Names and Numbers – Σωματείο Διαδικτύου για Εκχώρηση Ονομάτων και Αριθμών, <http://www.icann.org/>
- [34] Φόρουμ Διακυβέρνησης Διαδικτύου - Internet Governance Forum, <http://www.intgovforum.org/cms/>
- [35] Net!Works, <http://www.networks-etp.eu/home.html>
- [36] Network and Electronic Media - NEM, <http://www.nem-initiative.org/>
- [37] Networked European Software and Services Initiative – NESSI, <http://www.nessi-europe.eu/default.aspx?Page=home>
- [38] European Future Internet Portal, <http://www.future-internet.eu/>
- [39] Public Private Partnership on Future Internet, <http://www.fi3p.eu/>
- [40] i2010 - A European Information Society for growth and employment, Κοινωνία της Πληροφορίας, Ευρωπαϊκή Επιτροπή - http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/high_level_group/index_en.htm
- [41] Παρατηρητήριο για την Ψηφιακή Ελλάδα - <http://www.observatory.gr/page/default.asp?id=4>
- [42] Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων - http://www.gsis.gr/ggps/drastiriotites/drastiriotites_epktp.html
- [43] Περιοδικό «Το Συνταγμα» - <http://tosyntagma.ant-sakkoulas.gr/>
- [44] E-Lawyer - νομικό ιστολόγιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή - <http://elawyer.blogspot.gr/>
- [45] Privacy International – Διεθνής Οργανισμός Προστασίας της Ιδιωτικής Ζωής - www.privacyinternational.org
- [46] European Digital Rights - <http://www.edri.org/>
- [47] PC Magazine – www.e-pcmag.gr

[48] Techgear – The Tech side of life – www.techgear.gr

[49] Europe versus Facebook – europe-v-facebook - <http://www.europe-v-facebook.org/EN/en.html>

[50] Free Software Foundation – www.fsf.org

[51] Open Source Initiative – www.opensource.org